

حیات در پیش

شری ۱۰۸ سوامی ماتو داس مہاراج

شري ستنام ساڪي

جيون درشن

شري ۱۰۸ سوامي مادوداس مهراج

لکندڙ :

شريماتي اڪشمي ڪيسواڻي
جماداس ڪيسواڻي

چپائيندڙ :

شري مادوداس ٽرسٽ
پريم پرڪاش آشرم، آدرش نگر، اجمير
يشڪر راج ۽ هردوار

[دفعو ۱]

حق واسطا قائم

[جلد ۱۰۰۰]

1991

ماڻ جو هٿ :
پریم پرکاش اشوم
آدرش نگر، اجمیر

چپائيندڙ : شري مادو داس دوست
پریم پرکاش اشوم، آدرش نگر، اجمیر

چپائيندڙ : ڪوشل پرنٽنگ پريس
ديانند مارڪيٽ، ڪيسو گنج، اجمیر
فون : 32767 (پريس) — 22767 (گهر)

اوم
شري ستنام ساڪي
آشيرواد

ستگرو سوامي ٽيئو نروم مهاراج مهان ويوتي هئا،
جن پريم پرڪاش منڊل پرپا ڪري هزارين پيارن
کي پريو ۽ جي راهه ۾ چڪيو. ڪن پيارن ۽ ساري
جيون ستگرو سوامي ٽيئو نروم مهاراجن ۽ ستگرو
سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمل چرنن ۾ اريڻ
ڪري جدا جدا شهرن ۾ پريم پرڪاش آشرم ۽ رڳا
ڪري سندن سندن ديش هندي سنڌ ۽ وديش ۾ پهچايو.
اهڙن ستپرن مان سنت سوامي ماڌو داس صاحب

هئا جن حيدرآباد سنت ۾ ڦايلِيءَ جي ڪناري تي
پرِ ڀر ڀرڪاش آشرم ٻريا ڪري گيان ۽ ڀڳتيءَ جي
جوت جڳائي. ديش جي ورهاڱي کان پوءِ سوامي
مادوداس مهاراج اجمير آدرش نگر ۾ پرِ ڀر ڀرڪاش
آشرم ٻريا ڪيو، جتي سوين صدقي اچي پنهنجي
پيداس ڏي وري ڪندا هئا. سوامي مادوداس جن
وديش ۾ وڃي نام جو خوب ڀرچار ڪيو. هنن تيرن
راج پشڪر ۾ پڻ سندر آستان ٺهرائي اُتم ڪاري
ڪيو.

سوامي مادوداس پرِ ڀر ڀرڪاش منڊل جا مکيه
سنت هئا. هو هر دل عزيز ۽ ڏاڍا موهان نواز هئا،
محبت جي مورت ۽ شيوا جي صورت هئا. ڀرڻ ڀرڪار
۽ ديا جي ساڪيات تصوير هئا. پرِ ڀر ڀرڪاش آشرم
آدرش نگر اجمير جي ٿرسٽين ڪي ڏنڀوڍ آهي
جيڪي ”سوامي مادوداس جو جيون درشن سک سان
شرڏا سان ڇپائي شايم ڪري رهيا آهن. ۽ آشرم جي
پڻ ڏاڍي لڳن ۽ اُتساه سان شيوا ڪري رهيا آهن.“
شل هنن پيارن تي ڀر پوءِ جي، ستڱرو سوامي تيمونرام
مهاراجن، ستڱرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ سوامي
مادوداس مهاراجن جي سڏيو آشيرواد رهندي اچي.
جيئن اڳتي ۾ ساڳئي اُتساه ۽ اُمنگ سان ستڱرون
جي آستان جي شيوا ڪندا رهن ۽ جس وڌائيندا
رهن.

سوامي شانتِي ڀرڪاش

تاريخ ۵ اپريل ۱۹۹۱

اوم
شري ستنام ساڪي
آشپرواد

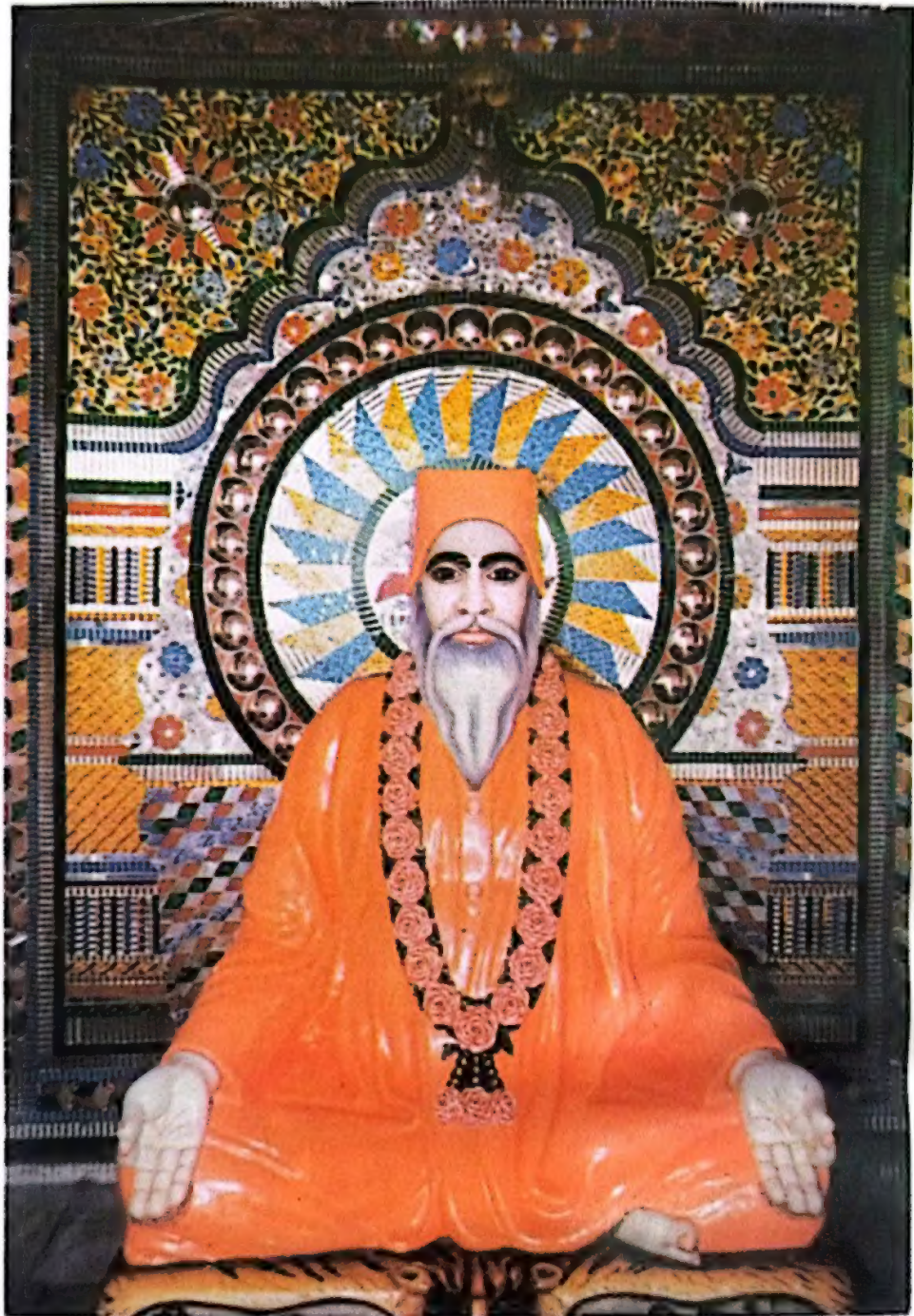

شري پريم ڀرگاڻي منڊل ترست اجهيو -
پشڪر راج - هر دوار جي ڪاري ڪرڻا شيوڪن سنڌ
شري سوامي مادوداس مهراج جن جي جيون درشن
جو اڌڪ پريمين جي نظر هيٺ آندو آهي. انهيءَ لاءِ
ڏنيو اد هجين جو گردو جن جي آشرم، شيوا، ڀڳت ۽
ڪيرٽيءَ کي سدا وڌائيندا رهندا.

سوامي گڏيشانند
گواليار

ॐ

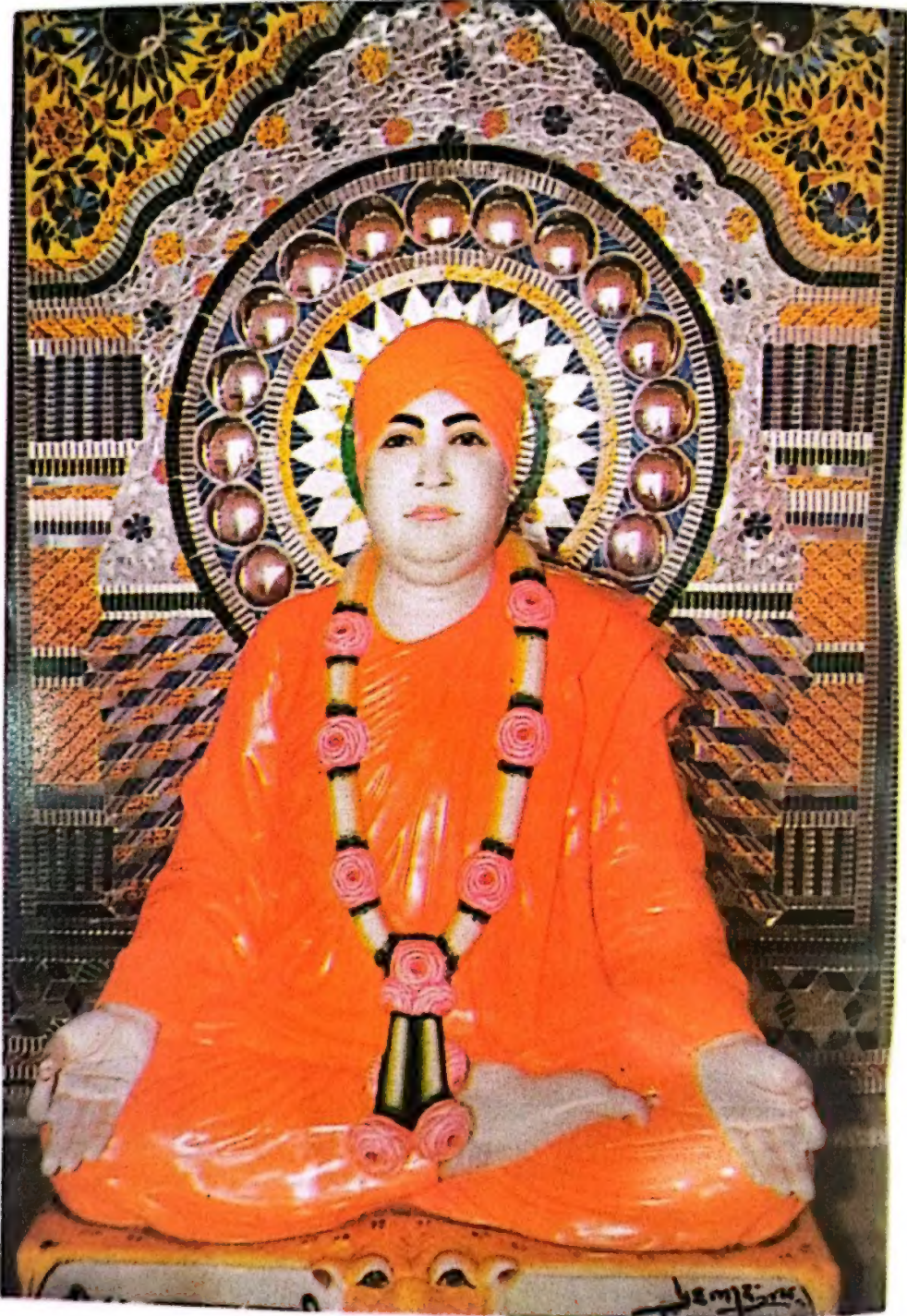
शुद्धि सत्ताम साकि

शुद्धि प्राम प्रकाश समुद्र दाम आचार्य भोजन भान
१००८ सेकरो सुवामि नेहो अराम हि महाराज

ॐ

شري ستنام ساکي

شري ۱۰۸ سوامي ماتو داس مهاراج

اوم
شري ستنام ساڪي
”مها ڳم“

سنت ديش جي پراچين سڀيتا عالم آشڪار آهي.
موهن جو دڙو اُنجو ظاهر ثبوت آهي. پوتر سنت و
نديءَ نالو ڏنو سنت کي ۽ وري نالو ڏنو هند يعني
هندستان کي جو اڄ ڀارت سڏجي ٿو. چوڻ ۾ اچي
ٿو ته ويدن جي پهرين وچنا پڻ سنت و نديءَ جي
پوتر ڪٺائي تي ٿي. اهڙيءَ پوتر پوهيءَ جنم ڏنو
هزارن رشين مٿين ساڌن سنتن کي جن ڪنن
تپسياڻون ڪري نه رڳو پاڻ کي ڦاريو پر ڪروڙن
جڳياسن کي اڳيان جي اونداهه مان ڪڍي گيان
جي روشن راهه ڏيکاري. اهڙن ست پورشن مان هڪ
هو پرم پوجنيم سنت شرومڻي ۱۰۸ سوامي ماڌوداس
مهراج پريم پرڪاشي.

سوامي جن لاشڪ اڇ ڪوٽيءَ وارا سنت هئا.
مهاودوان بهم گياني ۽ ڪرم يوگي. سچ ۽
”سنت کي مها پيد نه ڄاڻو“ سنت ۽ ايشور ۾

خير ڪو فرق آهي ڇاڪاڻ ته سنت ايشور جو
چرندڙ ڦرندڙ روپ آهن. منش جي ڀلي خاطر جنم
وٺڻ ٿا ۽ پنهنجي اڃا انوسار جوتي جوت سمائجن
ٿا.

سنت گو بند هن پيد نه پائي،
سنت رام هٿم اڳو پائي.

ڪوڙي نه انوکي وارڻا آهي سندن ٻاڪ اوستا
جي! جن ته جمدي ڄام هئا. بيشڪ اها ماکا ڀاڳيم
شالي ڇٽبي جنهن کيس جنم ڏنو. جنهن جو نالو ٿي هو
ديوي، تنهن ويساڪ مهيني جي ۱۹ تاريخ سنهت ۱۹۷۱
پراڻه ڪال ۴ بجي جي سڀ ڪوڙي ۽ هڪ ٽيڄسوي
ٻاڪ کي جنم ڏيئي جڳياسو جيون جو ڪلياڻ ڪيو.
پتا جو نالو هون شري مولچند ڪتري ۽ ڀلي هئي اها
ڀومي ڳوٺ بند تعلق هالا ضلع حيدرآباد سنڌ جي
جتي سندن پير پيو. ڪنڊلي ڏسي ڪل برهمڻ چئي
جو نالو ماڏو رکين ۽ هئا به روپ ماڏو ڀڳوان جا.

نه رڳو ماکا سچ پچ ديوي هئن پر سندن پتا
۽ ڇاڇو پائي سيٺو مل پو پوءِ جا پيارا ڀڳت هئا ۽
نت نيم سان امرت ويلي اٿي ڪيرتن ڪندا هئا.
اهڙي ميلاچ ڀريل سٽسنگ جي وايو منڊل هر ڀلجي
ٻاڪ ماڏو جو سپاءِ ٺنڊي هوندي ڪان ٿي مصري

جهڙو ملو ۽ ڪنول جي گل جيان نرمل ٿي پيو.

سندن ٻال لڊلا جون گوڙيئي وارتائون آهن،
 پنجين سالي ۾ پتا اسڪول ۾ وهارين. پڙهڻ ۾ دورو
 ڌيان ڏيندا هئا. پر وهندوار ۾ ٻين ٻالڪن کان بلڪل
 نرالا هئا، ڪا به چالو لاڻي ڪانه هئڻ. ٻين ٻالڪن کي
 وڻي، هڪ هنڌ وهاري سٽسنگ جهڙو ڳالهيون
 ٻڌائيندا هئا. هن ويراڳ سان ڀريل رهندو هو.
 ويتر جو ڪانئن پوءِ ماما کي جي ٻالڪ ڄاوا ۽ اهي راه
 رهائي وڻي ويا. تنهن ڳالھ سندن ڪچڙيءَ دل تي
 گهرو اثر وڌو. وقت بوقت ماما کان پڇندا هئا ته
 امان ٻالڪ جي ڄمن ٿا سي وري ڪاڏي ٿا وڃن.
 ماما به ٿمدڙ نيٽن سان ورائيندي هئي ته جنهن
 ڀڳوان ڏنا قهون واپس ورتا انهيءَ ڪارڻ سندن موهه
 گهر مان ڪڍندو ويو ۽ گوڙو ٽٽو ڳوٺ کان ٻاهر پائي
 راڄورام جي مڙهيءَ ۾ وقت گذاريندا هئا. اُتي ڪو
 نه ڪو سادو سنت پيو ايندو هو ۽ سٽسنگ به نت
 نيم سان ٿيندو هو. سنتن جو سنگم ڪري ڪانئن
 سکيا وڻي سادو ۽ يوگه پڇاڻڻ لڳا.

ڏهن سالن جي عمر جا هئا ته کين پيٽ ڄاڻي
 جنهنجو چئي ۽ جو ڏالو چيٽان نڪتو ڀر سان سوڻ
 ڪري (جيئن وڻي حياتي هلاڻي) کيس

ٻولي ڪري سڏيندا هئا. جنهن مان ڦري هولي ٻائي
 سڏجن لڳي. جڏهن ٽن سالن جي هئي ته ماما
 وري ڳريو ٿي ۽ اُن وٽ ۾ ماما ديويءَ جو ديهانت
 ٿيو. ٻار به نه رهيو. شير چڙڻ کان اڳ ماما ٻاک
 مادوءَ کي سڏائي پيٽ جو هٿ سندس هٿ ۾ ڏيئي
 ڀارت ڪئي. انهيءَ وچوڙي کين گهوڙو جهوري
 ڇڏيو ۽ گهر مان من ڪڍي وين.

چون انهيءَ ويل ستڙو سوامي ٿيو ڏرام مهراج
 جن رتن ڪندي اچي ٻنڌ ڳوٺ ۾ پتاريا. پريم
 پرڪاش منڊل جا مھامندليشور هئا. تندي آدم شهر
 جي ڏکڻ طرف واريءَ جي ڊب تي هٿن سان
 پورهيو ڪري سندر استان ٺاهيو هئا ٿون. جنهن کي
 اهرادورا درٻار چوندا هئا. پاڻ سان منڊلي وٺي
 ڳوٺ ڳوٺ ۾ وڃي پڇن ڪيرتن ڪري پريم جو
 پرچار ڪرڻ سندن جيون جو مول سڌانت هو.
 جڏهن ٻنڌ ڳوٺ ۾ سندن پتارجڻ جي خبر پيئي
 ته ڀائي سيئومل به ٻاک مادوءَ کي پاڻ سان گڏ وٺي
 درشن لاءِ آيو. درشن ڪرڻ سان ٻاک مادو جي دل
 ۾ ايڏي ته ڪشش پيدا ٿي جو اُتان چرڻ جي نه پيو
 ڪري. ستڙو مهراج جن به سندس چوري جي جهلڪ
 ڏسي اهڙي ڪريا درشتي ڪيس جو هن من ٿي من
 ۾ کين هميشه لاءِ پاڻ آر ٻڻ ڪري ڇڏيو.

سوامي جن جو من هاڻي اداس رهڻ لڳو. من
 ۾ تڙف هئي پنهنجي پريتم سان ملڻ جي. سنڌي
 پنج درجا پڙهي اسڪول وڃڻ تہ اڳتي بند ڪيو
 هئائون. پاڻي راجپور ۾ جي مڙهيءَ ۾ ڳاڻن وديا
 سڪڻ شروع ڪيائون. اُتي جي ويران مهاتمائون
 ايندا هئا تن کان هون پڙهيءَ جي وڌيڪ ڀڄي
 مڙهيءَ جي باغيچي ۾ کڏ ڪوٽائي هيٺ لهي وڃي
 ايڪانت ۾ سماڏي لڳائي وهندا هئا. وڏا وڏا ورت
 به رکڻ لڳا. سندساري ڳاڙهين کان صفحا منهن موڙي
 ڇڏيائون. سندن پٽا ڪي چنڊا ورائي ويئي. کين
 اهاڻي ڏنڌي ۾ رچي وٺڻ ۽ گرهستي جيون لاءِ
 گوڙو ٿي هرڪاڏاين پر سوامي جن ڪٿي ٿا ٻڌن.
 هنن جي تہ اهو لعين سان لڳي چڪي هئي. گهر جي
 وايو منڊل کان راحت پائڻ لاءِ رتن ڪرڻ شروع
 ڪيائون. گوڏ ٻڌي سفيد ڪپڙن ۾ لڪي تيوت
 پاسي موهو موهو ياترا تي هليا ويندا هئا. گهر موهو
 تہ ماڻگ وري کين سنڌارڻ جيون گذارڻ لاءِ ستائين.
 تڏهه ٿي ڳوٺ جي ٻاهران هڪ وڻ تي چڙهي وڃي
 ٽپسيا ڪرڻ لڳا. گهر جا پاڻي خواهه ڳوٺ جا
 رهواسي سندن هن قسم جي ڪنن ٽپسيا سهارِي نه
 سگهيا سو ميڙ ڪري کين گهر ۾ هلي رهڻ لاءِ
 ستائيندا هئا. ڪجهه وقت هو پنهنجي هن عجيب

ڪريا ۾ مڱن رهيا ۽ ڪونهجي ڪونه ٻڌائون . ايتري
 قدر جو سندن ننڍي پيٽ ڏاڏيءَ سان گڏجي پوڄن
 ڪئي ايندي هئي ته اهو به ورتائڻ کان ناهري واري
 ويٺا. ڏينهن سڄو وٺ تي گذاري رات جي شانت
 واکاڻ ۾ هيٺ لهي، ڀاڻي راجورام جي
 مڙهيءَ ۾ وڃي آرامي ٿيندا هئا، پر وري اميرت
 ويلي اُٿي اُڻان ڪري پاڻي راجورام کان ڪاٺن وٺي
 جو پاٽ وٺي وڃي وٺ تي چڙهي پنهنجي ساڌنا ۾
 لڏولين ٿيندا هئا.

اهڙي ڪنن ساڌنا ڪوٺو وقت هلڻ مشڪل هئي
 جو روزانو گهر جا پاڻي ۽ ڳوٺ جا رهواسي وٺ
 هيٺان اچي مٿي ڪندا هئا ۽ سندن ٽپسيا ۾ وڳون
 وڃوندا هئا جا ڳالهه ڪين ڪانه اٿڙي. سو هڪ ڏينهن
 ويچار آين ته ڇو ڪين هلي ستگر و سوامي ٿيئون رام
 مهراج جن جي شرڻ وٺون جن ڪين درشن ڏيئي
 سندن من اڳي ئي وس ۾ ڪري ڇڏيو هو. پڇاڻيندا
 پڇاڻيندا اچي ٿنڊي آدم ۾ امراپورا درٻار تي پهتا.
 ست و وڃي ستگر و سوامي ٿيئون رام مهراج جن جي
 چرڻن ۾ سر جهڪائي پنهنجي شرڻ ۾ رکڻ جي
 وينتي ڪيائون. ستگر و مهراج جن پهرين ته ڪين
 گهر موٽي وڃڻ لاءِ زور ڏيو، پر سندن ڀڳو نشچو
 ڏسي ڪين اشرم جي شيوا ۾ لڳي وڃڻ جي آگيا

ڪئي. اڃا به ڏينهن مس گذريا ته ماڻه به اچي
 آئي نڪتا ۽ ستڱرو مهراج جن کي ٻاڏائي سوامي
 جن کي واپس وٺي ويا. پر جن جو چت اڳيئي گهر
 مان ڪڍي چڪو هو سو ڪيئن ٿو اتي رهي سگهي.
 ساڳئي وقت ستڱرن جي سنگم جو جيڪو آندو ماڻهو
 هئاڻون سو ڪيئن ٿو پلجي سگهي. ٿورن ئي ڏينهن
 ۾ گهر کي تياڳه ڪري وري اچي ستڱرن جي شرن
 ورقاڻون ۽ کين هميشه لاء پاڻ وٽ رکڻ جي وينتي
 ڪيائون. ستڱرو مهراج جن به سندن دريڊ نشو ۽
 وٽراڳه ورتي ڏسي کين نام روپي امرت پياري
 پنهنجو شش بڻايو. سندس تيجسوي روپ ۽ تڪو
 ذهن ڏسي ستڱرو مهراج جن کين اوچ ڌارمڪ وديا
 پرائڻ جو لائق سمجهي اهڙن استادن تي هو ڪليو
 جتي هو سنسڪرت ۽ پارسيءَ سان گڏوگڏ گائڻ
 وديا پرائي هر طرح ودوان بڻيا. جڏهن امرابور
 شهر ۾ واپس وريا ته ستڱرو سوامي ٽيئون رام
 مهراج جن کين ڏسي نهايت خوش ٿيا. هاڻي ته
 کين پنهنجي حضوريءَ ۾ رکندا هئا. کين ستسنگم
 ڪرڻ جو موقعو ڏيندا هئا ۽ ٻاهر رٿن ۾ پاڻ سان
 وٺي ويندا هئا. ٿوري وقت اندر سوامي جن جو
 پوپاءِ وڌندو ويو ۽ سڀيئي کين عزت جي نگاهه سان
 ڏسڻ لڳا. وقت آيو جڏهن ٻوڇ ستڱرو مهراج جن

ستگرن جي آگيا پاڻي سواهي ماڌو داس جن
حيدرآباد پٽاري يا جتي ڀرپڻن کين ڀورو سهڪار ڏنو
۽ ڦليلي روڊ تي زمين وٺي سندر آشرم کڻو
ڪيائون روزانو ٽي اٺو سار پنهنجي آشرم تي ميناج
پويءَ واڻيءَ سان ستسنگ ڪري ڀرپڻن جو من اهڙو
تہ ڪينجي ورتائون جو ٿوري ئي عرصي ۾ آشرم ڪافي
ترقي ڪئي. بوج ستگرو مهراج جن به پنهنجي ڏنل
وچن پرماڻهي امراپور مان موقعو وٺي اچي ڀرپڻن
کي ستسنگ جو ٿلڻ وٺائيندا هئا ۽ سوامي ماڌو داس
جن به سندن خوب شيوا ڪري پنهنجي دل ٺاريڻدا

جڏهن سنگرو مهرآج جن ڏٺو ته سندن سلساري
 ياترا هاڻي پوري ٿيڻ تي آهي ته اچي سوامي
 مادوداس مهرآج جن جي آشرم تي ڏيرو ڪيائون ۽
 انت سمي ۾ پنهنجي ٻـرم پياري شش جي شـوا
 وٺي ۱۹۹۹ جي جيٽ مهيني جي چوٿين تاريخ ڇنڇر
 ڏينهن اکڊ سماڌي ورڻائون. سڄي شهر ۾ شوڪ
 جي لهر ڇانئجي ويئي. منڊل جي فيصلي انوسار
 سنگرو مهرآج جن جو انٽر سنسڪار ٽنڊي آدم ۾ ڪيو ويو.
 پر جيئن ته سنگرو مهرآج جن سوامي مادوداس جن جي
 ڦليلي واري آشرم تي جوڻي جوت سمايا اڏڪري پويم
 پرڪاش منڊل گڏجي فيصلو ڪيو ته آئينده ۾
 وارثڪ اُتسو ملهائڻ جا سوامي مادوداس مهرآج جن
 ٿي حقدار آهن. انهيءَ فيصلي پٽاندڙ سنگرو سوامي
 ٽيئون رام مهرآج جن جي وارثڪ ٿت جو اُتسو
 ملهائڻ جو شرف سوامي مادوداس جن کي مليو ۽
 اڄ تائين اها ريت هلندي اچي ٿي.
 سنگرو سوامي ٽيئون رام مهرآج جن جي جوڻي
 جوت سمائڻ کان جلد ئي پوءِ ديش جو ورهاڱو ٿيو
 سنڌ مان هندن جي لڏ پلاڻ جاري ٿي. سوامي
 مادوداس مهرآج جن به حيدرآباد ڇڏي ڀارت جي
 ڪن شهرن جو رتن ڪري آخر ۾ اجهير اچي آدرش
 نگر ۾ نڪرن ۾ پٽ وٺي عالیشان آشرم اسٽاپ ڪيو
 جانهنجي وچ ۾ سندس مدر ٺهرائي پوڄ سنگرو سوامي

ٽيئون رام مهراج جن جي وٽي سنگمرمر جي بئنگ
 واري مورتي ٻراجمان ڪيائون. انهيءَ مورتيءَ جي
 جيڏي موما ڪڇي اوتري ٿوري آهي. ڇٽ ٿي
 ساڪيات سنگرو مهراج جن پاڻ ٻراجمان آهن ۽ پريمين
 جون آشون ٻيا ٻوريون ڪن.

سوامي ماڌوداس مهراج جن آدرش نگر ۾
 پرڪاش آشرم کي لڏين وڌايو جو جهنگل ۾ منگل ٿي
 ويو. جيئن موهي جي وارڻڪ اُٿسو تي جڏهن پريمي
 اچن ته ڪونه ڪو نئون ڪوٽڪ اچي پسن. پهرين
 رام مندر ٺهيو، پوءِ گيتا مندر ۽ پنهنجي سنگرو جن
 جي جيون جي پردرشن. ساڳئي وقت يشڪر راج
 جو سڀني ٿيرون جو راجا ليکيو آهي، اُتي وڏو پلاٽ
 وٺي هڪ عاليشان مندر ٺهرائايائون جنهن ۾ سنگرو
 سوامي ٽيئون رام مهراج جن جي سند ر سنگمرمر جي
 وٽي بيٺل مورتي اسٽاٽ ڪيائون ۽ پنهجي پاسن
 کان ٻه ويل مورتون پڻ اسٽاٽ ڪرايائون هال جي
 چارون طرف چوويهن اوتارن جون سندر سنگمرمر جون
 سوسٽار مورتون اسٽاٽ ڪرايائون. انهيءَ مندر جي
 سامهون ننڍا نون گرهن جا مندر، گيتا پردرشن،
 هڪ پاسي رام مندر ۽ ٻئي پاسي ياترين جي وشرام
 لاءِ گيسٽ هائوس پڻ تيار ٿي ويا. شروع ۾ اهو
 پلاٽ هڪ واريءَ جي دڙي مٿل هو ۽ هو ٻهو ٽنڊي

آدم واريء ڊب جيان پئي لڳو جنهن تي ستڱرو
 سوامي ٿيئون رام هوراج جن ڪافي مهنت ڪري
 امراپور اسٽان بڻايو هو. سوامي ماڌو داس هوراج
 جن به رات ڏينهن هڪ ڪري، واريءَ جي دڙي تي
 سنگمرمر جي فرشي لڳرائي اهڙو ته روپ بدلائي
 ڇڏيو جو پشڪر راج جي تيرت لاءِ ايل ياتري درشن
 ڪري ڏندين آڱريون پيا ڏين.

هڪ پاسي سوامي جن پنهنجن ستڱرن جي
 موما وڌائڻ لاءِ اهي ڪاريه پئي ڪيا ته پئي پاسي
 اسٽان تي آئي وئي جو جوڳو ستڪار ڪري ۽ صبح
 شام ٽن ٽن سان ستسنگ ڪري آيل پريمين کي
 آندڻ به وٺائيندا هئا. هر چنڊر جي شام واري
 ستسنگ ۾ ته جنسي هيلو لڳي ويندو هو ۽ ڏوڏو
 ڇڏي خوب هلندو هو. پندارو ته هونءَ به سدائين
 کليل رهندو هو ۽ اهو سندن آديش هو ته کير به
 ڏکري کائڻ کان سواءِ واپس نه وڃي.

ڀوج سوامي جن پنهنجي ستسنگ ۾ مٿر واڻي
 ذريعي جا اُٿر سڪيا گرهستين کي آدرشي جيون
 گذارڻ لاءِ ۽ روحاني راهه تي هلڻ لاءِ ڏيندا هئا.
 سا ٿوري ۾ لاشڪ هت دهرائڻ جهڙي آهي :-

۱- هي سلسار آهي ڪاري سمنڊ سمان. ولوڙي
 اُن مان امرت ڪڍڻو آهي.

۲- جیون جو آندڻ اُن ۾ آهي ۽- و ٻئي سان
چڪتاڻ نه ڪجي.

۳- ۽- اوتار کير جا هٿن ۾ آهن. هڪڙو ڪري
وڃي ڌوڙ ۾ ٿو پوي ۽ ٻيو سڄڻ کي ٿو ملي.
سجايو سو کير جو سڄڻ کي ملي.

۴- انڌت ڪال ۾ هائٽ ڪڪڙ جي ٿالهيءَ تي
هٿ رکائي دان ڪرائيندا آهن، جڏهن جيڙو
اُن وقت پوري هوش ۾ ۽ ڪونه هوندو
آهي. ڇو ڪين پنهنجي هٿن سان جيئري
ٿي دان ڪجي.

۵- جو راڪي ٿو رهين ٿي. هيئن به سڄڻ واه واه،
هونءَ ۽- سڄڻ واه واه، سدائين شڪر
ڪندو رهجي. جتي ٻن جنگون ۽ ٻن ٻيون
دارو بي شڪر پيو رهي، اُتي جي هڪ لنگڙو
جنهنجا ٻئي پير ڪٽيل آهن، سو جي چوي ته
پڳوان تنهنجون پٺاڻيون جو- مون کي جوئي
پاڻن مان بچايو ائين ٿي ته- ڪيڏو نه هنجو
شڪر ڪندو.

۶- ڪڏهن ته ڪيترو به آدم ڪجي ته ڪاميابي
نه ٿي ملي. ڪڏهن ته ٿوري ٿي آدم سان
ڪامياب ٿي وڃي. اها چاڻي ايشور پنهنجي
هٿ ۾ رکي آهي.

۷- ڪڏهن به ڪنهن سنت درويش جي ڪريا ڏي
نه ڏسو.

۸- ڪرمي آڏي ڪپڙا، ندرِي موڪل ڏٺا! ڪرمن
آئوسار انساني چولو ملي ٿو. شيوا مان جيون
سڦلو ٿئي ٿو. ايشور ته ٿوري به راضي ٿي
وڃي ٿو.

تيرت تب ديا دت دان، جيڪو پاڻي قل ڪا مان.

۹- جو سڪم پورين زهر جيان لڳي پر پوءِ امرت
پاسي سو سڄو سڪم آهي.

۱۰- پاڳم سان ستسنگ ملي ٿو. ستسنگ مان ساڄو
ملي ٿي. ساڄو مان شانتِي پراپت ٿئي ٿي.
شانتِيءَ مان آندڙ اچي ٿو.

۱۱- ستگرو سوامي ٽيئون رام مهرآج جن چوندا
هئا ته چيلن جا ويلا نه ڳڻيو. اٿي وٺي جي
خوب شيوا ڪريو، جيئن سمجهو ته گرو
ٽيئون رام پاڻ توهان وٽ آيو آهي.

۱۲- هڪ دفعي ڪن چيلن ستگرو سوامي ٽيئون رام
مهرآج جن جو وڏو هٿ ڏسي چين ته سائين
اٿين ته پورت ٿي ڪانه پوندي، ته ستگرون
فرمايو! ”آشرم به جو ڪو به آهي تنهن مان به
ڏينهن پاڻي ڪپڙ بند ڪريو.“ ٽئين ڏينهن

تي اُنون چيلن کي چيائون ته هاڻي ڏسي
اچو ته کوهه ۾ ڪيترو هاڻي وڌيو آهي. ڇا
ڏسن ته وڌڻ بدران کوهه ۾ هاڻي اڳين
ايول کان به هيٺ لٿو پيو آهي.

۱۳- وهندي درياھ مان جيڪي ڪڇي سو ٿورو
آهي. هاڻي ڏسو ته جن هزار هزار جا نوت
سانڍي رکيا هئا سي اُنون ڪي باهيون پيا
ڏين. اڳ ۾ جي دان پڇ ڪن ها ته ڪيترو نه
سلو ٿئي ها.

۱۴- دان گوڙن قسمن جا ٿيندا آهن. سون، چاندي
هاڻي، گهوڙا ڪيڏا به ڪٿي ڪير دان ڪري
پر سڦ مان جي دان جو ملهه سڀني کان مٿي
آهي. ڪير لنگهي اچي آدر پاڻي وڃي، اهڙو
ڪو ٻيو دان ڪونه آهي.

۱۵- گروهه جي شيوا مان سڀ ٽول ملن. گروهه
شيواڌاريءَ کي پنهنجيءَ ڪٽ تي وهاري
ٿو. ڪنهن پڇيو! ”ساڻين ڪيئن.“ جواب
ڏنائون: ”شيواڌاري جڏهن گروهه کي زور
ڏيندو آهي ته گروهه سان گڏ ڪٽ تي وهندو
آهي. سو جي زور ڏيڻ سان شيواڌاري ڪٽ
تي گڏ وهڻ جي لائق ٿو بڻجي ته ٻي شيوا
ڪرڻ سان ڇا نه ملندس.“

- ۱۶- گروء جي مورتيءَ اڳيان ڏيڻ سان آرٽي ڀوڄا
ڪجي. ڀوڄا جي معنيٰ ٿي آهي شت ڀاونا
۽ شردا.
- ۱۷- شل پورهيت ٿي پاڻي پريان! من ۾ سدائين
شيوا جي ڀاونا رکي.
- ۱۸- سنسار ۾ رهندي وٽراڳ- ورتي ڌاريو. گهر
ڇڏ ڏنو نه آهي پر آڏو آهي.
- ۱۹- تياڳ ۽ وٽراڳ ڪانڌوا ڀوڳ مان آنند ڪين
ملندو. تياڳ ڀوڳ کان وڌيڪ اهميت وارو
آهي. ڪيڏا به مال ملندا اڳيان هجن پر
جيستين تياڳ نه هوندو تيستين وڌيڪ ڪاڌو
ڪين وٺندو. ڪاڌو کائڻ بند ڪري سگهو ٿا
پر تياڳ کان چوٽڪارو ٿي نٿو سگهي. وٽ ۾
گل ٿئي ٿو تڏهن ئي ڦل ملي ٿو. تياڳ
ڪرڻ سان ئي ڦل جو اڌڪاري بڻجي ٿو.
- ۲۰- دان لاءِ پنجن ڳالهين جي ضرورت آهي.
(۱) ديس (۲) ڪال (۳) وستو (۴) پاتر (وٺندڙ)
(۵) ڪوٽا (ڏيندڙ). جڏهن اهي پنج ٿي
يوگيتا انوسار هجن ته پوءِ دان ڏيڻ سکيائون
آهي.

جتي روزانو اهڙن اهوڪ وڇن جي وري
 پيئي ٿيندي سو استان ڪيئن نه ڦلندو ڦولندو.
 سڀڙو ته آخر ناسونٽ آهي. ”جو آڻيا سو چئسي،
 سڀڪو ئي آڻي واريئي!“ بوج سواهي جن به ڏٺو
 ته هاڻي وقت پرڃي آيو آهي آتما ڪي پرماتما سان
 لين ٿيڻ لاءِ. سو سنهت ۲۰۴۱ جي چيٺ مهني جو
 پنهنجي ستڙن جو وارشڪ اٿسو هميشه جيان ڏوم
 ڌام سان ملهائي قاريح ۱۱ جون ۱۹۸۴ شام جو چئين
 بجي اکڻ سمادي ورتائون.

پرير پرڪاش اشرم آدرش نگر جو ٽرسٽ بوج
 سواهي جن برهم لين ٿيڻ کان اڳ ئي قائم ڪيو هو.
 اڄ به ستسنگ جو نت نيم، آڻي وڻي جو آدر، ساڌو
 سنت جو ستڪار ۽ پندار وائين پيو هلي جڻ ته بوج
 سواهي جن پاڻ چيٽن روپ ۾ براجمان ٿي سمورو
 ڪاروبار هلائي رهيا آهن. اسين ٽرسٽيز ته ذمت مقرر
 آهيون ۽ سدائين اها آراڌنا ڪندا رهون ٿا ته شل
 سمت بخشين جو سندن ڏيڪاريل راهه تي هلي اشرم
 جو شان وڌايون ۽ تنهن سان شيوا ڪري ستڙن
 جو جس ڦهلايون ۽ اها ئي آهي نه ماڻي ارداس سندن
 چرن ڪلن ۾!

آنت ۾ شري جمناعل ڪيسواڻي، شري ماتي
 لڪشمي ڪيسواڻي ۽ شري شيامي ڪيسواڻي بيشڪ

جس جا پاڳي آهن ۽ پنهجو قيمتي وقت ڏيئي
 گوڻي محنت ۽ پرشارت ڪري هي ادواڪ پستڪ تيار
 ڪيو آهي ساڳئي ئي وقت شري پرهاد نگر دواڻي
 جڏهن پستڪ لاءِ سوڳيون تصويرون ڇپائي پستڪ تي
 نهايت دلڪش بڻايو آهي. اسين مسٽر ٽلواڻي، ڪرشن
 پريس وارن جا نهايت شڪرگذار آهيون جن هر طرح
 جو سوڪار ڏيئي هي پستڪ ڇپائي پڌرو ڪيو آهي
 ۽ وري شري ڏيونداس، شري مرايتر، شري واسي
 ديها، شري ناگرداس پنجاڻي ۽ شڪر سامتاڻي جس
 جا پاڳي آهن جن هن پستڪ ڇپائڻ ۾ خوب آدم
 ڪيو آهي. انهن جي لڳن جي ڪري ئي، پستڪ جو
 هيءُ پهريون ڀاڱو ڇپجي اڄ پريمين جي هٿن ۾
 اچي سگهيو آهي. سوامي جن جي ڪرپا سان
 جلد هن پستڪ جو ٻيو ڀاڱو به توهان پريمين جي
 هٿن ۾ اچي سگهندو.

اسين سڀ ڀر ۾ پوڄيٽر مند لاچار ۽ ستگر و سوامي
 شائتي پرڪاش جن جا بيحد ٿوراڻا آهيون جن
 وڏي ڪرپا ڪري اسان سڀني تي مهر جي نظر
 ڪري پنهجي آشيرواد جو هٿ رکيو آهي. سندن
 مهر ميا سان ئي ستگر و مهراج جن جي چوڻن ۾
 ڪيل هيءَ نماڻي شيوا پورن ئي سگهي آهي.

اسين سواهي گڏيشانند مهرآج گواليار وارن جا
 پٺ شڪرگذار آهيون جن وڏي ڪرپا ڪري پريم
 پرڪاش آشرم آدرش نگر اجهير ۾ پڌارجي اسان
 کي پنهنجي آشيرواد سان نوازيو آهي ۽ ستگرو
 سواهي ماڌوداس مهرآج جن جي جيون جي باري
 اولهه ورقانت پڌائڻ جي ڪرپا ڪئي.

آشا آهي ته پريمي گرو مهرآج جن جي اهڙي
 اوڪڪ جيون درشن کي پڙهي ڪري آندڻ ماڻيندا
 ۽ جوڳو لاپ پراپت ڪندا.

ترستي

پريم پرڪاش آشرم،

آدرش نگر، اجهير

تيرت راج پشڪر راج ۽ هردوار

شري ستنام ساڪي

اوم شري گڻيشايم ٺم-هم
 اوم شري گرو پرماتما-ني ٺم-هم
 اوم شري سرسوتي ماما ديوي ٺي ٺم-هم
 اوم شري سرو انٽريامي پڳوان ٺي ٺم-هم

پرار ٿنا

اي ڀرڀو ڀرميشور ديال ڀال ٽون
 اسين نياز سان تو اڳيان ٿا نمون
 رڪي وٺ اسانڪي ٽون سدا ڀلن کان
 سونهون ٿي اسانجو سنئينءَ وات ٽانهن
 گر مهر اسانتي اي سائين سچا
 گهرون رحم توکان ٽون مڃ ٿا
 پڄتي گيان ٻڌي ٽي ٽون سائين سدا
 شيوا سنديءَ راه ٻر جيئن پير پختا .

منگلا چرڻ

ست گر شو سروپ ڪو، وند ٿون وارون وار
 جاس ڪر ڀا پئي گيان ڪي، پرگهتي جوت اڀار
 ڪر ٿون وند گڻيش ڪو وڪر ٿن ٻه ٿم جوء
 ٿاس چرڻ ڪي وند سي، وگهن نه لاگي ڪوء
 شاردا مات وديا ڀود، روپ گڻن ڪي کان
 وند ٿون ٿاس چرڻ ڪو، ڪر ٿون رڻن دن گان.

جي ملڻو اڻيئي مالڪ سان ته ڏهريائين مل هن
 جي ملازمن سان، جن کي ڀروڙ آهي ان اننت اگم
 ديش جي، جتي نه آهي سچ، نه چنڊ، نه ڦارا، نه
 ڪٿيون. نه هر ڪم، نه شوڪ ۽ نه هاڃي نه لاپ. راد
 چڱي گهڻي اڻانگي ۽ پيڇرو پڻ پيڇيدو.

منزل اوکي پنڌ ڀري ۽ وات ٿي آهي ڪاري ٻات
 هٿ ۾ ڪٺ ستنام جو ديهڪ، روشن ٿيندي تنهنجي وات.
 ان وات کي ٽيڪارڻ لاءِ ٿي آهي سنت سچا
 درويش ساڻهنءَ جا پيارا اچن ٿا انساني چولي ۾ اسان
 وٽ سونهان بڻجي. کوچ ڪرائڻ ان امر آتما جي ته
 اسين ڪير آهيون، ڪٿان آيا آهيون، ڪٿي وڃڻو اٿئون
 ۽ هت ڇا ڪرڻو اٿئون. انسان جي حالت ان هر ٿي
 مٿل بڻجي ڀري ٿي جا بيا بان ڪي پاڻي سمجهي
 پيئي ڊڪون ڊوڙون پائيندي پر پاڻي پي پيداس ٻجهائي
 نه سگهندي.

نس دن ماڻا ڪار ٿي پراڻي دولت نيت،
 ڪوئن ۾ نانڪ ڪوڙو، ڦارائڻ جهڙو چيت.

انسان پي ائين مايا جي پليان ڊڪون ڊوڙون
 پاڻي پاڻي پلائي ڇڏي ٿو جيون جي اصلي اديش
 ڪي. آخر سندس ٻوڏ اوستا اچي مٿان ڪڙڪيس،
 جهون ۾ سرير نرڳل ٿي وڃيس، اکين جي جوت
 ڪمزور ٿي وڃيس، سرير ۾ سگهه نه رهڻ ڪري
 بيمارين جي لائين لڳيو وڃيس. انهن ۾ وياڪل

رهندي به سنهيندين جي موهه ۾ ڦاسي، انيڪ پرڪارن
جا دم ڏيو سهندو.

مورڪه ٿو ماري - پنهنجي هٿان پاڻ کي
لڳي ميا موهه جي - ڪوڙي لڏو لاڙي
ڏسي نه سار ساروپ کي، سامي سنهاري
ڳڻڻ منجهه ڳاري - هيرا لعل اڻ ميا.

ڀر جي ڀورب جلم جا سنسڪار هجنس شوپنيڪ
۽ ڏيئي وجهيس سوارو، ته ملي وجهيس ڪنهن ست
پر ش جو سنگهه، جنهن جي سايع هيٺ، پنهنجي
اُديشن کي ڄاڻي، ڀڄي وئي ڀڳوان کي ۽ بڻائي
چڏي پنهنجي راهه کي روشن.

ستسنگهه ڪا ستر يا ڀلا، جهڙي ڪاغذ ڌات ڪا
رجب گر پوساد تي، مٺ ڳيا انگهه لڻا ڪا.

ڀاڳن وارا بهڙجي ويا اُهي جن کي ملي ويو
سوارو ستگر و سوامي ماڌوداس موراڄن جو.

ڪهڙي ڪريان وڌائي، سندن هٿا لٽائي،
آيا جي نرن ۾، تن کي راحت ملي روحاني.

اُن سوڙهي صورت، موهڙيءَ مورت ۽ چمڪندڙ
چوري ۾ ڪهڙي نه مڙيا ڀريل هئي. سندن نيمڻن ۾
هو نوراني نيلون جو نشو، جنهن جي ساڪار شير ۾
نواڪار جو ڄورو خوب پئي ٻوڪيو، گيان روپي
روشنيءَ جي جولاڪ ائين پئي محسوس ٿي ڇڻ ته
ڪنهن الڪڪ شڪتيءَ جو درشن ٿي رهيو آهي.

سندن تجلي واريءَ پيشاني ڀسي ائين پئي لڳو ته
 پرماتما برابر نراڪار آهي پر سندن ساڪار لائون
 هنن جي روشن ريكائن ۾ ڏسڻون ڇمڪن. سندن
 مٿر مسڪراھٽ ڏسندڙي ائين پئي لڳندو هو ڄڻ
 ته آتما جي انگن ٿي مسڪرايو. سندن آتما جي
 اوجھٽا، چوري جي گھيڙ ۽ منهن جي مٽيا موھيو
 ٿي ٽنڊي وڌي ڪي. اهڙو برهم گياني، برهم نيشني
 ڪاھل ڀرڻ مانس چواڻو ڌاري آيو ڪلياڻ ڪرڻ
 ڪروڙن جو سنڌ ديش جي ڀوترو ڀوميءَ تي جتي
 رشين منين ويهي ويدن جي رچنا ڪئي ۽ آتما
 جي کوچ ڪئي هئي.

سندن گرو مهرراج ۱۰۰۸ ستگرو سوامي ٽينٽورام
 مهاراجن، مها مندائيشور ڀریم پرکاش منڊل ٽنڊي آدم
 وارن گيان ۽ ويراڱه ڌناران اگيان روپي نند مان
 ستلن کي جاڳايو ته سندن ڀرم ۽ ڀورن ششم ۱۰۸
 سوامي مادوداس مهاراجن ڪرڻيءَ ڌناران نراڪار
 کي ساڪار جي روپ ۾ سامهون رکيو. سندن گر
 پڳتيءَ ثابت ڪيو ته نراڪار ۽ ساڪار ۾ ڪوبه پيد
 ڪونهي. نراڪار ٿي ڪڏهن پڳتن ٿان پيڙ هٽائڻ لاءِ
 ته ڪڏهن پڳتن جي اتي ڀریم جي پياس مٽائڻ لاءِ
 اچي پر گھٽ ٿيندو آهي.

جب جب هو ڌرم کي هائي،
 ڀاڳنهن اسر ڌرم ايمان کي،
 تب تب اتي ڀرپ نج شريرا،
 هر نون ڪر ڀا ڌرت سجن پيدا.

پر ماتما جو نر گڻ روپ پتا سمان آهي . اهو ئي
 ڀرم پتا پر ميسور سگڻ روپ ۾ مهتاريءَ جو روپ ڌار ڀ
 ڪري پر گهٽ ٿيندو آهي . سوامي رام ڪرشن
 پر مهنس ته صاف اڪرن ۾ چيو آهي :

”نر گڻ هٿن پتا هماري ، سر گڻ هٿن مهتاري ،
 ڪاڪو نند ٿون ڪاڪو بند ٿون دونو پلڙي پاري.“

سر گڻ ڪي مهتاريءَ سان مشاهبت ان ڪري
 ڏني اٿن ، جو ٻار ماتا سان وڌيڪ حجتِي ٿيندو آهي
 ۽ ماتا سان ئي سمورا حال احوال اوري سگهندو
 آهي . تهڙيءَ طرح جڳياسو يا ڀڳت پڻ سنت ۽ گرديو
 سان ئي پنهنجا سڀ دڪم سک ۽ حال احوال اوري
 سگهندو آهي ، باقي نراڪار اڳيان ته هن جي پراڻا
 ئي پريابت رهندي آهي . سر گڻ پنهنجي شيوڪ
 جي ايتري سک ۽ شرڏا ڏسي ٻوڏ ڌاران ان ڪي
 پنهنجي سروي سم بڻائي ڇڏيندو آهي .

سنت ٻڙي پرمارڻي ، سیتل جانڪي انگهه ،

ڌپت بجهاون اورن ڪي ، اور ديون اپنا رنگهه .

اهڙي ڪامل پرش جنم ورتو سنبت 1971

(عيسوي سنه 1913) ويساڪ مهني جي 19 تاريخ سنه

دش ۾ حيدرآباد ضلعي جي ٻنڌ ڳوٺ ۾ پوجنيءَ

ڏاڏي صاحب گيهي مل واسواڻيءَ ۽ سنت شيوي

پتا مواچند صاحب ڪٿريءَ جي گهر . ماتا ديوي

ٻائيءَ جي گرو مان ، انبـرت ويلي جي گهڙيءَ

پراڻه ڪال 4 ٻڃي، جنهن وقت انڌ ڪار موڪلايو
 پئي ۽ سورج ديوتا پي لپڻا پائي رت کي تيار پئي
 ڪيو ڀارت ڀوميءَ کي پرڪاشت ڪرڻ لاءِ. جيسين
 اُن جو پرڪاش پرتويءَ تي پوي ٿي پوي اُن کان
 اڳ ٿي هن ڪلاڌاريءَ انساني چواري ۾ جنم وٺي
 وايو منڊل کي واه جو پرڪاشت ڪري ڇڏيو. پتا
 صاحب موچند جي گهر ۾ شپ سڳن ٿيڻ لڳا ۽
 اوڙي پاڙي ۾ خوشيءَ جي لهر چانڊهي ويئي.

گهر گهر ٿيا شپ سڳن سڀ هر هڪ من هلاس،
 هڪ پئي کي ٿي ٻڌايائون، هيءَ خوشخبري خاص.

ڀوريون ٻاڪ اهڙو تيجسوي پٿرن کي ٽارڻ
 وارو واليءَ عطا ڪيو آهي. اوڙي پاڙي وارين کي
 جيئن پئي خبر پيئي گهڙي پئي آيون ماکا ديويءَ
 کي واڌايون ڏيڻ. چو طرف خوشيءَ جي لهر چانڊهي
 ويئي ۽ خوشيءَ ۾ پرچي گيت ڳائڻ شروع ڪيائون:

گيت - ۱

ديويون ديويءَ وٽ اهل آيو

پينر ديويءَ وٽ اهل آيو

۱- هيون اندر ۾ جي اڇائون

ڀوريون ٿيون سي سڀ سڪائون

ڀڳوان اچي پال ڀلايو

پينر ديويءَ وٽ اهل آيو

۲- شروع ٿي ويا ڄڻ شادمانا
۽ خوشيءَ جا ناچ گانا
جهومڻ لڳو ماحول سارو
ديويون ديويءَ وٽ لعل آيو

۳- چندرما درشن ڪيڙا ويندي ويندي
سوريه پي ليڙا پاڻا ايندي ايندي
پرڪڙي پاڻ هو خوب سجايو
ديويون ديويءَ وٽ لعل آيو.

ڏن ماما ديوي جنهنجي گل ۾ پيدا ٿيو اهڙو لعل
ڏن سا جنني جن هري جن جايو
نانڪ داسن داس ڪهايو.

پند ٽن چئي ٺاهڻ شروع ڪئي. پيشانيءَ جون
ريڪائون ڏسي عجب ۾ پئجي ويا. لڳن جاچي
چيائون پاڻي موانچند قسمت وارو آهين. ٻالڪ وڏي
هوندي وڏو گهوان ۽ ودوان بڻجي گهڻن جو ٿي اُڌار
ڪندو. لڪشمي ته سندس داسي ٿي شيوا ڪندي.
ان ڪري نالو ٿي رکيائونس مادو. مادو ته خود
لڪشمي پتي ٿي آهي. مٿن مائٽن ۽ سڀني پئي
کيس پيار سان پاليو. ماما جي پيار جو ته ڪاڻو ٿي
ڪونه هو. ٽاڍي لڏ ڪوڏ سان پئي کيس پاليو ۽ نپايو.
اُتندي وهندي پئي چميو ۽ چٽيو. وري پئي ڪارا
ٽيڪا ڏنا ته ڪٿي نظر نه لڳي وڃي سندس لڏلي
لعل کي. طوطي زبان ۾ پئي ساڻس مٺيون مٺيون

لاٽيون لنڊيون . گود ۾ گوماڻيندي گوماڻيندي کيس
سندر سڪيا واري اولي پڻ ڏيندي هئي.

اولي شهد (ا) سر پيداو

مان پٽڙا توکي پاليان

۱- مان گيتا گيان سيڪاري ۽ ڌرم جي راهه ڏيکاري
مان ته پريم هندوري وهاري سڀ ڊڪڙا تنهنجا ٿارڻ ان
مان پٽڙا توکي پاليان

۲- مان ته پريم جو اکر پاڙهي، هن لوڪ کان لاڙو لاڙي
سڀ ڄم جا ڪاغذ ڦاڙي ايڪا ڄم جا واريان
مان پٽڙا توکي پاليان

۳- مان ته ممتا موهه مٽائي، سچو گيان گروءَ جو رٿائي
انڀڙ جي جوت جڳائي، سوهر جي سرڪي پياريان
مان پٽڙا توکي پاليان

۴- مان ته مادو پاڻ پلايان، پنهنجي ڪل جو شان وڌايان
پنهنجي پٽ کي سپٽر بڻايان، پوءِ سڀني کان کي ٿاريان
مان پٽڙا توکي پاليان

ايترو پيار ۽ سک پائي ٻالڪ مادو ڄڻ پيار جي
زندگي مورتِي ٿي بڻجندو ويو. ڇو ته ٻار جي
بچپن جا سنسڪار ٿي هن جي جيون جي پونجِي
آهن، جن جي آڌار تي ئي هو جيون روپي نوڪا
کي سنسار روپي ساگر مان پار ڪندو، هلندو هلي
ٿو منزل ڏانهن. ٻالڪ جي پيدا ٿيڻ سان ئي قدرت
هن ۾ اُهي شڪليون پيدا ڪري ٿي ڇڏي ۽ ڄڻ ته

”ڏن سا جهلي ڄن هري ڄن ڄاڏو“

ماڻا ڏوڙي ه ڪي سهڻي ه شو ڏرشن سواهي ماڻو ڏاس ڄن ڄو شهبه جهلم

چوي ٿي ڀڄا وڃ، وڃي پنهنجي چارون طرف
 ماحول مـان سنسڪار گرھڻ ڪري، پنهنجي جيون
 ياترا کي سڦلڻا پورو ڪ سوڳو بڻائي واپس ورج . پر
 پوءِ هن کي جهڙو جهڙو وايو منڊل ملي ٿو هو اهڙو
 بڻجي سماج جي سامهون پاڻ کي پڌرو ڪري ٿو .
 پر سوامي جن ته هئا ئي ايشوري شڪتي، اُن ڪري
 هنن ۾ دڻوي سمپدا جا سڀ گڻ شروع کان ئي
 موجود هئا. مل، وڪيپ ۽ آورڻ جي ڀڙدن کان پري،
 سندن من صاف شيشي جيان اوجل هـو، جنهنڪري
 سندن وايو منڊل جا سنسڪار سڌا سندن من روپي
 ڀٽيءَ تي ڇپجندا پئي ويا. ننڍي هوندي کان ئي
 هنن ڏٺو پئي ته سندن پتا صاحب، سندن تي چاچا
 ۽ ٻيا گهر جا پاڻي صبح جو سوير اُٿي سڌسنگم جو
 ديهڻ لڳائي وهن ٿا ڪيرتن ڪرڻ . جنهن ۾ سندن
 پتا صاحب يڪتارو ته ڪاڪو گنگارام ڌڪڙ ۽ شري
 سيٺومل ڪڙٽالون ۽ ٽيڪمداس ڊولڪ ڪڙي ويهي ٿا
 ڀڄن ڳائين ۽ سائينءَ کي ساراھين، ڀڳوان کي پيا
 ٻاڏائين ۽ منائين .

ڀڄن - ۲

هري شل هميشه سڄو ڌيان ڏي ٿو
 سڌا شانت وارو سڄو گيان ڏي ٿو
 ۱- رهي ٿا تنهنجي ڏينهن رات دل ۾
 سڄي نام پنهنجي جو نيشان ڏي ٿو

۲۔ ڀسون ڀر ڀو پنهنجي ته صورت سڌائين

سڄي ڀريم وارو سو ڀروان ڏي ڏون

۳۔ سڌا شينام پنهنجي رهي پياس ڀر ڀو

اسان کي ته ايشور اهو دان ڏي ڏون

۴۔ رهي ياد ماڌو هري نام پنهنجو

سڄو ڀريم پنهنجو ته ڀڳوان ڏي ڏون .

اهڙي طرح ڀڳوان جي ڀڄن ڪرڻ کانپوءِ ٿي

سڀ باقي گهر جي ڪم ڪار کي وڃي ٿا لڳن . ان

کانپوءِ ٿي سندن پتا صاحب ۽ چاچا پي دڪان تي

ٿا وڃن . شام جو وري سندن پتا صاحب دڪان تان

موٽڻ کانپوءِ به سنڌيا وٺڻ ڪري ٿي ڀوڄن ورتائين

ٿا . وري رات جو ۹ بجي کان ۱۱ بجي تائين ڀڳت

راڄورام (جو حڪمت جو ڪم به ڪندو هو) ان جي

بغيتي ۾ ڏت نيم سان ستسنگم هلندو هو . اتي هي

چار ٿي پائر به نيم سان وڃي شامل ٿيندا هئا . ۱۱

بجي کانپوءِ ٿي گهر اچي آرامي ٿيندا هئا . ڪڏهن

ڪڏهن ٻاهران کي ساڌو سنت جي ڀڳت راڄورام

جي مڙهي ۾ پٿار ٻا هئا ، ته هي چار ٿي پائر انهن

سنتن کي پنهنجي اوطاق ۾ پير را گهمائڻ لاءِ وٺي

ايندا هئا ، جتي ستسنگم جو ديهاڻ لڳي ويندو هو .

ان وقت سندن چاچو سيمڙومل يا ڪڏهن سندن پتا

صاحب ٻالڪ ماڌو کي گود ۾ کڻي اچي وهندا هئا .

۽ هر هڪ سنت سندن مٿي تي آشيرداد جو هٿ

ڦيراڻي پوءِ ٿي سڀني کان موڪلا ٿيندا هئا. اهڙي طرح ٻچن ۾ ٿي سٽسنگم روپي ملي لاڙ ڪن دواران سندن هردي اندر پوچندي ويئي ۽ سندن هردو هميشه ان آمرت روپي هر رس سان ڀريل سندن کي ٻڌڻ لاءِ اُٿسڪ رهندو هو.

هيءَ آمرت ورڪا ٻالڪ ماڻو مٿان چڻي طرف وسندي رهي. سندن ماما صاحب به ان ڀيڳري جي پانڌيڙي هئي. گهر گر هست آشرم جي سانگه کي سرهو ڪرڻ سان گڏو گڏ هو انهي پهر اندر به سائينءَ جو سمورڻ ڪندي رهندي هئي. ماما صاحب جا سوڻا سنسڪار به ٻالڪ تي پوڻ لڳا. جيئن هو ٿورا وڏا ٿيا ته ماما هي سوڻو شهد اُچاري کين پيار سان اُتاريندي هئي.

ٻچن - ۳ (سر وهانگه)

- ۱- آمرت سمي پر پات جو، سنان پاڻي ڪر اُٿي پر ڀر سان پر پوءِ سندن ٿون، ڌيان دل ۾ ڌار اُٿي
- ۲- اول ۾ ايشور اڳيان، ڪر پر ڀر سان پر ٿام ٿون هٿ ٻڌي هر جي اڳيان، وڃي ڪر نيزاري در اُٿي
- ۳- پر ڀر سان پر پات ۾، ڪر ڪير تن ڪر تار جو ٿات سوڻيءَ لاءِ سان، هردي پنهنجي کي پر اُٿي
- ۴- آمرت سمي ايش جو، نالو جيئي ٿون ڀر سان نام جي پٺ راڳه سان، پائڻ پنهنجن کي هر اُٿي
- ۵- ماڻو ڌيائڻي من سان، پر پات ويلي پر پوءِ ڪي امر آدي آسيس جو ٿون، پاڻي پر جهي گهر اُٿي.

هر روز شهد کي ٻڌندي ٻڌندي اکر ڪن ۾
 گونجندا هئا. من ۾ اڏل پڌل هئي خاص هنن اکرن
 جي :-

”اول ۾ ايشور اڳيان، ڪر ڀر ڀر سان ڀر ڀام ٿون
 هٿ ٻڌي هر جي اڳيان، وڃي ڪر نيزاري در آئي.“
 سندن ڪاڪي شري سيٺومل جو ته شام جو به
 ستسنگ ۾ وڃڻ جو نيم هوندو هو. ٻالڪماتو به ڏسندو
 هو ته سندن پٺيان ڊوڙ ڏندو ڊوڙ ڏندو اچي آگر پڪڙي
 ساڻن گڏ هلڻ شروع ڪندو هو. اُتي ويهي سندن جون
 واڙيون ۽ اُپديش ڏيان سان ٻڌندو هو. جيئن ته
 جڳت مسافر خانو آهي، هتان آخر هر ڪنهن کي هلڻو
 آهي، ان ڪري انسان کي ڪڏهن به گندا ڪم يا
 پاپ ڪم نه ڪرڻ گهرجن. هميشه انهن کان پاسو
 ڪرڻ گهرجي. سنت ڳائين ته پاڻ به پيا پنهنجيءَ
 طوطيءَ زبان ۾ انهن سان گڏ ڳائين :

ڀڄن - ۴ (سر ٿلنگ مانجهه)

جاڳه اُتي تون جاڳه مسافر
 مان تون پنهنجو ماڳه مسافر
 ۱- جاڳي ره هوشيار بندا تون
 ڇڏ گندا تون ڪم مندا تون
 پاڻي ويڪ ويراڳه مسافر
 جاڳه اُتي تون جاڳه.

ٻالا ڀڻ جا سندسڪار

ٻٽا صاحب ؛ چاهي سان گل لهر سان سندسڪ روني سندسڪار لوط

۲- هت آئين تون وڻج وهائڻ ،
 سچ ڪمائڻ ۽ ڌرم وڌائڻ
 راهه سڃي سان راڳه مسافر
 جاڳه اڏي تون جاڳه
 ۳- ڏسين جيڪي ٿو هيءَ نظارو
 ڀل ۾ سارو ، ٿيندو اُچارو
 ڄاڻ گلن جو باغ مسافر
 جاڳه اڏي تون جاڳه
 ۴- ماڻهو اوديا نڊن نياڳي
 تنهن مان جاڳي ڪر ته سجاڳي
 سنت مان سواڳه مسافر
 جاڳه اڏي تون جاڳه .

اهڙيون ويراڳه واريون سنتن جن واڻيون ويون
 کين آڪرشت ڪنديون ۽ ويون هوندي ۾ واسو
 ڪنديون . انهيءَ وقت ويراڳه وڌائڻ واريون گهٽائون
 گهٽجڻ لڳيون . سندن ماما صاحب کي هر ٻئي سال
 پتر سنتان ٿيڻ لڳي . پر قدرت جو ڪرشمون جو
 اهي پتر ۽ تنهن ٻي بقا جهان ۾ ڪجهه عرصو
 جيون جو گذاري رهندو رهي ان ڏوراهين ڏيهه
 ڏانهن . سو اهي واقعا کين اندر ئي اندر ۾ ڏولائيمان
 ڪندا رهيا . ماما صاحب کي هيئن هنجون هاريندو
 ڏسي پڇندا هئا ته امڙ هي منهنجا ملا ڀائر جهان
 ۾ جنم وٺي وري ڪيڏانهن ٿا ورن . ماما صاحب
 سندن ڌيان هٽائڻ لاءِ کين جواب ڏيندي هئي -

ابا هنن جو اسان وٽ ايترو ئي ڏاڏو پاڻي رهيل هو
 ان ڪري ايشور کين واپس پاڻ وٽ گهرائي ٿو وٺي.
 جتي ڪنهن وقت اسان سڀني کي ٻن هفتو آهي.
 ماما جي مک مان اهڙا اڪر ٻڌي سندن مک تي
 مايوسيءَ جي لهر چاٽائجي ويئي هئي. ماما وري
 کين مايوس ۽ مرجوايل ڏسي ڀڄڻ ڳاڙڻ لڳندي
 هئي. پر مادوءَ جي هن ٻر ويراڳ ڏيو ٿي وڌندو.

پنج سال عمر جا پورا ٿيا ته پتا وڃي ٻالڪ کي
 اسڪول ۾ پڙهي ڪرائي آيو ۽ ماستر صاحب کي
 ٻالڪ جي پڙهائيءَ لاءِ ڀارت گئي. ماستر صاحب
 مادوءَ جو معصوم چور وڌي سندن مٿي تي آسيس
 جو هٿ ڦيري کين آڻت ڏنو. ٻالڪ جي اکين ۾
 شرڏا ۽ ڀڳتيءَ جي جھلڪ پسي ماستر صاحب کين
 خوب پيار ڪرڻ لڳو. ماما صاحب هر روز صبح جو
 کين سنان پاڻي ڪرائي صاف سترا وستر پهرائي
 جنهن وقت اسڪول موڪليندي هئي تنهن وقت ڏاڍي
 پيار ۽ دلار سان هيءُ شهيد چئي کين روانو ڪندي
 هئي :-

ڀڄڻ - ۵ (سر ٽلنگم ڀيروني)

ستنام ٿيندو ٿوسان ساڻي

هن پڙهه تون پڙهه جي پاڻي

۱- غافل ڇڏ غفلت هٽائي -

هن پنهنجي جو ممت مٽائي

- ٽون ٽم ڌار ڳروءَ جي واڻي -
- ستنام ٿيندو ٽوسان ساڻي .
- ٢- جو ڌيائي سو ٽم ڌيرج پاڻي -
- من پنهنجي جا پاپ مٽائي ،
- اها ويدن ڳالهه وڪاڻي -
- ستنام ٿيندو ٽوسان ساڻي .
- ٣- رام پنهنجي کي ياد ڪندين ٽون -
- اڱڻ پنهنجو آباد ڪندين ٽون ،
- اهو ڄاڻ سڄو ٽون ڄاڻين -
- ستنام ٿيندو ٽوسان ساڻي .
- ٤- مادو گڻ گوڀند جا ڳائي -
- رام پنهنجي کي روح ۾ ريجوڻائي ،
- ٽون پيءُ پريم جو پاڻي -
- ستنام ٿيندو ٽوسان ساڻي .

ان پريم روپي شبد کي دهرائيندا پنهنجي
 رام کي ياد ڪندا اسڪول وڃي پوچهندا هئا، جتي
 ٽاڍي چاهه سان ماسٽر صاحب جي سکيا کي گرهڻ
 ڪندا هئا. پنهنجي ساٿين ۽ سنگين سان ٽاڍي پيار
 ۽ محبت سان ورتندا هئا. اوتاري ٻاڪ هئا ان
 ڪري سندن ڪنڊلني جاڳرت هئي. ان ڪري هـو
 اڇا شڪتيءَ جا مالڪ هئا. رواجي طرح انسانن جي
 ڪنڊلني ستل هوندي آهي ۽ ان جو منهن شاسترون
 موجب ٽاپيءَ کان هيٺ هوندو آهي. پر ست پورشن

جي ڪنڊلنيءَ جو منهن ڇري جي مٿئين ڀاڱي اندر
طرف هوندو آهي. ان ڪري اڇا شڪتي سندن رڳ
رڳ ۾ پوئل هڻي ۽ ڊپ ۾ ٽپ ٿا ٿي مٿس به من به ڪونه
هڻن. ڀاڻ جيڏن سائين سان ڪيليندي ڪيليندي به
ڀڳوان جي لپلا جون وار ٿاڻون ۽ ويو ٿا جون اوروڻ
اوريندا هئا. اسانڪي سنسار ۾ رهي ايشور ڪي ياد
ڪرڻ گهرجي. ۽ سنتن جو ستسنگم ٻڌي انهن جي
سڪيا جو ڀالن ڪرڻ گهرجي. ايشور هر هنڌ حاضر
آهي ۽ اسانجو رکڀال آهي. ائين وار ٿالاپ ڪندي
سانجهي ٿي ويندي هئي ۽ ٻاڪ چوڻ لڳندا هئا.
ماڻهو پڻا هان اسين ڊجون ڏا جو رات پيئي ٿيندي
وڃي. انهيءَ تي سوامي جن وري سندن ڊپ مٿان
لاءِ مٺي سر ۾ کين چوندا هئا ”راڻا ايڪ همارا
سوامي، سڪل گهٽا ڪي انٿريامي. اوڻت سڪيا پڻت
سڪيا، پيم نهين لاڳي جن اٿسا ٻجهيا.“

سوءِ اچنٽا جاڳ اچنٽا، جوان ڪوان ڀرپ ٽونهين ورتنٽا
گهر سڪم وسيا ٻاهر سڪم ڀاڻيا، ڪم ٺاڪ ڪر منتر دوراڻيا
راڻا ايڪ همارا سوامي“

ڪڏهن ڪڏهن آسڻ ٻڌي وري سڪيا ڀريون
وڍاڳه وارڀون وار ٿاڻون سائين سان ڪندا هئا. هي
سنسار هڪ ڌرمشالا آهي. ڪنهن ڪي به هتي هميشه
نه رهڻو آهي. جيڪو به جنم وٺي هتي آيو آهي ان
ڪي هتان آخر هليو ٿي آهي، ان ڀرم پٽا ڀرم ماڻما وٽ.

شکشا گر هڻ

اڪري شکشا سان ڪل آهڪه شکشا جو نر اورڻ

ان ڪري پر ماڻها ڪي ڏيائون تمام ضروري آهي جو
 آهي اسانجي اندر ۾ ئي. رڳو اندر ۾ جهاڻي پائي
 ان ڪي ڳولڻو آهي. پر جيسين ڪوڙ ڪپت ڪي اندر
 مان ڪوري ڪڍي ڦڙو نه ڪيو تيسين پوءِ جو درشن
 ملڻ مشڪل آهي ۽ هيءُ ڀڄڻ چوندا هئا :-

ڀڄڻ - ۷ (سر ٽلنگم)

جهاڻي اندر ۾ پاء پريتم
 من هـريءَ سان ملا پريتم
 ۱- پس پرينءَ ڪي پاڻ ۾ ٿوري
 ڪپت يا ڪوري من ڪي موڙي
 سڄي سرت هڻاء پريتم - جهاڻي اندر ۾
 ۲- پس پريءَ ڪي پاڻ ۾ ڳولهي
 اڪيون ڪواري اندر ڦولي
 انيءَ جوت جڳاء پريتم - جهاڻي اندر ۾
 ۳- پنهنجو پاڻ ۾ پريو جاڻي
 سهي سڃاڻي دم پڇاڻي
 روح ۾ رام ريجهاء پريتم - جهاڻي اندر ۾
 ۴- ماڻو دل ۾ درشن پائي
 من ملائي آند پائي
 انهن ناد وڃاء پريتم - جهاڻي اندر ۾ پاء پريتم
 اسڪول ۾ سندن اهڙا گيت ۽ ڀڄڻ سڀيئي
 ٿاڇي چاه سان ٻڌندا هئا. اهڙي طرح شڪشا گرهڻ

ڪندي سوامي جن پنج درجا پاس ڪيا. جڏهن پاڻ
 يارهن ورهين جا ٿيا تڏهن سندن ماما هڪ ڪنيا
 کي جنم ڏنو. گهر ۾ ڏاڏي خوشي ٿي ته گهر ۾ وڌيڪ
 ٿيو. سڀني ڀڳوان اڳيان اها پرار ٿيا ڪئي ته هي
 ڀڳوان هن ٻاڪڙيءَ کي وڏي عمر عطا ڪر. ڇاڪاڻ
 ته ڀڳوان هن کان اڳ پنج ٻاڪڙي وري واپس
 ورتا هئا. ڪنيا جو نالو چيتان ٻائي رکيو ويو پر پوءِ
 اڳتي هلي موليٰ ٻائيءَ جي نالي سان سڏجڻ لڳي.
 پر سوامي جن کي انهن ڳالهين هروڀرو ايترو
 آڪرشت ڪونه پئي ڪيو. پاڻ سندن ورقي وقت
 گذرندي ويراڳه واري ٿيندي پئي ويئي. صبح جو
 جيئن نيم سان ستسنگه جو ديهان لڳندو هو ته پهريائين
 پاڻ هي ڀڄن ڳائيندا هئا :-

ڀڄن - ۸

پر پوءِ ڪي ٿئي ڀريم پيارو،

ڀريم سان ڀريو ڀاءُ

۱- موهه مايا جو مان تياڳي، دل مان دنڀ وڃاءُ

لوڪ ڪٽنب کان مڪڙو موڙي، انو سڄي ٿون لاءِ

۲- پاڻ ڀريو ٿو ڀريم کي چاهي، ڀريم جي راس رچاءُ

ڀريم ڀدارت ڀريو مانڱي، ڀريم تي ڀريت وساءُ

۳- ڀريم جي مالها ڪٽي هٿن ۾، ڀريم جي سرت پٺاءُ

ڀريم ڏاڳي سان دل کي ڀوٽي، ڀريم سان رام ريجهاءُ

۴۔ ماڌو من موهن سان ملي، ڏن ۾ ڏيان لڳاء
 ڀريم هندوري هر دم ويهي، گن گوڀاند جا ڳاء.
 ائين اُتان سڌسنگم مان اُٿي اچي ڪرشن ڀڳوان
 جي مورتيءَ اڳيان ٽڪ ٽڪي لڳائي پيا مشڪرائيندا
 هئا. اسڪول وڃڻ جو ڏيان ٿي نه رهندو هون. ويٺا
 ڀڳوان اڳيان ڳائيندا هئا. ماما چوين ابا اسڪول وڃڻ
 جو وقت ٿي ويو ائين ئي جلد تيار ٿي. ته جواب ڏيندا
 هئا سپاڻ ويندس، اچ وڃڻ تي دل ڪانه پيئي ٿيم
 ۽ ڳاڙڻ چالو ڪري ڇڏيندا هئا. ڳائيندي ڳائيندي
 سر تي شبد ۾ سمانجي ويندي هئن ۽ ڊاڪل شانت
 ٿي ويندا هئا. ماما اُٿي اچي ڇا ٿي ٿي ته سڄو ڏيان
 ڪرشن ڀڳوان ۾ لڳو پيو آهي باقي دنيا جي ڪا ست
 سماءُ ٿي ڪونه آهي. هينئر سندن اسڪولي وڌيا جو
 چاهه ويو پئي گهٽجندو. ڏن لڳل هئي رڳو پرينءَ
 کي پسڻ جي. ماما کين گهڻوئي گورو وهنوار ڏانهن
 ڇڪڻ لاءِ يٽن ڪندي هئي، پر سڀ وٽس ويندا هئا.
 ماما کي چوندا هئا هينئر اسڪولي وڌيا وڌيم ڪانه ٿي.
 هينئر سوانسن کي سورڻ جي سمور ٿي هٿ ۾ ڪڍي
 اٿم جنهن کي سوري پيو ڏاڏار کي ڳولهيان. ماما کي
 هي شبد ٻڌائيندا هئا:

ڀڳوان - ۹ (سر پيروي)

سوانس سمور ٿي سوري، ڏاڏو له ڏوري
 ڏاڏو له ڏوري

- ۱- سواس اموک ماڻڪ موٽي
جڳت داتا جي جنهن ۾ جوڙي
ڏس وجود ۾ وڙي - ڏاڏر اهو ڏوري
- ۲- سواسن مالاها سک سان سورج
لو ڪئن لکائي چرخو چورج
ڄاڻي الڪم ڪي اوري - ڏاڏر اهو ڏوري
- ۳- ماڏو هي ٽون سواس سڃاڻج
وڻي گروه کان شهد اچارج
ڪنڌ ڪلون کان ڪوري - ڏاڏر اهو ڏوري
- ماتا صاحب هن ڪچڙي ۽ وهيءَ ۾ سندن هيٽرو
ويراڳ ڏسي ڏاڏو اداس ٿيندي هئي. ماتا ٿم ڪڏهن
سوچيو ٿي ڪونه هو ته سندن ورثي ڪو ايترو جلدي
اهڙي ويراڳ واري بطحي ويندي. ويٺي چوندي هئن
هيٺر هن عمر ۾ تو کان گروه جو شهد ڪيئن اچارو
ويندو؟ چڱو ڀلا جي تنهنجو پڙهائيءَ ۾ من ڏٺو لڳي
ته پتا سان گڏ وڃي دڪان تي ويهه يا چاچن سان
گڏ وڃي ٻنهن تي ڪيتي واڙيءَ جو ڪم ڪر. کيس
جواب ڏنائون ته ماتا مان ته سچو وڻج وهائيندس.
مونکي سودو ڪرڻو آهي هن سائين سان.
- ماتا صاحب اهڙا شهد ٻڌي سمجهوڻ لڳي ته هن
سنيا سي بطحن جو ڀڪو ارادو ڪري ڇڏيو آهي. هاڻ
ڪهڙيءَ طرح هن کي مڃائجي جيئن هن جو من گهر
گرهستيءَ ۾ لڳي. هوءَ گرهست جيون جا گڻ ٻڌائي
ڪين چوندي هئي ته ابا، هڪڙو وڻي ڪڍو ڪر ٿار ٻچائي

ٽو آهي، اُن مان ڪي ڪيچ ٽسٽ ٿي چاهيان. مان
 ته توهنجي شاديءَ جا پيئي سڀنا ٿ سان ته تون وٺري
 وٺي گهر ايندين ۽ مون کي سڪڙا ڏيئي سڀ لحظا
 لاهيندي. جواب ڏيندا هئا هاڻا سڀ پلائي ڇڏ. هن
 سسار ۾ ڪڇ به نه آهي. هي رشتا ناڻا سڀ ڪوڙا
 آهن، جنهن کي تون ستيم ٿي سمجهين سو سڀ
 اسٽيم اٿيئي. مان انهيءَ سچ جي ڳولها ڪندس ۽
 سچ کي ڳولڻ لاءِ سواءِ سنڀاس جي مون کي ٻيو
 ڪجهه نٿو سمجهي. هاڻا کي هي شهد چئي پنهنجي
 من جي مراد ٻڌاياڻون؛

ڀڄن - ۱۰ (راڳه ٿلنگه پيروي)

- سنڀاس پاڻو مون ماڻا
 ڇڏي سڀ جڳت جا ناڻا
 ۱- گلي ڪئي ماڻا پاڻي
 جان جسم تي حاڪ لڳائي
 مان ته ڪنڊل ڪنن ۾ پاڻا - سنڀاس پاڻو مون ماڻا
- ۲- هٿ ماڻه مان ڪونه ٿو ڄاڻان
 پٽي پٽر نا ڀرير سڃاڻان
 سي ته سڀني جيئن مون ڄاڻا - سنڀاس پاڻو.....
- ۳- راتو ڏينهان درد ڪي ٿو،
 من اندر ۾ مڇ ٻڪي ٿو
 هي انگه انگن ۾ راڻا - سنڀاس پاڻو مون ماڻا

۴- ماذو روئي رات وهائي

رت رڱيا هي ڪپڙا ڍائي

مان ته لال لڱن تي راتا - سنڀاس ڀاڻو مون مائا.

اهڙا ويراڳه جا شبد ٻڌي مائا جي اکين مان
لڙڪ لڙي ايندا هئا. هن ئي هن پيئي ڪر ڪندي
هئي ته مون ئي ته اهڙيون لڙليون ڏنيون مانس جو
هڻي هن کي سچ مچ جو جوڳي بڻائي ڇڏيو. هن
ته اهو ڪڏهن ڪونه ڄاڻو ته ڀاري ٿوڙي ڇڏيندي
ٿاڻو. ورور ڪري پئي سمجهايائينس ته ابا اهڙيون
لاٽيون نه ليو، مان تنهنجا اهڙا ويراڳه وارا ڀڄن ٻڌي
نٿي سگهان. هرو ڀرو ڀڳوان! ٿين ڪونه ٿو چوي ته
رڳو ويراڳه به جيون گذاريو. پر گهر ۽ وهنوار ڪندي
به ته ڀڳوان کي پائي سگهجي ٿو. ڏس ڪبير ڪرت
ڪندي ڀرپوءِ کي پراپت ڪيو. گرو نانڪ به گرهست
جيون گهاريندي پئي سانگه سنواري يا. تنهنجا پٽ ۽
ڪاڪا به ته سنسار ۾ رهي رام کي پيا ڏيائين ۽ ستن
جي شيوا ڪن. ان ڪري تون به دنياڌاري به ڪر ۽
سات سات رام کي به ڀيو ريجواء، ڪجهه سمجهو.
گهر جي به ڪر ۽ هر جي به ڪر. مائا کيس هي شبد
چئي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري رهي آهي:

ڀڄن - ۱۱ (سر وهانگه)

رهي دنيا ۾ ڌر ڏيان ڀڄا

ڀاء آتم ڀد نوربان ڀڄا

- ۱- ٽن سان ڪر ٿو ڪار پٽڙا
 م-ٺڙو م-لاءِ موهن سان
 سڄو سنڌن کان وٺ گيان ٻڃا - رهي دنيا ۾ ...
 - ۲- ڄاڻ دنيا کي ٿون سڀني
 رهم ٿنهن ۾ ٺيارو سدا
 ميني من سنڌو ته گمان ٻڃا - رهم دنيا ۾
 - ۳- ڪر ويڪ سان وهنوار ٿو
 پاء ڀريم سان ڀرپوءِ ڪي
 پس نام سڄي جو نيشان ٻڃا - رهي دنيا ۾ ...
 - ۴- ماڌو ڪر وهنوار ٿو
 ۴ ڀرمارت ڀي ڀريم سان
 چٽل ڀل ڀل ۾ ڀڳوان ٻڃا - رهي دنيا ۾
- ڀر جن هڪ واريءَ اُن نام روپي جام جو رس ڀيتو
 ٿنهن کي ٻيا رس ڪيئن آڻڻ .
- ماتا کي نمرتا سان چيائون هي جڳت جو وهنوار
 سڀ سڀني آهي . جيڪي به ڀدارت ٿين ٿي سي
 سڀ کن ڀنگر جو ڪيل ڄاڻ . ماتا ٿون مونکي سنسار
 طرف نه وٺي هل . سڄي ڀريت هڪ ڀرپوءِ جي ڄاڻ .
 اسين جنهن ڪار لاءِ جنم وٺي هن سنسار ۾ آيا آهيون،
 اهاڻي ڪرت ڪر ٿي اٿئون . انت ويلي ڪوئي سات
 نه هوندو . جن کي تون پنهنجو سمجهين ٿي، اُهي
 پنهنجا ڪونه آهن . پنهنجو آهي ته هڪ ڀرپو ڀرما

ٿي آهي . ان ڪري هي ماما جيسين ٿاڏين سنسار
 جي پدارتن جو تياڳ نه ڪيو ٿيسين ٿاڏين ان پر پوءِ
 جي پراپتي نه ٿيندي . ڇاڪاڻ ته هي ۽ منهنجي سنسار ۾
 جنم وٺي، پيدا ٿي ۽ روج ۾ شوڪ آدي ڪايشن سان انيڪ
 طرحن جا دڪم پوڳي ٿو ۽ شبد، سپر ش، روپ رس،
 گند آدي وشين ۾ آسڪت ٿي، جنم مرڻ جي چڪر
 ۾ ڦاسي سنسار ۾ وار وار جمبي ۽ مري ڪري انيڪ
 دڪم پوڳي ٿو. تنهنڪري ان جنم مرڻ جي ٻنڌن کان
 آڇو ٿيڻ لاءِ ڪهي پيڳتي ۽ هڪڙي ۽ هڪڙي جو ساڌن
 آهي تياڳ ۽ ويراڳ . تنهنڪري مان هن سنسار جي
 پدارتن ۽ وشين کي دڪم روپ ۽ سڀني مائٽر ڄاڻي پنهنجو
 من ايشور کي منائن لاءِ ڀڄن ۽ نام ۾ لڳايان ٿو.
 ماما کي هي شبد ٻڌائي اها ڳالھ سمجهايائون :

ڀڄن - ۱۲ (سر ٿلڙم)

- وهنوار ڄاڻو مون مائي
 سڀ سڀني جيئن رٿائڻي
 ۱- هي دنيا جو جوڻو ٺاڻو
 جيڪي پاڻ آهي پنهنجو ڄاڻو
 ٿي انت سمي نه سوائڻي - وهنوار ڄاڻو
 ۲- سنگم دنيا جو جوڻو آهي
 ڪوئي ڪنهن سان نيهه ناهي
 هي جوڻي پرست لڳائڻي - وهنوار ڄاڻو

۳۔ ڪنهن لاءِ مان ڪوڙ ڪمايان

پاپ ڪري مان پنهنجو جنم وڃايان

هتان سنگم نه هلندي پائي - وهنوار ڄاڻو

4۔ ماڏو من جو هوهر مڏائي

پرير پڪو پر پوءِ سان پائي

مونڪي ڪرڻي عمر سڃاڻي - وهنوار ڄاڻو

ماتا سندن وٽراڳي ويچار ٻڌي چنتا ۾ پئجي

ويئي ۽ کين سمجهائڻ لڳي ته ڀت هر ڪم ڪرڻ

جي مهل ٿيندي آهي. هيءُ عمر آهي تنهنجي ڪاٺ

۽ ڪيلڻ جي. گرهست ڌرم جو پالن ڪرڻ کانپوءِ ئي

توڪي اهي ڳالهون سوچڻ ڪهن. ڀڄن ته تون پوءِ به

ڪري سگهين ٿو. اڃان ته تنهنجي جواني هيٺ

شروع پيئي ٿئي. تون جوانيءَ ۾ ته سنسار جا سڪم

ماڻ پوءِ پيو ڀڄن ڪجانءِ ۽ رام ڪي ريجھائجانءِ.

جواب ڏنائون ته ماتا پوءِ ته هي سڀ اندريون شتل

ٿي وينديون، شير مان سگهه نڪري ويندي. ڪرم

ڌرم جي ڀوجه ۽ ٻڌي به ته جوانيءَ ۾ مضبوط رهي

ٿي. ڀڄن ڪرڻو آهي ته جوانيءَ ۾ ئي ڪرڻو آهي.

ڀڄن - ۱۳ (سر فلعو)

ڀڄن آ ڪرڻو ڪرڻو، جوڀن جوانيءَ ۾

۱۔ جوڀن ۾ جڳديش رچيو، پئدا ڪرڻ سنسار جو

علم پرائڻ، هنر پرائڻ ۽ ڪرڻ ڪم وهنوار جو

۱- ڌرم ڪمائڻ ڪرم ڪمائڻ ۽ ڪرڻ پريم ۽ چار جو
 گيان پائڻ، ڌيان پائڻ ۽ پائڻ سڃي ڪرڻ جو
 چاڙهيءَ تي چڙهڻو چڙهڻو، جوين جوانيءَ ۾.
 ۲- جوين ۾ انسان ڊاهي، پرست جي ڏو اوت ڪي
 جوين ۾ انسان جولي، ترار جي ڏو چوت ڪي
 جوين ۾ انسان ڪاڻي، ڪرم جي ڏو ڪوت ڪي
 موت سان لڙڻو لڙڻو، جوين جوانيءَ ۾.
 ۳- جوين ۾ وڻ ڏو جولي، ميو ڪل ۽ ڪل ڪي
 جوين ۾ درياھ ڏي، لهرن جي ته اچل ڪي
 جوين ۾ ڏو شير ماري، هاڻين جي پڻ دل ڪي
 جوين ۾ انسان جيتي، چنچل من جي ڪل ڪي
 جيئري آ مرڻو مرڻو، جوين جوانيءَ ۾.
 ۴- جوين ۾ جڳديش جو ويو ڪر ويچار ٿون
 ناپيءَ کان پڻ نام جو ڪر، اوم سان ته اچار ٿون
 جفا سان هن جان جو ڪر ڪي ڌڙ ڌار ٿون
 جو چون ٿا ڀڄ ڀڄا هون، ماڏو لاه سو يار ٿون
 ساگر آ ترڻو ترڻو، جوين جوانيءَ ۾.
 پڇن آ ڪرڻو ڪرڻو، جوين جوانيءَ ۾.

ممتا جي مورتي ماما موهر ڪي ڪنهن به طرح
 اڪائي نه پئي سگهي. ماما ته آهي ئي ممتا جو اوتار.
 سچ مچ پيار جو ساگر. پڳوان جيڪڏهن ماما جي
 هرديه ڪي ايترو ممتا سان ڀريل ۽ آتي ڪومل نه بڻائي

ها ته سنسار جو هيءَ هريو ڀريو بغيچو لاشڪ اُڇڙ ٿي
 وڃي ها. ماما گهوڙا ٿي حيله هلايا پر وسيله سڀ وڻڻ
 ويا. سمسڀا جو سماڏان ڪونه مليو. سنڌن ايتريءَ
 ننڍيءَ عمر ۾ ايترو ويراڳ، ماما جي برداشت ڪرڻ
 کان ٻاهر هو. ماما ڇت ۾ چنڌت رهڻ لڳي. ماما
 گريوڻي هئي ۽ گروپ ڀات ٿيو. ماما سنسار کان
 موڪلائي وڃي شرڻ ورتي پياري شام سندر جي.
 بس اُن حادثي سوامي جن جي ڇت کي چڱي چوڻ
 پوڄائي. دونهيون دڪيل ته اڳ ۾ هئي جن ته گيهه پوڻ
 جي دير هئي. ويراڳ وڌندو پئي ويو. ڪابه ڳالهه ڪانه
 پئي وئي. ماما جو پيار ٿي ٻاهريون سهارو هو. اُن
 کان ونڊت رهجي ويا. سنڌن من اُچات ٿي پيو.
 سنڌن روح هن سنسار جي ڪوڙي ٻنڌن کي ٽوڙي
 بي چئن رهڻ لڳو. سوچيائون ته ٻار هو گذري ته
 نڪري وڃو ايڪانت واريءَ جڳهه تي، جتي رڳو پيو
 رانول کي ريجھائڻ جو يتن ڪيو. پر اڳيان سوال هو
 ننڍيءَ پيڻ جي پالڻ پوشڻ جو. پتا جو سپاءِ سول هو.
 ويڪر پي وار وار ورائيو ته پيڻ جو فرض ڀورو ڪرڻو
 آهي. ڪجهه وقت ترسڻو ٿي پوندو. پوءِ ته نڪري
 ويندس ستو هري دوار طرف ۽ وڃي گنگا تي
 پنهنجو آسڻ ڄمائيندس. وقت جو انتظار ڪندي هي
 شبد اُچارڻ لڳا:

تنبدي آدم وارا ڀريم پرڪاش منڊل جا هوا منڊايشور
 منڊايءَ سميت ڀريمين جي ڀرپڙا ٿي پوٽا ڪيڙن
 ڪرڻ لاءِ. ستڱرو ٿيڻ وارا موراڃن ان وقت پٺيڙن
 جي ڳوٺ ۾ پٽاڙيل هئا. جتان پيڄت راڄوراڻ ڪيڻ
 منڊايءَ سميت پنهنجي مڙهيءَ تي وٺي آيا. پتو پئجي
 ويو پٺت جي ڀريمين کي. ڪاڪي سيٽومل سان گڏ
 اچي پوٽا پاڻ به اٿي. سنٿن ڪي نٿڙي نمشڪار
 ڪيائون. بس درشن ڪنديئي من موهجي ويو. صورت
 اڪڙي ويئي من ۾ وري جو ويراڳهه مان ڪيائون
 ستسنگهه ته ورثي ٿي ستر ٿي ويئي. سنٿن پوريائين
 ته مهتو پٽايو ڪلجڳهه ۾ رام نام جي موما جو.

ست دارا اور اڪشهي ڀاڙي ڪو پي هوءَ
 سنت سماگهه هر ڪٿا، ٿلسي دراپ هوءَ

ست جڳهه ۾ ٿيون وڏيون ڀوجائون
 ٿريتا ۾ وڏا يگهه ڪيائون
 دواڀر ۾ خوب يوگهه ڪمايائون
 هاڻ ڪلجڳهه ۾ گڏجي رام نام ڳايون.

تڏهن ڪانسواءِ ديوم ڌاري گروهه جي ضرورت ه
 اهميت پٽاڙيائون، ته نرگڻ تائين پهچڻ لاءِ سرگڻ
 گروهه ڪرڻ ضروري آهي. اهڙو گيان گروهه وٺان ٿي
 پراپت ڪري سگهجي ٿو.

گر بن هوء نه آتم گيانا، گرو بن متئن نه تن ايمان
 گر بن ششيم پرم نه جاوي، گرو بن کينهون شانت نه پاوي
 مطلب ته گروء کانسواء آتما جو گيان کين ٿيندو.
 آتم گيان کانسواء اناٿم ديوم جو ايمان ۽ پرم دور نه
 ٿيندو. سنسا دور نه ٿيا ته شانت ۽ جو ملڻ مشڪل آهي.
 باقي ائين شاستر انوسار بنا گرو جي سهايتا، ايشوري
 مارگه تي هلندي هلندي انسان کي ڪرڻ جو ڊپ
 رهي ٿو. پر گرو پنهنجي گيان دواران شش کي
 سنسار ساگر مان پار تاري ڇڏي ٿو.
 پڇن به چيائون :

پڇن - ۱۵ (سر ڪنڀات)

پورو گرو پريم پڳتيءَ جو پري پيالو پياري ٿو
 پرم ڀولا ڪڍي پرانتيون، سنسا سڀيئي نوازي ٿو
 ۱- وستر جيئن ٿو ٻي ٿو ٿي
 گرم شپ ڀاپ کي ڪوئي
 پارس جيئن سون ڪري لوهي
 تيئن ستگر و سينگاري ٿو.
 ۲- ماقا جيئن ڀال ڪي ڀاري
 پونگه جيئن ڪيٽ سڌاري
 جواهر ڀر ڪم ٺيڪاري
 ارت تيئن گرو سيڪاري ٿو.

۳- دوا جيئن درد هٽائي
 روي جيئن رٿن مٽائي
 تيئن گرو گيان رٿائي
 ليڪو ڄم جو ميساري ٿو.

۴- ڪهي ٿيندو سي ترڪالي
 ڏين ٿا ڀل گنج گٺ شالي
 سڄي گر جي سندر چالي
 مٿل دل ڪي جيئاري ٿو.
 پورو گرو پريم ڀڳتيءَ جو پري پيالو پياري ٿو.

ڀڄن ٻڌي من ٿي من پيا چون ته وڃن ڪهڙا
 نه مٽ پريا آهن. ڇت ڪي ٿي چريو ڪري ڇڏيو اٿن.
 برابر پورٽ گيان ته گرو ٿي ڏيئي سگهي ٿو ۽ نر گٺ
 ٿاڻين ٻوڇڻ لاءِ سر گٺ جو سهارو وٺڻ ضروري آهي.
 اهڙي ٿي درويش جي هٿ ۾ سرير روپي بيڙيءَ جي
 ڌوري پختي رهي سگهي ٿي. ڪوبه لهر اوڏو ڪونه
 رسندو. جهڪر هينئر ٿي وڃي سندن چوڻ پڪڙيان.
 پر گروه جي شيوا ته من، وڃن ۽ ڪرم سان ڪرڻي
 آهي. شايد هينئر قبول به نه ڪن، جو اڃان ايتري
 يوگيتا ڪانه اٿم. پهرين پاڻ ڪي انهن جي لائق
 بڻايان، پوءِ پاڻ ڪي تيار ڪري انهن مهاپوشن جو
 پلانڊ پڪڙيندس جن ايترو پاڻ ڏانهن ڇڪيو آهي.
 چوندا اچن :-

ڏسي ٺيڻ ٺريا، درشن درد وندن جا
 اتانوين انيٽه جا، وچن مند پريا
 سامي لوڪ پراوڪ جا، ڪارج سڀ سريا.
 لکين لوڪ ٿريا، سته لڳي تن جي.
 ڪاڻي ڳالھ ڪانه پئي وڻين، رڳو پئي سرڪيون
 پيتاڻون سندن ستسنگ جون، ڄڻ انهن مڌر وچن
 سندن پراڻن کي پر ڪري ڇڏيو هو. صبح جو اُٿڻ
 شرط پيا ڇڻ ڳائيندا هئا:

ڇڻ - ۱۶ (راڳم آسا)

مون ته پيتو پر ڀر جو پاڻي
 مونکي ڪانه وڻي ٻي واڻي
 ۱- پر ڀر جو پيالو آهي نرالو
 پيڻ سان ٿيو من متوالو
 منهنجي لڏو لڏو ٻر ٿي لاڻي - مون ته پيتو.....
 ۲- نام نشي ٻر آ خاص خماري
 پيڻ سان ٿي دل هڪاري
 منهنجي سرتيون ساهه سڀاڻي - مون ته پيتو....
 ۳- پر ڀر جو دل ٻر آيو
 هوش عقل جنهن شان گدايو
 منهنجي دڙي ٿي ته ديواني - مون ته پيتو.....
 ۴- ماڏو من ٻر بات اهاڻي
 ٻل ٻل آهي تات اهاڻي
 منهنجي رڻدي رات وهاڻي - مون ته پيتو....

گرو درشن

ستگرو سواهي نهٽو لرام جن جو ٻنڌ ڪوٽ ۾ اچڻ سٽسڻڪ ٻنڌي ۽ ماڻ و جو موهڪ نهٽ

ستڱرو مهرآج جن منڊايءَ سميت ڏهه ٻارهن
 ڏينهن ٻنڌ ڳوٺ ۾ رهي، ويدانت ۽ ست ڪرم جو
 پرچار ڪيو ۽ درشتانت ڏيئي موڪلڻ کي مڪتيءَ
 جي راهه ٻڌائي. پر سوامي جن کي سنڌن جي اميرت
 وڃڻ ايترو ته موھيو هو جو صبح ٿيندي ئي سڀني
 کان اڳ اُن اميرت کي ڀيٽ لاءِ شري راجپورام جي
 مڙهيءَ تي پھچي ويندا هئا، جتي شيوا به ڪندا هئا
 ۽ ڏاڍي چاهه سان سنڌن جا وڃڻ به ٻڌندا هئا.
 پڇاڙيءَ جي ڏينهن ستڱرو مهرآج جن جيڪو ستسنگ
 ڪيو تنهن ته سوامي جن جي ورتيءَ کي اڃان به
 وڌيڪ ويراڳ وارو بڻائي ڇڏيو. اُن ڏينهن هوج ۾ اچي
 ستڱرو مهرآج جن چوڻ لڳا ته جنهن هي منش چولو
 ٻائي ڀڳوان جو درشن نه ڪيو آهي تنهن ايترو ڏوهه
 ڪيو آهي، جيترو ڪر خون ڪري ڪندو آهي
 يعني اهو قاسيءَ جي لائق آهي. اُتي هڪ درشتانت
 ڏٺائون ته هڪ ڪروڙ پتي سين هو جنهن کي هڪ
 ئي پٽ هو، جنهن سان هن جو ڏاڍو پيار هو. هڪ
 ڏينهن ويچار ڪيائين ته ڪڇ ڌن پٽ لاءِ اڪائي رکان
 ته جيئن اوکيءَ ويل ڪم اچيس. اهو ويچار ڪري هڪ
 هير و لڪ روپين ۾ خريد ڪري آيو. هير و سون جي
 دٻليءَ ۾ وجهي، دٻلي چانديءَ جي گهاگهر ۾ وڌائين
 ۽ اها گهاگهر پنهنجي گهر جي اڀر واري ڪنڊ ۾
 اڍائي فوٽ گهري ڪڍ کوٽي اُن ۾ ڀوريائين. اها

ڳالھ پنهنجي پٽ کي ڪونه ٻڌايائين پر هڪ بندي،
 ۾ لکي ڇڏيائين ته ”پٽ جڏهن توکي ڏن جي ضرورت
 پوي، تڏهن مڪان جي اوڀر واريءَ ڪنڊ ۾ اڍائي
 فوٽ زمين کوٽ سان هڪ چانديءَ جي گهاگهر نظر
 ايندي ان ۾ سون جي دٻلي پيل آهي، جنهن ۾ لک
 روپين وارو هيرو پيل آهي. هيرو مٿاڻي پنهنجي
 ڪرت ڪار ۽ وهنوار ڪجانءِ.“

ويهن پنجنهون سالن کانپوءِ سيٺ ديولاوڪ ٻڌاريو،
 مايا به پئتي هون ڪاٺ لڳي. چئن پنجن سالن ۾
 سيٺ جي پٽ جو اهڙو حال اچي ٿيو جو ڏينهن ڪاٺي
 نه رات جو روئي نه مليس. قرض ڪٿي ڪو ڏنڊو
 ڪري نه گهاٽو ٿي گهاٽو پئي پيس. اهڙيءَ طرح روپو
 ڏهه ويهه هزار قرض به چڙهي ويس. آخر اهڙو حال
 اچي ٿيس جو مزدوري ڪرڻي پيس. پر ويچاري کي
 پوري مزدوري نه پئي ملي جو پٽ پري روئي ڪاٺي
 سگهن. اهوڀدارن جي لائين لڳي ويس. ڏاڍو اچي
 دڪي ٿيو. هڪ ويچار ڪيائين ته منهنجو پيءُ ڪروڙپتي
 هو. سو بنديون کولي ڏسان ته سوين مٿان ڪا ڪنهن
 ڏانهن ڪجهه رقم رهيل هجي، اهاڻي وٺي ڪجهه
 ڪم هلايان. سو ويٺو بنديون کولي ڏسڻ. سچ مچ
 ڏٺائين ته هڪ پني تي لکيو پيو هو ته هي پٽ جي
 توکي ڏن جي ضرورت پوي ته پنهنجي مڪان جي
 اوڀر واريءَ ڪنڊ ۾ اڍائي فوٽ زمين کوٽ سان

چانديءَ جي گهاگھور ملندءَ. گهاگھور ۾ هڪ سونيءَ دٻليءَ ۾ هڪ لک روپيا ملهه جو هيرو پيل اٿيئي. اهو ڪڍي پنهنجو وهنوار ڪڇ. اهو پڙهڻ سان جيئن ڪنهن مڙي ۾ پراڻ اچي پون يا ڪنهنجو پيارو پٽ تمام گھڻن سالن جي وچ-وڙي کانپوءِ اچي ماري ۽ هو خوشيءَ ۾ نه ماري، تهڙيءَ طرح هن جي به خوشيءَ جي ڪا حد نه رهي. يڪدم مڪان جي ڪنڊ ڪوٽي، چانديءَ جي گهاگھور مان سون جي دٻلي ڪڍي کڻي ٿي ته برابر هيرو پيو آهي. سو هيرو ڪٿي اچي ماما کي ڏيکاري ساري حقيقت ٻڌايائين ۽ چيائين ته ماما پنهنجي شهر ۾ اهڙو ڪو شاهوڪار ٿي ڪونهي جو هيءُ لک روپيا هيرو مٽي ٿي. تنهنڪري ٻڌايو ته ڇا ڪرڻ گھرجي. ماما خوش ٿي چيس ته هي پٽ، هتان کان ويهه پنهنجو ميل پري هڪ رياست جو راجا اٿيئي جو تنهنجي پٽا جو گھرو دوست هو. هن وٽ اهو هيرو ڪٿي وڃ ۽ هيرو مٽائي پئسا وٺي اچ. هو توکي ضرور پئسا ڏيندو.

ڇوڪرو هيرو ڪٿي روانو ٿيو. شهر مان پڇاڻي اچي راجا جي محلات ۾ پهتو. ٽن ٽنن ٿي اتي راجا سڀا لڳي پيئي آهي. هڪ ڪنڊ ۾ ترسي ويهي رهيو. ڪلاڪن کان پوءِ سڀا سمايت ٿي. راجا وزير کان پڇيو ته هي ڪير ويو آهي؟ تنهن ٿي ڇوڪرو پرڻام

ڪري ڇوڻ لڳو ته منهنجو پتا صاحب توهانجو مٿر هو.
پتا صاحب جي چالاڻي کان پوءِ هيءُ هڪ لک جو
هپرو مونکي هٿ لڳو آهي سو متائن لاءِ توهان وٽ
ڪٿي آيو آهيان. ايترو چئي هپرو ڪڍي راجا کي
هٿ ۾ ڏنائين.

راجا وزير کي حڪم ڏنو ته پنهنجي شهر ۾ جيڪو
وڏو صراف آهي، تنهن کي وٺي اچ ته هپري جو مله
ڪٽائي هن چوڪري کي پئسا ڏيون. وزير وڃي صراف
کي چيو ته توهان ۾ راجا جو بلڪل ضروري ڪم آهي سو
جلدي هلو. صراف چيس ته مون وٽ ڪي ضروري
مهمان آيل آهن ۽ مان انهن جي بندوبست ۾ لڳل
آهيان. انهيءَ ڪري مونکي هتي ئي ٻڌايو ته ڪهڙو
ضروري ڪم آهي. وزير چيس ته هڪ سين جو پٽ
هڪ هپرو متائن لاءِ ڪٿي آيو آهي، جنهن جو مله
توهان کان ڪٽائڻو آهي. صراف چيو ته وزير صاحب
هپرو ته توهان به ڏٺو هوندو، سو انهيءَ جا سڀ نشان
۽ بيھڪ ٻڌايو. وزير کيس هپري جي باري ۾ سڀ
ڪجهه ٻڌايو. صراف چيو ته وزير صاحب! هو هپرو
نوي هزار روپيا آهي، ڀلي وٺوس. انهن پئسن ۾ نه
توهانکي ڪس آهي نه هن کي ڪس آهي. وزير اچي
راجا کي سموري ڳالهه ڪئي. راجا چيو ته پاڻ
کي هپرو هٿ ۾ آهي، تڏهن به خبر نٿي پوي پر
هن صراف هپرو ڏنو به ڪونهي، پوءِ گهر وٺي هپري

جي پر ڪم ڪري ڪيئن ٿو ملهه ٻڌائڻي؟ تنهنڪري وري وڃين ڪيس وٺي آڇ. وزير صراف کي وٺي آيو. صراف راجا کي نمسڪار ڪري چوڻ لڳو ته، هي پرڻوي نات، انهيءَ هيري جو ملهه مون توهان کي ڪٿي موڪليو ته اهو هيرو نوي هزار روپين جو آهي ۽ هڪ پاڻي به وڌيڪ نه لهي. تنهن تي راجا صراف کي هيرو ڏيئي چيو ته منهنجو مٿر سٽيوادي هو. هڪ لک روپيه هيري جو ملهه لکي رکي ويو آهي. سو توهان نوي هزار ڪيئن ٿا چئو؟ وري چڱيءَ طرح ڄاڻي ڏسو. صراف هيرو ڏسي وري به ائين ئي چيو ته حضور هيءُ هيرو نوي هزارن کان وڌيڪ هڪ پاڻي به نه لهي. توهانکي جي هيري جي پر ڪم ڪرڻي هجي ته هڪ چانديءَ جي ٿاڻهي ۽ ٽهه لکڙيون گهرايو. راجا يڪدم چانديءَ جي ٿاڻهي ۽ ٽهه لکڙيون گهرائي صراف کي ڏنيون. صراف هيرو چانديءَ جي ٿاڻهيءَ ۾ رکي ۽ ان جي چوڌاري لکڙيون رکيون. لکڙين جو ڀاڄو وڃي هيري تي پيو. تنهن کان پوءِ راجا کي چيائين ته حضور، هاڻي چوڌاري ڏسو ته هيري ۾ لکڙين جو ڀاڄو هڪجهڙو آهي يا گهٽ وڌ. راجا ڏسي چيو ته لائڻي ته هڪجهڙي ئي نظر اچي. صراف چيو ته هي راجن، وري چڱيءَ طرح ڄاڻي ڏسو. راجا وري به ڄاڻيو. ڄاڻي ڏسڻ کانپوءِ چوڻ لڳو ته هن پاسي کان هيري ۾ هڪ لکڙيءَ جي ڌمڪ

ڏوري گھٽ ڏسڻ ۾ اچي رهي آهي. صراف چيو ته هير و برابر لڪه روپين جو هو. پر پنهنجو ڏيهه سال زمين ۾ ڀوري، ٿو ڏسجي جنهنڪري ڏورو پاڻي ڇڏي ويو آهي. انهيءَ ڪري مون ڏهه هزار گھٽ ڪٿيا آهن. ايترو ٻڌي راجا ڏاڍو خوش ٿيو. صراف کي گلن جو هار پائي چوڻ لڳو ته هي صراف تنهنجي ٻڌي ڏن ڏن آهي جو پر ڪه پوي ڪٿي اٿيئي. مان توتي ڏاڍو خوش ٿيو آهيان. توکي دل گھريو انعام ڏيڻ ٿو چاهيان. جيڪي گھرين سو توکي ڏيان. صراف چيو ته مونکي ٻيو ڪجهه ڪونه گھرجي، صرف توهان جي آسپس گھرجي. راجا وري به چيس ته صراف ڪجهه گھر. پر صراف وري به ناڪار ڪئي.

تنهن تي راجا وزير کي چيو ته تون ٻڌاء ته هن کي ڪهڙو انعام ڏيون. وزير سستسنگي ۽ گيانوان هو. تنهن چيو ته هي راجن مان جيڪي جوان ۽ توهان اهو نه ڏيو ته؟ توهان مالڪ آهيو، جيڪي وڏيؤ سو ڏيوس. تنهن تي راجا چيو ته هي منڌري منهنجو وڃن آهي ته جي تون چوندين ته هن کي سڄو راج ڏيو ته مان راج ڏيڻ لاءِ به تيار آهيان. تون سنڪوچ نه ڪر، جيڪي چئين سو ڏيونس. وزير چيو چڱو، ته پوءِ جلد هن صراف کي ڦاسي ڏني وڃي. راجا اهو ٻڌي وزير کي چيو ته اڄ ٿو پنڌ يا شراب ته ڪونه پيتو آهي؟ مغز ته جاءِ اٿيئي؟ تون هيءُ ڇا پيو چوين؟

صراف ته وڏي انعام جي لائق آهي. هن کي قاسي ڇا لاءِ ڏني وڃي؟ هن ويڇاري ڪوڙو گناهه ڪيو آهي؟ وزير چيو ته هي راجن صراف سچ مچ قاسيءَ جي ئي لائق آهي. پر مائٽا اهڙي تيز ٻڌي ڏني اٿس سا ڪا پٿرن جي پر ڪه واسطي ڪانه ڏني اٿس. اها ٻڌي پنهنجي آتمڪ هيري کي سڃاڻڻ لاءِ ڏني اٿس. دڪه جي ڳالھ آهي ته صراف پنهنجي آتما روپي هيري جي پر ڪه ئي ڪانه ڪئي آهي. ان ڪري هيءَ قاسيءَ جي لائق آهي. راجا چپ ٿي ويو. صراف کي اهو ٻڌنديئي ويراڳهه لڳي ويو ۽ وزير جي پيرن تي ڪري چوڻ لڳو ته توهين منهنجا گرو آهيو. مان برابر قاسيءَ جي لائق آهيان. هاڻي مان انهن پٿرن کي ڇڏي پنهنجي آتما روپي هيري کي سڃاڻڻ جو یتن ڪندس. هاڻي ڪرپا ڪري اُن آتما روپي هيري کي سڃاڻڻ جو رستو ٻڌايو. اڄ کان پوءِ سڀ ڪم ڇڏي مون کي اهوئي ڪم ڪرڻو آهي. تنهن کانپوءِ صراف وزير جي صلاح سان سنتن کان گرمتر وٺي اثراڪنڊ ڏانهن روانو ٿي ويو. راجا چوڪري کي نوي هزار ڏيئي روانو ڪيو.

اهو درشتانت ٻڌائي سڱرو مهر اڄ جن چيو ته پر مائٽا هن منس کي سڀني جيون کان وڌيڪ آتم ٻڌي آتما روپي هيري کي پر ڪڻ لاءِ ڏني آهي. سو جنهن هن مانس ديو، پر مائٽا جو درشن نه ڪيو

آهي سو ڦاسيءَ جي لائق آهي. بس اهڙا درشتانت
 ٻڌندي ٿي سواهي جن ۾ ڄڻ سماڏيءَ ۾ سماڏجي
 ويندا هئا ۽ اُن آتما روپي هيري کي ڳولڻ لاءِ دل
 ديواني ٿي پيئي. آتما جو درشن ڪري وري اُن کي
 پرماتما سان ملائڻ لاءِ پرشارت پئي هليو. شام جو
 ستسنگ ۽ ڏينھن جو ايڪانت ۾ رهڻ - بلڪل مات ٿي
 ۾ رهندا هئا. مڪم مان ڪڏهن ڪڏهن هي اکر
 نڪرندا هئا :

چپ ڪر چپ ۾ چور، ٻوٽ اکيون ڊڪ ڪن
 پاڻي ٻي ۾ پيٽ ۾ رهم اڏورو ان
 ۾ هوءَ جا مورت من - تنهن جو مشاهدو ماڻين.
 صبح جو اُٿي پجن به اهڙا ٿي ڳائيندا هئا
 جن ۾ صرف اهاڻي مالڪ سان ملڻ جي ڌات لڳي
 پيئي هئي. سڀ سمان هنن انهيءَ سواڻي ٻوند جو آند
 پاڻ هو هاڻي هنن کي هيءَ سنسار ڪاري سمنڊ
 وانگر پئي لڳو. جيئن سڀ اجهڙ ساگر ۾ رهندي
 به منهن ٻاهر ڪڍي بوسات جي اُن مٺيءَ ٻوند لاءِ
 پيئي واهائيندي آهي تيئن سواهي جن جي اندر ۾
 پرماتما کي پاڻ لاءِ هڪ پياس پيدا ٿي ويئي جنهن
 ڪري کاتو پيتو ۽ ننڊ سڀ موڪلائي ويا.

پجن

اُٿي ساجور ڪر ۾ سجاڳي ،
 ڇڏي ننڊ ڳوٺي ڪر ياد ڏئي
 مان محبت واري ماڳ کي

- ۱- تو ته ڏينهن وڃايو گومندي
 تو رات گڏوڻي سموندي
 پنهنجو پاڻ ڪيئن، ڪوڙو ماڻ ڪيئن
 لائق موهه مايا جي داغ ڪي.
- ۲- هي عمر وڃي ٿي هلندي
 تڪي نهر ننديءَ جڏهن وهندي
 ڌيان ڌار سگهو، هل پار سگهو
 لنگهي چوهه چولهن جي ڇاڙهه ڪي.
- ۳- ڏس پور گوڙي، هي پلڪ ويئي
 لڏي لوڪ منجهان هي خلق ويئي
 تنهنجي اڄ سياڻي ٿيندي ڄاڻ پڄاڻي
 ڪيئن جهڳيندي هن جهڳهه ڪي.
- ۴- هي هاءِو نند اڀاڳي
 ڇپ نام گروءَ جو جاڳي
 اوديا موهه واري ڪئي ٿرت چاري
 وار وار ٿي تون واڳهه ڪي.

بس ڏينهن رات ٿات لڳل هئي پاڻ ڪي اڃان
 به لائق بڻائڻ جي، گرو ڪرڻ جي نام وٺڻ جي. هي
 آتما جمن کان پرماتما جي درشن جي پياسي آهي،
 ان ڪي پاڻ لاءِ سهاڳڻ وانگر سوين سينگار ڪرڻا
 پوندا، جيئن مالڪ راضي ٿي مهر جي نظر مٿان وجهي.
 پر هن اڻانگي رستي تي هلڻ لاءِ سونهن جي،
 ڪامل گروءَ جي ضرورت آهي، گروءَ بهان گت ڪانهي.

هن سنسار روپي ساگر کي پار ڪرڻ لاءِ نام روپي
 ٻيڙيءَ جي ضرورت آهي جيڪا اسان کي گام
 ڪروڙ، اوپ، موهر ۽ اهنگار روپي واڳون کان بچائي
 ڀرين جي پار ڀوڄائيندي. هاڻي انهي ڀريان سنڌي
 پار هلڻ لاءِ هڪ قدم اڳتي هلڻ لڳا. سڀ کان پهرين
 شري ديويڊاس کان باجو سڪڻ شروع ڪيائون. شري
 ديويڊاس ڀڳت راجورام جي مڙهيءَ تي اچي روز
 ڀڄن ڳائيندو هو ۽ سندن ئي ڳوٺ جو هو. ٿورن
 ڏينهن کانپوءِ سندن دوستي سنت مرليڌر سان ٿي.
 سنت مرليڌر سوامي ٿيندڙ راج جن جو ئي شش
 هو ۽ کاهي ڳوٺ جو رهندڙ هو. هو سڪ سان ڀڳت
 راجورام جي مڙهيءَ تي اچي ڀڄن پاءُ ڪندا هئا.
 سنت مرليڌر باجي وڃائڻ ۾ ڏاڍا هوشيار هئا ۽ سوامي
 جن سان ڀريت هئڻ ڪري ڏاڍي چاهه سان کين باجو
 سيمڪارڻ لڳا. سوامي جن جي دل ۾ لڳن هئي سو
 ٿوري ئي وقت ۾ سڪي ويا. بس باجي سڪڻ جي دير
 هئي، صبح سانجهي ۽ نيم سان پنهنجي چاچي شري
 گنگارام کي وٺي اچي مڙهيءَ ۾ ڀڄن ڳائيندا هئا.
 چاچي گنگارام کين خوب ساٿ ڏنو. پاڇي وانگر
 سندن پٺيان هلندا هئا. هيءَ جوڙي ته ڪرشن سدامي
 جو مثال بڻجي پيئي. ٻئي هڪ ٻئي جي حرس ۾
 خوب روحاني راهه تي هليا. کين چوندا هئا ته ڪا
 توهان ڌڪڙ ڪڍو ته گڏجي ڀڄن ڳايون ۽ پوءِ ڀڄن

ڄاڻڻ شروع ڪندا هئا.

پڇڻ (سر پيروي)

- ڪيان سڪ سان شيوا مندر ۾ ٺاڪر جي
 - رڪي سڪ سڄي مان، اندر ۾ ٺاڪر جي.
 - ۱- وهاري ويڏي ٿي، سينگاري صندل ٿي
 - عطر جي پاڻي سان، اندر ۾ ٺاڪر جي.
 - ۲- گلن ۽ ڦلن سان، مڙين ۽ مڙين سان
 - چندن جي ٿلڪ سان، مندر ۾ ٺاڪر جي.
 - ۳- مڪڻ ۽ ملائي، پوريون پيڙا ٺاهي
 - مصري ۽ ميون سان، مندر ۾ ٺاڪر جي.
 - ۴- پسان شال ماڻو، مندر ۾ هريءَ کي
 - سڄي پوڄا ڀل ڀل، مندر ۾ ٺاڪر جي.
- اٿين صبح شام باجي جو اڀياس به ڪندا هئا
- ۽ پڇڻ به ڄاڻيندا هئا. پڇڻ ٺاهڻ جي ذات ته کين
- ڄاڻي ڄم کان مليل هئي. ڀڳوان جي پڳتن کي رڳو
- پوڄا ڪرڻ جي دير آهي. سندن مٿان مالڪ جي
- مهر ڀريو هٿ ته سڌائين رهندو ئي آهي. ان ڪري
- کين نڪو اور نڪو اوڏو. سندن مٿان جلد ٿي مٿا
- سر سوتيءَ جي مهر ٿي ويئي، جو سندن جي ڪنٺ ۾
- مٽر ٿا اچي ويئي. وي سارن ته سنگيت جي شوي
- وڌائي ڇڏي. روح ته اڄل هون رانول جي
- راه ۾، سو هن وديا ويتر سندن من کي موج ۾ آڻي

چڏيو. هاڻي هنن وٽ هڪ ٿي ڪرڻ هئي ۽ اها
 هئي سڄو ڏينهن سنت مريدن وٽ ٻاجي جو اڀياس
 ڪرڻ، ڳڻڻ ۽ ڀڳوان کي منائڻ. ڇو ته ڀڳت جي
 من ۾ ته هڪ ٿي اڀياس رهندي آهي ته جو اڪل آهي
 اُن کي پرگهت ڪريان. هن کي ٻي ڪابه چاهه نه هوندي
 آهي سواءِ انهيءَ جي ته ڪنهن به طرح راضي ڪري
 وٺان رانول کي. پوءِ هن جو هر ڏي بڻجي پوندو
 آهي هڪ مندر، اُن سڄي ڏاڪر جو سڄو مندر ۽
 ڀڳت ڪندو آهي پرارڻا، اندر به پرارڻا ۽ ٻاهر
 به پرارڻا. پرارڻا دڻارن هو حاصل ڪرڻ چاهيندو
 آهي اصل کي. باقي ڀڳت جا ڀدارت هن کي نقلي
 نظر ايندا آهن. اهي نقلي ڀدارت هن جي من ۾ پيڙا
 پيدا ڪندا آهن. ڀڳت جي ڀاترا ٿي وره سان شروع
 ٿيندي آهي. صوفي درياهه ته ائين به چيو آهي ته
 اهاڻي پيڙا آهي جيڪا کيس پر مائما ڏائين ٻهڃائڻ ۾
 سوايڪ ٿيندي آهي. درشن جي ڌن سندن اندر ۾
 وجهڻ لڳندي آهي. هي سنسار کين هڪ ٻوٽي مٿل
 پاسڻ لڳو. ڀڳت جي ڪابه شيءِ سندن من کي
 ٻهلائي نه ٿي سگهي. کين لڳن لڳل هئي رڳو گروه
 دڻاران ذراڪار ٿائين ڏهڻ جي. ان ڪري
 پڪار هڪ ڀل لاءِ به پوئتي ڪ نه پيئي. پيا ڳائيندا
 هئا :-

پڄن

- شيام منهنجي هن اندر، اکين دواران آءُ تون
 ۱- اڪيون تنهنجي اچڻ لاءِ، ديوتا دروازو آهـ
 دير نه ڪر، سيگهه اچي وار سڻائو واءُ تون
 ۲- دل ۾ تنهنجي رهڻ سندو آءُ کان اسٿان آهـ
 پریت سان اچ پيرا پري، پریت رکاءُ ٺانءُ تون
 ۳- خيال سڌا ڪرم ڇڏا ۽ جا ڪيم پوڄا تنهنجي
 سانورا سادي سودي موماني منهنجي ڪاءُ تون
 ۴- ماڻو منهنجي منت هيءُ، ۽ اٿئي ارداس پي
 منهنجون هدايون نه ڏسي، داتار وراءِ داءُ تون .
 پرماتما کي اٿئي پور اهاڻي پرارٿا ڪندا رهندا
 هئا ته هي پڳوان تون مون سان اهوئي ڀال ڀلاءُ جيئن
 مان هڪ ڀل به تنهنجي نام کان پري نه ٿيان .
 سندن دل ۾ ورهه جي چنگاري لڳي چڪي هئي .
 ”ورهه جڳاي درد نگو، درد جڳاي جیو
 جیو جڳاي سرت ڪو، پنچ پڪاري پیو.“
 ساڌڪ جيئن جيئن ان ڀرينءَ ڏانهن وڌا ٿيندو
 آهي تيئن تيئن ان کي ويجهو پائيندو آهي . پرماتما
 ته پنهنجي مک سان چيو آهي :
 تم آڏو ايڪه پڳهه ته مٿن پڳهه آڏون ساڻ ،
 تم اڪڙي ڪاٺ کي تو مٿن لوهي کي لاڻ .
 اهڙي نموني باجي جي سکيا وٺڻ سان گڏ

سوامي جن به هڪ هڪ قدم ڪري ٻن جي ويجهو
 وڃي رهيا هئا. اڃا باجي جي سڪيا مس پوري
 ڪيائون ته ڇو نه هڪ ڏينهن پنڌ ڳوٺ ۾ رشي ڪش
 جا ٻه سنت اچي نڪتا. اهي سنت ڀڳت راجپوت جي
 مڙهيءَ ۾ اچي لٿا. اتي سندن ملاقات انهن سنتن
 سان ٿي. انهن سنتن کي انهيءَ راه جو سونوون سمجهي
 پنهنجي گهر وٺي آيا جتي ڏاڍي سک ۽ شـرڌا سان
 سنتن جي شيوا ڪئي. سوامي جن ۾ مڙيا ڏسي
 انهن سنتن کين يوگ ساڌنا جي شڪشا ڏني ۽ هون
 يگيم، ورت ۽ نيم آد جو موٽر ٻڌايو. سوامي جن اهو
 سڀ لکن سان ڪرڻ لڳا. سندن ايتري رچم ۽
 کين چيائون ته اسين توکي اتان ڪجهه به
 موڪلينداسين، جن دڙارن جنهي پڙهڻ سان يوگن
 جي ساڌنا ڪري سگهجي ٿي. ٿورن ڏينهن کان پوءِ
 انهن سنتن جا موڪليل ڪتاب کين پهچي ويا. هاڻي
 سندن سمورو ڌيان انهن ڪتابن جي پڙهڻ ۾ لڳي
 ويو. پڙهي پڙهي گهر ۾ ئي هون ۽ يگيم ڪرڻ لڳا.
 تنهن سان گڏوگڏ وري ورت رکڻ لڳا. گيارس،
 ست نارائڻ جا، يارهڻي جا، ايڪهي جا ۽ چاليهي جا
 ورت پڻ رکيائون. جڏهن چاليهي جو ورت رکيائون
 تڏهن سندن حالت ڏاڍي نازڪ ٿي پئي. گهر وارن
 کين سمجهايو پر هي پنهنجي پر لڳيا تي باڪل اڏول
 رهيا. آخر جڏهن حالت باڪل هڻي ٿي تڏهن گهر

وارا پڳت راجورام کي اهو سوچي وٺي آيا ته سندن
 پڳت راجورام ۾ وشواس آهي، شايد انهن جو چيو
 مڃي ورت چوڙين. پڳت جن آيا ۽ سندن هي حال
 ڏسي کين سمجهائڻ لڳا ته ورت ته پنهنجي سمورتي
 انوسار رکڻ گهرجي. سوامي جن کين جواب ڏنو ته
 ورت رکڻ سان سندن آتما کي بل ملي رهيو آهي.
 جيئن جيئن شير ذر بل ٿي رهيو آهي تيئن تيئن
 آتما جو بل وڌي رهيو آهي. کين ڪا به تڪليف نه ٿي
 ٿئي، اٽو کين آندڻ ملي رهيو آهي. چوڻ لڳا ته
 پر عاتما کي پاڻ لاءِ ٽپسيا ته ڪرڻي پوندي ۽ تن
 کي ٽسيا ڏيڻا پوندا. سندن هن طرح درج نشچيه ۽
 آتم وشواس ڏسي پڳت راجورام جن کين سڦلٽا سان
 فر وڳهن ورت پوري ڪرڻ جي آيرواد ڏني ۽ روز
 شام جو نيم سان کين ڏسي ۽ دوا ڏيڻ لڳا. جيئن
 جيئن وقت گذرندو ويو تيئن تيئن سوامي جن جو
 شير ڏڀو و ٿيندو ويو پر سندن چوري جو ٽيڇ ويو ٿي
 وڌندو. ڳوٺ جا شرڏالو سندن درشن ڪرڻ لاءِ امڙي
 پيا. هاڻ نيم سان اتي ڪيرتن ۽ ڀڄڻ ٿيڻ لڳو. گهر
 جو واکاڻ پڳتيءَ جي سڳند سان هڪي پيو. پڳت
 راجورام وٺي ڏاڍي ڌوم سان سندن چاليهي جو ورت
 هون ۽ ڀڳيم دٿاران کولايو.

ورتن سان گڏ و گڏ هاڻي سوامي جن ڏيان ۽
 سادنا به ڪرڻ لڳا. ڏيان ڪرڻ لاءِ کين ايڪاڌ جي

ضرورت محسوس ٿيڻ لڳي سو گهر ۾ هڪ چور هون
 گهر و کڏو کوٽيائون. انهيءَ کڏي ۾ لکي ويهي ڏيان
 ڪندا هئا ۽ ڪلاڪن جا ڪلاڪ اهڙي نموني ڏيان ۾
 رهڻ لڳا. گهڻو ڪري ڏيان ۾ رات جو ٿي رهندا هئا
 ڇو ته سندن هيءَ ڌارڻا هئي ته جڏهن دنيا سمهي
 ٿي تڏهن سپرين جاڳي ٿو ۽ اهو وقت پنهنجي پرين
 تي پرڇاڻڻ لاءِ تمام سلو آهي. رات جڏهن پاڻ کڏ ۾
 ڏيان ڪرڻ لاءِ لهندا هئا تڏهن ڪاڪي گنگارام کي
 ڀارت ڪري ويندا هئا ته ڏيان رکجو مٿان ڪو جانور
 هن کڏ ۾ نه هليو اچي. ائين ساڌنائون ڪندي ٻيا
 پاڻ پڇاڻيندا هئا. صبح ٿيندي ئي کڏ کان ٻاهر
 نڪري چپ چاپ پيڳت راجورام جي بغيجي ۾ وڃي
 انهن يوگن جو اڀياس ڪندا هئا. اڀياس ڪندي
 ڪندي انهن جا ڪي تجربا پڻ ڪندا هئا ۽ انهن
 جي پورٽلا جون آزمائشون پڻ وٺندا هئا. اهڙي نموني
 پاڻ ويا ٿي ڏينهنون ڏينهن دنيا مان ويراڳ وٺندا. پر
 سندن ڪٽنب وارن کي سندن اهي ڳالهون پسند
 نه هيون. هنن جي دل ۾ هڪ قسم جو ڊپ ويهجي ويو
 ته مٿا سوامي جن هن ڪچڙيءَ عمر ۾ ويراڳي ٿي
 گهر نه ٿياڳي ڇڏين سو هڪ ڏينهن کين سخت چينبي
 چيائون ته مائڙو! هاڻ انهن يوگن کي ڇڏي ٽي آخر
 تو سوچيو ڇا آهي؟ گهر ڏانهن ڏيان ڇو نه ٿو ڏين؟

تڏهنجي هڪ ننڍي ڀيڻ آهي جنهن ڏانهن به تڏهنجو
 ڪرڻو آهي. هوڏانهن تڏهنجو پتا ويچارو دڪان تي
 اڪيلو ٻيو وهي توکي انهن جو مددگار ٿيڻ گهرجي.
 تون ته رڳو هون ۽ يگين ڪرڻ ۾ مست بڻيو ويندو.
 آهين، جن جو تڏهنجو ڏسڻ ويندو ته ڇا نڪتو آهي.
 رڳو چوڌاري پيدا ناهي بلائون نظر اچن. ڪٿي آهن
 اهي يگين جا ڪٽ؟ ڏي اسان کي. ائين چوندي
 ٿي اهي ڪتاب ڪٿي وڃي ڪو به وڌائون ۽ چوڻ
 لڳا هاڻ ڪٿي هيءَ گهوڙي ۽ هل اسان سان ٻئيءَ
 تي. اهي اکر ٻڌندي ٿي سندن من ۾ آندو مانڏ
 هجي ويئي. ڇت ۾ چهندڙيون پئي پين ۽ چيائون :
 رام جي راهه کان مونکي ڪير به هٽائي نه سگهندو.
 هيءَ دنيا بي بقا آهي. مٿي امڙ ويئي، پيارا پائر
 ويا، پاڻ کي وري هٿ رهڻو آهي ڇا؟ هينئر ته
 رڳو ڀڄڻو ٿي پڄوان کي ٿي آهي. ماڻهن کي شبد
 ۾ جواب ڏنائون :-

ڀڄڻ

- وڃي ٿي وڃي ٿي وڃي ٿي هلي
 حياتي هٿن مان وڃي ٿي هلي.
 ۱- آيا سان ساڻي سي ڪاڏي ويا
 اڃا تو نه دل آ پايڻ کان ٻلي.
 ۲- ڪا ڪا ڪيئي سوين لک سي
 سمجهين ڪين تو ڪا آهي ٻلي.

۳۔ پري ڪٽنب ٽوڪان پڇي پيو پڇي

پلا ٿو اُنهن جي چو ٿوري جولي.

۴۔ ايندو موت ماڻو جڏهن ٿو مٿان

چٽڻ جي سڃڻي ٿي ڪا ٽوڪي گلي.

وڃي ٿي وڃي ٿي وڃي ٿي هلي

حياتي هٿن مان وڃي ٿي هلي.

گهر وارن جي اهڙي هلت سندن دل کي چون

رسائي سندن من گهرياسنار جي ڪنهن به ڪرت

۾ نه پئي لڳو. سندن من ۾ هڪڙي ئي ڌن هئي،

ڌڻيءَ کي ڏيائڻ جي، پرماتما کي پاڻڻ جي. هنن

يوگه اڀياس ڌارن دل جي دريءَ ۾ جهڙي پاڻي

پرينءَ کي پسڻ ٿي چاهيو. جڏهن گهر وارن انهيءَ

منزل ڏانهن ويندڙ رستي کي بند ڪرڻ جي ڪوشش

ڪئي تڏهن سندن من اُداس ٿي ويو. گهر ۾ هونئن

به لاچار رهيا پيا هئا. هيٺيئر ڪين موقعو ملي ويو.

صبح ٿيندي ٿي جيئن سندن پٽا صاحب دڪان

تي ۽ چاچا پنهنجي ڪمن تي روانا ٿي ويا، ته پاڻ

به رستو ورتائون جهنگل جو. ڳوٺ جي ٻاهران ڪنهن

سنسان جڳهه تي هڪ وڻ ٿي چڙهي آسڻ جمائي

وڃي ويهي رهيا. سانجهي ٿي ويئي. گهر ۾ پڇا ڳاچا

ٿيڻ لڳي ته اڄ اڃان ٺاڻين ماڻو گهر چو ڪونه آيو

آهي. خبر نه آهي ڪيڏانهن لڪري ويو آهي. سندن

ڪاڪو چوڻ لڳو ته اڄ ته ستسنگهه ۾ به ڏسڻ ڪونه آيو.

رات جو جڏهن پتا گهر آيو ته اچي پڇياڻون ته مولي
 اچ ماذو نظر نٿو اچي ؟ کين جا اب مايو ته جيئن
 ٽوهين گهران نڪتا آهيو تيئن هو به نڪتو آهي . سو
 اچان سوڌو سندس ڪوبه پتو ڪونهي . سندن پتا
 پنهنجي پاء کي وٺي سندن ڳولها ۾ نڪتا. ڳولهندي
 ڳولهندي اُن اِستان تي اچي نڪتا جتي سوامي جن
 وٽ تي ويٺي پڇڻ ڳايو :

پڇڻ

- مونکي ڀريو تنهنجو وسيلو آ
 مونکي ڀريو تنهنجو وسيلو آ
 ۱- ڀريو مايا تنهنجي ستائي
 جيون کي ٿي ڦند ۾ ڦاسائي
 مونکي تو ڀن ڀيو نان هيلو آ.....
- ۲- جڳت جيڪي هي ڏسان ٿو
 پنهنجي اکين سان ته ڀسان ٿو
 سو فاني ڪٽنب ڦهلاو آ.....
- ۳- ڀائر ڀائٽيا مت مڙيئي
 سڪم ۾ سنگي آهن سڀئي
 هي سنگم دنيا جو ڏيلو آ.....
- ۴- ماذو تي تون موهر ڪجانءِ
 اڌت سمي ۾ سواءِ ٿجانءِ
 اهو ڏاڻو تنهنجو ڏيلو آ.....

پتا پتر کي ڏاڍي پيار سان چيو ته ابا گهر هل.
 ائين گهر ڪونه ڇڏبو آهي. اها ڳالهه سونهين ڪانه
 ٿي. چوڌاري اونداهه لڳي پيئي آهي. ڪابه بستي
 ويجهي ڪانهي. هن جهنگل ۾ تون رات ڪيئن
 گذاريندين؟ رات جو توکي اڪيلي ۾ ڊپ ڪونه ٿيندو؟
 تون ڏاهو ٿي، هيٺ اچ ته گهر هليون. گهر ۾ ٿو بنان
 سڀ پريشان آهن ۽ سڀني کان کاڌو پيئو ٿي وري
 ويو آهي. تنهنجون هي ويراڳه واريون ڳالهيون ٻڌي
 اسان جو ته من ٿي منجهي ويو آهي. ابا توکي جي
 پڳوان جو ڀڄن ڪرڻو آهي ته گهر هلي ڪر. تنهن
 ئي جواب ڏنائون ته گهر ۾ من نٿو لڳي. پڳوان جو
 ڀڄن ڪرڻ لاءِ مرنڪي ايڪانت ۽ شانتِي ڪي.
 ايڪانت ۾ ئي پڳوان جو ڀڄن چڱيءَ طرح ڪري
 سگهيو. سنت ساڌو ۽ ان ڪري ئي ته ايڪانت ۽
 شانتِي پسند ڪندا آهن. ڀڄس کيس سمجهائيندي
 چيو ته پٽ ساڌو سنتن کي گهر ٻار ڪونه هوندو آهي
 انهيءَ ڪري هو جهنگلن ۾ رهندا آهن، ٻيو ته هنن
 جي ارستا به وڏي هوندي آهي. اسان وڏن هوندي تون
 ڪيئن ويراڳه وٺندي. ويراڳه وٺڻ جي عمر ته اسانجي
 آهي. تنهن تي سواهي جن کين چيو ته ڌرو ٻاڪ
 اوستا ۾ جهنگل ۾ وڃي پڳوان جي تپسيا ڪئي ۽ آخر
 ۾ پڳوان جو درشن ڪيو ته پوءِ مون کي ڪهڙو ڊپ.

يو گ- سادنا

گھر نما آئي جهوڪل ه لائي ڪرڻ

ٽوهين منهنجو ڪوبه فڪر نه ڪريو ۽ گهر موٽي وڃو .
 مان مور نه موٽي هليدس. نماڻائي ۽ نهڻائي سان
 کين عرض ڪيائون ته مونکي اڪيلو ئي رهڻ ڏيو ۽
 وري شبد چيائون :

ڀڄڻ

مونکي رهڻو خاص اڪيلو آهي

مونکي رهڻو خاص اڪيلو آهي .

۱- اڪيلو ويهي هر ڪي ڏيائي

شيام سندر جو درشن پاڻي

مونکي ڪرڻو وقت سهيلو آهي.....

۲- اڪيلو ساڌو سنت رهن ٿا

آتم پد ۾ پاڻ پون ٿا

مونکي ملڻ سندو هي ويلو آهي.....

۳- اڪيلو ايش آهي اصل کان

ڌار ٿيو آهي جيءَ نٿل کان

مونکي ڪرڻو تنهن سان ميلو آهي ...

۴- اڪيلو ماڻو ويهي اوم ۾

سرت لڳائي پنهنجي سوهر ۾

مونکي روح ٿڌو اهو ريلو آهي.....

پتا صاحب ۽ ڪاڪي کين ڏاڍي سمجهائڻ جي

ڪوشش ڪئي پر سوامي جن ڀڄڻ کان ئي هٿ

يوڳي هئا، هو پنهنجي هٿ تي قائم هئا. هنن انهن

جي هڪ به نه ٻڌي ۽ پنهنجي قول تي قائم رهيا. آخر
 اُڌي رات جو ٻڌي جڻا نراش ٿي گهر موٽي آيا. پر
 پتا جي من ۾ گهر ري چنتا هئي. اکين مان نند
 موڪلائي وين. انڏي ڏهر اهاڻي هڻ ٿڻ هڻن ته بيهر
 جهنگل ۾ هي ننڍڙو ٻاڪ اڪيلو ڪيئن رات ڪائيندو.
 رات جي ويلي جهنگلي جانور ۽ نانگ بلائون نڪري
 نر وار ٿيندا آهن. انهن کي ڏسي وڏن وڏن جو هٿ
 ڏري پوي، سو هن ننڍڙي ٻاڪ جي ڪهڙي مجال
 آهي. ٻئي پاسي سوامي جن کي ڪا به چنتا ڪانه
 هئي ۽ چنتا رهندي به ڇو -

”چاهه مٽي چنتا مٽي منوا بيپرواهه،

جانڪو ڪچو نه چاهيئي، سو شاهن جو شاهه.“

سندن ايشور ۾ اٽل وٺواس، گهري ويراڳه ورتي
 ۽ پختي اڇا شڪتي جڻ ته کين منزل تي پهچائڻ
 ۾ مدد پئي ڪئي. دل پڄوان جي درشن لاءِ ديواني
 هئي. ان کي ٻاڏائي پئي وري ٻاڏايائون ته...

پڇن

درشن ديو ڀساء ڀل ڪن ۾

درشن ديو ڀساء ڀل ڪن ۾

۱- درشن ڏي ٿون شياهمه-راري

ڊير نه ڪر ٿون ٻانڪا بهاري

من موهن آ گروڙ ڌاري
 آهي اسانجي اکين ۾
 ۲۔ ماڻو من ۾ پياس ڀسڻ جي
 من موهن تنهنجي مک ڀسڻ جي
 دير ڇڏي ڪر سيڱو اچڻ جي
 سامهون ٻيو ٿي سڌن ۾

ڳاڻيندي ڳاڻيندي ست ٻڌ ڀلجي ويندي هئن .
 ڇ بڪ جو تہ ڪو سماءُ ٿي ڪونه هو . اهڙي ڪنور
 ٽپسيا، ڇڻ تہ سندن اُچ بڪ ٿي ماري ڇڏي هئي .
 هڪ تہ ڦاٽ هئي ڀر ماتما کي ڀسڻ جي . ڀر ماتما کي
 ڀسڻ لاءِ دل، بنا جل مچائيءَ وانگر تڙ ٿي رهي هئي .
 هوڏانهن سندن ڀٽا کي نيٺن ۾ نڌ ڪانه هئي . کين
 چنڊا لڳي پيئي هئي تہ هيءَ بنا کاتي نازڪ ٻاڪ
 سنسان جهنگ ۾ ڪيئن گهاري ٿو . بنان ان جل جي
 سندس ڪوڙي حالت ٿيندي . آخر پتري موليءَ کي
 چيائون تہ اسانجي تہ اصل نٿو ٻڌي . (تنهنجي لاءِ پيار) اٿس .
 من تنهنجو چيو مڃي تون ڏاڏيءَ سان گڏ جو . وڃي
 مڃائينس . پيٽ موليءَ جا ماڻ ڪجهه سمجهه ڀري ٿي
 هئي سا ڀاءُ جي پيار جي بڪي پوڄن ڪڍي ڏاڏيءَ
 کي پاڻ سان وٺي اچي اُتي پهتي جتي ماڻو ويٺو
 ٽپسيا ڪئي . نماڻا نيٺ ڪڍي کين چيائين تہ ڀاڙا ڀلي
 گهر نه هل ڀر پيٽ کان پوڄن وٺي تہ ڪاءُ توکي بڪ
 ڪانه لڳي هوندي؟ جواب ڏنائون :

ساڃي نام ڪي لاڳي ڀوڪ-
ان ڀوڪيءَ ڪاء چاهيو- ڊوڪ-

باقي انهيءَ کاڌي جي تہ بک کانم لڳي اٿس.
هائي واپس ڪٿي وڃ. ڏاڏيءَ کي چوڻ لڳا، امان
توهين منهنجو ڪوبہ فڪر نہ ڪريو، جيڪو ايشور
سيني کي روزي رسائي ٿو ۽ پاڻ هار پائي ٿو، اهو
مونکي بہ ڀاڻيوي پاليندو. ائين چئي هن ڀڄن
دٿاران ڏاڏيءَ کي سمجهائڻ لڳا :

ڀڄڻ (سر ڦلعو)

ڀريو ٿون پالين، پالين سڀ کي پيار سان

۱- جا اُڀايل خلق ساري، ڀريو هن سنسار ۾
سڀ کي روزي ٿو رسائين، جل ٿل پرڀت غار ۾
پنهنجي ڏين لعل لعل، سڀ کي پيار سان.

۲- انسان جاتيءَ ۾ بہ اڪثر ڪي بڻيا بيڪار ۾
پڪي پشو ۽ بيمال ٿا رهن آزار ۾
روزي ڏين والي والي سڀ کي پيار سان.
۳- جي مڻيا ماڻو بڻيا، صاحب تنهنجي سار سان
رات ڏينهن تن کي، ٿون پالين ڀريو پنهنجي پيار سان
پنهنجي ڏين مالي مالي - سڀ کي پيار سان.

ايتري انمول ڀڄڻيءَ سندن آتما کي اهو ٻل
ڀردان ڪري ڇڏيو هو، جو کين ڪنهن جي بہ جان

نه رهندي هئي. آخر ڀيٺ فراس ٿي اها ماني واپس
کڻي گهر موٽي ايندي هئي. اهڙي طرح ورت رکي
رام کي ريجهاڻيندي اچي هڪ مهينو گذريو.

تپسيا ڪندي ڪندي سائين ويا پئي ڀر ميسور
جي ويجهو پوندا. انڌيري ۾ ئي پاسي واري کوهر
تان سنان ڪري پاڻيءَ جي انچائي وٺي پڳتي ڪرڻ
وهندا هئا. اهاڻي پڇار ڀرينءَ کي پاڻڻ جي لڳل
هئي لالڻ کي ته نشو چڙهيو ڀيو هو نام جو. هيءُ
اهڙي خماري هئي جا سولي لهڻ جي ئي ڪانه هئي.

”پانگم بسوئي سرا پان، اتر جاڻي ڀر پات،

نام خماري نانگا، چڙهي رهي دن رات.“

سندن کي نڪو گهر ياد آهي، نڪو مٺ مائٽ
ياد آهن ۽ نه وري ڪو سنسار جو ئي ڌيان آهي. ڀر
مٺ مائٽ ڪيئن ٿا موهه ڪڍي سگهن. پتا سوچيو ته
چوڪرو ته وڃي ٿو هٿن مان نڪرندو. ائين چڏي
ڏبس ته ڳالهه ڪانه ٺهندي. پاڻ ته نام جي نشي ۾
سڀ ڪجهه ڀلائي ڇڏيو اٿس. سو پاڙي وارن ۽ پاڻرن
سان صلاح ڪري، کين ساڻ وٺي نڪري پيا ماڻو کي
منائڻ لاءِ. رستي ۾ چوندا اچن ته هڪڙو ئي لعل
اڻم سو به لڳي ويو رانول جي راهه ۾. ڇا ڪجي،
سائين ڪا سميت ڏئيس جو اسان جي ڳالهه مڃي،
اچي گهر ڀيرو ٿئي، پوءِ ڪو اهڙو ڏنڌو ڪڍائين

ڏڃيس جيئن اُن راهه تان من هتي وڃيس، جي
 پڙهڻ جي واٽ وٺندو ته به وڌوان ٿي سگهندو.
 ائين ئي صلاحون ڪندا اچي سندن وٽ پهتا.
 آزيون نيزاريون ڪري کين گهر وٺي آيا. گهر
 پهچي سائين جن بلڪل شانت رهڻ لڳا. ٻن چئن
 ڏينهن گذرڻ کان پوءِ ڏاڍي پيار سان کين چيائون
 ته ” ابا، ڀلي ڀڄن به ڪر، اسين اُن جي نالي جهڙ
 کان منع نه ڪندا سين پر گڏوگڏ تون اسڪول جي
 پڙهائي چالو رکين ته سٺو ٿيندو ڇاڪاڻ ته علم انسان
 کي اعليٰ بڻائي اُن جي راهه روشن ڪري ٿو.
 ڪنڊين کي ڪهڙي خبر ته اُن پڄڻيءَ ماڻو کي
 ڪهڙي منزل تي پهچايو آهي. مائٽ ٻار ٻار پيا علم
 پرائڻ جي ڳالهه دهرائيندا هئا ته ابا تون چاهه
 سان علم پراءِ ۽ علم پرائي جڳم پر پنهنجو شان وڌاءِ،
 ڇاڪاڻ ته علم انسان کي نيڪ بڻائي ٿو، پاپ ڇڏائي
 ڌرم وڌائي ٿو ۽ انسان کي ويڪوان بڻائي ٿو.
 علم سان گيان وڌي ٿو. مان ۽ شان وڌي ٿو ۽ انيءَ
 دٿاران اکيون کولي شانتي ڀڄي پرايٽ ٿئي ٿو.
 انهيءَ ڪري منهنجا ماڻو تون اسان جو چوڻ مهڻي
 اسڪول وڃ ۽ اُتي وڃي علم پراءِ.

جڏهن ڏٺائون ته پٽاجن ۽ ڪاڪا صاحب

ڪتابي علم پڙهڻ لاءِ گهڻو زور ڀري رهيا آهن.
تڏهن کين صاف انڪار ڪيائون ۽ چيائون ته
مونکي هڪ رام جي نالي کان سواءِ ڪا ٻي ڳالهه ڪانه
ٿي وڻي، اُتي ڪنهن به علم اکر جو مونکي چاهه ڪونه
رهيو آهي. ائين چئي هي شهد چيائون :

پڇڻ (سر ٿوري)

- مونکي علم پڙهڻ جو چاهه ناهي
مونکي من ۾ پڙهڻ جو گهڻو آهي.
- ۱- نڪي علم سندو مونکي اڃا
نڪي پڙهڻ پڙهڻ جو پير اڃا.
نڪي قلم هلائڻ جو ڦير اڃا
مونکي رام سندو هڪ راءِ آهي.
- ۲- مونکي شيام سندو جو پيار ڪپي
نڪي علم اکر جو آر ڪپي.
نڪي گور ٿڙ ۽ وهنوار ڪپي
مونکي تن ۾ پڙهڻ جو ٿاڻ ڪپي.
- ۳- سڄو علم پڙهڻ ڪي پاڻ جو
ڀڪو ڀريم پڙهڻ سان لاڻ جو.
پاڻي ڀريم ٿوڙ ڇڏڻ جو
هي ياد ڪرڻو سڀاءِ آهي.

۴- آهي مادو ڀر ڀر جو گهاٽ جتي
 آهي علم سندو نه سماءُ آهي.
 آهي دنيا جو نه پرلاءِ جتي
 مونکي لڌو لڌو به سڄو لاءِ کڻي.

مائٽن هزار حيل هليا ته من مادو اسڪول وڃي
 علم حاصل ڪري. پر مادوءَ جي اندر ۾ گيان جي
 سڄي جوت ڀري هئي جنهن جي پرڪاش سان هنن
 پروا ٿي ڳولڻ ٿي چاهيو. سو هنن کي هنن
 اکرن جي ڪوڙي ضرورت هئي. جڏهن مائٽن ڏٺو
 ته مادو اسڪول وڃڻ کان نابري واري ويٺو آهي،
 سو سوچيائون ته ڇو نه کيس ڪنهن ڌنڌي ۾ لڳائجي
 ته سندس من ڪجهه ٻئي پاسي پوي. هاڻ کيس
 سمجهائڻ لڳا ته پيءُ دڪان تي اڪيلو آهي، ٿون
 جوان پٽ آهن. پيءُ جو ٻانهن ٻيلي ٿي، دڪان
 تي وڃي ڌنڌي ڌاڙيءَ ۾ سندس مدد ڪر. پر سندن
 دل ۾ ويراڳهه جي دونهن پئي ڏکي سو کين رام
 کانسواءِ ٻيو ڪجهه به مڻو نٿي لڳو. سڀني جي چوڻ
 تي ڪجهه ڏينهن هو نيم سان دڪان تي وڃي رهڻ
 لڳا پر سندن من هن ڪوڙي واپار ۾ نٿي لڳو.
 هنن واپار ڪرڻ چاهيو ٿي پر اهو واپار ڪو ٻيو هو.
 انهي واپار کي هنن هيٺئين شيد ۾ سمجهايو آهي.

پڄڻ (سر ٿوري)

مونڪي نام سند و ٿم واپار ڪڀي
مونڪي ٻيو نه ڪوئي وهنوار ڪڀي

۱- سڄو نام سندو واپار آهي
جڏهن ڪو ڪوٽ جنم جا ڪشت لاهي

جنهن ۾ لاپ گهوڙو ڏک ڪو به ناهي
مونڪي سکن سند و هي سار ڪڀي.
۲- ڪڍي نام سندي ته هٿڙيءَ کي

ٿوري وويڪ سندي ته ٽڪڙيءَ کي
رکي ڀاو ڀريم جي پڳڙيءَ کي
مونڪي ڀريم سندو پرچار ڪڀي.

۳- سڄو نام سندو واپار وڻيان
جنهن مان نام سڄي جي موري هٿيان

سو ڀاڻ لڏي ۽ ٻين کي لڏايان
مونڪي پڳڙيءَ جو ته ڀنڊار ڪڀي.

۴- سڄو ماڻو سو واپار ڪريان
جنهن مان ڪوٽ جنم جا ڪشت ڪٽيان.

هن لوڪ سڄي ڀراو ڪٽيان
مونڪي وڻج اهو ته واپار ڪڀي.

اهڙي نموني پنهنجي ماڻهن کي سمجهائيندي
 چوڻ لڳا ته توهان کي مون مان موهم ڪڍي ڇڏڻ گهرجي
 ۽ گوپيچند جي ماما جهڙو گيان گرهڻ ڪرڻ گهرجي.
 ماءُ ٿي ڪري به هن پنهنجي ماما ۽ موهم جو تياڳ
 ڪيو ۽ هڪ ئي سڪيل تي پٽ کي هن ڪوڙي سنسار
 کي تياڳي سڄي سڪم کي پراپت ڪرڻ جي راه
 ڏيکاري. ائين سمجهائيندي کين گوپيچند جي
 آکاڻي ٻڌائڻ لڳا ته هڪ ڏينهن گوپيچند سنان
 ڪري رهيو هو. ماما جي نظر سندس سندر ۽ سڊول
 شرير تي پئي. پنهنجي پيءُ وانگر سندس خوبصورت
 بدن ڏسي کيس چوڻ لڳي ته بچاءُ هيءُ تنهنجو
 شرير ڪيڏو نه سندر آهي. تنهنجي پٽاجن جو شرير
 به اهڙو ئي سندر هو. پر اهو هڪ ڏينهن جلي خاڪ
 ٿي ويو ۽ تنهنجو هي خوبصورت شرير به تنهنجي
 پٽا سمان هڪ ڏينهن جلي خاڪ ۾ ملي ويندو، پوءِ
 تون هن ناسوخت شرير جو سينگار ڇو ٿو ڪرين؟
 هيءُ دنيا بي بقا آهي. هڪ ڏينهن سڀ ڪجهه ڇڏڻو
 پوندو. پوءِ اهڙي سڀني جيان سنسار ۾ موهم ڇو
 رکجي. تون اهي پٽ پٽيهو لاه ۽ ڪلهي پائڻي
 سڄي سڪم جي ڳولها ڪر. ائين چئي کين ڀڄڻ
 ٻڌائڻ لڳا.

پڄن (سر ٿوري)

سٺ ٻچا گو پيچند، چو ٿو ڪرين سينگار تون
جان دنيا هيءَ فاني، جو ٿو سڀ وهنوار تون

۱. سون جوڙي ديوم سندر، هئي تنهنجي به پتا سندي
سا به جلي خاڪ ٿي ويئي، ٽس ڪري ويچار تون
۲. راج راڻيون محل ماڙيون، ڪين ڪي سنگ به هلن
پوءِ پائين ٿو اچان پي، چو گلي به هار تون
۳. ٿي چوان مان هاڻ توکي، لاه ريشم جا وڄا تون
پاء ڪنڊل، پهر ڪفني، وجهه مٿي به چار تون
۴. مڇ چيو منهنجا ٻچا، تون وٽ فقيري ويس ڪي
اُت اُتي سينگه ماڻو، ڪر اها ئي ڪار تون

پتاجن ڪي پڄن ٻڌائي چوڻ لڳا ته اسان
سڀني جي هيءَ ديوم هڪ ٽينهن سڙي خاڪ ٿيڻي
آهي. پوءِ توهان هن ديوم سان موهم چو رکيو آهي.
اسانڪي ته گو پيچند وانگر ديوم جو موهم تياڳـڻ
جڳائي انهيءَ به ئي سمجهداري آهي. هاڻي مونڪي
چڏيو ته پڳت راڄو رام جي مڙهيءَ به وڃي مرشد منايا.
اهڙي نموني سڀني ڪي سمجهائي وڃي راڄو رام
جي مڙهيءَ به رهيا. مڙهيءَ به رهي هنن گرمڪيءَ ۽
هنديءَ جو اڀياس شروع ڪيو. ٽينهن جو وديا اڏين

ڪندا هئا ۽ رات جو ساڌا ۽ يوگن جو اڀياس ڪندا هئا. اهڙي نموني ٽپسيا ڪندي ڪندي سندن ۾ سڌي ايندي پئي ويئي. جن ته ترڪال درشي بڻجي پيا. مورشي والميڪ، رامائن جي رچيٽا، جن ۱۰ هزار ورهيه اڳوات شري رامچند جي اوقا، وڻن جي اڳڪٿي ڪئي هئي. اهڙي نموني شايد ڪين به اها بوجھ پئي ويئي هئي ته ديش جو ورهه ڳوڻيندو ۽ اسان سڀني کي لڏي هندستان هليو پوندو جتي هندي پاشا اسانجو سهارو بڻجندي. سو خوب من لڳائي هندي سڪڻ لڳا. نه وڳو پاڻ هندي سڪڻ ۾ چاهه ورتائون پر ٻين کي هندي سڪڻ لاءِ همتائڻ لڳا. ان وقت هنديءَ جي اهميت تي هڪ ڀڄن لکيائون جيڪو سڀني کي ڳائي ٻڌائيندا هئا. هن ڀڄن ۾ ايندڙ وقت جو راز سمايل هو جيڪو هنن پاڻ پروڙيو ۽ ٻين کي پڻ ٻڌايو.

ڀڄن (سرڪنيات)

هندي وديا وڌائيندي،

هندن جو شان ڀارت ۾

۱. هندي وديا سيکاري ٿي،

ڌرم نيتي ڪرم ڪريا

هندي وديا ڏيندي سڀ کي

سچو گيان ڀارت ۾.

۲۔ هندي پڙهو هندي سڪو
 هندي مڪم سان ٻوليو واڻي
 هندي وديا ڪندي سڀ جو
 سڄو ڪليان ڀارت ۾ .

۳۔ هندي جي آڌ کان آهي
 سنسڪرت ۽ هندي وديا
 هندي وديا ڪندي پڙهيا
 سڄو سنڌ ڀارت ۾ .

۴۔ هندي وديا پڙهو مادو
 هندو جي ڀاڱي ڪي چاهيو
 هندي وديا ڪندي سڀ جو
 مڻي سؤمان ڀارت ۾ .

ڌيري ڌيري سندن ڀڳتيءَ رنگم لائق . هيءَ ڀڳتي
 هاڻي خوشبوءِ ڀريل گلن جي گچي جي روپ ۾
 سڀني جي سامهون خوشبوءِ ڏيڻ لڳي . سندن ڀڳتيءَ
 جو ڀرپاءُ نه رڳو سندن ڪٽنب تي، پر پوري پنڌ
 ڳوٺ وارن تي پوڻ لڳو .

”ڀڳت ڪري پاڌال ۾ ڀرڪت هوءَ آڪاش،

رجب تينون لوڪ ۾ ڇڏي نه هرڪا داس.“

هاڻي سندن ڪٽنب وارا به کين سمجهڻ لڳا
 ته برابر ڪو ڀڳوان جو سڄو ڀڳت اسان وٽ جنم
 وٺي آيو آهي. هاڻي سڀ مادو بدراڻ ساڌ مادو چوڻ

ليجا ۽ ننڍا وڏا سندن ادب ڪرڻ لڳا. وري سندن
ڪمائي به پر گهٽ ٿيڻ لڳي. اُن وقت خود سندن
چاچي جو پٽ اچي سخت بيمار ٿيو. سندن چاچي
کين گهرائڙي پائي چيو ته ابا هاڻ منهنجون مدايون
معاف ڪر. هن کي جيئڻان وٺي ڏي. ٽوهين سنت
آهيو ۽ سندن ۾ سائين ٿو وسي. ڀڳوان خود پنهنجي
مڪم سان چيو آهي :

همري ٻانڌي ڀڳت چڙهي
ٻانڌي ڀڳت نه چوئي موه
ايڪ بار ڪم هر دي موڪلم ٻانڌي
مجهه تي جواب نه هوءَ .

ڀڳوان سندن جي ڳالهه اصل نه ٿا رهندو. ٽوهين
مونتي مهر ڪريو. جي هيءَ نه رهندو ته منهنجو
جيئڻ به مشڪل ٿي پوندو. ڀلا سنت ديا جا ساگر سو
چاچي کي روئندو ڏسي کين ديا اچي ويئي. کيس
دلاسو ڏيئي چيائون ته روءِ نه ڀڳوان مڙيئي ڀلي
ڪندو .

”ڪهيا جانگي من ٻسي تس هر انتر نام ،
ڪهي ٿيئون سر نر سڀي درشن چاهت ٿانه ،“
صبح ٿيو ۽ گرو گرنٿ صاحب جو ستن ڏينهن
جو پاٽ رکيائون. صبح کان شام تائين خود ئي
پاٽ ڪندا هئا . ڪيرتن ڪندا هئا ۽ شيوا ڪندا هئا .

صبح جو آسادي وار ڪن ته شام جو ستسنگ پات
 صاحب جو پوڳم به خود پاتائون. بس پوڳم پوندي ٿي
 چوڪرو اٿي کڙو ٿيو. سندن پڄتيءَ جو پرڪش
 پرياءُ سڀني جي سامهون ظاهر ٿي پيو. هاڻي سندن
 مت مائت، اوڙي پاڙي وارا کين هچڻ لڳا ۽ من
 ٿي من ۾ پيا کين ساراهين. چون ته ساڌ ماڻو واهه
 جي پڄتي ڪئي آهي. هن ته مٿن کي جيئاري
 ڇڏيو. واهه جو ڪمال ڪيو اٿن. چوڪري جي اُٿل جي
 اُميد ٿي ڪانه هئي. هاڻي سڀني کين پوڄڻ لڳا ۽
 ساراهڻ لڳا. پر سچن سندن ڪي ته نه ساراهه ۾
 خوشي ۽ نه وري گلام غم. اهڙا ست پرش ته جيئري
 هڪ آهه ۽ پوڄڻ يو گيم پڻ.

”اُست نديا ناهه جنهن ڪنهن اوهه سمان

ڪهه نازڪ سن ري منا هڪ تاهه تي جان.“

اهڙي وڏي ڪرامت ڏيکارڻ کان پوءِ جڏهن سڀني
 سندن ساراهه ڪئي تڏهن به سندن من ۾ ڪنهن نه
 قسم جو آهنگار نه پيدا ٿيو. چوڻ لڳا اهو سڀ ڳر.
 گرنت صاحب جو پرتاپ آهي. اسان ته ڪجهه به نه
 ڪيو آهي. ڪرڻ ڪرائڻ وارا هو ڀاڻ آهن. اسين
 سڀ ته سندن حڪم جي اندر آهيون. ڪيڏي نه وڏي
 نونائي آهي.

”جو پرائي مهتا تجي، اوپ موهه آهنگار،

ڪهه نازڪ آين ٿري، اورن ايت اُڌار.“

هيءَ منزل پار نڪرڻ کان پوءِ ڪين هيٺئر اندرائي
 اندر آواز پئي آيا ته ماڻو تون هاڻ هل اڳتي. تنهنجو
 ته هيلاپ ٿيڻو آهي انهيءَ الڪم پـرش سان ۽ شيوا
 ڪرڻي آهي اُن مهاپرش جي، جن جي صورت کي
 سانڍي رکيو آڻيئي سڀني ۾ سالن کان. جن جي
 سنگم ۾ هن سنسار ساگر مان لنگهي پـار پوندين. سو
 اندر جو احوال اورياڻون پندت راڄو رام سان. چيائونس
 ته گرو ڪرڻو آڻم. پڳت راڄو رام پڇين ته ڪهڙو گرو
 ڪرڻ ٿو چاهين؟ گرو ٽن پرڪارن جا ٿيندا آهن.
 هڪڙا آهي جيڪي اسانکي دنياوي گيان ٿا ڪرائين
 ته اسان کي هن سنسار ۾ ڪهڙي ندوني ورڻ گهرجي
 جيئن سڪم جا سڀ ساڌن ملي سگهن. اهڙن دنياوي
 گيان ڏيندڙن کي صرف گرو چئبو آهي.
 ٻئي قسم جا گرو آهي آهن جيڪي ست مارگ
 تي وٺي نيڪيءَ جي راهه ڏيکارين ٿا جنهن سان
 جيو کي آتمڪ سڪم ملي ٿو. اهڙن ست مارگ تي
 هلائيندڙن گرن کي ستگرو ڪري چئبو آهي.
 وري ٽيان آهن پورن ستگرو. هي آهي اڪرمي
 پرش آهن، جي نيٽرن سان نيٽر ملائي جڳياسوءِ جو
 ڪم راس ڪري ڇڏين. نظر نهال ڪري ڇڏين. آهي
 اڪرمي جيو آهن. اهي پنهنجا ڪم پورا ڪري الڪي
 پدوي پاڻي جيون جي ڪلياڻ لاءِ پوڻوي منڊل تي
 جهڙ وٺن ٿا.

سواهي جن کين چيو ته مونکي اهڙي ٻـوري
 گروءَ جي تلاش آهي جيڪو اندر مان اوندهه ڪوي
 ڪڍي ۽ آتما جي پرڪاش جو درشن ڪرائي. اهو
 پورن گرو وٽن جي گيان جو ڄاڻندڙ برهم شـ. ٿري
 هجي. برهم ۽ آتما جي اپيد گيان ۾ جنهنجي نيشما
 آهي، اهڙو برهم نيشلي هجي. جيڪو دويت کي دور
 ڪري ادويت شد برهم جو ساڪيانڪار ڪرائي. جو
 ساشتر جي وديا کي چڱيءَ ريت ڄاڻي ۽ شاسترون
 انوسار شپ گڻن کي پاڻ ڌارڻ ڪري ۽ جڳياسوءَ کي
 به ڌارڻ ڪرائي. انهن سڀني شپ گڻن واري پورن
 ستگروءَ جي مونکي تلاش آهي، اُڪير آهي ۽ اُڪني
 آهي. پر اهڙي پورن ستگروءَ جي منهنجي مٿان
 ڪيئن مهر ٿيندي سا ڄاڻ ڪانه اٿم. تنهن تي پڳت
 راڄورام کين هڪڙو مثال ٻڌايو.

هڪ شخص هو جنهن جي اندر ۾ گرو ڪرڻ جي
 ڏاڍي اُڪير هئي. پر ڪٿي ۽ ڪهڙو گرو ڪري انهيءَ
 ۾ منجهي بهي رهيو. ڪجهه وقت کان پوءِ ٻيو چارو
 نه ڏسي ڏٺي در عرض ڪيائين هي سائين! مونکي
 خبر ڪانه ٿي. پوي ته گرو ڪهڙو هئڻ ڪپي ۽ ڪٿي
 هن کي ڳولهيان هاڻ مان پرن ٿو ڪريان ته جيستائين
 اهو مون وٽ نه، موڪليندين ٿيسين مان ڪجهه نه،
 ڪاٺيندس ۽ ورت ٿو رکان پوءِ پل ائين ڪندي منهنجا
 پراڻ هليا وڃن مالڪ! ائين سر ڏيندوسانءَ نه ته مونکي

مرشد موڪل. مونڪي ڪهڙي خبر ته اُن ڪي ڪيئن
 ڳولهيان ۽ ڪٿي ڳولهيان. مونڪي ته عقل ڪونهي.
 ڏٺي تون ئي ڪل عقل آهين. خير. پر واري ڳوٺ ۾
 هڪ پھتل فقير رهندو هو جو سڄو ڏينھون ڏٺي ۽ جي
 ڌيان ۾ مڪو رهندو هو. هو هر روز گهوڙي تي چڙهي
 پر واري جهنگل مان ڪاٺيون ڪرڻ ويندو هو. هڪ ڏينھون
 جيئن ڪاٺيون ڪري موٽي رهيو هو ته کيس ائين لڳو ته
 سندس گهوڙو رستو ڀڃي غلط رستي تي هلي رهيو
 آهي. سندن هٿ ۾ گهوڙي جو لغام ته نالي مائر هوندو
 هو. پاڻ ساڻين ۽ جي ڌيان ۾ مڪو هوندا هئا. گهوڙو
 پنهنجو پاڻ هلي اچي گهر پير وڌندو هو. سو آڪه
 ڪٽي ڪولين ته واقعي ۾ گهوڙو گهر جو رستو ڇڏي
 ٻئي پاسي وڃي رهيو آهي سو لغام ڇڪي گهوڙي
 کي گهر جي راهه تي وٺي آيا. ٿوري دير کان پوءِ گهوڙو
 وري گهر جي راهه ڇڏي اُنهي رستي تي هلاڻ لڳو.
 درويش کيس ئي دفعي ساڻين رستي تي آندو ۽ کيس
 اڙي هڻي گهر ڏانهن هلاڻ چاهيو پر هاڻ گهوڙو
 اٽ هڻي بيلو هلاڻ جي واٽ تي نه واري. فقير ڇڏي
 ڏنس ته گهوڙو وري نئين رستي تي هلاڻ لڳو. فقير
 سمجهي ويو ته هن ۾ ڪو ساڻين جو راز سمايل آهي.
 گهوڙو هلندو هلندو اچي هڪ جهوپڙي جي سامهون
 بيلو. جهوپڙي جو دروازو بند هو. درويش گهوڙي

ٽان لهي در ڪڙڪايو ته اهو شخص جنهن ڀران تياڳه
 ورت رکيو هو سو نڪري آيو. فقير کي پنهنجي
 سامهون ڏسي حيران ٿي ويو ۽ ڏاڍي اڪير مان فقير
 کي سجدو ڪيائين. فقير پڇيس ابا! تنهنجي سک
 شايد اسانکي هيڏانهن ورايو آهي. ٻڌاء ته توکي ڇا
 ڪپي؟ هن سموري واردات کڻي درويش کي سڻائي.
 درويش سندس سک ڏسي ڏاڍو خوش ٿيو ۽ چوڻ
 لڳو آبا! ڏٺي ۽ شايد تنهنجي اڪير ڪري اسانکي
 هيڏانهن موڪليو آهي. جڳياسوءَ کي نام دان ڏيئي
 پنهنجي رحمت جي نظر سان نهال ڪري ڇڏيائون.

سو آبا! تنهنجي دل ۾ به جي اهڙي اڪير آهي
 ته توکي پورن سنگرو ضرور ملندو. چيائونس ته گرو
 ڪرڻو اٿم سنت پورن سنگرو ٿيئونرام جن کي هيءَ
 پڳتي گروءَ کان سواءِ اڌوري آهي. ساڻ هلمو ته
 نڪري هلمون سندن ڊب تي. پڳت راجورام چين ته
 ڪجهه ڏينهن قرس. منهنجو سؤٽ چولا رام بيمار پيو
 آهي. اهو ڏيک ٿئي ته هليا هلنداسين. ان وچ ۾ کي
 سنت اچي نڪتا ٻنڌ ڳوٺ ۾. سائين جن انهن سنتن
 جي شيوا ڪئي ۽ ٿورن ڏينهن کان پوءِ انهن سنتن
 سان گڏ ساڌ پيا ۽ اڪي جي رڻ تي نڪري پيا. ساڌ
 پيا ۾ سندن گهوٽن ٿي ساڌن ۽ سنتن سان مڪاميلو
 ٿيو. انهن سنتن سان ملي سندن روح کي ڏاڍي
 راحت ملي. سڄو ڏينهن سنتن جا وچن ٻڌي ساڌن.

گيان گوشت جون ڳالهائون ڪندي سندن جيون ۾
 هڪ نئون هوڙ آيو. هاڻي سائين جن ويراڳهه وصل جي
 ساڪيات مورتي بڻجي پيا. ٿورن ڏينهن کانپوءِ ٻنڌ
 ڳوٺ ۾ هوڻي آيا. گهر وارن سان ملي، اچورام جي
 مڙهيءَ تي آيا. اُتي پتو پين ته سيٺ چولارام جي
 حالت نازڪ ٿي ويئي آهي. وڏو طبيب هارائجي پيا
 آهن. ڦڪيون فرق ٿي ڪونه ٿيون ڪن. چولارام جي
 گهر وارن کي خبر پئجي ويئي ته ساڌ ماڻهو ٻنڌ ڳوٺ
 ۾ اچي ويو آهي. سوچيائون هلي شرن وٽن ان ساڌ
 جي. اچي سندن پيرن تي ڪريا ۽ نماڻي ويندي
 ڪري چوڻ لڳا سائين ننگ ڪڍو. ڪيئن به ڪري
 چولارام کي حياتي وٺي ڏيو. سنت رحم جو گهر آهن.
 سو سندن دل پيسجي پيئي. سندن لاءِ نه ڪوئي
 پراڻو نه پنهنجو. سڀني کي پيا سمجهون سائينءَ جو
 روپ.

”ڪري پٿري ٺيڪري، پئي آربي مڙهه،

جهان جهان نٿن پڪارون، تهاڻ تهاڻ درس توهه.“

سائينءَ در ارداس پاڻي شروع ڪيائون ستن

ڏينهن جو پاڻ. پاڻ ڪرڻ ۾ ڪلهنجي به مدد نه

ور ٿيون. ڏاڍي سک ۽ شردا سان ستئي ڏينهن ٺيهر

سان پاڻ ڪيائون. پنهنجي ئي پريشور سان پاڻ

پورو ڪري پوڳهه وڌائون. انساني وار ۽ پڇن جا وچن

جيئن جيئن پيا ٻن چولارام جي ڪنن تي، تيئن
 تيئن هي مهاشيم به ايندو پئي ويو موج ۾. چوي ته
 مان هاڻ پاڻ کي ڪافي ٺوٺو ٻيو سمجهان. ڏوگه ٻوڏ
 کان پوءِ پاڻي هي اچي ساڻين جن جي چرڻن ۾ ڪريو.
 چوڻ لڳو ساڻين! پناهه ڏيو، پنهنجي چرڻن ۾ جڳهه
 ڏيوم. هاڻي هن جنم جا ساڻي به ٽوهين ته ٻروڪ ۾
 به پناهه ڏيڻ وارا ٽوهين. اڄ کان ٽوهين منهنجا ڪرو
 ۽ آءُ ٽوهانجي چانڊت جو چاڪر. هاڻي ٽوهين اسانکي
 ڇڏي ڪٿي ٻاهر نه وڃجو. ٻنڌ ۾ رهي پيا نام جو رس
 پياريو. جنهن تي جواب ڏنائون :-

پڪي سنڌ ساڌو پئي ذات هڪڙي
 رهن ڏينهن به چار يا رهن رات هڪڙي
 وات وٺي آهي جوڳين سنڌي جن جام پياريو
 آهي برهم جو ۽ هي ڀڄن ڳاڻڻ لڳا :-

ڀڄن

پري جام جوڳي برهم ڪا پلايا
 پايا دويد درشن جو تن من پلايا
 پري جام جوڳي برهم ڪا پلايا
 ڪايا گيان ڦل ڪو پيٽا پريم جل ڪو
 پايا برهم ٻل ڪو رند ڪو جلايا
 پري جام جوڳي برهم ڪا پلايا

اڃا سائين جن نڪرڻ لاء تيار ٿيا ته سندن چاچي
 ويروءَ جي ماءُ (ويرو سوامي جن جو سؤٽ هينئر به
 جڻپور ۾ هوڻ هلائي رهيو آهي ۽ سوامي جن جي
 هوندي هر ٻڌر تي هوڻ بند ڪري اچي سائين جن
 جي شيوا ڪندو هو.) جنهن کي پتر سنتان ڪونه هو،
 سندن شرن ۾ آئي. سوچيائين ته گهر ۾ گنگا وهي
 رهي آهي ڇو ته مان به هڪڙو لوڻو پري وٺان. کين
 وينتي ڪيائين ته ساڌ هان مون قدر تي نظر ڌاري
 ڪرڻ ڪريو. ڪا جوت جڳي م-ون وٽ به ڪو
 پٿرن کي پاڻي اچي ٿئي. سوامي جن ڌيان ڪري
 جواب ڏنس ته ماما توهان کي ته پتر سنتان لکيل
 ٿي ڪانهي. ماما کين ايلائي چوڻ لڳي ته توهان
 وٺي ٿيڻ ۾ سمور ٿا آهيو. هت به وٺي ٿيڻ وارا توهين
 ته هت به وٺي ٿيڻ وارا توهين. ماما جي آنسن سنڌن
 جي هردي کي پڄائي وڌو. ڪجهه به چئي نه سگهيا
 ۽ وٺي رکياڻون ستاڻون پاڻ. ڀوڳم وجهي، پاڻ جو
 پاڻي کيس پياري ۽ ستنام ياد ڪرائي، پاڻ نڪري
 پيا سنت مريدن سان گڏ ٿندي آدم واري ڊب ڏانهن.
 اتي پهچي ڏٺائون ته ست سنگم لاء ٿلهو ٺهري رهيو
 آهي جنهن لاء سڀ شيوا ڪري رهيا هئا. سوچيائون
 جتي سنت ۽ سيليون شيوا ڪري رهيا آهن، اُتي
 آسڻ پلتي ڇو پئون. گورو مهراج جن جي در تي

شيوا ڪرڻ جو موقعو مليو آهي. هن شيوا کان مٿي
 ٻي ڪهڙي شيوا آهي. سو تفاري ڪٿي لڳي ويا شيوا
 ڪرڻ. صبح جو مٿي ڏوٿين ٿم. شام جو ستسنگ
 ٻڌن ۽ گڏو گڏ پنهنجي اِشت ديو جو پيا درشن ڪن.
 من ٿي من پيا ڏٺي در ٻاڏائين ٿم من مهر ڪري نام
 جو دان ڏيئي ڇڏين. رات جو جڏهن سڀ وڃي آرامي
 ٿيندا هئا تڏهن پاڻ لکي وڃي ساڌنا ۾ وهندا هئا
 جنهن جي پرور ڪنهن کي به نه ڀوڻ ڏنائون. اهڙي
 نموني گروهه در شيوا ڪندي ۽ پڙهڻي ڪندي ڪي مهنا
 گذري ويا پر گروهه جي مهر جي نظر اڃا سندن مٿان
 نه پيئي سندن مٿان نام دان جي رحمت نه ٿي. ان
 وچ ۾ ٻنڌ ڳوٺ مان سندن مائٽ کين ڪوٺڻ آيا.
 گهڙي زور بار ڀرڻ تي سندن چيو موناڻي نه سگهيا
 ۽ ساڻن گڏجي ڳوٺ موٽي آيا. اچڻ سان خوشخبري
 ملين ته سندن چاچي ۽ ويروه ماءُ کي پتر سنتان عطا
 ٿي ويو آهي. سڀني گڏجي خوشي منائي. چئي ۽ جي
 موقعي تي سائين جن کي آسڻ تي براجمان ڪيائون.
 اوچتو سوامي جن جي نظر تمام پري هڪ وچتر پراڻي
 تي پيئي. سوامي جن اُٿي ڊوڙ پائڻ لڳا. سڀ وائڙا
 ٿي ويا ته لاجي ڇو سوامي جن اوچتو هن طرح سان
 ڊوڙون پائي رهيا آهن، سو ڪيترا جڳا سندن پٺيان
 پڇڻ لڳا پر سوامي جن کين واپس موٽڻ جو اشارو

ڪيو ۽ چيو ته منهنجي پٺيان ڪير به نه اچي. هڪ
 راکشس هن طرف اچي رهيو آهي. مان کيس ماري
 اڇو ٿو واپس وٺان. سندن آگيا جو پالن ڪري سڀ
 پنهنجي ماڳ تي موٽي آيا پر کين ڏاڍي چنڌا ٿيڻ
 لڳي. ايتري ۾ سوامي جن ڏس ته ڪلندا، خوش ٿيندا
 ۽ سهڪندا اچي ساڳيءَ جڳهه تي پهتا. سڀني کي
 ٻڌايائون ڏاڍو وڏو راکشس هو، اڄ ڪنهن جو به خير
 ڪونه هو. سڀني کي ماري ڇڏي ها. هاڻي توهين
 ڪنهن به قسم جو خيال نه ڪريو. مان کيس ماري آيو
 آهيان. انڏيم پيڳتيءَ کين گرو گوبند سنگهه وانگر
 درويش بڻائي ڇڏيو هو. اهو احوال ٻڌي سڀ دنگ
 رهجي ويا ۽ سائينءَ جي چرڻن تي ڪري هي پڇن
 ڳاڻڻ لڳا :-

پڇن (سر ڀريو)

جت ڪٿ سنٽ رهن سو ڀارا

اهي وسندا رهن چوڀارا

۱- سنٽ جڳت جي سوڀيا آهن

پاڻين جا ٿا پاپ مٽائين

گيان ڪري گجڪارا - جت ڪٿ سنٽ

۲- سنٽ سڌائين سڀئي آهن

ڏن هن جي ٿا ٿپت ٻجھائڻ

وسائي اعرت ڌارا - جت ڪٿ سنٽ

۳۔ سنت جيون جا دڪم ڪٿين ٿا

پاڻن جي سي پاڙ پٽن ٿا
جاڻي ڀرپ ڀسارا - جت ڪت سنت.....

۴۔ ماڏو سڀ سان ملي هلن ٿا

هن چت چڱي چال چلن ٿا
رهي ٺپ جيان ته نيارا - جت ڪت سنت.....

چاچي ته اڏجي لعل ٿي ويئي. چوگر جو نالو
مرچو رکيو ويو. پوءِ ٻار هين مهدي کانپوءِ ماڻا ڪي
وري ٻيو پٽ به ڄائو. جنهن جو نالو ويرو رکيو ويو.
هاڻ اُن واقعي کانپوءِ سوامي جن جي طبيعت ويئي
پئي عليل ٿيندي. ڏينھون پوءِ ويا پئي ڪمزور ٿيندا.
پيٽ موليٰ ٻائيءَ کي چيائون ته ڪن کي حياتي وٺي
ڏيسون ۽ هاڻ پاڻ کي حياتيءَ تان هٽ ڪڍڻو پوندو.
ڇو جو جهڙ مرڻ ايشور جي ٿي هٽ به آهي. اسان کي
اُن به دست اندازي ڪرڻ نه ڪپندي هئي. ائين چئي
ڀڄن چيائون ته :-

ڀڄن (سر ڦلعو)

قدرت سڀني ڪمن ۾ ناهي مجال ڪنهن جي
ايشور سڀني امن ۾، ناهي مجال ڪنهن جي
۱۔ ايشور بڻائي آهي، قدرت پنهنجيءَ ڪل سان
پر پوءِ سڀني ڇهن ۾، ناهي مجال ڪنهن جي

- ۲- هي جي هان ٿا هردم، ڀران جيون جي پند ۾
روڪڻ سنڌي انهن ۾، ناهي مجال ڪنهن جي
- ۳- ڀر ڀوءَ رکيو آهي پنهنجي، وس ۾ هي ڄم ۽ مڙت
جيون ۾ سنڌي دن ۾ ناهي مجال ڪنهن جي
- ۴- هٿ ۾ سڀيئي حياتيون، ماڻو تنهن مالڪ جي
خالق سنڌي گلن ۾، ناهي مجال ڪنهن جي.

اسان سائينءَ جي گجھ ۾ هٿ وڌو آهي ان
ڪري اسانڪي سنسار مان هلاو ڏوندو. سندن ڀيڻ
روڻي ٽڙو ۽ چوڻ لڳي ته توهين هي ڇا ٿا چئو. اهڙا
اشپ آکر مک مان نه ڪيو. سندن ڀيڻ هيٺ 13، 14
سالن جي ٿي هئي. مٿن کان ويهي چيائين، منهنجو
هن سنسار ۾ توهين ئي هڪ سوارو آهيو. پٽاجن ته
سرل سپاءَ جا آهن. مان توهان کانسواءِ رهي ڪانه
سگهنديس. مان توهانڪي وينتي ٿي ڪريان ته مون
نياڻي خاطر ڪيئن به ڪري پنهنجا ڀراڻ هيٺ نه
چڏيو. ننڍڙيءَ ڀيڻ کي هن طرح ورلاپ ڪندو ٿي
سندن دل به ڀرجي آئي ۽ اکيون آليون ٿي ويون.
پر انهيءَ دم کين ڀيڻ جي شاديءَ ڪرائڻ جو ڌيان
آيو ۽ چيائونس، ڇڏو تون رو نه. هونءَ ته هيٺ اسين
شري چڏيون ها پر برابر منهنجو ڪر توبه اڃا توڏانهن
رهيل آهي. اهو رڻ مونڪي چڪاڻو آهي. تون روڻ
بند ڪر. ڀڳوان مڙيوئي ڀلي ڪندو. ڀر ڀوءَ کي ياد

ڪر، چنٽا چڙي سڀ هن تي چڙي ٿي .

تيرا ڪام نه چنٽا غم سي ،

هري نا سمر دم دم سي ،

تون هٿ هر ڪا هري هٿ تيرا ،

تيرا ڪام نوبين عالم سي .

تيرا ڪام نه چنٽا غم سي ،

هري نا سمر دم دم سي .

هان ٻڏي ڀاءُ پيڻ سڱ سان ڀر ڀوءِ ڪي ڀڪارڻ

لڳا ته هي مالڪ هن اوکي ويل اچي سواءِ ٿي . تون

ديالو آهين تنهنجو نالو ٿي آهي دين ديالو سو اسان

ٻالڪن تي ديا ڪريو. ائين چئي هي ڀڄن چوڻ لڳا :

ڀڄن (سر قلندڙ)

ڀريو توکي ڀريهي ڀڪارين ،

سڱ منجهان ٿا شيام سنڀارين

۱- ڀريو توکي ڀريمي ڀڪارين

راهن نهارِي سڱ مان سارين

هٿ هٿ هنجون هارين ڪر شڻ

۲- ڀريو توکي ڀالڪ ڄاڻي

مالڪ ڄاڻي خالق ڄاڻي

نيٺ ڪٿي ته نهارين ڪر شڻ

۳- ڀريو تنهنجو نانءُ ديالو

اهي ڪريالو دين رکوالو

ڌيان ٽنهنجو ڌارين ڪر شٽ ...

۴۔ ڀريو ٽنهنجو اڄو سڃاڻي

ڀريم رسائي ٻولي وائي

ماڻو من ۾ سارين ڪر شٽ ...

پيٽ هوليءَ جي سڃي پڪار وڃي ڀڳوان جي
هردي ۾ هٿ ڪيو. سائينءَ نياڻيءَ جو عرض اڳهايو.
هاڻي سوامي جن ويا ڏيري ڏيري ٺيڪ ٿيندا. پيٽ
کي دلاسو ڏنائون ته هاڻ تون ڪوبه خيال نه ڪر مالڪ
ٽنهنجي ڀاڳي مونکي ڏينهن ڏنا آهن. هاڻ اسين
ٻنهنجو فرض ضرور پائينداسين. ان کان پوءِ کين پيٽ
کي اُڪلائڻ جي هر دم چنتا رهڻ لڳي. سوچيندا
هئا ته لائق ور ملي ته پيٽ کي اُڪلائي هن فرض
کان آڇو ٿي وڃي رانول کي ريجهايان. اُن وچ ۾ پاڻ
ڪيرتن ڀڄن ته ڪندا رهيا. ڪڏهن ڪڏهن ٿورن
ڏينهن لاءِ لکيءَ ۽ ساڌ ٻيلي جو رتن به ڪندا رهيا.
آخر مالڪ جي ڪرپا سان اهو فرض پوري ڪرڻ جو
ڏينهن به اچي ويو. پيٽ لاءِ يوگيه ور ملي ويو. ٻنهنجي
پيٽ جي شادي وڏي ڌام ڌوم سان ويڌڪ وڌيءَ سان
شري موٽيرام ٽيڪچنداڻي سان ڪرائي نشچت ٿي
ويا. هڪ فرض ٺهائڻ کان پوءِ هاڻ کين سڃي فرض
جي ياد آئي. سو هاڻي سڌو ڀڳت راڄو رام جي
مڙهيءَ ۾ پهتا. کين عرض ڪيائون هاڻي ديرو نه

سنگړن سان ميلاپ

پهکست راجورار سان کد ځاندي آسورار هي د ربار ټي
گرو د رشن

ڪريو. ڪيئن به ڪري ٻوڏ ن ستن ۾ جو درشن ڪرايو.
 پيڳت راجپوت ڪين وڏي پراڻن هالن ۾ آيا جتي سوامي
 ٿيئون ۽ سوڙا ڏاڏو آسورام رهندو هو. هي پوئل
 درويش ۽ سنسڪرت ۽ پارسيءَ جا پنڊت هئا. سوامي
 جن کي چيائون ته پاڻي اسان توهان کي يوگيم اُستان
 تي وڏي آيا آهيون. هتي رهي توهين سنسڪرت ۽
 پارسيءَ جو اڀياس به ڪريو ۽ وقت به وقت پنهنجي
 محبوب جو ديدار به ڪندا رهو. جو سوامي ٿيئون سوڙا
 جن هتي ٻن چئن ڏينهن ۾ پير و گهر و ڪري پنهنجي
 گرو مهوراج جو درشن ڪندا رهندا آهن. هنن کي
 پنهنجي گروءَ جو درشن ٿيندو رهندو ۽ توهان کي ته
 ٻڌو درشن ٿيندو. سندن ڪي پيڳت راجپوت جي
 ڳالهه ڏاڍي وڻي. وڏا اڏين سان گڏ و گڏ مهوراجن
 جي مهور ٿيڻ جي آس وڏي هئي.

ڏاڏي آسورام جي اُستان تي رهي هنن دل و
 جان سان سندن شيوا ڪئي. جڏهن سندن شيوا
 نٿرت ۽ لڳن سان ڏاڏو صاحب خوش ٿيو، تڏهن
 عرض ڪيائون ته سائين ڏيؤم ڪا ذات ذري جيئن
 سڪي وڌان ڏيو وڻي سنسڪرت ۽ ودوانن جي پاشا
 پارسي. مون ۾ ايتري ٻڌي ته ڪانهي پر پنهنجو ٻار
 سمجهي مهور جي نظر ڪريو. ڏاڏا صاحب اُن زماني
 جا سنسڪرت ۽ پارسيءَ جا وڏا ودوان هئا. چارون طرف
 سندن قابليت جو ڏاڳو هو. ماڻو جو عرض اگهاڙي
 ڪين نهال ڪري ڇڏيائون. چيائونس ته هاڻي هتي

ويوم ٩ هيءُ سالوك ٻٽ :

”تونگري به دل است زم به مال

بزرگی بہ عقل است نہ بہ سال۔“

مادو هن سلوڪ جو مطلب اٿيندي ته شاهوڪاري
 پئسي تي مدار نٿي رکي پر ان جو مدار آهي دل
 تي. دنيا ۾ اهو وڏو شاهوڪار آهي جنهن جي دل
 وڏي آهي. اهڙي نموني عمر وڏي ٿيڻ سان ڪو وڏو
 نه سڏبو پر وڏو اهو آهي جنهن کي عقل آهي. سو
 عقل سان ئي وڏو ماڻهو آهي نه ڪ عمر سان. هنن
 آڪرن سندن دل تي گهرو اثر ڪيو. سمجهيائون ته
 ٽاڏو صاحب گيان جو ساگر آهن، سو اُتي رهي گيان
 جي گنگا ۾ گهرا غوطا هڻي، پاڻ کي پاڻ ۾ ٻڌائڻو آهي.
 ڏينهن جو سنسڪرت ۽ پارسيءَ جو هن لڳائي اڏين
 ڪندا هئا ۽ رات جو ڀڄن به ڪندا هئا. اُتي سواهي
 ٿيئون ۽ جن پنهنجي گروه جو درشن ڪرڻ پيا ايندا
 هئا ۽ سوامي جن سندن درشن ڪري خوب
 پرسن ٿيندا هئا. هڪ ڏينهن ههه-وقعو ٿي سندن
 پليان نڪري پيا. دل و جان سان سندن شيوا ڪرڻ
 لڳا ته جيئن مهر جي نظر وڃون. سندن سڌسنگ ۾
 ٻڌندا هئا ۽ ڀڄن به ڳاڻيندا هئا.

جڏهن ماڻهن کي پتو پيو ته ماڻو وري ڊب ٿي
وڃي پيو مٽيءَ جون فغاريون ڇوڻي. سو سڀ چڙهي
آيا کين وٺڻ. پاڻ سنگرن جي سامهون ڪمڻ هيٺ

کري بيٺا رهيا . ادب ۽ مريدادا کري ڪجهه به
 ڪچي نه سگهيا ۽ لاچار ڀاري دل سان موٽي آيا
 پنهنجي ماڳم ماڻهن سان . شورو پلي هت هو پر هنيو
 ته هوت سان جڙيو ڀيو هو . من تي ڏاڍي اداسي هئي
 ڪجهه به منو نه پئي لڳين . ورهه ۾ پيا هنجون هاريندا
 هئا ۽ ڳائيندا هئا .

ڀڄڻ

مان ته ڏوهه ڪيو آ ڪهڙو
 نه ٿو شيام اچي، سڪم ڌام اچي
 منهنجو جيئن اڃايو جيڏيون
 ۱- مان ته ڀرجهي پير نه پاڻو
 مون سان شيام نڀاهه ٺاڻو
 پيئي پٺت ڀڄان مان ته روز ڀڄان
 رڻان وات واجهايو جيڏيون
 ۲- مان ته ڀل ڀل شيام ڀڳاريان
 روڻي آب اکين مان هاريان
 نه ٿو طعام وڻي گهر ڌام وڻي
 ڏاڍو سڪ ستايو جيڏيون
 ۳- ڏاڍو ورهه وڇوڙو ڀاري
 ڏيئي شيام ويو ته مراري
 ڪيان ڪيئن هاڻي، ڏکا ڪلهنجي ڏاڻي
 نئون نيهون لڳايو جيڏيون ...

4- مان ٿم ماڻو ٽوهم بخشايدان
پنهنجي پاڻڊ گچيءَ ڳل پايان

سڪي مونسان هلي ڪيو منٿ هلي
سندر شام سرچاڻو جيٽ يون.

نيٺن ۾ نند ڪونڊ هئي. جيءَ کي جهوري لڳي
پيئي هئي ڳرو ڪرڻ جي. ٻڌان ڳروءَ پورن گيان
جي پراپتي ڪانڊ ٿيندي ۽ پورڻ گيان ڪان سواءِ
نرگڻ جي ڄاڻ نه ٿي سگهندي. پوءِ انهيءَ ديش ٿاڻين
ڪيئن پهچيو. اند، جا دٿار ڪوڙ جي چاٻي نه ڳروءَ
وٽ ٿي آهي. ڳرو ڪرڻ سان ٿي آتمڪ گيان پراپت
ٿيندو. نام دٿاران ٿي هن آتما جو پرماتما سان ميل
ٿيندو ۽ هيءَ آتما سنسار جي پنڌنن کان آجي ٿي
مڪت ٿيندي. انهيءَ سچ ڪڍ جي منزل تي پهچڻ
لاءِ ڪامل ڳروءَ جي رهبريءَ جي ضرورت آهي. ڳرو
دٿاران ٿڌل نام انهيءَ پٿوار سمان آهي جا آتما روپي
ناٿ کي ڪناري تي پهچائيندي. آتما سنسار روپي
ڪاري ساگر ۾ رهي انهيءَ سوا تي ٻوند جي پياسي
آهي. اها پياس ڳرو ٿي پهچائيندو. سو هن دفعي
ڀڪو نشو ڪيائون هاڻي ڳرو چرنن جي شرن وٺي.
وري واپس موڙ نه وري. هاڻي پلي سچو پنڌ ڳوٺ
ڇو نه واپس ورتل جي واڳ ورائي. بس ٻن ڏينهن کان
پوءِ هڪ رات جو ٿلهي آدم هارڻ جو سانباھو ڪيائون.
پرماتما کي پڪاري نڪري پيا منزل لاءِ. هلندا هلندا

۴ گروء جي ياد ۾ ڳائيندا هجن .

ڀڄن (سرو هاڳم)

انڀيٽم ديش ۾ ڪير ڀڄائي گيان گيان

۱- هل سنگر جي در تي ڪاهي،

ڏي سيس ڀيٽا لاهي

شانت سروپ ۾ ڪير سمائي- گيان گيان گيان

۲- سڄو گيان گروء کان پائج

سڀ ڀولا ڀرم ڀلائي

ڪرم جي ريڪا ڪير مڌائي- گيان گيان گيان

۳- اهو گيان سان گهر تون آدي

جيڪو ماڻو آهي بنيادي

مکتي ڀڄ سان ڪير هلائي- گيان گيان گيان

ڀڄن ڳائيندا هجن ۽ گروء کي ياد ۾ ڪندا اچن.

ائين ڪندي آخر اچي ننڍي آدم گروء جي دربار

تي پهتا. ان وقت ستسنگ پئي هليو. گرو مهر اچ جن

کي ڏنڊ وٽ پرڳام ڪري آچي ستسنگ ۾ ويهي رهيا.

پر اڄ ستسنگ ۾ من ٿي نه پئي لڳو. من ۾ اڪير

هئي ڪامل ملاح جي ملڻ جي. ڇوڪر ۾ هئي چنڌا ٿي

شل مهر ڀوين آڀڙائي وڃو ۽ ڪري چڏينم پنهنجو.

ستسنگ ڀورو ٿيو. سڀ ڀريمي هڪ هڪ ٿي مڻو ٿيڪي

رواڻا ٿي ويا. سنگر مهر اچ جن ۾ راجمان آهن. هاڻ

سندن سموري نظر ساڌ ماڻو ٿي آهي. ماڻو جي دل

زور زور سان ڌڪ ڌڪ ڪرڻ لڳي. ڪهڙو نه اوهڪو
 نظارو هو. محبوب سان ملڻ جي گهري آخر اچي ويئي.
 همت ڌاري سوامي جن اچي ستڱرو مهراج جن جي
 چرڻ تي ڪريا ۽ ويندي ڪيائون، ساڻين هيٺ
 ڏيکيو ۾ پلاند ڏيئي پناهه جو. اڃا گهڻو ترڻائيندا؟
 پنهنجي چرڻ جو داس بڻايو. سوال ٿي سوال ڪئي
 آيو آهيان گرو ڪرڻ. اڄ گرو منتر ڏيئي پنهنجو سيوڪ
 بڻايو. هاڻ هن در تان موڙ نه هٽندس. هٿ جوڙي
 کين وارون وار ويندي ڪرڻ لڳا.

پڇڻ (سر ٿلڻم)

گرو پنهنجي چرڻ جو ڏي ڌيان
 آڻ رکي مان در تي آيس
 آتم جو ڏي گيان

- ۱- ستڱر پنهنجي در تي سوال
 آڻ رکي مان آيس والي- مالڪ ٿي مهربان....
 - ۲- چون ڪنول مان چت ۾ ڏٺيان
 قاپ ڪايش سڀ پاپ مٽيان- پايان پد فر ٻاڻ....
 - ۳- ستڱر پنهنجي صورت ڀسان مان
 هن پنهنجي ۾ مورت ڏسان مان- اهو ڪر احسان....
 - ۴- ماڏو هن سان ستڱرو ڏٺيان
 ڀل ڀل ڪن ۾ درشن پايان- اهو ڏي ٿون دان....
- گرو پنهنجي چرڻ جو ڏي ڌيان.
 ستڱرو مهراج جن سوامي جن جو ايترو پريم

ٽسي، اُٿاري ڪٽي ڪين گلي لڳايو. چيو ٿم ابا گرو
 ڪرڻ سولي ڳالهه ڪانهي. هي مارگم ٿاڍو ٽڪيو ۽
 ڪنڊن سان ڀريل آهي. هن کي تون آسان نه ڀانڱج.
 هن رستي تي هلندي وڏيون آفتون درپيش اينديون.
 توکي گهڻي پريڪشائون ڏيڻون پونديون. رڪي توڙ
 نڀاڻڻو آهي. پير نه پٺتي پائڻو آهي. جي انگڊ وانگر
 پير پختو رکيئ ٿم پوءِ رچي اهل ٿيندين. توکي منزل
 ملندي. ائين سمجهائيندي ڪين هيءُ ڀڄن ٻڌايائون.

ڀڄن

ناهه سڪيو محبت مارگم.

پروڄهي پير تون ڀاءُ پريتم.

۱- وات ڪنن ٿئي پريم پنت جي

نه هي ڪانئر جي جاءِ پريتم

نڀنهن لڳائڻ توڙ نڀائڻ مڪڻ شيخ پڇاء.

۲- ڪيئي نه هي ٻڻي سنيهي

رهيا پوءِ پڇتاءِ پريتم

جيئري مرڻو، مري جيئڻو، ڪرڻو سيس فداء.

۳- راهه انهيءَ تي رت جون ننڍيون

نڀنهن جو نيزو لڳاءِ پريتم

سورهه گهرندا مور نه مڙندا، ماڏو هنئين هڏاء.

سوامي جن هٿ ٻڏي گرو مهوراج جن کي وينتي

ڪٿي ٿم ساڻين آءُ نماڻو توهانجي شرن آيو آهيان.

اوهي مان سوکي ڪرڻ وارا به توهين آهيو. هيءَ راه
 ڀلي ڏکي آهي پر هن ڪنن راه تي هلڻ جي شڪتي
 به اوهين ڏيندا. اوهانجي ڪرپا سان هن راه جا
 ڪنڊا منهنجي لاءِ گلن سمان ٿي پوندا. منهنجي مٿي
 تي آسپس جو هٿ رکو ته هنن سڀني ڪنن پر يڪيائڻ
 مان لنگهي پار پوان. سور سختيون سهان پر اُف نه
 چوان. مان اڄ سڀ ڪجهه توهانجي چـرڻن ۾ ارڻ
 ٿو ڪريان. اڄ کان پوءِ منهنجو ڪجهه به نه آهي،
 سڀ ڪجهه توهانجو آهي. هيءَ جيون روپي نوڪا
 مان اڄ اوهانجي حوالي ٿو ڪريان. توهان ئي
 سنسار روپي ساگر مان پار لڳائيندا. هن سنسار
 روپي ساگر ۾ خوفناڪ چوليون آهن. انيڪ گهرا ڪن
 آهن، انڪري اها نوڪا پار پهچندي جنهنجو ملاح
 سياڻو آهي. مونکي هاڻي ڪو به خطرو ڪونهي. توهان
 ئي منهنجي دل ۾ گيان جي جوت جڳائي اندرئين ۽
 ٻاهرئين اندڪار کي دور ڪندا. ستگروءَ دٿاران ئي
 پرماتما جو درشن ٿي سگهندو.

اوهان کي منهنجي بار بار اهائي نماڻي ويٺي
 آهي ته هن داس تي سدائين ديا جي نظر ڪندا
 رهندا اها آسپس ڪريو ته اٽ ٿي پور دل ۾ ڌيان
 رهي. ائين چئي ڪرو مهراج جن جي چوڻن ۾ سڀس
 نواڻي هن شيد دٿاران وٽه ڪيائون.

ڀاڳن (سوقلنگ)

ستگر توکي سيس نمايان

چرن ڪنول ٿههجا چت ۾ ڏٺاين

۱- ستگر ٿههجي در تي سوالي

دين ديالي آهين ٿون والي

پاند ڳچي گل پايان

ستگر توکي سيس نوايان.

۲- ستگر ٿههجو پويل ڀنڊارو

آهين ڀاڳهارو ڪليل دوارو

ڪڙو ڪريا جو چاهيان

ستگر توکي سيس نمايان.

۳- ستگر مون تي ڀرم پيا جو

رهي ديا جو هٿ ميا جو

ڪرهن ڪو ڪٿيان

ستگر توکي سيس نمايان.

۴- ستگر توکي ڪيان سو ٻار

جوڙي چهار وارئون وار

ماڏو ٺاڻو نڀاين

ستگر توکي سيس نمايان.

ماڏو جي سڪ ۽ شوڏا جا وچن ٻڏي ستگر مهراج

جن خوش ٿي سندن مٿي تي آشير واد جو هٿ رکيو

۽ کين چون لڳا ته ماڏو اسين ٿههجي ٺورت ۽

نهلائيءَ تي بيحد پوسن آهيون ۽ توکي هڪ رهسپ
 جي ڳالهه ٿا ٻڌايون جا تون سدائين ياد رکجانءِ. سڄو
 گيان پراپت ڪرڻ جي ڪنجي آهي شردا ۽ گروءَ
 جو آدر. تو مهاڀارت جي ايڪلوپ جي آکاڻي ٻڌي
 هوندي. هن جي گرو پڳتي سنسار ۾ بي مثال آهي.
 گروءَ کان دور رهندي صرف گروءَ جي مورتيءَ جي
 استاڀنا ڪري هن ڏنڊ وڌيا ۽ اهو ٻڌ پراپت ڪيو
 جنهن جي هن سنسار ۾ برابري ڪانهي. اسين توکي
 هڪ مثال ٻيو به ٻڌايون ٿا.

درشانت :- هڪ ڏينهن هڪ چور راجا جي محل ۾
 کات هنيو. محل ۾ وڃي هيرن جواهرن جي هڪ
 وڏي هڙ تيار ڪري جهڻن ٻاهر نڪري رهيو هو تيئن
 چوڪيدار جي نظر سندس مٿان پئجي ويئي جنهن
 زور سان چور چور ڀڪاريو. سڀيئي سجاڳم ٿيا ۽ چارون
 طرف چور کي گهيري ويا ۽ چور ڀڪڙجي پيو. ٻئي
 ڏينهن چور کي درٻار ۾ وٺي وڃي راجا جي سامهون
 حاضر ڪيائون. سڄي واردات ٻڌڻ کان پوءِ چور
 پنهنجو ڏوهه قبول ڪيو. راجا جي محل ۾ چوري
 ڪرڻ راج ڏوهه آهي ۽ اُن جي سزا موت آهي.
 سو جج کيس ڦاسيءَ جي سزا ٻڌائي. ڦاسي ڏيڻ
 کان اڳ چور کان سندس آخري اڇا پڇي ويئي.
 چور چوڻ لڳو مان مري رهيو آهيان سو منهنجي
 آخري اڇا آهي ته مان مرڻ کان اڳ ديش جي ڪا

شيوا ڪريان. مون کي هڪ منتر ايندو آهي جنهنجي
 اُچارڻ سان مئل ماڻهو وري جيئرو ٿي پوندو آهي.
 مان اهو منتر راجا کي ڏيڻ ٿو چاهيان جيئن هو
 لڙائيءَ جي وقت منهنجي ديش مٿان قربان ٿيندڙ
 وڻر سپاهين کي وري جيئرو ڪري ديش جي دشمنن
 کان رکيا ڪري سگهي. راجا چور جي اها ڳالهه ٻڌي
 خوش ٿيو ۽ کيس منتر چوڻ جي اجازت ڏني. حڪم
 موجب چور راجا جي ويجهو وڃي اهو منتر اُچارڻ ۽
 راجا کي منتر دهرائڻ لاءِ عرض ڪيو. پر راجا منتر
 دهرائي نه سگهيو ۽ چور کي وري منتر چوڻ لاءِ
 حڪم ڪيو. اهڙي نموني چور اهو منتر ڏهه دفعا
 دهرايو پر راجا کي منتر ياد نه ٿيو. انهيءَ تي سڀني
 درٻارين کي عجب لڳو ته ايترو ننڍو ۽ صاف منتر
 ڏهه دفعا ٻڌڻ تي به راجا کي چوڻو ياد پوي. راجا
 جو منتر سڀاڻو هو جنهن منتر ياد نه پوڻ جو ڪارڻ
 چڱيءَ طرح سمجهيو ۽ راجا کي عرض ڪيو ته هي
 راجن جي گستاخي معاف ڪريو ته هڪ عرض ڪريان.
 راجا کيس اجازت ڏني. جنهن تي وزير چيو ته جيڪو
 گيان ڏئي تنهن کي گرو چئبو آهي، ۽ گروءَ جو اُستان
 شش کان اونچو آهي. وٺندڙ کان ڏيندڙ مٿان آهي.
 هن وقت هي چور توهان کي منتر سيکاري رهيو
 آهي انهيءَ ڪري هن وقت هو گروءَ جي پد تي
 آهي ۽ توهين منتر سکي رهيا آهيو انهيءَ ڪري

توهين شش آهيو. هاڻي گروءَ کي اُن جي بونگه
 اِستَان تي وهاري کيس اچت مان سمان ڏيو ته
 توهان کي منتر ياد ٿئي.

راجا منترِيءَ جي ڳالهه سمجهي ويو ۽ يڪدم
 سنگهاسن تان لهي اچي چور جي پيرن تي ڪريو ۽
 کيس مان سمان سان وٺي وڃي پنهنجي سنگهاسن
 تي وهاريو ۽ پاڻ سڄي شش وانگر سندس چورن ۾
 ويهي هٿ جوڙي شردا سان منتر چوڻ لاءِ عرض
 ڪيو.

هڪ دفعو منتر اُچارڻ سان اهو منتر راجا کي ياد
 ٿي ويو. اهو ڏسي درباري وائڙا ٿي ويا ته جيڪو
 منتر ڏهن دفعا دهرائڻ سان ياد نه پيو سو چور کي
 سنگهاسن تي وهارڻ سان هڪ دفعي ۾ ڪيئن ياد ٿي
 ويو. وزير سياڻو هو تنهن دربارين جي شنڪا دور
 ڪندي چيو ته هن ۾ عجب ڪاٺڻ جي ڳالهه ڪانهي،
 گيان روپي خزانِي پاڻ جي ڪنجي آهي شردا ۽
 وشواس. گروءَ کان اهو شش گيان پاڻي سگهندو
 جنهن جي دل ۾ گروءَ لاءِ گهري شردا هوندي. بنان
 شردا گيان جي ڪاپا به نٿي ڪري سگهجي. گرو
 ڪيترو به مهان گياني هجي پر جي شش جي دل ۾
 گروءَ لاءِ شردا نه آهي ته هو گروءَ کان ڪجهه به
 پراپت نه ڪري سگهندو ۽ جي شش جي دل ۾ گروءَ
 لاءِ گهري شردا آهي ته هو گيان جو آڪٽ خزانو

پراپت ڪري سگهندو. توهان ٽڻو ته پهرين راجا چور
 کي چور سمجهي کيس هيٺ بهاري منتر چوڻ جو
 حڪم ٽڻو ته ٺهه دفعا منتر چوڻ سان به کيس ياد نه
 پيو. پر جڏهن چور کي مان سمان سان سنگواسن تي
 وهاري ۽ سندس چرڻن ۾ ويهي شڙڏا سان کيس منتر
 چوڻ لاءِ عرض ڪيو ته هڪ دفعي به کيس منتر ياد
 ٿي ويو.

درشتانت ٻڌي سوامي جن گهري سوچ ۾ پئجي
 ويا. هاڻي گرو مهراج جن کائن پڇيو ته ماڻو تون
 اهو ورت نپائي سگهندي؟ اهو ٻڌي سوامي جن گرو
 مهراج جن جي چرڻن تي ڪري پيا ۽ هن دوهي
 دٿاران پنهنجي شڙڏا جا گل گرو مهراج جن چرڻن ۾
 آريٽ ڪيائون.

وي نر اند هئن جو گرو ڪو ڪهتي ادر
 هري روئي نور هئم گرو روئي ٺاهين نور.

دوهو پورو ڪري عرض ڪيائون ته گرو مهراج
 مون ڀڳوان ته نه ٽڻو آهي پر ڀڳوان روپي گروءَ جو
 درشن ضرور ڪيو آهي، ۽ منهنجو وشواس آهي ته
 جي هن جنم ۾ ڀڳوان جو درشن ٿيو ته اهو اوهان
 جي ڪرپا سان توهانجي دٿاران ٿي ٿيندو. منهنجي
 هڪ ئي تمنا آهي ته توهان جي چرڻن جو واس ملي.
 توهان جي ڪرپا ٿي منهنجي حياتيءَ جو مقصد آهي
 ۽ ان کي پاڻ لاءِ مان سڄي عمر ٽپسيا ڪندس.

خود مطيا جا مالڪ هوندي به ڪيترو نياز ۽ نورت هئي
ستگرن لاءِ. ستگرو مهراج جن سندن آئي شردا ۽
پريم نسي ڏاڍو خوش ٿيا ۽ هنن ٻن دٿاران گمان
دان ڏنائون.

ٻن (سرتوري)

- 1- آهين آتم روپ ٿون پنهنجو پاڻ
ست چٽ آڪڻ پنهنجو روپ سڃاڻ.
ا- ديھ استول ٿون ڪارڻ ناهين
سوڪي-م ديھ-م ساڌارڻ آهين
سڀ کان نيارو ٿون نارائڻ آهين
ڪي پرمڻ جو ٿون دل مان پاڻ.
- 2- ٻنچ ڪوش کان نيارو آهين
پرماتم روپ ٿون پيارو آهين
سڀ جڳم جو ٿون سهارو آهين
ڪول اڪيون پنهنجو پاڻ ٻڃاڻ
- 3- جاڳرت سڀني ششوپٽ ناهين
وڻو-م ٽي-م پراجيتم آهين
ساڪي روپ ٿون سڀ جو ساٿين
جاڻ اندر ۾ هيءَ آه-جاڻ.
- 4- ٿون ٽي دڻو جو ڪرڻا آهين
پوش-ٿ دارو پرتا آهين
پرلٽم روپ ٿو هرڻا آهين
ماڏو هي سڀ پنهنجو مان.

آچار به ستگر و مهر اج جن گيان جا ساگر هئا. هينئر
 پنهنجي شش تي آئي پرسن هئا ۽ خوش ٿي کيس
 گيان رو پي گنگا ۾ خوب ٿيئون هٽائڻ لڳا. چوڻ
 لڳا ته هي پتر تون ۱۴ ٿرپتي، ٽن ديهن، ٽن جيون
 ۽ پنجن ڪوشن کان نيارو درشتا روپ انهن سيني
 جي جاڻڻ وارو ساڪي پرماند سروي، سيم پرڪاش
 آتما آهين. سڀ ڪجهه ٿو ۾ آهي. اسين ته صرف
 توکي تنهنجو سروي ڏيکارينداسين جيئن تون پنهنجو
 پاڻ سڃاڻي سگهين ۽ پنهنجو پاڻ سڃاڻڻ سان ئي
 هڪٿي ملندي. انهيءَ کي ئي آتم گيان چئبو آهي
 پورن ستگر و پنهنجي شش کي صرف آتم گيان پرايت
 ڪرڻ جو رستو ٻڌائيندا آهن. سوامي جن گر و مهر اج
 کان پڇڻ لڳا ته ستگر و مهر اج جن پنهنجي شش کي
 اهو سڃاڻڻ جو رستو ڪيئن ڏيکاريندا آهن. تنهن تي
 گر و مهر اج جن سوامي جن کي هڪ درشتانت ٻڌائڻ
 لڳا :-

درشتانت :- هڪ جهنگل ۾ هڪ شينهن رهندو هو.
 هڪ ڏينهن جهنگل ۾ کيس شڪار نه مليو شڪار، جي
 ڳولها ڪندي ڪندي بيم ۾ بيهال ٿي پيو. آخر لاچار
 ٿي ڳوٺ جي طرف رخ رکيائين. جيئن ڳوٺ ۾
 گهڙيو ته سامهون ڳرين ۽ رڇن جو ڌڻ نظر آيس.
 اهو ڏسي دل ۾ ڏاڍو خوش ٿيو ته اڄ ته مالڪ چور
 واري ڏٺو آهي. هڪدم ٿيريءَ سان ڌڻ مٿان جهپٽيو.

ڀر ويجهو ويندي ٿي سندس وايون واٽڙيون ٿي
 وينون بڪم غائب ٿي ويس ۽ شڪار ڪرڻ وسري
 ويس. ڇا ٿي ٿي ته هڪ شينهن جو ٻچو ٻڪرين ۽ رڍن
 جي وچ ۾. شينهن کي ٿي ٿي ٻي ٻي ڪري ٻچڻ لڳو.
 هن کان اهو سلو نه ٿيو ته شينهن جو ٻچو ڪانڌر ٿي
 ٻڪرين وانگر ٻي ٻي ڪري ڊپ ۾ ٽڪي. سو
 شينهن هم ڪئي نه ته وڃي شينهن جي ٻچي مٿان
 ڪڙڪيو. کيس ڳچيءَ کان پڪڙي چوڻ لڳو ته تون
 شينهن جو اولاد ٿي ڪري ٽڪين ٿو. توکي شرم نٿو اچي.
 توکي ته مون وانگر گجگوڙ ڪري ٻڪرين ۽ رڍن
 مٿان حملو ڪرڻ گوري. پر اهو ٻچو شينهن کي ٿي
 وڌيڪ ٽڪڻ لڳو. آخر شينهن کيس پڪڙي نديءَ
 جي ڪناري تي وڌي آيو ۽ کيس سندس سڄو سڙو
 پاڻيءَ اندر ڏيکاريو ته هن اُن شينهن جي ٻچي کي
 گيان آيو ته مان هن وڏي شينهن وانگر ٿي آهيان.
 بس پوءِ پنهنجن گڏ جي خوب گجگوڙ ڪئي اهو ٿي
 شينهن کي ٿاڍي خوشي ٿي ته اڄ مون هڪ ڀليل
 پنهنجي سڙو پ کان وڌيڪ شينهن کي سندس اصلي
 سڙو ڏيکاريو.

اهڙي نموني سڄو ستڱو سڄي گيان دٿاران
 پنهنجي شش کي پنهنجو سڄو آتم سڙو ڏيکاريندا
 آهي. اهو چئي وري هڪ شبد دٿاران کين آتم گيان
 جو رهسپم سمجهائڻ لڳا.

شېد (سُر توري)

آه ست ست چت آند روپ تنهنجو
هي اکند روپ انوپ تنهنجو.

۱- هي ڦرڻي جيئن سنسار اٿئي
بڻيو جڳم ۾ جيڪي جنسار اٿئي
سڀ ڪلپت جو وهنوار اٿئي
آهي ست روپ س روپ تنهنجو.

۲- برهم-م ۾ اوم اچار ٿيو
تڏهن مان ڪرڻا روپ ڪرڻا ٿيو
سڀ مايا جو تم پيار ٿيو
تڏهن ۾ اڻور روپ ا روپ تنهنجو.

۳- ه-ن م-ايا مان مه تڏو بڻيا
تن تڏون مان ئي گڻ ٿيا
تن گڻن پنهنجا انش رچيا
آه انشن ۾ ته اڻوپ تنهنجو.

۴- آه م-اڏو سڀ ۾ سار سڄو
آه برهم-م روپ نرڌار سڄو
آه ڪم ۾-ن ۾ ڪرڻا سڄو
سو پڙين جو ته پڙوپ تنهنجو.

ستگر مهر اج جن کين سوکيم گيان ٻڌائي ڪرو
منتر جو دان ڏنو. منتر ڏيئي ستگر مهر اج جن چوڻ
اڃا ماڏو، هتي رهي ڪري ٿوڪي ڪجهه نيمن جو

پالن ڪرڻو پوندو. انهن نيمن جي پالن ڪرڻ سان
 ٿي ٿوڪي پوڻ ۾ جي پراپتي ٿيندي. هونڪي
 خوشي ٿي آهي ته توڻ پورن شش جا سڀ ڪڙ
 پيدا ٿي ويا آهن. بس هاڻي انهن نيمن جو پالن
 ڪندي ڪندي تون سنسار جي پنڌن کان مڪت ٿي
 وڌيڪ مڪت بچي هڪ ڏينهن ۾ پڻ ڪي ضرور
 پراپت ڪندين. پر اهو سڀ ڪجهه سچي رهڻ سان
 ٿي ٿي سگهندو. جي رهڻ سچي نه آهي ته ڪهڙي
 ۽ ٻهڙي بيڪار آهي. پوءِ ان نام وٺڻ سان ڀڄي ڪيل
 ڪمائي ٿاڻ نه پوندي. ائين چئي ڪرو مهراج جن
 کين هڪڙو درشتانت سچي رهڻ جو ٻڌايو جو هن
 ريت آهي.

درشتانت :- هڪ ڳوٺ ۾ هڪ ڀوتل سڌت آيو.
 سڌس هڪ چارون طرف ڦهائجي ويئي. پري پري
 کان دڪي پراڻي سڌس درشن ۽ آشيرواد لاءِ اچڻ
 لڳا. ڪوبه سوالي سڌن در تان خالي نه ٿي موٽيو.
 اهو ٻڌي هڪ ماڻي پنهنجي بيمار پٽ کي وٺي
 سڌن جي شرن ۾ آئي. هن ڏٺي ڀار کي
 ڏسي سڌن جي دل ۾ ديا آئي. ماڻي
 کي ويجهو ڪورائي ڀڄڻ لڳا ته هن ڀار کي ڪهڙو
 ڪشت آهي. ماڻي روڻهار کي ٿي چيس ته مهراج
 وين طبيب سڀ پيٽيا اٿم پر ڦڪي ڦرڪي ٿي ڪونه ٿو

پوي. بيماريءَ جي ڪنهن ڪي سمڪ ٿي ڪانه ٿي.
 پوي، بس چوڪرو وڃي ٿو ڏينهنون ڏينهنون ڪندا
 ٿيندو. سنتن ماڻيءَ کان پڇيو ته هي ٻار ڇا ڇا
 ڪاٽيندو آهي؟ ماڻيءَ ورائيو، ”سائين جيڪو گهر ۾
 ٺهندو آهي سو سڀ ڪاٽيندو آهي پر سڄو ڏينهنون گڙ
 ٿي مارو اٿس گڙ جي پچر ٿي نٿو ڇڏي.“ سنتن ماڻيءَ
 جي ڳالهه ٻڌي کيس سنتن ڏينهن کان پوءِ اچڻ لاءِ
 چيو. ماڻي ست وڃن ڇڻي رهندي رهي. ماڻي هڪ
 هڪ ڏينهنون گڙي ڪاٽيو. آخر اهو سد ورو ڏينهن آيو.
 ماڻي پريات جو اُٿي سنان ڪيو ۽ ٻار کي تيار ڪري
 سنتن جي واٽ ورتي ۽ آخر اچي منزل تي پهتي.
 سڀني جي وڃڻ کان پوءِ سنتن ماڻيءَ کي ٻار سوڌو
 گهرايو. ٻار کي ويجهو وهاري پيار سان مٿي تي
 هٿ ڦيري چيو ته پٽ تون اڄ کان پوءِ گڙ اصل نه
 ڪائج. ٻار سنتن جي چرنب ۾ جوڳي پرن ڪيو ته
 اڄ کان پوءِ گڙ کي هٿ نه لائيندس. اهو سڀ
 ٽي سي ماڻيءَ جي دل ۾ هڪ شڪا جاڳي. سوچڻ لڳي
 ته سنتن ڌڪا ڦڳي ڏني ڌڪا ستي بس رڳو ٻار کي
 ڇهاڻون ته گڙ نه ڪائج. اها ڳالهه ته سنت اڳئين
 دفعي به ڇڻي سگهون ها. ناحق مون پيوسن ڪي
 ڏهن ڪوهن جو پٺت ڪرايائون. ماڻيءَ جي چوري
 تي شڪا جا پاڻ ڏسي سنت سندس من جا پاڻ

سمجھي ويا چيائونس ته ماڻي توکي ڪا شڪا هجي نه
 پڇ، اسين ان جو سماڏان ڪنداسين. تنهن تي ماڻي
 چيو ته سائين مان هتان ڪان پندج گوهه پري
 رهندي آهيان. مان جڏهن اڳئين هفتي آيس ته
 توهان مون کي ستن ڏينهن ڪان پوءِ اچڻ لاءِ چيو
 هو. مون سوچيو شايد توهان هن ڀار لاءِ ڦڪي ستي
 تيار ڪرڻ ٿا چاهيو، پر توهان ته هن کي ڪجهه به
 نه ڏنو صرف چيو ته اڄ کان پوءِ ڳڙ نه ڪائج. سو
 اها نصيحت ته توهان هن کي اڳئين دفعي به ڏيئي
 سگهيا ٿي پوءِ توهان مون ٻيڙيءَ کي ڏهن گوهه
 جو چڪر ڇو ڪرايو. تنهن تي ستن ورائيو امڙ جڏهن
 توهان پهرئين دفعي ٻار کي مون وٽ وٺي آيا
 هئا تڏهن مون سندس بيماريءَ جو ڪارڻ سمجهيو
 هو. ٻار جي بيماريءَ جو ڪارڻ ڳڙ هو ۽ ڳڙ ڇڏڻ
 کان سواءِ هي نڪ نه ٿي سگهندو. اسان اها نصيحت
 کيس ڪرڻ ٿي چاهي. پر اُن ڏينهن اسان پوڄن ۾
 ڳڙ ورتايو هو. اهڙي حالت ۾ جي اسين کيس ڳڙ
 نه کائڻ جي نصيحت ڪريون ها ته اُن جو اثر ٿي
 نه ٿئي ها. ڇاڪاڻ ته بنان رهڻيءَ، ڪهڙي بيمار آهي.
 اسان پورو هفتو ڳڙ کائڻ کان پرهيز ڪئي آهي ۽
 ان کان پوءِ ٻار کي ڳڙ کائڻ کان منع ڪئي آهي.
 انهيءَ ڪري اسان جي رهڻيءَ جو اسان جي ڪهڙيءَ

تي اثر ٿيندو آهي ۽ ٻار هان ڳڙ ٻلڪل نه کائيندو ۽
ايشور جي ديا سان آوس ٺيڪ ٿيندو. سنٽن جي
اها ڳالهه ٻڌي مائيءَ جي دل ۾ سنٽن لاءِ اڳئين کان
ٻه وڌيڪ عزت ۽ شردا پيدا ٿي.

اهو در نمازت ٻڌائي ڳرو مهر اج جن سواهي جن
کي چوڻ لڳا ته ابا هن راهه ۾ سڄي رهڻي سان
ٿي منزل ٿي پوڄي سگهيو. هن ڳالهه کي چڱي
طرح سمجهائڻ لاءِ کين هيٺيون ڇهن ٻڌاياڻون.

ڇهن (سر حسيني)

رهڻي سان يوگي سڌيءَ کي ٿا پائين

ڦرڻا سڀ مڻائي برهم ۾ سمائين

۱- ڌري ڌيان دل ۾ اوم جي اکر جو

پراڻن کي روڪي ٽڪ ۾ ٽڪائين

۲- وهن سي ويڙاڳي ڀدم ست آسڻ تي

ورتيءَ کي ته دڻاري دسوين لڳائين

۳- سڻي ساز سهڻو انحد جي آواز جو

شبد سان سرتي موڙي ته ملائين

۴. سڌيءَ سان ساڌي ماڌو مدرائون

اکڏ جوت انيئم اندر ۾ جڳائين

سائين جن هڪ ٻڌي نمرتا سان سامهون وينا

آهن ۽ سندن گيان ڀريم ڀوروڪ گرهڻ ڪري رهيا

آهن. ستگر مهر اڃ جن سندن سک ۽ شردا ڏسي کيس
 گيان روپي گنگا ۾ گهريون ٿيون ڏيارڻ لڳا
 ستگر ن فرمايو ته ڀت هن انسان ۾ به شڪتيون آهن
 هڪ شاريڪ ۽ ٻي مانسڪ. جيڪو ڪم اندرين سان
 ڪيو وڃي ٿو، تنهنڪي شاريڪ شڪتي چيو وڃي ٿو
 ۽ جو ڪاريه من ۽ گيان اندرين سان ڪيو وڃي
 تنهنڪي مانسڪ شڪتي چيو وڃي ٿو. ان شاريڪ
 شڪتيءَ کي پرايٽ ڪرڻ لاءِ هي آسٽ ڪرڻ گهرجن،
 ست آسٽ، پدم آسٽ، ارڏ پدم آسٽ، مستيند آسٽ،
 ارڏ مستيند آسٽ، سروانگم آسٽ، شيرش آسٽ،
 پشچموتان آسٽ، ارڏ پشچموتان آسٽ. انهن آسٽن کي
 نيم سان ڪرڻ سان شريرو ٺروڳ ۽ ٽنڊرست رهندو
 ۽ ٽنڊرست شريرو ۾ ٿي ٽنڊرست من واسو ڪندو
 آهي. هن شريرو کي ايشور جي ٽنل امانت سمجهي
 ان کي ٽنڊرست رکڻ گهرجي. هن شريرو روپي مندر
 ۾ ايشور روپي آتما نواس ٿي ڪري، انهيءَ ڪري
 شريرو جي شديءَ شڪتيءَ لاءِ يتن ڪرڻ ضروري آهي.
 شريڪ شڪتيءَ سان گڏ مانسڪ شڪتيءَ کي
 وڌائڻ به ضروري آهي ۽ مانسڪ شڪتيءَ کي وڌائڻ
 لاءِ هنن قاعدن جو پالڻ ڪرڻ جو يتن ڪرڻ گهرجي.
 (۱) ڀورن برهمچريه يعني من، ڪرم ۽ وڃن
 سان شتڻا (۲) ڇوڙيون ڪلاڪن ۾ رڳو هڪ دفعو
 پوڄن ڪرڻ (۳) شت ڀوڄن ورتائڻ يعني سادو ۽

پوٽر پوڄن ڪاٺڻ (۴) نشيدار شيون جهڙوڪ تماڪ، شراب وغيره، ڀلي ڀلائي به نه واپرائڻ (۵) پنهنجي شريرو ۽ ڪپڙن کي هميشه صاف رکڻ (۶) زبان کي هميشه پوٽر رکڻ. ڪڏهن به ان وڌندڙ لفظ نه ڳالهائڻ (۷) پنهنجي من جي خيالن کي سدائين سٺو رکڻ. ڪڏهن به خراب خيالن کي اندر اچڻ جي اجازت نه ڏيڻ (۸) جيترو ٿي سگهي اوترو چڱا ۽ شپ ڪرم ڪرڻ (۹) دنياوي ڀدارتن جي ڇاهڻا ڪڏهن به نه رکڻ (۱۰) من کي بي اعتبار سمجهي ساوڌان رهڻ ۽ پنهنجي وس ۾ رکڻ (۱۱) صبح جو سویر ۴ بجي اڏي ڌيان ۽ سمورڻ ڪندو رهج.

مٿيان اُٻاءُ ٻڌائڻ کانپوءِ گرو مهوراج جن سواهي جن کي هڪ ۹ انچ ڊگهو ۽ ۴ انچ ويڪرو ڀنڊو ڪٽي اچڻ لاءِ چيو ۽ ان ڀنڊي تي هيٺون منتر ڪاريءَ مس سان لکي اچڻ لاءِ چيو:-

”منهنجي اڃا شڪتي تيز آهي
 مان هن شڪتيءَ جي ٻل سان
 سڀ ڪم پورا ڪري سگهان ٿو.“

هر روز هڪ منٽ ڀنڊو کولي هن منتر کي ڏسندو رهج ۽ اکيون بند ڪري جيترو ٿي سگهيئي اوترو من کي ايڪاگر ڪري اندر ۾ مٿيون منتر چوندو رهج. تنهن کان پوءِ ڪاٺڻ ويڙهي پاڻ وٽ رکي ڇڏج ۽ ڏينهن رات جيسين جاڳندو رهين تيسين

تائين ڪلاڪ ڪلاڪ ۾ ان ڪاغذ واري لکيل منتر تي هڪ ٽڪ ڌيان لڳائي ۽ اهو منتر اندر ۾ چوندو رهجي. سموڻ وقت ۾ ۴ منٽ ڌيان لڳائي ۴۰ دفعا اهو منتر چئي پوءِ سموي رهجي ۽ تنهن سان گڏ هر روز چندرمان ۽ سورج تي پي ڌيان ڪندو رهجي. سڄي جي آپريٽ يا لوڻ مهل جنهن وقت سڄي گول هجي تنهن وقت ۾ منٽ اُن ۾ ڌيان لڳائجي پوءِ اکيون ٻاڪل نه ڇڻي. اول ٿورو وقت ڌيان لڳائجي پوءِ ڌيري ڌيري وڌائجي. ساڳيءَ ريت چندرمان تي به ڌيان لڳائجي پر چندرمان تي صرف سواڀن راتين ۾ ڌيان لڳائجي. ڌيان لڳائڻ کان پوءِ اڌ ڪلاڪ تائين اکين تي پاڻي نه لڳائجي.

هن منتر جي موما تمام وڏي آهي. جنهن وقت هي منتر سٺ ٿي ويندو تنهن وقت تو ۾ اپار شڪتي پيدا ٿي ويندي ۽ ان شڪتيءَ سان تون هرڪو ڪم اس ڪري سگهندين. هن منتر سان تو ۾ سنڪلپ شڪتي مضبوط ٿي ويندي ۽ ان سنڪلپ شڪتيءَ دٿاران تون پنهنجي منزل تي پهچي سگهندين. جيڪو ڪارج هٿ ۾ ڪندين سو پنهنجو پاڻ پورو ٿي ويندو. جيڪو تون چاهيندي سو تون پراپت ڪري سگهندين ۽ جيڪو تون ٿيڻ چاهيندين سو ٿي ويندين تنهن کان پوءِ پنهنجي من کي برهم سروي پڄاڻن لاءِ هن يوگ مدرائن کي ڌارڻ ڪندو رهجي.

ڏاڻو ڏان

مهر جي لپڙ ڪري سو ڪير ڪهاڻ اڏائي ڪر مدتر ڏاڻو

مدرائون به پنجن پرڪارن جون ٿينديون آهن؛
 ۱. ڪيچري ۲. پوچري ۳. چاچري ۴. اگوچري
 ۵. انمي. انهن کي هيٺ ڏنل طريقي سان ساڌي
 سگهجي ٿو:-

(۱) رسا کي مٿي تاروءَ سان لڳائي ڏيان لڳائي
 ڪيچري مدار کي ساڌي وس ۾ ڪري سگهجي ٿو.
 (۲) اڙا ۽ پنڌلا ناريءَ سان، پراڻ اڀان واپوءَ
 دٿاران پراڻاڻايم ڪري پوچري مدار کي ساڌي
 سگهجي ٿو.

(۳) نيترون دٿاران ٽرڪٽيءَ ۾ ڏيان لڳائي،
 چاچري مدار کي ساڌي سگهجي ٿو.

(۴) پنهنجن ڪنن کي بند ڪري انهن جي آواز
 سان، اگوچري مدار کي ساڌي سگهجي ٿو.

(۵) دسوين دوار ۾ ڏيان ۾ لڳائي، انمي مدار
 کي ساڌي وس ۾ ڪري سگهجي ٿو.

مدرائن جو گيان ڏيڻ کانپوءِ گرو مهراج جن
 کين چوڻ لڳا ته منتر يوگ جو ڏيان هن طرح ڪج.
 پهريائين ست آسٽ ٻڌي، آتم سروي ۾ ڏيان لڳائي
 گر منتر 2 ڪلاڪ ڀڳتيءَ ۽ وڌيڪ سان هڪ هنڌ
 ويهي سمور ڪري هنن ڏهن انهن جي آوازن ۾
 ٻڌج.

(۱) سنڪ (۲) سارنگي (۳) بين (۴) چنگ

(۵) ستار (۶) هردنگ - (۷) پٽرء (۸) چير (۹) شينهن
گرچنا (۱۰) بادل .

انهن آوازن کي ٻڌڻ لاءِ پوري ڏسڻ آسن ٻڌي
ويهن جيئن سڄو سريو سڌو ۽ گچي به سڌي رهي.
اکين جي نظر نڪ جي اڳه واري پاڳه تي آڻي ڏيان
ستگر جي مورت به لڳائي نڪ سان پراڻاڻام ڪج.
نڪ جي هڪ پاسي کان پراڻ ڏيري ڏيري مٿي کڻي
ٿورو وقت وٽ آهر روڪي وري ٻئي پاسي کان
ڏيري ڏيري هيٺ لاهج. اهو ڏيان رکج ته جيئن
وقت ساهه مٿي کڻڻ به لڳي اوڻوئي وقت لاهڻ به
لڳڻ گهرجي. ان ريت پراڻاڻام ڪري پنهنجي سرتي
ان به لڳائي. اندر به مهاڪاويءَ جي اُرت جو ويچار
ڪج هن يوگه جي ڪرڻ سان هن آتم سروي به ٿين
ٿي ويندو .

گرو مهراج جن سوامي جن کي چوڻ لڳا ته
اسين توکي راج يوگه جي باري ۾ ٻڌايون ٿا. راج
يوگه هن ريت ڪج. هن يوگه جا اٺ انگ آهن.

(۱) ڀرم (۲) نيم (۳) آسڻ (۴) پراڻاڻام (۵) ڀرتهار
(۶) ڌارڻا (۷) ڏيان (۸) سماڌي .

ڀرم جا وري ٽه اڳڻ آهن .

۱. اهدسا ۲. سچ ٻولڻ ۳. چوري يا ڪوڙ
ڪپڻ نه ڪرڻ ۴. برهمچريه جو پاڻ ڪرڻ ۵. ڪميا

۲. ڏيرج ۷. ديا ۸. آرجيم ۹. ٿورو ڪاٺ ۱۰. سوچ .

نيم جا ٻه هيليان ڏهه لڳڻ آهن .

۱. ٽپ ۲. سنٽوش ۳. سنگروءَ ست شاسترون

۴. ايشور ۾ شردا ۴. دان ۵. ايشور جو سمرو ۶. ڌيان

۷. ڏٺو ۸. درڇڻا ۹. شروڻ ۱۰. جاپ .

ايم يوگه واسطي ٻه مکيه آسٽ آهن :-

۱. سٽ آسٽ ۲. پدم آسٽ .

سٽ آسٽ هيلين ريت ڪري سگهيو .

سڀ کان پهرين پاڻي ماري زمين تي وهڻ

گهرجي . ان کان پوءِ کاٻي پير جي ڪڙيءَ کي جيترو

ٿي سگهي اوترو اندر چڪي رکجي ان کان پوءِ

ساڄي پير جي ڪڙيءَ مٿان رکي سٽ وٺي وهڻ

گهرجي .

پدم آسٽ هن ريت ٿيندو آهي .

سڀ کان پهرين زمين تي مرڱه ڇالا، گمبل يا

آسٽي وڇائي ان تي پاڻي ماري وهڻ گهرجي . هاڻي

کاٻو پير ساڄي ٽنگه جي ستر تي رکي ۽ ساڄي پير

کي ڪٽي کاٻي ٽنگه جي ستر تي رکي سٽ وٺي وهڻ

گهرجي . هاڻي ٻئي هٿ پٺيان ورائي، ساڄي هٿ

سان کاٻي پير جي آڱوٺي کي پڪڙجي ۽ ڏاڻي هٿ

سان ساڄي پير جي آڱوٺي کي پڪڙجي . انهيءَ کي

پدم آسٽ چئبو آهي .

اهڙيءَ طرح يو گم اڀياس جو گيان ڏيئي گرو
 مهراج جن چوڻ لڳا ته مليل گيان ۽ مئٽرن جو اڀياس
 سنڀالي ڪنهن پورن گروءَ وٽ وڃي ڪرڻ گهرجي.
 ڇاڪاڻ ته سنگروءَ کانسواءِ يو گم اڀياس ڪرڻ نشق
 آهي.

ٻن گروءَ جي گيان نه اچي، ڏا سڪم وسي مناءِ
 ڏانڪ نام وهوڻي هن مڪي، باسن جنم گنواءِ.
 يو گم جو گيان ڏيڻ کانپوءِ سنگرو مهراج جن
 سوامي جن کي اندرين جو گيان ڪرائڻ لڳا.
 ۱. استول ديوم پنجن تتن ۽ پنجويهن پرڪرتين
 جي ٺهيل آهي.

۲. سوکيم ديوم سترهن تتن جي ٺهيل آهي. پنج
 گيان اندريون، پنج ڪرم اندريون، پنج پراڻ،
 سورهن من ۽ سترهين ٻڌي.

پنج گيان اندريون آهن ۱. ڪن ۲. اکيون
 ۳. نڪ ۴. زبان ۵. چمڙي.

پنج ڪرم اندريون آهن ۱. وات ۲. هٿ ۳. پير
 ۴. لنگم ۵. گديا.

پنج پراڻ آهن ۱. پراڻ ۲. اڀان ۳. سمان ۴. اڌان
 ۵. ويان.

۱. پراڻ وايو هردي ۾ رهي ٿي، وات ڏينهن ۾
 ايڪيه هزار ڇهه سؤ (۲۱۶۰۰) سواسن ڪٽڻ جو ڪم
 ڪريون ٿا.

۲. اڀان وايو مول ۾ رهي ٿي ۽ مٿل، پيشاب ۽ گندي هوا کي ٻاهر ڪڍي ٿي.

۳. سمان وايو نايبيءَ ۾ رهي کاڌل پوڄن مان رس ڪڍي ناڙين دٿاران سڄي شير کي ٻهڄائي ڏي.

۴. اڍان وايو ڪنٺ ۾ رهي، جيڪو اسين آن ڪاٺون ٿا ۽ جل پيئون ڏا ٿن کي جدا جدا نلين ۾ موڪلي ٿي.

۵. ويان وايو سڄي شير جي سنڌن ۾ رهي سنڌن کي چورٽ چورٽ جو ڪم ڪري ٿي. کي مهاڻائون اپ پراڻڻ جو به ذڪر ڪندا آهن. اُهي هن ريت آهن.

۱. ڪورم ۲. ڪري ڪٽ ۳. ناگت ۴. ديودت ۵. ڏنڊجيم.

۱. ڪورم اکين جي پلڪن ۾ رهي پلڪن کي هلائڻ کولڻ ۽ بند ڪرڻ جو ڪم ڪري ٿو.

۲. ڪرڪل نڪ ۾ رهي چڪ ڏيڻ جو ڪم ڪري ٿو.

۳. ناگت مک ۾ رهي اوگرائي ڏيڻ جو ڪم ڪري ٿو.

۴. ديودت ڪنٺ ۾ رهي اُٻاسي ڏيڻ جو ڪم ڪري ٿو.

۵. ڏنڊجيم سڄي شير ۾ رهي ڌڪ لڳڻ تي يا ڦٽ ڦرڙي ٿيڻ تي ان انگ کي سڄائڻ جو ڪم ڪري ٿو ۽ مرن کان پوءِ به شير کي سڄائڻ جو ڪم ڪري ٿو.

اهڙي طرح پورڻ گروءَ کان پورڻ گيان پراپت
ڪري پورن شش جنسي جهوهن لڳو ۽ خوشيءَ مان
پنهجي ستگرن جي آستتي ڪرڻ لڳو.

پڇڻ (سو ڦلنگـ)

سد وار وچان پهلاري
من ستگر ٿان سو واري

۱- ستگر پوري گيان بڻايو،
سڀ هنڌ پورن گيان لکايو،

ڪو اي بيحد جي چوڀاري.....

۲- ستگر پوري جوت جڳائي،
سڀ هنڌ ساڳي صورت لکائي،

ٿوڙي اوديا موهم جي چاري.....

۳- ستگر پوري پاڻي سرائي،
جهر جنم جي مڃتي اونڌاهي،

هڻي گيان سنڌي ٿي ڪٽاري.....

۴- ستگر پوري پيالو پياريو،
تن من مادو ڀل ڀر ٺاريو،

لاڻي انهيءَ جي ٿي خماري،

سد وار وچان پهلاري،

من ستگر ٿان سد واري.....

آستتي ڪندي ڇڻ ٿي سندن من ٿي ٿي
ڇاڀيو. ڇا ڇاڀندو به ڪيئن؟ مس مس وڃي عرض

اڳوڻو ۽ ملي ويئي ڪرڻا جي ڪٽي. پورا ست سال
پنڌ ڪندي نڪري ويا. اڄ وڃ برابر جاري هئي.
شيوا ۾ ڪا به ڪمي نه ڇڏيائون. من مضبوط ڪري پير
پنٿي به ڪونه هٽايائون. پوءِ اهڙا لعل ٿي ته ايتري
هستي ۽ مستي جي ماڻ رکڻ جا حقدار آهن. پر
ماڻ ۾ به نماڻائي هئي.

سوامي جن گر گيان پراپت ڪري ستگرو مهوراج
جن کي وار وار پرڻام ڪري چوڻ لڳا منهنجا وڏا
ڀاڳهه جاڳيا آهن جو اوهان ڪرڻا ڪري پنهنجي چرن
ڪمن ۾ مونکي سويڪار ڪيو آهي ۽ منهنجي اندر
۾ گيان روپي جوت جهڙائي اڳيان روپي اندڪار
کي مڌايو آهي. توهان وڏا ڪرڻا آهيو. جو ننڍين
کي چنڊيو اٿو.

تڏهن ئي گرو مهوراج جن سوامي جن جي اهڙي
نهنائي ۽ نماڻائي ڏسي چوڻ لڳا ته ابا اسين ٿوري
آڻي ڀرسن آهيون ۽ تڏهنجي سڄي ڀاڙا، سڱ ۽
شرڏا ڏسي توکي پنهنجو بڻايو آهي. سنڌ ۽ ڀڳوان
تم ڀولا آهن. ڀڳت جي سڄي ڀاڙي هو سڀ ڪجهه
لڌايو ڇڏين. اسين توکي سڄي ڀاڙ سان ڀڳوان کي
پراپت ڪرڻ جو هڪ درشتانت ٻڌايون ٿا.

درشتانت :- هڪ ڳوٺ ۾ هڪ مندر هو ان مندر
۾ ڀڳوان رام ۽ سينا جي مورتي اسٽاپت ڪيل هئي.

ان مندر جي شيوا هڪ سشيل ۽ گيانِي ۽ راهن
وڌي وڌان ۽ شڏا سان ڪندو هو. ان پوڄا پاڻ
سندس شش مدد ڪندو هو. ڪجهه ڏينهن کانپوءِ
براهمن کي ڪنهن ڪم سانگي ڳوٺ کان ٻاهر وڃڻو
پيو. وڃڻ کان اڳ هن پنهنجي شش کي سڏي
پڳوان جي پوڄا، آرتي ۽ پوڳهه لڳائڻ جي وڌي
سمجهاڻي چيو ته پٽ هڪ ڳالھ جو خاص ڌيان رکڻ
ته اِشنان ڌيان ڪري سڀ کان پهرين پڳوان تي پوڳهه
لڳائجي. پڳوان جي پوڄن ورتائڻ کان پوءِ ٽي ٽن
پوڄن ڪج.

براهمن ديوتا جي وڃڻ کان پوءِ هيءُ ڀولو پڳن
رات ڀر اهو سوچيندو رهيو ته ڪرو مهر اڃا اهو ته
ٻڌايو ڪونه ته پڳوان کي ڇا ڇا پسند آهي. آخر دل
۾ سوچي پڪ ڪيائين ته صبح جو سيرو پوري ۽
رات جو ڪيرڙي ٺاهيندس. اهي پڪوان مونکي به
وڻندا آهن ۽ پڳوان به ضرور خوشيءَ سان کائيندو.
صبح ٿيندي ئي صفائي سان اِشنان ڪري ٺاڍي
چاهه مان پڳوان لاءِ پوڄن تيار ڪيائين ۽ آرتي پوڄا
ڪري پڳوان تي پوڳهه لڳائي سندن کي ارداس
ڪيائين ته هي پڳوان هي پوڄن مڻ سک ۽ شڏا
سان توهانجي لاءِ ٺاهيو آهي توهين ڪرپا ڪري
سويڪار ڪريو. ڪجهه وقت کان پوءِ پڙدو هنائي

ڏٺائين ته پوڄن ته جيئن جو ٿيڻ پيو آهي. دل ۾
 ڏاڍو ڊپ لڳس ته الائي ڪهڙي غلطي ٿي آهي جو
 پڳوان ناراض ٿيو آهي ۽ پوڄن ٿي نٿو ڪري. پڳوان
 کي وار وار ڀرائڻا ڪري پوڄن ورتائڻ لاءِ منٿون
 ڪرڻ لڳو. کيس به ٻڪر سٿائڻ لڳي. پر گروه جي
 آڳيا جو الڳهن ڪيڏن ڪري. گرو مهراج حڪم ڪيو
 هو ته پهرين پڳوان پوڄن ورتائي تنهن کان پوءِ ٿي
 تون پوڄن ڪج. ائين ڪندي ڪندي رات ٿي ويئي.
 سوچيائين هي پوڄن ته ٿڌو ٿي ويو آهي هاڻي
 وري گرم گرم ڪيرڙي ٺاهي پڳوان تي پوڳهه لڳايان
 اها ڪيرڙي ته ڪيسر، پستن ۽ بادامن واري پڳوان
 ضرور ورتائيندو.

ڪيرڙي ٺاهي پڳوان تي پوڳهه لڳائي هت جوڙي
 ڏاڍي پريم سان ڪين پوڄن ورتائڻ لاءِ عرض ڪرڻ
 لڳو. ٿوري دير کان پوءِ لياڪو ڀائي ڏسي ته ڪيرڙي
 جيئن جو ٿيڻ پيئي آهي. هاڻي کيس اها چنتا
 سٿائڻ لڳي. ته گرو مهراج جن ڏاڍو ناراض ٿيندا ته
 پڳوان ڪي مڙو ٻڪرو رکيو، ان چنتا ۾ ڪانٽس
 پنهنجي ٻڪر تي وسري ويئي. سڄو ڏينهن ان جل
 نه ورتائڻ ڪري ويڃاري ڀڳت جو شير ڏستو ٿي پيو،
 پر وري به جيئن ٿيڻ ڪري وري نئين سر پوڄن
 تيار ڪري، پڳوان کي پوڄن ورتائڻ لاءِ ٻاڏائڻ لڳو.
 ائين ڪندي ڪندي پورا ٿي ڏينهن ٿي ويا. هاڻي

گروء جي موٽڻ جو وقت اچي ڀريو هو. سو ڀڳوان
 کي دين من ٿي وينتي ڪيائين ته هي ڀڳوان جي
 ٿون پوڄن نه ورتائيندين ته گرو مهراج مون تي
 ناراض ٿيندو ۽ اٿي ڪهڙي سزا ڏيندو. سو جي
 ٿون منهنجو عرض اونائي راضي ٿي پوڄن نه
 ڪندين ته آءُ تنهنجي چوڪت تي مٿو ڦوڙي جان
 ڏيندس.

هاڻي ڀڳوان کان رهيو نه ٿيو، ڀڳت جو اهڙو
 سچو ۽ نشڪيت پاڻ ڏسي اچي ساڪيات پرگهت ٿيا.
 ڀڳت ڀڳوان جو درشن ڪري گد گد ٿيو. سندس
 اکين مان خوشيءَ جا آنسو وهڻ لڳا جنهن سان ٻوٽن
 چوڻ ٿو پڄي ويا. ڀريل گلي سان کين ڏورايو ڏيئي
 چوڻ لڳو ته هي ڀڳوان توهان هن ڀولي ڀڳت کي
 ايترو چوستايو مونکان ڪا غلطي ٿي هجي ته مونکي
 معاف ڪريو، پر پهرين توهين پوڄن ورتايو نه ته
 منهنجو گرو مهراج مون تي سخت ناراض ٿيندو.
 معافي وٺي چوڻ لڳو ته اڄ توهانکي اهو ٿڌو پوڄن
 ٿي ڪرڻو پوندو ڇاڪاڻ ته ٽي ڏينهن ان جل نه
 ورتائڻ ڪري مون ۾ ته اڏڻ جي ٿي سمور ٿي نه رهي
 آهي ڀڳوان کيس دلداري ڏيندي چيو ته هاڻي ٿون
 ڪابه چئانه ڪر اسين اچي ويا آهيون سڀ ڪجهه
 پاڻهي سهائينداسين. ائين چئي ڀڳوان سڀني کي
 رسوئي تيار ڪرڻ لاءِ چيو ۽ ڀريو لڪشمڻ کي جهنگ

مان ڪاٺيون ۽ پاڻي پري اچڻ لاءِ موڪليو. ٿوري
 وقت ۾ سواد شت پوڄن تيار ٿي ويو. سڀني گڏجي
 پريم سان کاڌو. اهڙي نموني ڀڳوان ڀڳت جي شيوا
 ۾ لڳي ويو. ٿوڙن ڏينهن کان پوءِ سندس گرو
 ڪم ڪار ڪري واپس موٽيو ۽ ڪانٽس حال احوال وٺڻ
 اچو ته ڀت ڀڳوان تي پوڄهه ٿي. نيم سان لڳائيندو
 هئڻ. هن ڀولي ڀڳت ٻڌايس ته مهوراج پهريان ئي
 ڏينهن توهانجي ڀڳوان ڏاڍو تنگه ڪيو پر پوءِ مان به
 ضدي آهيان، کيس عرض ڪيم ته جي پوڄن نه ڪندا
 ته توهانجي چؤڪٽ تي سر ٿوڙي جان ڏيندس ۽
 اهو پاپ توهانتي پوندو. بس ڀڳوان ان ڌمڪيءَ
 تي ڊڄي ويو ۽ درشن ڏنو ۽ منهنجي خوب شيوا
 ڪيائون. ماما سينا سواد شت پوڄن تيار ڪندي
 آهي. شري لڪشمڻ جهنگل مان ڪاٺيون ڪري
 ايندو آهي، ڀڳوان رام خود پاڻي ٻريندو آهي ۽
 اسين سڀ گڏجي پوڄن ڪندا آهيون. هيئنر به
 سڀ پنهنجو ڪم ڪري رهيا آهن. توهين جلد هلي
 ڏسو. گرو! هو ٻڌي وسهيم ۾ پئجي ويو. سهڻيائين
 ته منهنجي شش جو دماغ خراب ٿي ويو آهي جو
 اهڙيون چريائپ جون ڳالههون ٿو ڪري. ڀلا ڀڳوان
 جي مورتي اهو سڀ ڪم ڪيئن ڪندي. سو پنهنجي
 شش کي چيائين ته هلي مونکي سڀ ڏيکار. هي
 ڀولو ڀڳت پنهنجي گروءَ کي اٽساهه مان وٺي رسوئي

گهر ۾ ويو جتي ماڻا سڀيٽا پوڄن ٿيار ڪندي هئي.
 پر اُتي ته ڪاريءَ وارا ڪم لڳا پيا هئا. هيءُ ويچارو
 اهو ڏسي وائڙو ٿي ويو پنهنجي گروءَ کي دشواس
 ڏيارڻ لڳو ته سندس ڳالهه ۾ ڪوبه وڌاءُ ڪونهي
 اهو سڀ سچ آهي. تڏهن گروءَ چيس ته جيئون
 سڄو آهيون ته منهنجي سامهون هڪ دفعو پنهنجي
 ڀڳوان کي مونکي ڏيکار. سو هيءُ ڀولو ڀڳت ڀڳوان
 جي مورتيءَ سامهون بيٺي سڄيءَ دل سان ڀڳوان
 کي درشن ڏيڻ لاءِ ٻاڏائڻ لڳو. ڀڳوان پنهنجي ٻولي
 ڀڳت جو ڀرم رکڻ لاءِ پرگهت ٿي سندس گروءَ کي
 به درشن ڏنو. اهو ڏسي گرو گد گد ٿي چوڻ لڳو
 اڄ هن ڀولي ڀڳت جي پاڳي منهنجو پاڳهه ڪليو جو
 ڀڳوان جو ساڪيات درشن ٿيو اٿم. پوڄا پاٽ ڪندي
 عمر گذري ويئي پر ڪجهه به پراپت نه ٿيو. هاڻي
 مون ڄاتو آهي ته ڀڳوان صرف پاڻ جو بکيو آهي.
 جنهن وقت هيءُ اٿما مڇليءَ وانگر ٻنن جل جي
 ڀڳوان لاءِ ترقي ٿي تنهن وقت ئي پرماتما جو
 درشن ٿئي ٿو.

اهو درشتانت ٻڌائي گرو مهراج جن سوامي
 جن کي چوڻ لڳا ته اسان جيڪي گمان توکي ٻڌايو
 آهي اهو تڏهن ثابت ٿيندو جڏهن دل ۾ گهرو پاڻ
 ڄاڻندو. اندر ۾ پرماتما لاءِ اها اڪير پيدا ٿيندي.

گرو مهراج جن جا اهي آمرت وڃن ٻڌي سوامي جن
 چوڻ لڳا ته اهڙو گهرو ڀاو به توهان جي ڪرڻا سان
 ٿي پيدا ٿي سگهندو. هون اڄ پنهنجو سڀ ڪجهه
 توهان جي چرڻن ۾ اڀڻ ڪيو آهي. منهنجا وڏا ڀاڳ
 آهن جو توهان جهڙي ڪامل گروءَ کي ڀاتو اٿم. اهو
 چئي مستيءَ ۾ ڳائڻ لڳا.

شبڊ (سُر ٽينگم)

واهه واهه اڄ درشن ٿيو شري مهراج جو
 ڀاڳ، جاڳيا ڪرم ڦٽيا، مک ٽٽو سرتاج جو.

۱- ٽاپ ۽ سنڌاپ سان
 هيءَ جان ساري ٿي جلي
 ٿي ويئي سيتل ۽ سندر
 پاڻي گيان گڻ راج جو.

۲- آش هئي منهنجي اندر ۾
 شل ملان هڪ وار مان
 اڄ اُميدون سڀ پنيون
 درشن پاڻي ديوراج جو.

۳- هٿ ٻڌي هاڻي نهي
 ماڏو ڪيان پرڻام ٿو
 شل رهي منهنجي مٿان
 هٿڙو گروءَ جي ٻاجه جو.

بس اهڙيءَ طرح اُسستي ڪري هٿ ٻڌي پيرن تي ڪري پيا. چوڻ لڳا ته اهو آشير وادي مهر جو هٿ هميشه رکندا اچجو، جيئن ڏوهان جي ٻڌايل نيمن جو ڀالن مان پوريءَ طرح ڪري، شش جي ڪرتو به جو ڀالن ڪري سگهان. هيئنڙ هن داس کي مندر جي به ڪنهن شيوا لاءِ حڪم ڪريو. جيئن ان شيوا کي ڪندي ڪندي جيون سقل بچجي پوي. ستڱون مشڪي چيو ته ماڻو توکي ڪهڙي شيوا ٻڌايون؟ ان تي سوامي جن وڏي نٿڙت سان کين عرض ڪيو ته مان هن پويتر يگم به شيوا ڪندڙ سنتن جي وچ ۾ پاڻ کي شري رام چندر جي ڪرپا پاڻر نوڙيٿري وانگر ٿو سمجهان. اهو چئي گرو مهر اچ جي شيوا به هي درشتانت عرض ڪرڻ لڳا.

درشتانت :- جنهن وقت ماڻا سڀڻا ڦاٿين پهچڻ لاءِ نل، نيل جامون ۽ ٻيا مهاوير رام جو نالو لکي وڌا وڌا پٿر سمنڊ ۾ وجهي ڀل ٺاهي رهيا هئا تنهن وقت ڀڳوان شري رام انهن جي ڀرسان بيهي دل تي دل ۾ سندن لڳن ۽ محنت کي ساراهي رهيا هئا. تڏهن اوچتو سندن نگاهه هڪ نوڙيٿري تي پئي جو بار بار سمنڊ ۾ ٽهي ڏيئي ۽ اچي پئي ريتي ۽ ريتي ۽ ريتي مان اوت پوت ٿي پئي سمنڊ ۾ ويو. نوڙيٿرو صبح کان شام ڦاٿين اهاڻي ڪار ڪندو رهيو. آخر ڀڳوان رام کان رهيو نه ٿيو

سو نوڙيڙي ڀرسان ڀوڄي ڪري کيس پيار سان
 پنهنجي هٿ تي رکي ڀڄڻ لڳا ته پاڻي ٿون صبح
 کان شام تائين ريتيءَ مان سمنڊ ۾ ۽ سمنڊ مان
 ريتيءَ ۾ لپتي ڪري ڇا ڪري رهيو آهين. تڏهن تي
 نوڙيڙي نئڙت سان هٿ ٻڌي ڪري ڀڳوان رام
 کي عرض ڪيو ته هي ڀڳوان اڄ سڀ پراڻي توهان
 جا شيوڪ ماکا سڀتا جي شيوا لاءِ هي ڀل ٺاهڻ جو پوتر
 ڪاريه پنهنجي ڀڻا شڪتي ڪري رهيا آهن. مان
 اوهانجو جيتامڙو ننڍڙو جيو آهيان. منهنجي دل ۾
 به توهان لاءِ اڳاڏو شردا آهي سو سوچيم ته هن پٺيت
 ڪاريه ۾ مان به ڀڻا شڪتي هڏ ڪريان. سو مان هر
 ٻار سمنڊ ۾ ٽپي ٽپي پاڻ آلو ڪري اچي ٿو واريءَ
 ۾ لپتان. آلي هڻڻ ڪري جيڪي ريتيءَ جا ڪڍ
 منهنجي وارن ۾ چپڪن ٿا سي سمنڊ ۾ ٽپو ٽپي
 هر ٻار وجهي ٿو اڃان. سوچيان ٿو من ٿورو پاڻي
 ائين ڪرڻ سان هيٺ لهي ۽ منهنجي شيوا به شل
 قبول ڀوي. ڀڳوان شري رام نو، پٽڙي جي پڳتي ڀاو
 ڪي ٽسي ٽاڍو گد گد ٿيا. سادس مٿان آشيرواد
 جو هٿ ڦيري پنهنجي شرڻ ۾ ورتائونس.

اهو چئي سوامي جن هٿ ٻڌي کين عرض
 ڪيو ته جيڪا به شيوا ملندي سا ڀويترو پاوڻا سان دل
 و جان سان ڪنداسين. گرو مهر اڄ جن فرمايو ته ماڻهو
 جيڪا شيوا ٻها سلت اشرم ۾ رهي ڪري رهيا آهن

اهاڻي شيوا ٿوڪي ۽ ڪرڻي ٻوندي. ان سان گڏ
 تنهنجي سڪ ۽ شردا ڏسي پنداري جي نظرداريءَ
 جو آهم ڪم ۽ اسين تنهنجي مٿان ٿا رکون. بس
 زڳو ستڱون جي حڪم ڪرڻ جي ديرو هئي. سوامي
 جن آشرم جي شيوا ۾ دل و جان سان لڳي ويا. رات
 ڏينهن دل ۾ اهاڻي چنڌا لڳل هئي ته شيوا قبول پوي
 ۽ سندن پيار ۽ محبت جي نظر هميشه بڻي رهي.
 هاڻي سوامي جن آشرم ۾ رهي آشرم جي سڀني
 ڪاريه ڪرمن ۾ نيم سان پاڳم وٺڻ لڳا. صبح جو
 يوگم وشت نر ٻاڻ پوڪرڻ جي ڪٿا ٿيندي هئي
 جا ڏاڍي ڌيان سان ٻڌندا هئا. تنهن کان پوءِ سڀ
 سنت آشرم جي شيوا ۾ لڳي ويندا هئا. سوامي جن
 مٿي تي تغاريون کڻي آشرم جي نورماڻ ڪاريه ۾
 خوب من سان شيوا ڪرڻ لڳا. اها شيوا ڪرڻ کان
 پوءِ سڌ و پنداري جي شيوا ۾ لڳي ويندا هئا. پنداري
 جي نظرداري جو ڪم تمام خبرداريءَ سان ڪرڻ
 لڳا. سڀني کي پوڄن ڪرائڻ کان پوءِ پاڻ پوڄن
 ورتائيندا هئا. پوڄن ڏينهن ۾ صرف هڪ دفعو ٽي
 ورتائيندا هئا. پوڄن ورتائڻ کان پوءِ ڪنڊيءَ جي وٺ
 هيٺان ويهي ٽپسيا ڪندا هئا. شام جو آشرم ۾
 ستسنگ نيم سان ٿيندو هو. ستڱو مهراج جن داري
 داري سان سڀني سندن کان ستسنگ ورتائيندا هئا.
 جڏهن سوامي جن جو وارو ايندو هو تڏهن هو

ڏاڍي ڀر-ڀر سان سندن، ستسندگم ڪندا هئا. سندن
گلي ۾ سرسوتيءَ جو واسو هو، سو جڏهن ڀڄڻ
ڄاڻيندا هئا تڏهن سڀ مڱڻ ٿي ويندا هئا. پاڻ به
ڀڄڻ ڄاڻڻ ۾ ايترو ته کوٽجي ويندا هئا جو کين ڪا
سٺ ٻڌ ٿي نه رهندي هئي. ان وقت سندن چوڙي
تي هڪ عجيب تيج ٻوڪندو هو. جيئن پوءِ تيئن
سندن راجه ۾ رس پئدا ٿيڻ لڳي. گلي ۾ ميناڄ سان
گڏ سندن آواز ۾ زبردست بلندي هئي جنهن وقت
هي ڀڄڻ ڄاڻيندا هئا ان وقت پري پري کان پريمي
ڇڪڇڪي سندن ويجهو ايندا هئا، ڌيري ڌيري سوامي
جن پنهنجي سميت منڊليءَ ۾ ٻين کان نيارا ڌرڻ
تاري وانگر الڳ ڳڻ ڏسڻ ۾ اچڻ لڳا. جيئن آڪاش
۾ انيڪ تارا آهن پر انهن تارن ۾ ڌرڻ تاري جي
ڇمڪاءُ هونءُ باڪل الڳ آهي اهڙيءَ طرح آشرم ۾
سڀني سان گڏ رهندي به سندن اڻسٽان ويو ٿي
الڳ ڳڻ ٿيندو. ستگرو مهراج جي ڪرپا
درستي به ڏيندو ڏيندو ويٺي ٿي وڌندي.

وري رات جو جڏهن ٻيا سڀ وڃي آرامي ٿيندا
هئا تڏهن سوامي جن مالڪي ريجھائڻ لاءِ ڪنهن ۾
ويهي نام جو سمون ڪندا هئا ۽ يوگم اپياس ڪندا
هئا. يوگم اپياس ۾ ته سندن شروع کان ٿي رچي
هئي. هتي ستگرو مهراج جن جي يوگم مارگم درشن

۱۰ هن طرف ۱۰ ڏيڙي سان قدم وڌائڻ اڳا. ۱۰ ۱۰
 اڳاس ڪندي ڪين ڪهڙو ڏيڙو اڳا. ڏيڙي ڏيڙي
 ڪن ڪهڙو سڏي-ون ۱۰ راءِ ٿيڻ لڳيون. ايندڙ
 گهٽائڻ ۱۰ ڪين اڳ ٿي ڄاڻ ٿي ويندي هئي.
 جڏهن ڪي پاڻ ياد ڪندا هئا آهو شخص از خود پاڻ
 اچي سندن اڳيان حاضر ٿيندو هو. سندن ۱۰ پاڻ ۱۰
 سرسوڻي واسو ڪرڻ لڳي. جيڪو ڪهڙو زبان مان
 ڪپندا هئا سو ٿي ٿيندو هو. انهن عجيب گهٽائڻ
 جو جڏهن سنگرو مهراج جن سان ذڪر ڪندا هئا
 تڏهن گرو مهراج جن ڪين چوندا هئا ته آبا سائين
 جي در تي ٿيندو ڪو اڳوايو آهي. ۱۰ اڃا منزل
 گهڻي دور آهي. اهي ته سڀ هن رنگيءَ جا رنگ
 آهن. ٽون ٽسندو هل، پر انهن ۱۰ پاڻ نه ڀلا ٿو آهي ۱۰
 نه ٿي انهن سڌين جو ذڪر ڪنهن سان ڪج.
 اهو ٿيندو بئڪ بئلس آهي (جمع ڪاڻو) ڪنهن سان
 ذڪر ڪرڻ سان اها ڪمائي گهٽجي ويندي آهي ۱۰
 انهن رڌين سڌين کي ڪم آڻڻ سان اسين منزل کان
 پري هليا وينداسين. جڏهن ڪو انهن رڌين سڌين
 کي ڪم آڻي ڪرامتون ڏيکاريندو آهي تڏهن ان
 ۱۰ اهم پيدا ٿيندو آهي ۱۰ جيئن هڪ ميان ۱۰ ۱۰
 ٿلوارون نه ماڻنديون آهن تيئن خودي ۱۰ خدا
 ڪڏهن ڪڏ رهي نه سگهندا آهن. خودي بندي کي
 خدا کان جدا ڪندي آهي. انهيءَ ڪري اها ۱۰

هن مالڪ کي پاڻن جي اندر ۾ اڪير اڻيئي ٿي انهن
 سڀني کان تون پاسو ڪڇ. جڏهن سڄي ڪمائي
 ڪري تون منزل تي پهچندي ۽ مالڪ سان مشاهدو
 ٿيندو تڏهن اهي رڌيون ستينون ٽوڪي ڪوڙن
 ڪڍڻ مٿل پاسنديون ۽ اهي ٿلهن جي پليان پنهنجو
 پاڻ اينديون. هي رڌيون ستينون ٿي مالڪ طرفان
 هڪ وڪيل ۽ ريڪيٽون آهن جيڪي ساڌڪ انهيءَ لالچ
 کان پاسو ڪري امتحان ۾ پاس ٿيندو سوئي منزل
 تي پهچي سڄي مالڪ جو پيار پائيندو. انهيءَ ڳالهه
 کي اسين هڪ درشتانت دٿاران کولي ٿا سمجهايون.
 ايترو چئي گرو مهرراج جن سوامي جن کي هيٺيون
 درشتانت ٻڌائڻ لڳا.

درشتانت :- هيءَ ڳالهه گرن جي چوڀن پاتشاهي
 جي آهي. ان وقت گرو هرگوبند راءِ گديءَ تي
 ٻه راجمان هئا. سندن صاحبزادو بابا اٽل ڪين ٿاڍو
 پيارو هو. بابا اٽل گرو مهرراج ٻه صاحب جن جا
 اڳياڪاري هئا. گرو ڪرو پا سان نام جي ڪمائي ڪري
 منزل تي اڳتي وڌي رهيا هئا. گرو هرگوبند راءِ هر
 روز شام جو شاهي درٻار ۾ بابا اٽل کان رٿاس جو
 پاڻ ٻڌندا هئا.

بابا اٽل جي اڃان ٻاراڻي اوسڻا هئي، هو فرست
 جي وقت پنهنجن دوستن سان اٽي ڏڪر راند

ڪندا هئا. اُنهن دوستن ۾ سندن گهر و دوست هو
 موهن. هڪ ڏينهن شام جو راند ڪندي ڪندي شام
 ٿي ويئي. بابا اٽل وارو وٺي رهيا هئا ۽ موهن وارو
 ڏيئي رهيو هو. پر اوندھ ٿيڻ ڪري راند بند
 ڪئي ويئي ۽ اهو فيصلو ڪيو ويو ته اها راند جاري
 رهندي. بابا اٽل وارو وٺندا ۽ موهن وارو ڏيندو.

ٻئي ڏينهن تي راند جي ٽائيم تي بابا اٽل
 موهن جي گهر موهن کي وارو ڏيڻ لاءِ ڪوٺڻ ويا.
 اُتي مٺ مائٽ ۽ اوڙي پاڙي وارا ڪٺا ٿي روئي
 رهيا هئا. بابا اٽل جڏهن موهن لاءِ پڇيو ته کين
 چيائون ته رات جو نانگ جي ڏنگڻ ڪري موهن
 گذاري ويو هو. بابا اٽل چيو ته اهو ٿي نٿو سگهي
 بدن وارو ڏيڻ جي موهن وڃي نٿو سگهي. ايترو
 چئي پٺ تي سهيل موهن جي ڀرسان پهچي سندس
 هٿ پڪڙي چوڻ لڳا، اُت پاڻي موهن اُتي مونکي
 وارو ڏي هي ڇا جو مڪر ڪيو اٿيئي. بابا اٽل جو
 ايترو چوڻ ۽ موهن ائين اُتي ڪڙو ٿيو ڇڻ ته گهري
 لڏ مان ڪنهن جاڳايو هجي. هي ڪرشمو ڏسي
 سڀني بيدلن جون ڏنڊي آڱريون لڳي ويون. ماڻ
 ماڻهو به ڪڏهن جيئرو ٿيو آهي؟ بابا اٽل موهن کي
 وٺي ائين راند تي هليو ويو ڇڻ ڪجهه ٿيو ٿي ڪونه
 هو. سڀ ماڻهو ٽپرس ۾ نهاريندا رهجي ويا. مري

ويل موهن جي بابا اٽل دٿاران وري جيارڻ جي خبر
 سڄي شهر ۾ بجليءَ وانگر ڦهلجي ويئي. اها خبر
 ڦهلجندي ڦهلجندي گرو هرگو وندراءَ جن جي ڪن
 تي به پيئي. کين ڏاڍو افسوس ٿيو ته بابا اٽل هيءَ
 ڪرامت ڏيکاري مالڪ جي حڪم جي آڏو آيا آهن.

گرو مهرراج جن نيم موجب شام جو رٽراس جي
 ٽائيم تي شاهي درٻار ۾ پهچي ويا ۽ اُتي بابا اٽل
 جي اچڻ جو انتظار ڪرڻ لڳا. ٿوري دير کان پوءِ
 بابا اٽل هٿ منهن ڏوٽي جيئن درٻار ۾ داخل ٿيڻ
 لڳا. جيئن ئي گرو مهرراج جن کين اُتي ئي بيٺو جو
 حڪم ڏنو ۽ چوڻ لڳا ته بابا تون شاهي درٻار ۾ اچڻ
 جو اڌڪاري نه آهين. تـو اڄ موهن کي جيئاري
 جيڪا ڪرامت ڏيکاري آهي سا ڄاڻهه مالڪ جي حڪم
 جي ادولي آهي. هن ڪرامت ڏيکارڻ سان تون
 مالڪ جي حڪم جي آڏو آيو آهين ائين ڪرڻ سان
 اسان جي ڪيل ڪمائي ختم ٿي ويندي. هاڻ ڏوهه
 جي سزا اسان کي پوڳڻي پوندي. هن ڏوهه جو
 هرڄاڻو چڪاڻڻ لاءِ مونکي يا توکي چولو ڇڏڻو پوندو.
 هاڻ اهو فيصلو اسين ٿوئي ٿي ٿا ڇڏيون ته چولو
 کير ڇڏي. بابا اٽل هيءَ فتوا ڪند هين ڪري
 پئي پڌي. ٿورو سوچي گرو مهرراج جن کي عرض
 ڪيائون ته ڏوهه ڪندڙ کي سزا پوڳڻ گهرجي. مون

ڏوھ ڪيو آھي، مالڪ جي ڳجهه ۾ هٿ وڌو آھي.
انهيءَ ڪري مان حوالو ڇڏڻ لاءِ تيار آھيان. بس
ھڪ دفعو پنھنجي چرڻ ڇوڻ جي آگيا ڏيو. ٿرو
مھراج جن کين خوشيءَ سان وڌا ڪيو.

بابا اٽل آگيا وٺي سڌو نديءَ جي ڪناري تي
پھتا. اُتي نديءَ ۾ اِشنان ڪري ڏين جي سيجا
وڇاڻي سمھي پيا ۽ مالڪ کي اِلتجا ڪيائون تہ
پنھنجن چرڻن ۾ وٺن. ساڻينءَ سندن عرض آڱھايو
جوتي جوت سان سمائجي ويئي. هوڏانهن ٿروءَ جي
گھر ۾ بابا اٽل جي نہ اچڻ ڪري ڳولها ڦولها شروع
ٿي ويئي. ٿرو مھراج جن اها ڳجهوارت ڪنھن سان
۾ نہ سٺي ھئي. سو آخر بابا اٽل کي نديءَ جي
ڪناري تي اچي ڳولھي لڌائون پر بابا تہ مالڪ سان
ملي چڪا ھئا سندن انٽر سنسڪار ڪيو ويو. هن
قرباني ڏيڻ ڪري سندن ڪمائي بڻي رھي. سندن
جي ياد ۾ سندس درٻار جوڙائي ويئي ۽ بابا جن کي
وردان ڏنو ويو تہ :-

”بابا اٽل - پڪي پڪائي گول“

سندن درٻار تي ڇلھ اصل نہ پرندي آھي سڀ
ڪجهه مالڪ جي ڪريءَ سان تيار ٿي ٿرڪن جون
ٿرڪون اينديون رھنديون آھن ۽ سدا پندارا ٿيندا
رھندا آھن.

گرو مهر اڃ جن سوامي جن کي اهو درشتانت
 ٻڌائي ڪري سمجهائڻ لڳا ته ماڻهو تون منهنجي
 ٻين شين کان بلڪل نيارو آهين تنهنجي سڃي ڀڳتي،
 شوقا لڳن جي ڪري توکي هي سڀ رديون سڌيون
 ڀرايت ٿيون آهن پر منزل تي پهچڻ کان اڳ انهن
 ردين سڌين ۽ ڪرامتن ۾ پاڻ کي اصل نه الجھائج.
 منزل تي پهچڻ کان پوءِ ته تون خود چوندين :-

تون پي شيا مٿن پي شيا
 شيا، شيا ۾ شيا ۾ لين
 سرت ساگر ۾ ولين

جڏهن هيءَ آتما ڀرماتما جي چرڻن ۾ لين ٿي
 ويندي تڏهن ڪوبه ڀيد نه رهندو آهي. تنهنجي
 اڃا هن جي اڃا ٿيندي ۽ هن جي اڃا تنهنجي اڃا
 ٿيندي. پوءِ تنهنجي هر اڃا ڪرامت ٿيندي، پر
 ان لاءِ :-

خودي ڪو ڪر بلند اتنا
 ڪ هر رضا سي بهلي
 خدا خود بندي سي ڀوڃي
 ڪ تير ري رضا ڪيا هٿ.

اهڙي نموني ٿيري ٿيري ڪامل گروءَ جي
 سهاري پاڻ هر روز نيم سان ڌيان ۽ سمورڻ ڪرڻ
 لڳا. ان طرف ويا وڌيڪ ۾ وڌيڪ ٿڪو قدم ڪڍندا.

هاڻي ڪين نام جي سهوڙ ۽ منتر جاپ ۾ ملڻ
محسوس ٿيڻ لڳو. هاڻي نه رڳو صبح شام سهوڙ
ڪندا هئا، پر چوويهه ڪلاڪ ٿي سندن رڳهه رڳهه ۾
رام رهڻ لڳو. اُٿندي، وهندي، کائيندي پيئندي ۽
سونهندي جاڳندي هڪ نام جي ڏن لڳل هئي.
واندڪائيءَ جي وقت پيا ڀڄن ڳائيندا هئا.

ڀڄڻ

پسڻ چاهين جي پريو ڪي ته ڪر ويراڳهه ويراڳي
چڏي سڀ دؤر دنيا جا، ماڻج ماڳهه ويراڳي.
۱- ڪيئن ڀاڻن سان ڪارو، ادا تو هن اچي دل ڪي
نه مڃي چڏ مڏائيءَ جو دل ٿان داغ ويراڳي.
۲- مايا جي موهه ۾ ڦاسي، ڪيو تو پاڻ ڪي قابو
نه مايا جي موهه ڪي ٽي تون، برهه جي آڱهه ويراڳي.
۳- وشيم جي واسا وس ٿي، ٻڌو تو پاڻ ڪنهن ۾
نه ڪاٽي چڏ قبوليت مان، وشيم جو راڳهه ويراڳي.
۴- ويراڳهه جي ورنهون ۾ ويهي، ڪوري ڪي ڪلپنا جيءَ مان
نه ماڏو تون ماڻين من ۾، سڄو سهاڳهه ويراڳي.
هاڻي سجاڳيءَ ۾ به سماڏي هئي. هٿ هاج ۾
۽ من محبوس سان جڙيل هو. شيوا ڪندي به من
منتر سان مليل هو. ڪڏهن دل جي ڌڙڪن ۾ هن

جو نالو ٻڌندا هئا ته ڪڏهن ساهه جي آرواهه ۽
 آرواهه سان مندر جو جاپ ڪندا هئا. تن کي تسيا
 ڏيئي پئي ٿيسيا ڪيائون. شير جي کين سڌ ٻڌ
 ٿي ڪانه رهندي هئي. کين محسوس ٿيڻ لڳو ته
 هيءُ آتما پرماتما جي پياسي آهي ۽ پرماتما سان
 ملڻ لاءِ ترقي رهي آهي. هيءُ پياس گهٽجڻ جي
 بدران وڌي رهي آهي. جڏهن هيءُ پياس سوڙ
 کان ٻاهر ٿي ويندي هئي ته هن کين انهيءَ ٿيندو
 هو ته هي آتما ۽ شير بلڪل الڳ آهن. هي سنسار
 جا ٻنڌن ته شير سان ٻڌل آهن. دڪم سڪم جو سڻيندو
 به شير سان ئي آهي. آتما ۽ شير کير ۽ پاڻيءَ
 وانگر مليا پيا آهن. انهن کي الڳ الڳ ڪرڻ لاءِ
 هنس واري رمز جي ضرورت آهي. جنهن وقت اها
 رمز هٿ اچي ويئي هن سنسار جا سڀ ٻنڌن پنهنجن
 جو پاڻ ٽٽي پوندا. اها گجھوارت گرو ڪرپا سان سٺي
 سگههبي. انهيءَ ڪري ته سواهي جن سنسار جي
 جنجال کي ڦٽو ڪري گرو مهراج جن جي شرن
 ورتي.

چڏي جڳم جنجال عاشق چڙهن اچ ٿي
 هوري ڪيلين پيءُ سان، لائي گيان ڪلال
 ٻڌن نت ٻيا ئي ڌري، سواهي سبت سال
 ڪنهن کي چون نه حال، از غمبي اسرار جو

چلڻي اُٽي چال آهي هن سنسار ڪون
 لنگهي پار سمند ڪون، ڇن ۾ ماري چال
 مڻي وهن من مان، سامي سڀ خيال
 رهن لال گلال، سدا پنهنجي حال ۾

اهڙي طرح سوامي جن سڄي سنسار کي ڇڏي
 ڪري ستڙن جي چرڻن ۾ رهي آندو هيءَ جيون
 گذارڻ لڳا. هو ڏانهن سندن پتا صاحب جن کي
 بي-چڻي ٿيڻ لڳي ته هي ساڌ جيئن پيڻ جي
 شادي ڪرائي نڪتو آهي ته وري واپس اڙي ليو ۽
 نه پاڻو اٿس. ڪهڙو نه نرمو هي آهي. پيڻ جي شاديءَ
 تي به چاچا وڃي جيئن ٿيڻ ويهي رهي وئي آيس
 ۽ هڪ رات رهي پر پات جو واپس نڪري ويو. هڪ
 ئي سڪيلت و پٽ اٿم، سندس وڇوڙي ۾ هن ٻيو
 منجهيڻ، سوين سڪائون ڪري، پير فقير پڇي مون
 هيءَ لال پاڻو. سو ڪن ۾ مون کي وڇوڙو ڏيئي مون کان
 جدا ٿي ويو. سڀاڻي جي مري پوان ته ڪريا ڪرم
 ڪير ڪند.

چون ٿا ته وڃي سنت ٿيندو رام جن جو شش
 ٻڌيو آهي ۽ اُتي ويلو ڏينهن رات مدر ۾ سنتن جي
 شيوا ڪري. وڃان وڃي منايانس من منهنجي هيٺي
 حال تي رحم ڪائي موٽي اچي. ائين ويچار ڪندي
 نڪري پيا ٿندي آدم طرف. پٽ جي پريم جا

ستایل پنت ڪندي ڪندي اچي پوٽا ٽنڊي آدم
 دربار تي. دربار ۾ پوچندي ٿي سندن نظر سڌ و
 وڃي ماڌو ٿي پئيئي. کيس واريءَ جون تغاريون
 ڏٺيندو ڏسي سندن اکيون ڀرجي آيون ۽ اکين ۾
 آنسو اچي ويا. سوچڻ لڳا ته هي ته سچ پچ فقير
 بڻجي پيو آهي. فقير معنيٰ سچو درويش. فقير لفظ
 ۾ چار آهن، ف معنيٰ فقر، غريبي ۽ حليمائي.
 ق آهي قنایت، شکر واه، واه، هٿين ۾ سڄڻ واه
 واه، هونءَ ۾ سڄڻ واه واه. ي آهي يقينو ۽
 ويساهه. ر آهي رياضت ۽ بندگي. هي پنت سورن
 جو آهي. هن راهه تي اهڙا سورهيه ۽ سچا درويش
 هلي سگهن ٿا. پر پتا هٿ جي ٺاڻي پيار ۽ موه
 ڪري سوي نه پيا سگهن. سو سڌ و اچي پوٽا سوامي
 ٿيندو رام جن وٽ. ستگرو ٿيندو رام جن کي هٿ
 ٻڌي ويهتي ڪري چيائون ته مهرباني ڪري پٽ
 جي ٻانهه واپس ڪريو. هڪڙو ٿي پٽ پرماتما عطا
 ڪيم اهو به مونکي وڇوڙو ڏيئي اچي توهان جي
 شرن ۾ ويٺو آهي. منهنجي مرڻ تي ڪري ڪرم
 ڪير ڪندو، ڏيئو ڪير ٻاريندو ۽ ٻڌن کي پاڻي
 ڪير ڏيندو.

ستگرو مهراج جن چيو ته بابا هي ٻاهرينون
 ڏيئو هڪ ڏينهن ٻار ته ٻڏي ڏينهن وسامي وڃي. پر

هيءَ تنهنجو ماڻو اهو گيان روپي ڏيئو ٻاريندو، جو
جڳان جڳم ٻرندو ئي رهندو.

ستڱرو مهراج جن سوامي جن کي سڏائي پتا
سان ملايو ۽ چيو ته پاڻي هـ. واپڇند قسمت وارو آهين
جو اهڙو پڳت پتر ايشور عطا ڪيو اٿين. هيءَ رڳو
تنهنجي ڪل کي نه ٿاريندو، پر هن جي پٺيان ڪئين
ڪل ٿرندا. هي هند سنڌ جو سونهو بڻجي هزارن
جي راهه روشن ڪندو. توکي اهڙي پت ٿي نـاز
هئڻ گهرجي. جنهن جي هڙدي ۾ هريءَ جي نالي
کانسواءِ ٻي ڪا ڦاٽ ئي ڪانه آهي. ائين چئي کين
هن شبد دٿاران سمجهائڻ لڳا.

شبد (سروهاڳم)

- جنهن ڪل ۾ پٽدا ٿيو پڳت سڄو پڳوان جو
سو ڪل سدا آباد آ، سپاڻر سنڌي سنڌان جو
- ۱- جنهن ۾ وسي ستنام جي، پڳتي سدا ڀر ڀور ٿي
سو ڪل پنهنجي ۽ گام ٿي، جهلڻ و جهلائي شان جو.
- ۲- امر ڀيلاو ڀر ڀر جو، ڀيٽو ڀري جنهن ڀر ڀر سان
سو ڀر ڀر سان هڙو، ٿڌ و ڪند و هر انسان جو.
- ۳- جنهن ۾ وسي ٿي سڄي، جوئي سنڌي جهڳڏش جي
تڏهن اهل جي نه لالت ۾، جهڪو رهي نيشان جو.

۴- ماڌو مڙيا جنهن ۾ سڄي، سو اعل وراو لکن ۾
 تنهنجي مٿان سڳو ڪري، قربان پنهنجي جان جو.
 شبد ٻڌائڻ کان پوءِ ستڱرو مهوراج جن ڀٽا
 صاحب جن کي چيو ته ابا اسان تنهنجي سامهون
 حقيقت رکي آهي وري به تون ڏٺي مالڪ آهين.
 هيءُ ماڌو تنهنجي سامهون ويٺو آهي جي هيءُ
 توسان گڏ هلڻ لاءِ راضي ٿئي ته اسين کيس آگيا
 ڏيڻ لاءِ تيار آهيون. هاڻي ڀٽا، پتر ڏانهن مخاطب
 ٿي کيس سمجهائڻ لڳا. پنهنجي پيرسن اومڻا جو
 واسطو ڏيئي کيس گهر هلڻ لاءِ راضي ڪرڻ لڳا. پر
 ماڌو کين سمجهائي دلداري ڏيئي عرض ڪرڻ لڳا
 ته بابا منهنجا ڀاڳم ڪليا آهن جو ستڱرو مهوراج جن
 جهڙو گرو مليو اٿم. هي اوتاري پرش ڀاڳن سان،
 جڳت جي ڪلياڻ واسطي يگن کان پوءِ جنم وٺڻ ٿا.
 هي موان پرش ته پارس مثل آهن جن جو جنهن جي
 مٿي تي آشيرواد جو هٿ لڳي سو سون ٿي پوندو.
 مان هي سونهري موقعو پنهنجن هٿن مان وڃائڻ نٿو
 چاهيان. مونکي توهين مهرباني ڪري اجازت ڏيو ته
 هنن ڀويتر چرڻن ۾ ويهي پنهنجو جيون سڦل ڪريان.
 بابا هي رام ڪرشن پرمهنس جهڙا ڀويتر چرن آهن
 جن چرڻن ۾ ويهي نريندر ويڪانند بڻجي ديش
 وديش ۾ سناڻن ڌرم جو جهنڊو جهولائي سدا سدا لاءِ

امر ٿي ويو. هي سوامي ورجانند جن جوڙا چرن
 آهن جن چرنن جي رڃ جي پرتاپ سان مواسڪر
 سوامي دياند سرسوڻي بڙجي وشو ۾ ستيه جو پرڪاش
 ڦهلايو. هي پوٽر چرڻ سنت رڻداس جوڙا ئي
 ڪرامتي آهن. جن جي سپوش سان ميران پريم ديواني
 ٿي سڄي سنسار کي پريم جي ساگر ۾ سرابور ڪري
 ڇڏيو. هي اوڪڪ چرڻ گرو سنديپن جوڙا ئي
 چمتڪاري آهن جن جي آشيرواد سان پڳوان ڪرشن
 سڄي سنسار کي گيتا جو اهو گيان ڪرايو جنهن جي
 برابر اڄ سوڌو ڪير به نه ڪري سگهيو آهي.
 هاڻي پوڄيه، پتا صاحب توهين خود فيصلو ڪريو ته
 مان اهڙن اوڪڪ چرڻن کي ڇڏي ڪوڙي موهر مابا
 ۾ پاڻ کي ڪيئن ڦاسائيندس.

ستگرو مهرراج جن ٻالڪ ماڌو جي اهڙي اگهاڙ
 گرو پڳتي ۽ اڻوت شرڏا ڏسي دل ٿي دل ۾ گد گد
 ٿي سوچڻ لڳا ته هي ٻالڪ پنهنجي گروه جو نالو هن
 سنسار ۾ ضرور روشن ڪندو. اسان جيڪا ڪني
 چاڙهي آهي انهيءَ جو ڍڪڻ بيشڪ هي لاهيندو.
 هاڻي ستگرو مهرراج جن پتا صاحب جن کي چوڻ
 لڳا ته ابا تون ضد ڇڏ. جنهن ڪارڻ ڪرڻ لاءِ ايشور
 اهڙو لعل توکي عطا ڪيو آهي، ان کي ڇڏي ڏي ان
 رانول جي راهه ۾ ته ڪاٺڻ ڪري ڪروڙن جو ۽ شان

وڌائي، مانا پتا، ڪل ۽ گروه جو. ايترو چئي سڱرو
 مهراجن پتا صاحب جن کي سمجھائڻ ۽ دلداري ڏيڻ
 لاءِ جڳت گرو شڪراچاريه جو درشتانت ڏنو.

درشتانت :- سڱرو مهراج جن حوڻ لڳا ته اڄ
 ماڻو جو تياڳهه ۽ ڀڳو ارادو ڏسي اسان کي جڳت
 گرو شڪراچاريه جهه مثال ياد ٿو اچي. انهي الوڪڪ
 ٻاڪ به ڀڳين ۾ پنهنجي ماءُ آ، يمبا سان ضد ڪري
 سنياس ورتو هو. ٻاڪ شڪراچاريه جو من به ٻاڪل
 ماڻو ۽ وانگر سنياس ۾ لڳندو ٿي نه هو. هو هميشه
 چونڊو هو ته امان مان سنياسي ٿي ايشور کي پاڻڻ
 ٿو چاهيان. سندس ماءُ اهو ٻڌي دڪي ٿي چوندي
 هئي ته پٽ پنهنجي هيءُ عمر ته ڪاڻڻ ڪيلڻ جي
 آهي. هي ويراڳهه ۽ سنياس جون ڳالهيون توکي هن
 ڪچڙيءَ عمر ۾ ٿيڻون سونون. ان کانسواءِ جي تون
 گهر ڇڏي سنياسي ٿيندين ته منهنجو ڇا ٿيندو؟ هن
 جهان ۾ توکان سواءِ منهنجو ٻيو ڪهڙو سهارو آهي؟
 ٻاڪ کيس جواب ڏنو ته منهنجي امان اسان سيني
 جو سڄو سهارو اهو پرماڻما آهي. اهو منهنجو ڀرم پتا
 منهنجو رکواسو ٿيندو. پر سندس ماءُ کي اهي سڀ
 ڳالهيون سمجهه ۾ ڪون. اينديون هيون. هڪ ڏينهن
 ٻڌي ماءُ پٽ ٺڌيءَ تي اشدان ڪرڻ ويا، اشدان ڪندي
 ٻاڪ شڪراچاريه زور سان مگرمڇ مگرمڇ چلايو.

ماڻس گوهراڻجي پڇيو ته پٽ مگره ڇ ڪٿي آهي؟
 ٻالڪ جواب ڏنو ته امڙ مگره ڇ منهنجو پير پڪڙي
 مونکي اندر گهلي رهيو آهي. سندس ماءُ زار زار
 روئڻ لڳي ۽ پڳوان کي ڀرڻ لڳي ته هي
 مالڪ جيئن ٿو مصيبت ۾ گج جي گره کان رکيا
 ڪٿي ٿيئن اڄ منهنجي ٻالڪ جي هن واڳوءَ جي
 وات مان رکيا ڪر. تنهن تي ٻالڪ چوڻ لڳو ته امان
 جي تون مونکي سنڀالسي ٿيڻ جي اجازت ڏين ته
 هي واڳهو مونکي ڇڏي ڏيندو. ماڻس گهري سوچ
 ۾ پئجي ويئي. آخر سوچڻ لڳي ته شل پڳوان کيس
 وڏي حياتي ڏي پوءِ ڀلي مونکان دور رهي يا ڀرسان
 رهي. اهو سوچي دل تي پٿر رکي پٽ کي سنڀالسي
 ٿيڻ جي اجازت ڏنائين. اهو ٻڌي ٻالڪ شڪر آچاريه
 ڪلندو ڪڏندو نديءَ کان ٻاهر ڊوڙندو آيو ۽ اچي
 ماءُ جا پير پڪڙيائين ۽ ماما جي چوڻن تي مٿو ٽيڪي
 کانئس آشيرواد گهرڻ لڳو. وڃڻ موجب ماڻس
 کيس دڪي ٿي آشيرواد ڏني ته پٽ جنهن ۾ تنهنجي
 خوشي تنهن ۾ منهنجي خوشي. ايشور تنهنجو رکوالو
 ٿيندو. ماءُ کان موڪل وٺي ٻالڪ نڪري پيو ڪامل
 گروه جي ڳولها ۾ ڇاڪاڻ ته هن راهه ۾ ٻڌان ڪامل
 گروه جي ماڻهو ان ٻڌان پٿوار جي ٺاڙ جي آهي،
 جيڪا هن سلسلار روڊي ساگر ۾ ٽٽيڻ لڳي

رهندي ڀر منزل تي هور نه پهچندي. آخر ”جن کوجيا
 ٽن ڀاڻيا“ کيس ڪامل گرو ملي ويو ۽ سنگروءَ جي
 ڪريا سان هن اهو پڻ ڀاتو جو اڄ سڄو سنسار کيس
 جڳت گرو شنگراچاره جي نالي سان ڀڪاري ٿيو.
 هن ڀڳوان جي اهڙي ته ڀڳتي ڪئي جو هميشه لاءِ
 امر ٿي ويو. هن ڀارت جي چئني طرفن ۾ چار من
 ٻريا ڪيا جتان اڄ به سنائن ڌرم جو پرڪاش سڄي
 ڀارت ۾ ڦهلجي رهيو آهي.

هاڻي ڀاڻي مولچند تون خود ٿي ٻڌاء ته جي
 هن جي ماما ڪوڙي مايا موهم جي ٻنڌن ۾ ڦاسي
 ٻالڪي سنڀاسي ٿيڻ جي اجازت نه ڏئي ها ته ڇا
 هو هن امرتو جي پڌ کي ڀاڻي سگهي ها؟ ڇا سنسار
 هن کي جڳت گروءَ جي ذاتي سان ياد ڪري ها؟
 سنڀاسي ٿي جيڪو هن ڀاتو تنهنجي ڪاٻه برابر
 ڪانهي. اڄ ڪروڙين ٻار ٻنڌا ٿين ٿا ۽ حياتيءَ جون
 سڀ اوسائون پار ڪري ۽ سنسار مان ڪوچ ڪري
 ٿا وڃن. اڄ سندن ڪو نالو نشان به ڪونهي. ڪير ٿو
 انهن کي ياد ڪري؟ ڪو ورلو ايشور جي اسيم ڪوڀا
 سان سنسار جي ٻنڌن کان آڄو ٿي مڪتيءَ جي پڌ
 کي ڀاڻي هميشه هميشه لاءِ امر ٿيو وڃي.

سنگرو هور اڄ جن جي هيءَ واڻي ٻڌي ٻڌا کي
 پٿر لاءِ من ۾ ناز ٿيڻ لڳو. پر هن ۾ مايا ۽ موهم ڪري

نراسائي ڀڻ ٿيڻ لڳي. پر جيئن ٿيڻ دل ٿي پڻ
 رڪي گهر ڏانهن موٽي آيا. موڪلائڻ کان اڳ سوامي
 جن پنهنجي پتا صاحب کان آشيرواد ورتي ۽ آسي
 وٺي وري پنهنجي شيوا جي ڪم ۾ لڳي ويا. سندن
 محنت، پرشارت ۽ مٺي واڻي پٽي سڀني کي خوش
 ڪيو. ستڙو مهراج جن جي شرن ۾ رهي ڏينھون
 ڏينھن ويا پٽي رچي لعل ٿيندا. هڪ اڳئين جنم جا
 سنجت شپ ڪاريه ٻيو هن جنم ۾ بچپن کان ڪيل
 تپسياڻون ۽ ساڌناڻون ٿيون ڳرو مهراج جن جي اسم
 ڪرڻا سندن ۾ اسيم شڪتي پيدا ڪري ڇڏي هئي.
 جيڪي پٽي منهن مان ڪڍياڻون سو پٽي ٿيو.

هيءَ گهٽ ۱۹۳۶ جي آهي. ٽنڊي آدم ۾ ڊب
 ٽي چيٽ جو ميلو لڳي رهيو ه-و. منڱھن راڌاڻو ٻاهر
 ڪنهن ڪم سان نڪتو، ڊب جي ٻاهران هڪ ڪنڊيءَ
 جو وڻ هو. هي ٿاڻو ڪاٺي وڃي اُن وڻ سان ٽڪريو.
 سندس پير ڪنڊيءَ جي ڪنڊن ۾ ڦٽجي پيا. ويچارو
 منڊ ڪاٽيندو و منڊ ڪاٽيندو ۽ پنداري ڏانهن پٽي آيو.
 اُن وقت سوامي جن پنداري جي ڀرسان بيٺا هئا.
 ڪانٽس ڀڄياڻون ته پاڻي مينگهڙا! تون منڊ ڪاٺي ڇو
 هلي رهيو آهين. آخر توکي ڇا ٿيو آهي. ڪرڪندي
 ڪنڇهندي مينگهڙي جواب ڏنو ته سائين هن ڪنڊيءَ
 جي ڪنڊن هڻي ڦٽي وڌو آهي. هاڻي توهان مور ٻائي

ڪري سٿڻ ۽ مهراج جن کي عرض ڪري هيءُ ڪنڊيءَ جو وٺ ڪٽائي ڇڏيو ته جند آجي ٿئي. تنهن تي سوامي جن چيس ته ڀائي مينگها هي ڪنڊيءَ جو وٺ ڪيئن ڪٽائبو؟ هن وٺ هيٺان ويهي اسان ٽپسيا ڪئي آهي. اُن ئي ڪنڊيءَ اسان کي هوش سان ماڻ ۾ مدد ڪئي آهي. پر تنهنجي تڪليف دور ڪرڻ لاءِ گرو مهراج جن جو منتر چئي ان کي ڪنڊن کان هڪ ٿا ڪريون. گرديو جي ڪرپا سان هن ۾ چايا ته رهندي پر ڪنڊا هميشه لاءِ غائب ٿي ويندا. اُن وقت ئي ڪنڊيءَ وٽ اچي ستنام ساڪي چئي هي پڇن چيائون.

پڇن

اڄ کان وٺي اي ڪنڊي تو ۾ ڪنڊا نه ٿيندا.
سادن جا شيواڌاري، مورئون ملدا نه ٿيندا.

۱- ٿيندا ڀنڊارا ڀاري، رهندا ڀي شيواڌاري
هلندي چاندي ٿلندي، ڪڏهن ٿنڊا نه ٿيندا
اڄ کان وٺي اي ڪنڊي تو ۾ ڪنڊا نه ٿيندا.

۲- لڳندا رهندا هٽلا، ايندا سوين شردالا—
چڙهنديون رهنديون ديڳيون، گم ڀي هندا نه ٿيندا
اڄ کان وٺي اي ڪنڊي تو ۾ ڪنڊا نه ٿيندا.

۳۔ رهندي تو ۾ به چايا، ڀڄنديون مرادون من جون
ڦلندا رهندا ڦلڙا، ٿيڙا ٿندا نه ٿيندا
اڄ کان وٺي اي ڪنڊي تو ۾ ڪنڊا نه ٿيندا.

۴۔ ستگر ڏني سمجهاڙي، ماڌو سمجھ واري
صدقِي سدائين ساوا، نمندڙ ڏندا نه ٿيندا
اڄ کان وٺي اي ڪنڊي تو ۾ ڪنڊا نه ٿيندا.

بس اُن ڏينھون کانپوءِ سچ مچ ڪنڊيءَ مان
ڪنڊا ڏي سڪي ويا ۽ ڪنڊي ٻاڪل اسي ۽ هري
پري ٿي پيئي. پريمين اچي اها وارڻا ستگرو مهر اڄ
جن کي ٻڌائي ته سائين ساڌ ماڌوءَ ستنام ساکيءَ جو
منتر پڙهي ڪنڊيءَ کي اهڙو وردان ڏنو آهي جو
هن مان ڪنڊا ٿي گم ٿي ويا آهن. ستگرو مهر اڄ
جن سندن ايتري پڳتي ڏسي خيال ڪيو ته ساڌ
ماڌو چڱيءَ منزل تي پهچي ويو آهي. اهڙي ته
پڳتي ساڌي اٿس جو هن ۾ ايتري سڌا اچي ويئي
آهي. هاڻي کين لائق ڄاڻي هميشه پاڻ سان گڏ
ستسنگ لاءِ کڻندا هئا، جيئن سندن ۾ ستسنگ ڪرڻ
جي يোগيتا اڃان به وڌي ۽ اڳتي هلي سندن ۾ نڪار
اچي جو هي سڀئي جي لاءِ سونھو بڻجي سگھن.

ڏن شيوا ۽ ڏن سو شيوڪ.

شيوا جنهن جي پوي قبول.

هر دل کي سو ڄاڻي سڃاڻي،
پورن پرڳڻي سو سڀ جو مول.

هاڻي سنگرو مهر اڃ جن سوامي جن کي رڌن
تي به پاڻ سان گڏ وٺي ويندا هئا. کين هریدوار،
رشي ڪيش ۽ اُترا ڪڏ جا سڀ تيرت پڻ ڪرائي آيا.
اُتي سندن گوشتن ٿي سنتن ۽ يوگين سان ميلاپ
ٿيو ۽ اُن منزل جا انيڪ آنيو ٿيا. اهڙي نموني اڀياس
ڪندي ڪندي سوامي جن ڪامل پرش بڻجي پيا پر
سنگرن اڳيان اهاڻي نماڻائي ۽ نيراري. ڪڏهن به
اهنڪار اُٿين نه ٿيو. پاڻ من ٿي هن پيا چوندا هئا.

ساڌ نه سڏائج، هيءَ ترڪڻ ٿڪي اٿيئي
هن پرم پلايا ڪيترا، اها پنڊ سر ٿان لاهج
سهجهي ٿو ن سامي چوي منهن مڙهيءَ پائج
لوڪ نه لڪائج، ته واقف ٿئين ورونه جو
ائين چرخو چور، جيئن يونءِ پڻ ڪو نا ٿئي
انڻي پور عجيبن کي، ادب سان ڏي اور
ٻاهر ٿڪ م ٿور، ڪت ته ملين ڪانڌ کي.

اهڙيءَ طرح پاڻ پڇاڻيندي پڇاڻيندي سوامي
جن جي ڪرڻي جن ته سڌ پرشن جهڙي پئي ٿيندي
ويڻي. سنگرن جي من ۾ بههجي ويا. سنگرن جي
سندن مٿان ڪرپا جي ڇڻ ورشا ٿيڻ لڳي. سنگرو

مهراج جن هينئر کانئن شام جو هر روز ستسنگه جي
 شيوا وٺڻ اچا. سندس ڳايل پڄنن ۾ گروهه جي سڀا
 ۾ ريل هوندي هئي ۽ هر پڄن مان ڦياڳهه ۽ ويراڳهه
 جهلڪندو هو.

پڄن (راڳه پيروي)

۱- وٿيون مونکي جهليو مان ٿيندس جوڳياڻي
 برهم جو پاڻي پريندس پينر ڇو ٿيون مونکي جهليو.

۱- لکيو ليڪه پورب جنم جو،
 اکر سڃاڻي پڙهندس پاڻي
 اڄ راتري وهاڻي،
 ڇو ٿيون مونکي جهليو مان ٿيندس جوڳياڻي.

۲- آيس آس ڪري ڏيو اباڻي،
 پکر اباڻي، هئي جا ڏاڏاڻي،
 سا ٿي منهنجي ساهه کي ته سيڊاڻي،
 ڇو ٿيون مونکي جهليو مان ٿيندس جوڳياڻي.

۳- طعنا لوڪن جا طعام ٿي پايان،
 ڏينهن ڏهاڙي ڪين سا ڪوماڻي،
 وڃان پڙ ساگر مان ته اڏاڻي،
 ڇو ٿيون مونکي جهليو مان ٿيندس جوڳياڻي.

۴۔ ڪهي ٿيئون اڄ رت ٿي رٿان مان،

عينن هاڻي، نينهن ڪٿي نماڻي،

در ٿي گروءَ جي آهي وڪاڻي،

ڇو ٿيون مونکي جوليءَ مان ٿيندس جوڳياڻي.....

ستسنگي به روزانو سندن سکيا سان پويل وڃن

۽ ڀڄن ٻڌي ماڻ ٿيندا پٺي ويا. ڪيترا پريمي وري

ايترو ٿي پريوت ٿي پيا جو کين سندن وٽ

ستسنگم ڪرڻ لاءِ عرض ڪرڻ لڳا. پر ستگرن جي

آگيا بنان سندن لاءِ ڪوبه قدم ڪٽڻ ڏکيو ٿي چا پر

ناممڪن هو. سوامي جن جي اهڙي گرو ڀڄتي ۽

مريادا ڏسي ستگرو مهراج جن هاڻي ڏٺو ٿي ماذو

ڪافي قابل ٿي ويو ۽ سندس قابليت ڪافي پريمين

کي پاڻ ڏانهن ڇڪيو آهي ۽ هاڻي هي اڪيلي سر

به پريمين کي نام جو رس پياري سگهي ٿو.

۱۹۳۸ ۾ هردوار ۾ ڪنڀ جو ميلو لڳي رهيو هو.

ستگرو مهراج جن ان ميلي تي سوامي جن کي پاڻ

سان گڏ وٺي ويا. هي موقعو اچت جاڻي ويساڪيءَ

ڏينهن ۱۳ اپريل ۱۹۳۸ع تي گرو مهراج جن سوامي

جن کي هرڪي پوڙين تي وٺي ويا. اُتي صفيد

ڪپڙا پهرائي کين لاهوئي لباس پهرائي (گيروءَ رتـا

ڪپڙا) کين ديشا ڏيئي آشيرواد ڏنائون ته ماذو تون

هن راهه ۾ اڪيلو هلي لکن جي رهبري ڪرڻ جي

لائق بڙجي چڪو آهين. تڏهنجو ايشور ۾ اٿو
 وشواس ۽ بي مثال گ-رو پڳتي تڏهنجي هميشه راه
 روشن ڪندي رهندي. توکي هاڻي پرماتما کان سواءِ
 ٻئي ڪنهن به سهار جي ضرورت ڪانهي.

هر دوار مان گيرور ٿا ڪڍڻا ڀرائي ستگر
 مهراج جن کين سڌو حيدرآباد واري دربار تي وٺي
 آيا ۽ کين چيائون ته ساڌا! هاڻ تون هت رهي هيءُ
 دربار به سنڀال ۽ پيار ستسنگين کي ستنام ساڳيءَ
 جو سرڪيون. تون هاڻي گوڙن تي پريمين جو لاڏو
 بڙجي چڪو آهين ۽ ڪيترا پريمي تڏهنجي رهبريءَ
 جي راهه ويٺا ٿڪين. هيئنڙ هتي رهي ستگرن جي
 نڌل گيان جو پرچار ڪر.

حيدرآباد واري دربار تي رهي سوامي جن
 پريمين کي امرت پيارڻ لڳا. ڏينهن ڏينهن سندن
 شرڏالن جي سنڪيا ويئي وڌندي. سک ۽ شرڏا وچان
 اهي سندن لاءِ گلن جون مالهاڻون ڦل فروت ۽
 مڙيون آڻڻ لڳا. هڪ ڏينهن شرڏالن جي ٽولي سندن
 لاءِ فروت جا ٽوڪرا ۽ مڙين جون ڀيتيون ڪڍي آيا.
 اها سڀ ڀيٽا اچي سندن چورن ۾ رکيائون پر هنن
 نمونن سان کين اها سڀ ڀيٽا ستگر و مهراج جن جي
 چورن ۾ رکڻ جي آگيا ڪئي. پريمي سندن آگيا

هوجب سڄو پرساد وڃي سٽڳن جي چرنن ۾ رکيو.
 مها مندائيشور پنهنجي شش جي عزت وڌائڻ لاءِ
 چيو ته ابا توهين ته ساڌ ماڻهءَ جا پريمي آهيو. اهو
 پرساد هلي ان کي ارڙو ڪيو. ايتري ۾ سوامي جن
 اچي آئي پوئا. هٿ جوڙي عرض ڪيائون ته سائين
 هي سڀ توهانجا پريمي آهن. توهان ڪرپا ڪري
 هنن جي پيٽ قبول ڪريو. سڀ سٽڱرو مهرآج جن
 جي چرنن تي ڪري پيا. سٽڱرو مهرآج جن خوش
 ٿي ڪين خوب آشيرواد ڏني. چوڻ لڳا ته ساڌ تو
 گرن جي ايتري عزت ۽ مان رکايو آهي سو تنهنجا
 پريمي به سدائين ساوا ڇاوا رهندا. نهٺ سان ڪيتري
 نه آشيرواد ملي ويٺي.

”نندي ڏوازي، خاوند حضما نوڪري
 ڪيائين پنهنجي قرب سان عيبن کون آجي
 ڪنهن جي رهي ڪانه ڪا. منٺ موٽائجي
 نه ڄاڻا راضي، ٿيڙو ڪهڙي ڳالهه ٿي.“

ڪجهه ڏينهن حيدرآباد ۾ رهڻ کان پوءِ سٽڱرو
 مهرآج جن جڏهن نندي آدم وڃڻ لاءِ تيار ٿيا تڏهن
 سوامي جن هٿ ٻڌي چيو ته سائين توهان ڪانسواءِ
 هٿ اڪيلو رهڻ هن داس لاءِ ڏاڍو ڏکيو آهي. جي
 توهين هٿ رهندا ته هي داس به هٿ رهندو.

ستگرو مهرآج جن کين داداري ٿيندي چيو ته اسين
 پيا اينداسين ويداسين ٿون ڪا به چٽا نه ڪر
 ستگرن جو چوڻ ست وچن ڄاڻي انهن جي غير
 حاضريءَ ۾ سوامي جن درٻار کي چڱيءَ طرح سنڀاليندا
 رهيا. پريمين جو پريم وڌيڪ لڳو. سوامي جن به مٿي
 ٿي ڪيترائي پريهي ڪانئن نام وٺي سندن شش
 بڻجي پيا. اهڙيءَ طرح ستسنگم روڊي ديهڪ برابر
 ٻرندو رهيو. ڪڏهن ڪڏهن ستگرو مهرآج جن به
 منڊائي سميت اچي سنگت کي پريم روڊي وچن
 جي ورکا سان نوال ڪري ڇڏيندا هئا.

اتان ستگرو مهرآج جن سوامي جن کي پنهنجي
 پريمين جي سوال ٿي ڪڏهن ڪراچي ڪڏهن
 نوشهري ۽ ڪڏهن ٻين استادن تي ٻڌ سار ٿي
 ويندا هئا. ۱۹۶۰ع ۾ مئجسٽريٽ شري ڀڳت جو انهن
 ٽينهن ۾ وڪيل هو. پنهنجن جو بنگلو ٺهرايو. ڀڳت
 صاحب جن جي ماما ستگرو مهرآج ٽيئون ڀيرو جن جي
 چيلي هئي سو مڪان جي مهورت تي انهن ستگرو
 مهرآج جن سان گڏ سوامي جن کي به گهرايو. سوامي
 جن ان شپ موقعي تي ستسنگم ڪيو ۽ پنهجن گايا.
 سڄو ڪٽنب سوامي جن جي ستسنگم ۽ پنهجن ٿي
 جوهرن لڳو ٿاڍي هئي. ويٺي سندن ستسنگم

جو سڄي ڪٽنب تي ايڏو ٿم ڀر ڀاڙو ڀڙو جو شري
 گوڏو مل جي ڀائرن شري ڀوهو مل، شري ڦيرو مل ۽
 شري ڇاڻي مل پنهنجي مڪانن جي شپ مهورتن
 تي ستڱرو مهر اج جن سان گڏ سوامي جن کي به
 الڳ ڏيند ڏيئي گهرايو ۽ سندن تمام سٺي آڃيان
 ڪئي. ستڱرو مهر اج جن جي جوتي جوت سمانڻ
 کانپوءِ ڀڳت صاحب جو سڄو ڀر ڀاڙو سوامي جن کي
 شردا ۽ ڀڳتيءَ سان پوڄيندا رهيا.

سال به گذرڻ کانپوءِ ستڱرو مهر اج جن سوامي
 جن کي چيو ته ساڌ تون هاڻ هلي الڳ ڦليليءَ تي
 پنهنجو آشرم ٺهراءِ. هن آشرم تي سوامي گوال لعل
 کي رهائيو. اهو ٻڌي سوامي جن جي پيرن هيٺان
 چڻ ته زمين ڪسڪڻ لڳي. ٻڌنديئي چڻ چڪر اچڻ
 لڳا. ستڱرو مهر اجن جن کي وينتي ڪري چوڻ لڳا
 ته مهر اج توهين هي ڇا ٿا فرمايو؟ امراڻو درٻار
 کان الڳ ڪيو اهو مون خوشيءَ سان سٺو. هاڻ
 مورڳو ڀاڻ کان ٿي ٿا جدا ڪريو. اها جدائي
 برداشت ڪرڻ کان ٻاهر آهي. مان ائين توهان کان
 الڳ ڪونه ٿيندس. مونکي توهان کانسواءِ ڪا راه
 نظر نٿي اچي. تنهن تي يڪدم ستڱرو مهر اج جن
 کين گلي سان لڳائي دلداري ڏيندي چيو ته ابا

اٿين تون پاڻ کي اسان کان الڳ نه سمجهو. تون اسان کان دلئون ڌار ٿي نٿو سگهين. تون اسان جي من ۾ هميشه وسندڙي رهندين. اسين جتي ڪٿي توهان گڏ آهيو ۽ اسين جيئن حيدرآباد واري آسرام تي ايندا ويندا هئاسين تيئن هت اينداسين وينداسين. اهو اسان توکي وڃڻ ٿا ڏيون بلڪ اسين پنهنجي جيون جون آخرين گهڙيون به تو وٽ ئي گذارڻ اينداسين ۽ تون ان وقت اسانجي خوب شيوا ڪري گرو رڻ کان مڪت ٿي. ايترو دل اسن ملڻ کان پوءِ به سواهي جن جي اداسي کين مٽي. جيون به هيترو ڪڍڻ ڪشان ڏسڻ سان به ڪڏهن هٽائڻ ۽ نراس کين ٿيا هئا سو هن آديشن سندن من کي تمام گهڻو مايوس ڪري ڇڏيو.

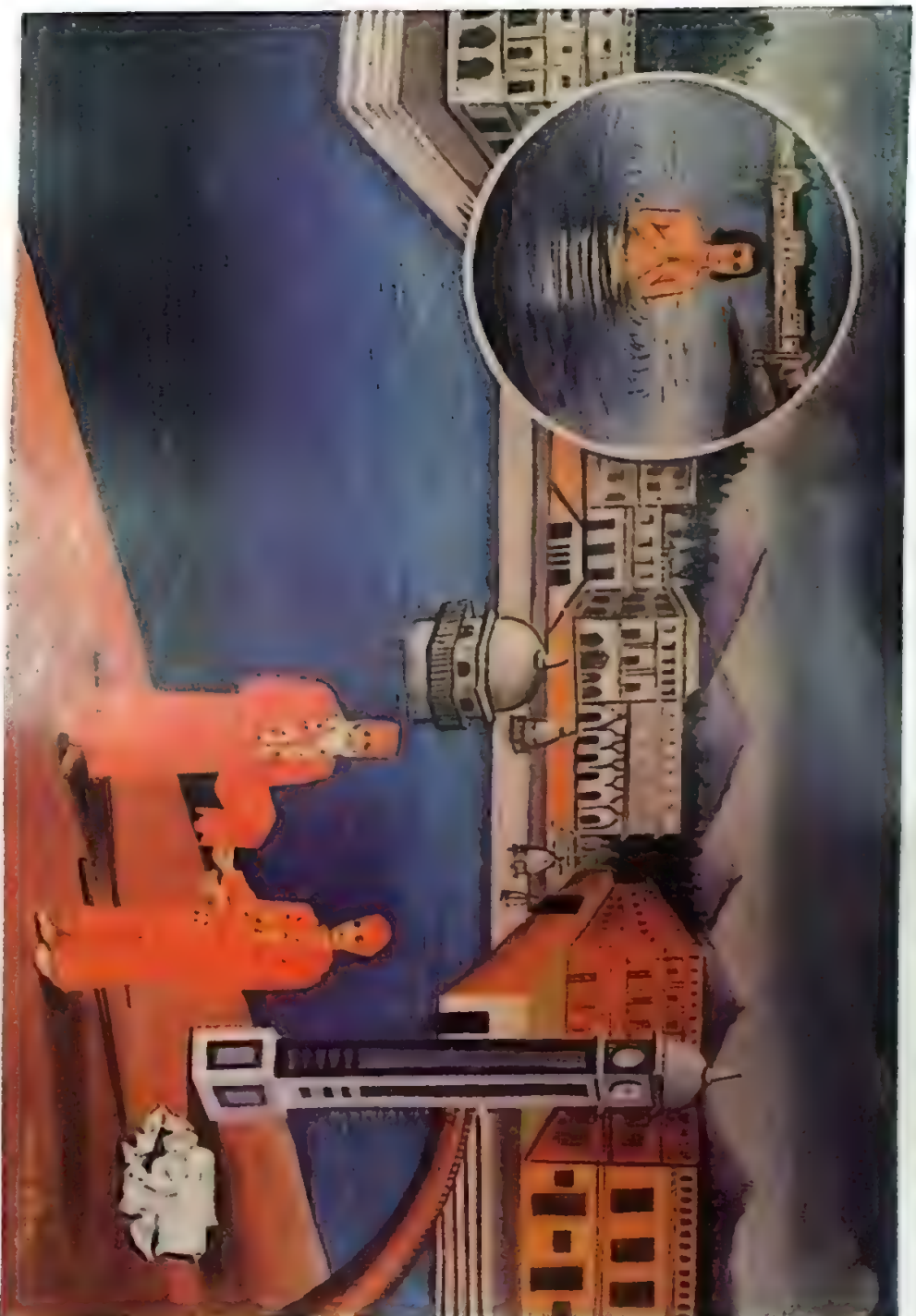
ستگرو مهراج جن ته ڄاڻي ڄاڻڻوار هئا، سو سندن من جي پيڙا سمجهي ويا. کين آڻت ڏيندي چوڻ لڳا ته هي ماڻهو! تون گهڻو ڏسو، تو ۾ اسان ڪا مڃيا ڏئي آهي. اها شڪتي ڏئي آهي جنهن جي دٿاران تون اهو ڪم ڪري سگهين ٿو جو دنيا ڏسندي انهيءَ ڪري ئي اسان توکي هي آديشن ڏنو آهي. توکي شايد پنهنجي انهيءَ ڀل جو مهاڀلي هنومان وانگر احساس ڪونهي. ايترو چئي ستگرو مهراج جن مهاڀلي هنومان جي ڀل کي ياد ڏيارڻ وارو درشتانت سوامي جن کي ٻڌائڻ لڳا.

درشتانت :- مهاڻي هئومان ۽-ون پتر هو ۽ ان
 ۾ ڀون ديو جي سمان آڻاهه شڪتي هئي. هڪ ڏينهن
 جيئن هو ماءُ جي گود ۾ کير پي رهيو هو ته سندس نظر
 تيز ڇمڪندڙ سورج تي پئي ۽ هو سورج کي ڏسي
 ماءُ جي گود ۾ ٽپا ڏيڻ لڳو ۽ آخر هڪ زبردست ڇلانگ
 ماري وڃي سورج تائين پهتو ۽ سورج کي ٻنهي
 هٿن ۾ بند ڪري ڇڏيائين. بس ڪن ڀل ۾ چارون
 طرف انڌو انڌو ڪار ٿي ويو. انهيءَ تي اندر غصي ۾
 اچي هئومان مٿان برهم استر ڦٽو ڪيو. جنهن جي
 لڳڻ سان هئومان مورچت ٿي ويو. پنهنجي پٽ کي
 هاريٽ مورچت ٿيندو ڏسي ڀون ديو کي ڏاڍو
 غصو آيو ۽ هن يڪدم سهي برهمانڊ ۾ هوا روڪي
 ڇڏي جنهنجي ڪري چارون طرف ترهي ترهي مڇي
 ويئي. سڀ ديوتائون گهٻرائجي ويا ۽ اچي هٿ
 جوڙي ڀون ديو جي اڳيان حاضر ٿيا. کيس وارون
 وار وينتي ڪري چوڻ لڳا ته وايو ۽ بنان پراڻ پکيڙو
 آدمي ويندو. انهيءَ ڪري پراڻي ماڻھو جي ڪلياڻ
 واسطي توهين وايو ۽ کي آزاد ڪريو. اسين سڀ
 ڀون پتر هئومان کي وردان ڏيئي ڪڙو ٿا ڪريون.
 ديوتائن جا هي مٿو وڃن ڀون پٽي ديو ديوتائن کي هٿ
 جوڙي چوڻ لڳو ته منهنجي پٽ کي آهر، آجيت،
 طاقت جو ساگر ۽ چتر ٿيڻ جو ور ڏيو ۽ اهو به وردان

ڏيو ته منهنجو پٽ رام جو پڳت ۽ ڀرسان رهڻ وارو
 بلوان ٿئي. اُن تي سڀني ديوتاڻن ٿڌا استو چئي
 هنومان کي اُهي سڀ وردان ڏنا. ٿڌهن کانپوءِ پون
 ڏيو وايو ۽ کي آزاد ڪري ڇڏيو. هاڻي هنومان هي
 سڀ وردان پاڻي مهاڀلي ٿي پيو ۽ بود ۾ پرڃي
 رشين جي آشرم ۾ وڃي اُنهن جو ڪرمندل ٿوڙي
 پاڻي وهائي ڇڏيندو هو. پهاڙن جون چوٽيون ٿوڙي
 وجهندو هو. هن اُتپات ڪري رشين کي ڏاڍو غصو
 آيو. سو کيس سراپ ڏنائون ته هي پون پتر هنومان
 تو اسان کي طاقت جي مدد ۾ اچي پریشان ڪيو
 آهي انهيءَ ڪري تون پنهنجي بل کي ڀاهي
 ويندين پر جڏهن ڪو توکي پنهنجي ڀل جي يادگيري
 ڏياريندو تڏهن توکي پنهنجي ڀل جو آڀاس ٿيندو ۽
 تون اُن ڀل جي سهاري اچرج ۾ وجهندڙ ڪم ڪري
 سگهندين.

جڏهن وقت شري رامچندر پڳوان ڏل، نيل، سگريو،
 هنومان ۽ مهايوگي جام-ونت سان گڏ ماڻا سڀتا جي
 تلاش ۾ سمنڊ جي ڪناري تي پهتا تڏهن اهو سوال
 اُٿيو ته هي آجهڳه سمنڊ ڪير پار ڪري سگهندو؟
 انهيءَ ٻڌڻ ۾ بيٺا هئا ته جامونت شري هنومان کي
 چوڻ لڳو ته هي مهاڀلي هيءَ وصال ساگر پار ڪرڻ
 جي طاقت صرف توب ٿي آهي. رڳو رشين جي

سدياس ڌاري

هر ٻار ۾ هر ڪي ماڻهي ۾ ئي، سڪرو مهر اچن ۽ ٽارن ڪهڙو ٽا ڪهڙا بهراڻا

سراپ ڪري ٿو ۽ پنهنجي آڻاھ شڪتيءَ کي ڀلجي
 ويو آھين ۽ مان ٽوڪي اُن طاقت جي ياد ڏياري
 رھيو آھيان جا ٿو ۾ اصل کان آھي. ھاڻي تون طاقت
 سان ست سمنڊ پار ڪري سگھين ٿو.

بس ھنومان کي تہ اُن طاقت ڪي ياد ڏيارڻ
 جي ضرورت ھئي. ھو شينھن گرجنا ڪري ٻھار جي
 چوٽيءَ تي چڙھي ويو ۽ اُتان آھڙي تـ چلانگہ
 لڳايائين جو اھو ٻھار پاڻال ۾ ھليو ويو ۽ مھاوير
 ھنومان شري رام جو من ۾ سمور ڪندو ائين سمنڊ
 پار ڪري ھليو ويو جڻ تہ سمنڊ نہ ھو، ڪو نالو ھو.

آھڙيءَ طرح درشتانت ٻڌائي ڪرو مھراج جن
 سوامي جن کي چوڻ لڳا تہ ھي مادو! تو ۾ بہ مھاوير
 ھنومان وانگر اھا شڪتي آھي جنھن جي ٻـل سان
 تون ھڪ چلانگہ سان سڀني ٻنڌن کان مڪت ٿي
 ھن سندسار روپي ڀو ساگر ڪي پار ڪري ويندين.
 اسان تو ۾ انھيءَ آوڪ ڪ آتم روپي پرڪاش جو
 درشن ڪيو آھي جنھن سان تون اڳيان روپي اندڪار
 کي ھٿائي گيان روپي پرڪاش کي ڦھلائي لکين
 دڪي پراڻين کي رستو ڏيکاري ڌرم جو چوندو
 جھولا ٿيندين. اُن شڪتيءَ ۽ پرڪاش لاءِ
 تون وڃي پنھنجي سر پنھنجي لائق وصال
 آشرم جي استاڀنا ڪر. اھو ٻڌي سوامي جن ستگرو
 مھراج جن جا چرڻ سپرڻ ڪري کانئن آگيا وئي

سندن آديش جو ڀالن ڪرڻ لاءِ ڀاري من سان ٺڪري
پيا. ڀنڌ ٿي ڀنڌ ڦليلي طرف هلندا هين ۽ هي ٻين
به چوندا هين .

شبد (سر ڀيرو)

اوکي سجھي ٿي اڳي راه
ڏاڍي زاري زاري

- (۱) گھائو آ جهنگل ٻيلو، اٿان آ هلڻو اڪيلو،
ڪانهي وڃڻ جي ٻي راه، ڏاڍي زاري زاري.
- (۲) گوڙ سنگھن جي آ، راڙ رڇن جي آ،
سڻي سڪي ٿو وڃي ساه، ڏاڍي زاري زاري.
- (۳) وات تي ويڙي پيا، وڙهن گھڙي پيا،
پيڙي سي ڪن ٿا پاه، ڏاڍي زاري زاري.
- (۴) مادو موت چاڙهي، ڏاڍي آ مشڪل چاڙهي ڀاري،
نات تون ڪر پنهنجي نگاه، ڏاڍي زاري زاري.

ڀڄن به پيا ڳاڻين ۽ ستڙن کي به پيا سنهارين
تم ڪيڏن منهنجو محبوب مون کان پري ٿي ويو .
ستڙو تم هڪ ڀاڱ به مونکان نٿا وٺڻ ۽ چوڻ پيا .

مونکي ڪهڙي خبر ائين ٿيندو آ،
سڄو ساهه سڄو ڇڏي هوندو آ،
غم ايندو آ لهي ويندو آ.

۽ر هئي ٿـ رڳو پيئي باهه ٻري،
منهنجو محبوب مونکان ٿيو آ ۽ري،
مونسان روح جون رهاڻيون اڄ ڪير ڪري.

هيءُ اُها برهم جي باهه جاڳي هئي جا پڳت
شرومڻي ميران جي دل ۾ ڪرشن لاءِ جاڳي هئي،
راڌا جي دل ۾ کان لاءِ جاڳي هئي، جا سور جي دل
۾ شيام لاءِ جاڳي هئي. هيءُ اُها برهم جي باهه آهي
جا پڳت کي سون وانگر تپائي اهڙو ڇمڪائي ٿي
جو هو پنهنجو پاڻ پلجي خوديءَ کي ماري وڃي
ٿو محبوب سان مشاهدو ڪري. ڪبير هن روحاني
راهه تي هلندڙن جون چار منزلون ٻڌايون آهن.
ڪبير جي راڻي موجب هيءُ آتما استري روپ آهي
۽ پرماتما سندس ڀتي آهي. جيستائين هن منش
کي پرماتما جو گيان نه ٿيو آهي تيستائين سندس
آتما ڪڍاري آهي ڪوري آهي. اها سندن پهرين
منزل آهي. جڏهن جڳياسوءَ کي پرماتما جو گيان
ٿئي ٿو ۽ کيس سنگرو دٿاران نام دان ملي ٿو ۽
۽ سندن ناتو پرماتما سان جڙي ٿو ۽ تڏهن سندس
ڪڍاري آتما سهاڳڻ بڻجي ٿي. انهيءَ کان پوءِ
جڳياسوءَ جي دل ۾ پرماتما کي پاڻ جي پيداس جاڳي
ٿي هو ڀرو کي پاڻ لاءِ ترقي ٿو ۽ پرماتما کي پاڻ
لاءِ هن سنسار جو تياڳ ڪري سوين سور سختيون

سهي ٿو. ٽپسيا ڪري ۽ جوڳم ڀڄائي ٿو. اها ورهڻي
 آتما جي ٽين منزل آهي. جڏهن ورهه جي آگهه ۾
 ڪام، ڪروڙ، اوپ، موهه ۽ اهنڪار جلي خاڪ ٿين ٿا
 ۽ جڳياسو پاڻ پلائي. سڀ ڪجهه پرماتما جي چرن
 ۾ اڀڻ ڪري ٿو تڏهن سندس اندر ۾ جوت جاڳي
 ٿي ۽ هو پنهنجي اندر ۾ ئي اُن پرڪاش ذريعي
 پرماتما جو درشن ڪري ٿو. ٻيو سڀ پيد ختم ٿيو
 وڃن آتما ۽ پرماتما هڪ ٿيو وڃن هاڻ هي آتما سڀي
 ٿيو وڃي اها چوٿين منزل آهي.

ستگرو مهراج جن سوامي جن کي پاڻ کان جدا
 ڪري هنن جي دل ۾ بهرهم جي آگهه لڳائي آهي.
 ڪانئن هي وڇوڙو برداشت نه پيو ٿئي. ائين سائين
 جن کي ساريندي ساريندي اچي قلبيءَ تي پهتا.
 من ۾ آندو مانتو هئي ته هٿ ۾ هڪ پاڻي به ڪانهي
 هاڻ هي آشورم ٺهندو ڪيئن؟ من ۾ چوڻ لڳا ته
 هاڻي گرو مهراج هن سنڪت ۾ ستامي وانگر اچي
 سهاء ٿين. ستامو به مون وانگر اسهه ٿي ڪرشن
 ڀڳوان وٽ ستن جي سوکڙي ڪٽي سهائتا لاءِ ويو
 هو تڏهن به ڀڳوان ڪرشن سندس ظاهري تم ڪا
 مدد نه ڪئي، نڪو پئسو ڏنو، نڪو دلاسو ڏنو، پر
 اندران ئي اندر اهڙي رحمت ڪئي جو ستامي
 جي پهچڻ کان اڳ ماڙيون محل ٺهي ويا، نوڪر

ڇاڪر اچي ويا. جيڪي پٽ تي هئا سي هن جي
 ديا سان عرش تي پهچي ويا. هاڻ به ڪا اهڙي مهر
 ڪن هن داس تي ته جيئن لهج پٽ رهجي اچي.
 ائين من کي آڻت ڏيئي پيا چون ته ماڻو منجهه نه
 جن ستڙن توکي الڳ ڪيو آهي. سوايتا به اهي
 ڪندا ۽ هن صفر کي اچي سڻائو بڻائيندا. اهڙي
 نموني دل ۾ ڀرار ٿا ڪرڻ لڳا.

ڀڄڻ (سر ڀواري)

سويلو سويلو سويلو ڪجانءِ،

ڀريو انت ويلو سويلو ڪجانءِ.

۱- ڏکيا ڏينهن سوامي اچن جي ڏکڻ جا،

ڏکڻ ۾ نه ڏاڏو ڏهيو ڪجانءِ.

۲- هميشه هري شل رهي ڏيان هي،

ورونون وارو ڀريو نه ويلو ڪجانءِ.

۳- سوي سور سختيون چپيان مان سدا،

نه ڳاري ڳڙهي ۾ ڳهيو ڪجانءِ.

۴- اچي هٿ ماڻو جي منهنجي مٿان،

ڀريو انت ويلي ٿون ميلو ڪجانءِ.

ستڙن کي ٻاڏائيندي ٻاڏائيندي هيٺي هنياو سان
 اچي پنهنجي منزل تي پهتا. هيءُ منزل به اڻانگي

هئي. نڪا هئي ڀت ۽ نڪا هئي ڇت، نڪو هو ڇير ۽
 نڪو هئي چانوَ. هيٺ هئي زمين ۽ مٿان کليو آڪاش
 هو ڀر-ر -

عاشقن ڌڙو ڌريو، در دوسن جي
 سمجھيائون سامي ڇوي اڳي ڀوءِ مرڻو
 هي ڪايا جو ڪرڻو مٽي وڌا م-ن مون

سوامي جن لاءِ هيءَ گهڙي ڪلن ڀريڪيا جي
 گهڙي هئي. ستنگرن کان سواءِ ٻيو ڪوبه سوارو کين
 نظر نٿي آيو. اُن وقت کين دل ۾ پروھلاڊ پڳت جي
 ڀريڪيا جي گهڙي ياد اچڻ لڳي جنهن وقت
 هرڻاڪشپ لوهه جو ٿنڀ ٽپائي پروھلاڊ پڳت کي اُن
 گرم ٻرندڙ ٿنڀ کي پاڪر ڀاڻڻ لاءِ حڪم ڏنو تنهن
 وقت باهم جهڙي لال لوهه کي ڏسي سندس دل
 دهڪجي ويئي هئي. پرماتما حينيتيءَ جو روپ
 ڌاري اُن باهم جهڙي ٿنڀي تي هلي پنهنجي هيٺي
 پر سڄي پڳت کي دلداري ڏيئي همت ٻڌائي اڀر
 دان ڏنو هو. اهڙي نموني ستنگرو موراج جن به ڪا مهر
 جي نظر ڪن ته هن ڪشت کان لنگهي وڃي ڀار
 ڀوان. هاڻ ته صرف سندن ئي سوارو آهي.

جيڪي منجهه جوان، سو تاريءَ ٽپي تنهنجي
 لطف جي لطيف چوي، تو وٽ ڪمي ڪانه
 عدل ڇڏان نه آنءُ، نڪو ڦيرو ڪج فضل جو

ستر ڪڇ ستار، آنءِ عيبن اگهاڙي آهيان
ڌڪين ڌڪڻ هار، ڏي-ئي پاند پناهه جو.

ائين پئي پرينءَ کي ياد ڪيائون. هاڻ ڪجهه
پريمين کي خبر پوڻ لڳي ته سوامي جن هت الڳ
آشرم ٺهرايڻ لاءِ اچي ڌوڻي ڌڪائي آهي سو سڀ
اچي سوامي جن جي شرڻ ۾ پهتا. هنن سڀني
سوامي جن جو خوب سواگت ڪيو ۽ چوڻ لڳا ته
سائين اسان جا وڏا ڀاڳ آهن جو توهان هتي اسان
جي بستيءَ ۾ آشرم ٺاهڻ لاءِ ڀڌا ريا آهيو. توهان
جي آشرم ٺهڻ سان اسان جو هيءُ لوڪ ۽ ڀرلڪ بڻي
سڦلا ٿيندا. توهان ڪرپا ڪري اسان تي مهر جي
نظر ڌريو ۽ اسان کي توهان جي شيوا جو موقعو ڏيو.
توهان جي شيوا ڪري اسين پاڻ کي ڌنيم
سمجهنداسين. اسان وٽ جيڪي ڪجهه آهي سو
سڀ توهانجو آهي. توهان رڳو حڪم ڪريو. هنن
پريمين ۾ شري ڪيشوداس جو پوليس ۾ ملازم هو
سو پڻ پنهنجي ڌرم پتني سان آيل هو. هو لڳاتار
شدادا سان سوامي جن ڏانهن بهاري رهيو هو. ڏيري
ڏي-ري هڪ هڪ ڪري سڀ پريمي سوامي جن کان
موڪلا ٿي پنهنجي گهر وڃڻ لڳا پر هي شدادو
ڀڳت ويلو رهيو. جڏهن ڏٺائين ته سڀني سيوڪن
جي وڃڻ کان پوءِ سوامي جن اڪيلا آهن تڏهن

اڳتي وڌي وڃي سندن چورن ۾ پنج هزار ڪيائين،
 پيٽا رکي کين عرض ڪيائين ته سائين توهان دل
 نه لاهيو هي تهچ پيٽ سويڪار ڪريو ۽ آشرم جو
 ڪم آرنپ ڪريو. باقي سائين اچي سهاء ٿيندو.

پڳت ڪيشوداس جي هيءَ املو پيٽ سويڪار
 ڪري سواهي جن گد گد ٿيڻ لڳا. پڳت ڪيشوداس
 کي آشيرواد ڏيئي چوڻ لڳا ته ابا ڏـون اڄ اسان
 وٽ پڳت شرومڻي دان ويرو پاماشاهه جو روپ ڌاري
 آيو آهين. جنهن وقت پنهنجي مائٽ پوميءَ کي آزاد
 ڪرائڻ لاءِ ڀرم ويو راڻا پرتاپ بن بن پتگي رهيو
 هو تنهن وقت اهڙي دڪي گهڙي آئي جو سندس
 وٽ پنهنجن ٻارن کي ڪارائڻ لاءِ ان جو داڻو به نه
 رهيو. جڏهن آخري روئي به بن بلاو ڪڍي ويو
 تڏهن سندس ابهر پٽ بک ۾ بيهڪال ٿي ڦٽڪڻ لڳو.
 هيءَ حالت ڏسي راڻا پرتاپ جي دل به اسان
 وانگر اڏي ويئي ۽ هو سوچڻ لڳو ته هاڻ اڪبر جي
 تعبيداري سويڪار ڪرڻ کان سواءِ ٻيو ڪو چاڙهو
 ڪونهي. اهڙيءَ دڪي ويل پاماشاهه سندس چورن ۾
 پنهنجي زندگيءَ جي سموري پونج جي رکي بلڪل ڏو
 وانگر دلداري ڏيندي چيو ته راڻا توهان دل نڍي
 نه ڪريو. هي سڀ ڪجهه توهان جو آهي، ديش جو
 آهي، توهين هن تهچ پيٽ کي سويڪار ڪري نئين

سر چٽوڙ کي آزاد ڪرائڻ لاءِ ڪم ڪندو. سو پڳت ڪيشو داس ٽون ڏنيم آهين جو هن ٺڪي ويل ٿو پنهنجو سڀ ڪجهه اسان کي اڀڻ ڪيو آهي. ستڱرو مهراج جن جاڻي جاڻي هار آهن هنن هيءَ گجھي ڪرپا ڪرڻ پڳوان وانگر هـن سڌامي روپي پڳت تي ڪئي آهي اهو سوچي بarmبار ستڱرو مهراج جن کي دل ٿي دل ۾ پرڻام ڪرڻ لڳا. ستڱرن جي ڪرپا جو ٿاهه ٿي ڪونهي. اندران ٿي اندر سڀ ڪم راس ڪيو ڇڏين .

هن پڳت جي ڀيٽ سوڍڪار ڪرڻ کان پوءِ سوامي جن آشرم جي اڏاوت جو ڪم شروع ڪري ڇڏيو. آشرم لاءِ زمين ته ستڱرو مهراج جن جي آڱيا سان سوامي جن اڳهه ٿي وٺي ڇڏي هئي. باقي اڏاوت لاءِ پنج هزار روپيا گنج هئا ڇاڪاڻ ته اُن وقت پنجن هزارن جو وڏو ملهه هو. شروع ۾ ٽن ڪمرن واري آشرم ٺهرائڻ جي رٿا رٿي ويئي. ڌيري ڌيري ڪم ڪندي ۱۹۴۱ ۾ آخر هي آشرم ٺهي راس ٿيو. دل ۾ نشوونو ڪيائون ته هن آشرم جو شپ مهورت ستڱرو مهراج جن جي پوٽر هٿن سان ڪرائجي ڇاڪاڻ ته سندن جي اسيم ڪرپاسان ٿي هي آشرم ٺهي راس ٿيو هو. ستڱرو مهراج جن ڪنڀ جي ميلي تي ڀرياڻو راج ويل هئا. اتان موٽي سڌو

حيدرآباد آيا تڏهن سوامي جن کين ويٺي ڪئي ته
 اوهان جي آشيرواد سان هيءُ آشرم ٺهي راس ٿيو
 آهي هاڻي توهان پنهنجن پويتر هٿن سان هلي اُن
 جو اڏگهائڻ ڪريو ته پوءِ مان اُن ۾ پرويش ڪندس.
 ستگرو مهرراج جن وڏي اُتساهه ۽ خوشيءَ سان وڏي
 ڌام ڌوم سان آشرم جو اڏگهائڻ ڪيو. اُن موقعي
 تي سڀني گرڀائرن کي گهرايو ويو. هون پوڄن
 ڪري آشرم تي جهنڊ وڇاڙهيو ويو. برهم پوڄ جي
 ويوستا ڪئي ويئي. سنت سماگم ٿيو. سنتن جا
 پوڄن ٿيا جن ته ميلو لڳي ويو.

آشرم جي ويوستا سڀني کي ڏاڍي وڻي.
 سڀئي اچرج کائڻ لڳا ته ايتري ٿوڙي وقت ۾ ساڌ
 ماڏو هيءُ آلوڪ آشرم ۾ اڪيلي سر بنان سهاري
 ڪيئن کڙو ڪري ڇڏيو. وچ واري هال ۾ گرو گرنٿ
 صاحب رکيو ويو. اُن سان گڏ ستگرو مهرراج جن جي
 تصوير رکي ويئي هئي. هال جي کاٻي پاسي واري
 ڪمري ۾ سوامي جن پنهنجي پتا صاحب کي رهايو
 هو جو هنن پنهنجي پتر رڻ کان جڳت گرو
 شنڪرآچاريہ وانگر اُڻ ٿيڻ پئي چاهيو. جڳت گرو
 شنڪرآچاريہ سنڀاسين لاءِ هڪڙو آدرش استايت ڪيو.
 ته سنڀاسيءَ کي پنهنجي پتر رڻ کان آڇو ٿيڻ ۾
 ڪوبه ٻنڌڻ ڪونهي. پتر رڻ کان آڇو ٿيڻ ته ثواب
 جو ڪم آهي. سو سوامي جن سنڀاس ڌارڻ ڪرڻ
 کان پوءِ به پنهنجي فرض جي پالن ڪرڻ ۾ پٺتي نه

چين و آباد سمنگ دربار

حمد و آباد م قلمچي ۽ تي لهر ايل، دربار جو لفظو

هئا. هال جي ساڃي پاسي سوامي جن پنهنجي رهڻ
جي ڪتيا ٺاهي هئي.

هاڻي هر روز نيم سان آشرم ۾ ستسنگم ٿيڻ
لڳو. پاڻ باجو وڃائيندا هئا. سندن چاچو ڏکڻ
وڃائيندو هو ۽ شري ٽيڪمداس ڊولڪ وڃائيندو
هو. سندن ڀڄڻن ۾ گرو ڀڄتيءَ جي اهاڻي ڀڪار هلندي
پئي آئي. هر ڀڄڻ ۾ گروءَ کي پيا پاڻ ٿيندا هئا.

ڀڄڻ (سر مانجهو)

منهنجا ستگر سائين دل مان شل نانءُ نه تنهنجو وسري.

۱- تخت ملي بادشاهه،

يا در در گريان گداڻي،

ڀل ملي نه هڪڙي پاڻي،

شل نانءُ نه تنهنجو وسري.

۲- سدا رهان مان چونگلن ۾،

يا موهيندڙ مڪان ۾،

ڀل بند رهان مان جيلن ۾،

شل نانءُ نه تنهنجو وسري.

۳- ديو ٿيان مان ماڻهن ۾،

مورڪ ٿيان يا سياڻن ۾،

ڀل وچان مان ڪوڙين ڪاڻين ۾،

شل نانءُ نه تنهنجو وسري.

سوامي جن جي دل ۾ اها آرزو هئي ته ستڱرو
 مهراج جن جي چوڻن ۾ رهي ساڌنا ڪريان جيئن
 سندن آشيرواد جو هٿ رهڻ سان جلدي منزل تي
 پهچي سگهان. پر ستڱرو مهراج جن جي ايللا ته عجيب
 هئي. هو چاهيندا هئا ته ٿورو وقت سندن وٽ رهي
 وري پري وڃن جيئن سوامي جن جلدي پنهنجي
 پيرن تي بيهي سگهن. سندن طريقو اُن چريا وارو
 هو جيڪا پنهنجي ٻچڙي کي ٿورو ڏاڍو ڏيئي پري
 هلي ويندي آهي ته جيئن اهو ٻچڙو ڏاڍو وڻڻ لاءِ
 آدمي سندس ٿاڻين پهچي. اهڙي نموني هو
 پنهنجي ٻچڙي کي اڏامڻ جي سکيا ڏيندي آهي.
 ساڳئي نموني ستڱرو مهراج جن به سوامي جن کي
 اڏياڻمگ کيتر ۾ اڏام جي سکيا ڏيڻ لاءِ هي طريقو
 اختيار ڪيو هو. سوامي جن به ايڪوويه سمان ستڱرو
 مهراج جن جي مورتيءَ جي استاڻا ڪري اُن جي
 سڪ سان پوڄا ڪري ساڌنا ڪرڻ لڳا. ستڱرو مهراج
 جن جي مورتيءَ کي ٿلڪ ڏيئي، گلن سان خوب
 سينگاري صبح شام ستڱرو مهراج جن جو دل ۾
 ڌيان ۽ سمرڻ ڪندا هئا. پنهنجي ستڱرن کي ڀڳوان
 جو سروب ڄاڻي انهن جي پوڄا ارچنا ڪندا هئا ۽
 انهن جي موما جا پڇن ڳائيندا هئا.

پڄڻ

ستگر جو ڌر ڌيان ٿون،

ڄاڻي سڄو ڀڳوان ٿون.

۱- قيصر ڪنگوءَ جا ٿلڪ بڻائي،

ڪر آرڙيءَ سان آجيان ٿون.

۲- گلن ڦلن جا هار بڻائي،

سڪ سان ڪر سڌمان ٿون.

۳- سرگن روپ ستگر ڄاڻي،

ڪر پريم سان پرڻام ٿون.

۴- ماڏو مهل جا هوتي اڏيئي،

ڪر پنهنجو ڪلياڻ ٿون.

آشرم جا سڀ ڪم ڪار ۽ شيوا ڀوجا نيم سان
ڪرڻ لڳا. صبح جو آسادي وار ٿيندي هئي. گرو
گرنٿ صاحب جو پاٽ ڪري وڃن وٺندا هئا ۽ اُن
وڃن کي پرماتما جو پاڻو سمجهي اُن جو منن ڪندا
هئا. شام جو ستسنگ ۽ گرو چرچا ڪندا هئا. سندن
ستسنگ ۾ ڪشش هئي ڏينهن پوءِ شرڏالو ويا پئي
وٺندا. آشرم ۾ سڄو ڏينهن هُج مٽي پيئي هوندي
هئي. شام جو ستسنگ کان پوءِ ڇوڙو چٽي پنهنجن
هٿن سان پريمين ۾ ورهائيندا هئا. سڀيئي شرڏالو
ڀڳت امرت روپي ڇوڙو چٽي کائي آڱريون چٽيندي

چوندا هئا ته هن ڇو ڇڏي ڇڏي ۽ هر اهڙو ته سواد آهي
 جو چٽيھن طعامن ۾ به نه ملي سگھندو. آڏي وٺي
 ڪي مان سمنان ڏنو، ڀندو هو، ٻاهران ايندڙ پريمين
 لاء پندارو سدائين ڪليل هو. پهرين پنهنجن پريمين
 ڪي ڪارائي پوء پاڻ کائيندا هئا. جيڪو پرساد پريمي
 ڪڍي ايندا هئا اهو سڄو حاضرين ويٺل سنگت ۾
 ورهائي ڇڏيندا هئا. هڪ دفعي رات جي وقت ڪي
 مهمان ٻاهران آيل هئا. جيڪو پوڄن تيار هو سو کين
 ڪارايائون ۽ پوڄن کائيندي شيواڌاريءَ کي چيائون ته
 ابا اندر ڏس جي انب هجن ته ڪڍي اچ. شيواڌاري
 چار انب ڪڍي آيو. سوامي جن شيواڌاريءَ کان پڇيو ته
 ابا سڀ انب ڪڍي آيو آهين. تنهن تي شيواڌاريءَ چيو
 ته ساڻين چار سٺا انب ڳولهي توهان لاء رکيا اٿم باقي
 انب ڪڍي آيو آهين. ڀولي شيواڌاريءَ سمجهيو ته هيءُ
 ڳالھ ٻڌي سوامي جن ڏاڍا خوش ٿيندا ۽ هونڪي
 شاباسي ڏيئي چوندا ته تو ڏاڍو چڱو ڪم ڪيو آهي
 جو گروه لاء چونڊي سٺا انب رکي آيو آهين. پر
 ڳالھ بلڪل الٽي ٿي سوامي جن چيس ته ڀت گهر
 آيل مهمان ڀڳوان جو روپ ٿيندو آهي ۽ ڀڳوان کي
 ته سڀ کان سٺي ۾ سٺي شيءِ ارڻ ڪبي آهي.
 هاڻي وڃ، وڃي اهي سٺا انب وڃي هنن ڀڳوان
 روپي مهمانن کي ڪاراء ته پوء اسين توکي شاباسي

ڏيون. اهي وڃن ٻڌي ويٺل سڀ پريمي سوامي جن جي مھانتا تي بلوار وڃڻ لڳا. سوامي جن پنهنجن پريمين کي ڏاڍو پائيندا هئا. سندن وٽ جيڪي هوندو هو سو کين ورور ڪري پيدا ڏيندا هئا. پريمي هڪ دفعو سوامي جن جي ويجهو اچڻ کان پوءِ هميشه لاءِ سندن ٿي ويندو هو. سندن ليلا به ڪرشن ڀڳوان وانگر اڀر ڀار لڳي پيئي هئي. جيئن هرڪا گوڀي چوندي هئي ته ڪرشن ته صرف منهنجو ئي آهي تيئن هرڪو پريمي چوندو هو ته سواهي جن ته صرف منهنجا آهن. سوامي جن مونکي ايترو ته پريم ڏنو آهي جيڪو سڳي ماءُ پيءُ به نه ڏنو. پريم پائي پريمي ويا پئي وڌندا. آشرم ۾ شردالن جو صبح کان شام تائين ڦاٽو لڳو پيو هوندو هو. هر وقت ستسنگ جو ديهان لڳو پيو هوندو هو. سوامي جن ستسنگ کي ڏاڍو گهڻو مھتو ڏيندا هئا. ڀڄن دٿاران ستسنگ جي مھتو کي سمجهائيندا هئا.

ڀڄن (سر ٿوري)

اٿي ستسنگ شانتي پاڻ لاءِ

پنهنجي من جي ميل مٽائڻ لاءِ

۱- ستسنگ ۾ سڄو گيان ملي،

۲- آتم جو پٽ ڏيان ملي،

سڃي نام سند و تم نشان ملي،

هيءَ راهه رام ويجهائڻ لاءِ...

۲- ستسنگم سمنڊ ۾ ناو اڻيئي،

سڃي رام هلڻ جي راهه اڻيئي،

جي پريو پست جي چاهه اڻيئي،

رڪم اڃتي وڪم وڌائڻ لاءِ...

۳- ستسنگم ۾ دڪم درد مٽي،

۽ ڪوٽ جنم جو قرض مٽي،

هن ديهه دڪيءَ جو مرض مٽي،

هيءَ دوا درد مٽائڻ لاءِ...

۴- جي ستسنگم ۾ پير پائيندي،

ڪڏهن مادو دوکو نه ڪاڻيندين،

سڄو لوڪ سڪي ڪري پائيندين،

رڪم ناتو توڙ نپائڻ لاءِ...

پڇن پورو ڪري چوڻ لڳا ته هيءَ مانڪم ديهه

اسانڪي پاڳن سان ملي آهي. هن انساني چولي ۾

ٿي اسين ڀرم ڀتا ڀرماتما کي پائي سگهون ٿا، سنسار

۾ جيڪي ٻيا جيو آهن انهن ۾ ٻڌيءَ جو اڀاو آهي

جنهن ڪري آهي ايشور کي پائڻ ۾ اسموت آهن.

انهيءَ ڪري اسين ڀل ڀل ڀرماتما جو سمور ۽ پڇن

ڪري ان کي پرايٽ ڪري پنهنجو جيون سڦل بنايون

نه ته اسان کي وري اهڙو سونهري موقعو هٿ نه

ايندو. هر روز ستسنگم ۾ اچي اسين انهيءَ راهه تي هلي سگهون ٿا. ستسنگم ۾ اچڻ سان من جي ميل ڌوڀڇي ويندي ۽ مايا جو ڀردو هٽي ويندو. تڏهن اسين پنهنجي اندر ۾ جهاتي پائي، من مندر ۾ پنهنجي ناڪر جو درشن ڪري سگهنداسين. ان سان ئي سڄي آند جي پراپتي ٿيندي. جي اسان هن مانڪم ديوم جو قدر نه ڪنداسين ته پوءِ اسان کي پڇتائڻو پوندو. انساني چولي جي اهميت کي سمجهائڻ لاءِ سوامي جن پنهنجن ستسنگين کي هيٺيون درشتانت ٻڌايو.

درشتانت :- هڪ راجا هوندو هو. راجا ٿاڊو نيڪ ۽ پرڄا پاڪ هو. سندس راج ۾ رعيت ٿاڊي سڪي هئي. سڀ طرف شانتِي هئي ۽ پندار پريا پيا هئا. پر اهو سڀ ڪجهه هوندي به راجا جي دل ۾ هڪ ڪنڊو هميشه چيندو رهندو هو. رات ٽينهن اها چنتا کيس ستائيندي رهندي هئي ته مون کان پوءِ هن راج جو وارث ڪير ٿيندو ڇاڪاڻ ته کيس ڪوبه اولاد نه هو. گهڻي پير فقير پڇاڻڻ کان پوءِ ڪنهن پوئلڳ سنت جي آڻيو واد سان سندس منو ڪامنا پوري ٿي، ۽ سڪي سڪي سالن کان پوءِ کيس هڪ سندر پٽ ڄائو. سڄي راج ۾ خوشيءَ جي لهر ڌوڙي ويئي. خوش ٿي راجا خزانن جا دوار کولي ڇڏيا، دل کولي

دان ڏٺائين. جڏهن سمجهي ڏان وٺي وٺڻ لڳو
 جي نظر محل جي صفائيءَ ڪرڻ واري تي پئي
 راجا وزير کي حڪم ڪيو ته هن کي هڪ سوني
 ٿاڻه هيرن جواهرن سان جڙيل انعام ڏنو وڃي. راجا
 جي حڪم موجب کيس سون جو سهڻو هيرن جواهر
 سان جڙيل ٿاڻه ڏنو ويو. اهو سيوڪ اهڙو سهڻو ٿاڻه
 وٺي ڏاڍو گد گد ٿيو. راجا سمجهيو ته هي امير
 انعام پائي هن جا دريدر دور ٿي ويندا ۽ هي
 سڪي جيون گذاريندو. پر ڪجهه ڏينهن کان پوءِ
 راجا جي نظر اوچتو ان صفائي ڪندڙ تي پئي.
 راجا اهو ڏسي ٿپرس ۾ ڀڄي ويو ته هو سيوڪ هيرن
 جواهرن سان جڙيل ٿاڻه ۾ مٽي ڍوئي رهيو هو. راجا
 کيس گهرائي پڇيو ته ابا تون اهڙي قيمتي ٿاڻه
 ۾ مٽي ڇو پيو ڍوئي هن جي بي قدري ڪرين. تنهن
 تي ان اڳيانءِ جواب ڏنو ته سائين منهنجو ته ڪم
 ئي مٽي ڍوڻڻ آهي ۽ مان هن ٿاڻه ۾ اهوئي پنهنجو
 ڪم ڪري رهيو آهيان. راجا کي هن جي بيوقوفيءَ
 ته ڏاڍو غصو لڳو ۽ وزير کي حڪم ڏنائين ته هن
 کي هن اماڻ سون جي ٿاڻه جو قدر ڪونهي. انهيءَ
 ڪري هن کان اهو ٿاڻه ڪسي کيس اوهه جو ٿاڻه ڏنو
 وڃي. صفائي ڪندڙ سون جو ٿاڻه وڃائي اوهه جي
 ٿاڻه ۾ مٽي ڍوڻڻ لڳو.

سوامي جن درشانت ٻڌائي پريمين کي چوڻ
 لڳا ته راجا روپي مالڪ اسان کي املهم هيرون ۽
 موتين جڙيل سون جي ٿالهم مٿل هيءَ مانڪم ديهم ڏني
 جي اسان ان جو قدر نه ڪيو ته مالڪ اسان کان هيءَ
 مانڪم ديهم ڪسي ڪيڙن مڪوڙن جي ديهم ڏيندو ۽
 پوءِ چور ياسي جي چڪرم ڦاسي پڇتائيندا رهنداسين
 پر سڀ ڪجهه وڃڻ کان پوءِ پڇتائڻ مان ڪوبه فائدو
 نه ٿيندو. انهيءَ ڪري جلدي سڃاڻم ٿي پرماتما سان
 مڪاميلو ڪريون.

اهڙا درشانت ٻڌي پريمين جي دل ۾ پرماتما
 کي ڀائڻ جي اُڪير پئدا ٿيڻ لڳي. هو ڪانئن جڳياسا
 وش پڇندا هئا ته سائين پڳوان ڪٿي آهي؟ پڳوان
 کي ڪيئن ڀائي سگهيو؟ سوامي جن کين پڇڻ
 دٿاران اهو راز کولي سمجهائيندا هئا.

پڇڻ

پوي نهارين چو ٿو،
 پهرين پنهنجو ڀاڻ سڃاڻ.

۱- هي جو دم سان دم هلي ٿو،
 تنهن ۾ ٿئي اهڃاڻ،
 سو جهي تنهنکي صاف صحيح ڪر،
 صاحب ٿو هي ساڻ.

۲- هيءَ جو سوڻو جڳت ڏسين ٿو،

سج چنڊ ۽ چاندان

سڀ جو سائين تون ئي آهين،

پرجهي پاڻ پڇاڻ.

۳- هيءَ جو اڏمير ڏسين اکين سان،

مايا جو سڀ ماڻ،

سڀ ۾ ساڳي جوت اٿئي،

هڪ لالڻ جي لالاڻ.

۴- من اندر ۾ مڃل اٿئي،

مڃل ۾ موهن جاڻ،

ماڏو ملي من موهن سان،

ڪر تون روح رهاڻ.

سوامي جن پڇن پورو ڪري پريمين کي چوڻ

لڳا ٿم پرماڻها اسان جي اندر آهي ۽ اسين پرماتما

جو درشن اندر جي اکين سان ڪري سگهون ٿا ۽

اهي اندر جون اکيون ٽڌهن ڪلنديون، جڏهن

اسان جو من نرمل ٿيندو ۽ من کي نرمل ڪرڻ لاءِ،

ستسنگم جي ضرورت آهي. اسان جو من مايا سان

مليو پيو آهي ۽ ٻيو ٻاهر پٽڪاڻي. من کي سمجهائڻ

لاءِ ۽ اندر جي طرف موڙڻ لاءِ اسان کي سنڌن

مهاڻائن جي سنگت جي ضرورت آهي. اهي سنڌ

مهاڻائون ئي اسان کي اها طاقت ڏيندا جنهن

ذريعي اسين هي ڀو ساگر پار ڪري سگهندا سين. سوامي جن چوڻ لڳا ته هن جيءَ ۽ مايا جي حالت نورينڙي ۽ نانگهه مڻل آهي. نانگهه ۽ نورينڙي جي جڏهن لڙائي لڳندي آهي تڏهن نانگهه جي ڏنگڻ سان نورينڙي تي زهر چڙهڻ لڳندو آهي، ان وقت نورينڙو ڊوڙ پائي ٻوٽن ۾ اڪي ويندو آهي. اُتي هو هڪ ٻوٽي سونگهڻ ۽ آهي جنهن جي سونگهڻ سان اُن جو زهر لهي ويندو آهي ۽ هن ۾ نانگهه سان لڙڻ جي طاقت اچي ويندي آهي ۽ نئين طاقت پائي هو نانگهه کي ماري لڙائي ۽ ٻه سو ڀارو ٿيندو آهي. نورينڙي وانگر هي جيءَ به نانگهه روپي سندسار سان ڀيو لڙي. جي هن کي سوپ پاڻي آهي ته ستسنگهه روپي ٻوٽي هن کي هر روز سونگهڻي پوندي. اها ٻوٽي هر روز سونگهڻ سان هو پنهنجي من کي جيتي پنهنجي اندر جهاتي پائي پرماتما جو درشن ڪري هي جيون سڦلو بڻائي سگهندو.

اهڙي نموني سوامي جن پنهنجن پريهين کي امرت روپي ستسنگهه جو آندو وٺائيندا رهندا هئا پر سندن دل ۾ ستگر و هراج جن جي سک ۽ چڪ لڳي پيئي هئي سو کانئن رهيو نه ٿيو. هڪ ڏينهن شام جو ستسنگهه پورو ڪري ستگرن جي درشن لاءِ نڪري پيا. درٻار تي پهچي ڏٺائون ته ستگر و هراج

جن رڻن ڪري اُتي اچي ويا هئا. ستڱرو مهر اڃ جن
 جو درشن ڪري سندن اکيون ٽڙيون ٿيون. ستڱرو
 مهر اڃ جن جا چرون پڪڙي کين عرض ڪيائون ته
 هاڻي هلي اسان جي ڪٿيا کي پوتر ڪريو. ستڱرو
 مهر اڃ جن کين دلداري ڏيئي چيو ته اسين تون
 ضرور هلنداسين. جيئن اسان جي سڪ توکي چڪي
 هتي آندو آهي اهڙي ئي سڪ اسان جي اندر
 تنهنجي لاءِ آهي. تون هر دم اسان کي ياد آهين. پر
 اسين تڏهن تنهنجي دربار تي اينداسين جڏهن
 تون ميلو لڳائيندين. سواهي جن اهو شرط خوشيءَ
 سان قبوليو. ڪانئن آشيرواد وٺي دربار تي آيا. ٻئي
 ڏينهن ستسنگم جي وقت پنهنجن پريمين کي اها
 خوشخبري ٻڌايائون ته ستڱرو مهر اڃ جن وٺي مهر
 ڪري اسانجي دربار کي پوتر ڪرڻ قبوليو آهي.
 پر هنن آڱيا ڪئي آهي ته دربار تي ميلو لڳائجي ۽
 مان توهان پريمين جي طرفان هلي لڳائڻ جي
 خاطري ڏيئي آيو آهيان. هاڻي اهو ميلو لڳائڻ جو
 بار توهان کي پنهنجي ڪلون تي کڻڻو آهي. هرڪو
 پريمي هن ڪارج کي پنهنجو سمجهي جي پورو
 ڪرڻ جو سڪلپ ڪندو ته ٻيڙا ئي پار ٿي ويندا.
 هرڪو پريمي پنهنجي شڪتي سارو سهيوگه ڪري ته
 هيءَ ڪا ڏکي ڳالهه ڪانهي. ان ڏينهن ستسنگم پر

پر ڀمين کي هڪڙو درشانت ٻڌاياڻون.

درشانت :- هڪ ڏينهن سنت مواتماڻون وڙ-ن تي ڏکڻا ساڻن گڏ سندن پريمي پڻ هئا. سنت هڪ ڳوٺ کان ٻئي ڳوٺ ۾ وڃي ستنسنگ ڪندا هئا. هڪ ڏينهن جيئن هڪ ڳوٺ کان ٻئي ڳوٺ وڃي رهيا هئا ته رستي تي هارين پنهنجن ڪيٽن ۾ اناج ڪٽي کڙن ۾ ڍڳن دٿارا اناج پئي کڙايو. ويچارا ڍڳا اناج مٿان پئي ڦريا. جي ڪو ڍڳو ڪنڌ هيٺ ڪري اناج کائڻ جي ڪوشش ڀڄو ڪري ته هاري کيس جهٻوڪ ڀڄو ڏکاءُ ڪري. هيءُ حال ڏسي ڪنهن دياروان پريميءَ سندن کان پڇيو ته سائين هيءُ ڪهڙو ناحق آهي جو اناج جا ڍڳ هوندي هنن گگدامن کي چپٽي کائڻ جي اجازت ڪانهي. تنهن تي سندن ڪين سمجهائيندي چيو ته ابا هي سڀ اڳين جنمن جو ڪرم آهي. اڳئين جنم ۾ هي ڍڳا وڏا ڌنوان هئا پر هنن پنهنجو ڌن ٽڄوڙين ۾ بند ڪري رکي ڇڏيو هو. سماج جي ڪنهن شپ ڪارج ۾ هنن ڌن سڦلا نه ڪيو، نه پاڻ کاڌاڻون ۽ نه ئي ٻئي ڪنهن کي کائڻ ڏناڻون. هن جنم ۾ ڍڳا بڻيا آهن اناج جا انبار سامهون هوندي به هي کائي نٿا سگهن. ايشور ڪرپا ڪري جيڪو ڌن اسان کي بخشيو آهي ان تي سماج جو پڻ حق آهي. انڪري سماج جي چڱن ڪمن جي ٻلي ڌن سڦلاو ڪنداسين ته اسان جا ٻئي لوڪ سڦلا

ٿيندا. هن لوڪ به نيڪي ۽ ناموس ٿيندي ۽ ٻلي
جنم ۾ اسان کي ان کان به وڌيڪ ملندو.

هي درشتانت ٻڌائي پريمين کي ساماڳ ڪن
۾ سهيوگم ڪرڻ جو مهڙو سمجهايا ٿون. ستسنگم پوري
ٿيڻ کان پوءِ هڪ پريمي جوڙو سندن شيوا ۾ حاضر
ٿيو ۽ کين عرض ڪيا ٿون ته سائين ايشور اسان کي
سيڪي ڏنو آهي سو هن ميلي لاءِ اسان جا ست هزار
روپيه قبول ڪريو ۽ ميلو ڌام ڌرم سان لڳاري
ستگر و مهراج جن کي سيڙهي ٿي هتي ٻڌارڇڻ جي
ننڍ ڏيئي اچو. سوامي جن هنن سچن پريمين جي
ايڏي سک ۽ شردا ڏسي خوشيءَ ۾ ڦوليا نه سمجها.
کين خوب آشورواد ڏيئي پئي ڏينهن وڃي ستگر
مهراج جن کي اها خوشخبري ٻڌايا ٿون. ستگر و مهراج
جن کان آگيا وئي آشورم تي هڪ و رات ميلو لڳاريائون
پورا ٽي ڏينهن اڪند پات هلندا رهيا، پندارا چالو
رهيا. سنتن جون مڊايون صبح کان شام پريمين
کي ستسنگم روپي اهرت پيارينديون رهيون. سوامي
جن جي دل ۾ ستگر و مهراج جن لاءِ جيڪا سک ۽
ترڻ هئي سا سندن پڄڻ مان جهلڪڻ لڳي.

پڄڻ

۱- دل ترقي ٿي جن جي خاطر،

سي سنت سچارا آڻيا،

- مهر ڪري مسڪينن مٿان،
 سي دائار دلاور آيا.
 ۲- ڪهڙي مهما تن جي ڳايان مان،
 لڪ ٿورا تن جا پايان مان،
 ٻاجھ ڪري ٻاڪ تي پنهنجي،
 سي ڀرم ڀيارا آيا.
 ۳- اڄ دل ڪي بهاري آئي آ،
 خوشي خوب من ۾ آئي آ،
 ڪهڙي پيٽ ڌريان تن جي اڳيان،
 پير پري جي هٿ آيا.
 ۴- ڪهي ٿيئون منگل منايان ٿو،
 ملي گيت تنهن سان ڳايان ٿو،
 ڪري ديا داسن تي دين ٻڌو،
 سي اندر اُڃيارا آيا.
 ستڱرو مهر اڄ جن جي وڏائيءَ جا گيت ٻڌائي
 ڀريمين کي ستڱرن جي موما سمجھائڻ لڳا ته ستڱرن
 جي موما چوڻ کان ٻاهر آهي. جي هي ڀروٽ سمان
 آهن ته اسين هڪ ڪڙ مڙل آهيون، جي هي ساگر
 آهن ته اسين هڪ ٻوند برابر آهيون، جي هي سورج
 آهن ته اسين سندن هڪ ڪڙ سمان آهيون.
 اکين جي سڦلا انهيءَ ۾ آهي ته اهي ستڱرن جو
 درشن ڪري ڪرتار ٿين چپ جي سڦلا ان ۾ آهي

تم اها سنگرن جي موما جا گيت ڄاڻي. هنن اکين ۾
سندن جوتي سمايل آهي ۽ دل ۾ سندن آند
سمايل آهي.

ارجن جو رت جڏهن شري ڪرشن ڀڳوان هلايو
تڏهن ئي مهاڀارت جي لڙائيءَ ۾ کيس سوڀ حاصل
ٿي، تيئن اسين به جڏهن هـن روپي رت کي
سنگرن کي اڀي ڪنداسين تڏهن هن سنسار
روپي سنگرام ۾ سوڀارا ٿينداسين.

سنگرو مهراج جن کي عرض ڪري چوڻ لڳا ته
مهراج ڪرپا ڪري پريمين کي امرت وڃن پياري
سندن پياس بجھايو. سنگرو مهراج جن سندن
عرض اونائي پريمين کي چوڻ لڳا ته :-

ساد سنگت جي ٽين لوڪ ۾
جانو ۽ ٻڙي ٻڙهاڻي
شردا سي جن ستسنگ ڪيا
۽ ورن ٻڌوي ڀاڻي.

سنگرو مهراج جن سنت سماگم جي موما
سمجھائڻ لاءِ ٻالامڪ رشيءَ جي جيون مان اُداھون
ڏيئي سنگت کي ٻڌايو :-

۱۔ ٻالامڪ مارگم ڪا ڏاڪو،
راھ مسافر ماري،

۱ڪ دن سڀت رشي وهان آئي ،
 ٽاڪي ٺڪت سڌاري ،
 ڪس لائي ٽم ڀاپ ڪرت هو ؟
 سنت وچن اچاري .
 ۲- سن ڀاپ ۾ مات پتا پڻ ،
 ساڻي پتر لڱائي ،
 ڀوڄ ڪنڊ سي آڻو پيا ،
 اب تو ناھم گوشتا ،
 بالمیک تب هس ڪر بولا ،
 ٽم تو چاهت چنتا ،
 بانڌ برج سي هم ڪو جائو ،
 پيچي آڪر لندا ،
 آپ بندڌا ڪر ڪرت پل تن ،
 سنتن ڀر ڀل جائی .
 ۳- سنتن ڪو وهان بانڌ برج سي ،
 بالمیک گور چليئا ،
 اسي ڀاپ ۾ مڃوھ سي شامل ،
 هو يا نا ٽم پليا ،
 ڪس وڌ پي ٽم هم ڪو ڀالو ،
 ڀاپ سنگي ٺوھن جوليا ،
 ائسي سن گور ٻار ٿياڳي ،
 آء ڀڙا شرڻائي

ڪهي ٿيئون پئي سٺا دٻاڻو.

اڀري چرني لپا
رام رام دي مٽو اسي ڪو.

اڀڪ جڳم ٻلاڻا
مرا مرا رت تين ڪال ڪا.

گيان اسي ئي ٻايا
سٺ سماگم ايڪ گهڙي پي.

ورڻا ڪهون نه جاني.

ستگرو مهر اڃ جن پجن جو اوت سمجھائي

پر يمين کي چون لڳا ته جهڙي نموني والهيڪ ستن

جي هڪ گهڙيءَ جي سماگم سان ڪوٽ ڪوٽ جا باب

ڏوٽي لوڪ ڀرلو ڪيو جهڙي نموني توهين

پهين سونهري موقعي کي هٿان نه وڃايو. ان کان

پوءِ ستنام ساڳيءَ جي ڏن اڳاٽي ستسنگ جي سماڻي

ڪيائون.

ميلي جي سماڻيءَ کان پوءِ سوامي جن ستگرو

مهر اڃ جن کي هٿ ٻڌي ڏماڻي ويٺي ڪئي نه

هاڻي توهين ڪري ڪري پنهنجو ڏنل وچن ٻورو

ڪيو. توهان هتي رهي مون داس کي پنهنجي شيوا

ڪرڻ جو موقعو ڏيو جيئن توهان جي شيوا ڪري هي

جيون سڦل بڻايان. هاڻي ڪيل واعدو ٻورو ڪريو.

هتي ئي اسڻ ڄمايو. ستگرن ورائيو بابا سڪ ۽ شردا

ٻئي ڏينھن شام جو ٺيھر اٿس۔ وسار سٿسنگ ٿيو۔
 سواھي جن ڀڄڻ لڳا ۽ ڀڄي ڀڄي ڪري اُمرت وڃڻ
 ٻڌاڻا. وڃڻ کان پوءِ سندن ڌيان رهندو هو ستگر و
 مھراج جن لاءِ ڪٿيا ٺھرائڻ ۾. جيئن ڪٿيا ٺھڻ کان
 پوءِ ستگر و مھراج جن جي دل کولي شيوا ڪري هي
 جنم سڦو ٻڌائي سگھون. اڄ سٿسنگ ڪندي پاڻ هڪ
 درشانت ڏٺائون جنھن ۾ سندن چٽا ۽ سنگاپ
 صاف ظاهر هو. اهو درشانت هن طرح هو:

درشتافت :- هڪ دفعي سنت مهاڻاڻون رڻن
ڪنڌي اچي هڪ ڳوٺ ۾ پهتا، سندن مرضي هئي
تہ ڪجهه ڏينهن هتي ئي آرام ڪري پوءِ اڳتي
وڃي، سو ڳوٺ جي چوڀال تي پنهنجي ڌوڻي رماياڻون،

ڪجهه وقت کان پوءِ ڪي شردالو پريهه سندن جي
 شيوا ۾ حاضر ٿيا ۽ کين رسوئي ورتائڻ لاءِ عرض ڪرڻ
 لڳا. تنهن تي سنتن کانئن پڇيو ته ابا ڳوٺ ۾ ڪو
 مندر يا ڌرمشالا آهي جتي اسين ڪجهه ڏينهن وڃان
 ڪري سگهون. ان سوال تي پريهه شانت ٿي ويا ۽
 ٻڌاڻ جواب ڏيڻ جي هڪ ٻئي ڏانهن نهارڻ لڳا.
 هنن جي خاموشي ڏسي سنتن سمجهيو ته دال ۾
 ڪجهه ڪالا آهي. هيءَ سر ل سوال ٻڌي هي سڀ
 هيئن سراپجي چو ويا آهن. سو چيائين ابا مندر ۽
 سواءِ ته هر ڳوٺ جا سين ۽ ڀاڳيا پنهنجي نڪ
 ناموسيءَ لاءِ ضرور ٺهرائيندا آهن. اهڙي نموني هتان
 جي سين شاهوڪارن به هن ڌرم جي ڪم ۾ پير پٺي
 نه رکيو هوندو. تنهن تي هڪ سياڻي کين جواب ڏنو
 ته هتان جا نگر سين دنيا دار آهن هرڪو قدم توري
 ٽڪي ڪٽندا آهن سو سندن ويچار ۾ مندر ۽ ڌرمشالا ٿون
 ٺهرائڻ فضول خرچ آهي. ان ڪري هن ڏس ۾
 هنن ڪڏهن هڪ ٽڪو به دان طور نه ڏنو آهي. انهيءَ
 ڪارڻ اسانجي ڳوٺ ۾ نه مندر آهن ۽ نه ئي وري
 ڪا ڌرمشالا آهي جتي مسافر به گهڙيون آرام ڪري
 سگهن. توهان هن ڳوٺ ۾ آيا آهيو، اسان جا وڏا
 ڀاڳ آهن. توهين هلي اسان جي گهر رسوئي ورتايو ۽
 رهو ان ۾ اسان ڪي بيحد خوشي ٿيندي. سنتن

سندن موهان نوازي لاء کين ڏنيو ڏنو. پر ان
 ڌرم-آتما نگر سين جي درشن جي اڇا ظاهر ڪئي.
 ڳوٺ جا ٻه بزرگه کين سين جي حواليءَ تي وٺي
 ويا. سنت سين سان گڏيا کين آشيواد ڏيئي ڳوٺ
 جو حال احوال پڇيائون. ڪجهه دير ڳالھ ٻولھ ڪرڻ
 کان پوءِ سين کان هلڻ جي اجازت گھريائون. سين
 من ۾ سمجهيو هو ته سنت حواليءَ تي آيا آهن ضرور
 دان دڪشٽا گھرندا، ڪو چنڊ وڃيرو وٺندا. پر هنن
 سنتن ته ڪجهه گھوڙ جي بدران کين خوب آشيواد
 ڏني ۽ هلڻ وقت پڇيائون ته ڪنهن قسم جي شيوا
 اسان جي لائق هجي ته ٻڌايو. سنتن جي هن عجيب
 همت ڪري سين کي حيراني ۽ بي چٽي ٿي سو
 کانئس رھيو نه ٿيو. سنتن کان پڇڻ لڳا ته سائين
 توهان ته ڪجهه به نه گھريو نه ٿي ڪنهن شيوا لاءِ
 آگيا ڪئي، نه وري پنهنجي همت اچڻ جو پريو جن
 ٿي ٻڌايو. هاڻي مهرباني ڪري اسان کي ڪجهه
 شيوا جو موقعو ڏيو. اهو ٻڌي سنتن پنهنجي جهوليءَ
 ۾ هٿ وڌو ۽ هڪ سٺي ڪڍي. سٺي سين ڏانهن
 وڌائيندي چوڻ لڳا ته جي توهين شيوا لاءِ زور ٿا
 پريو ته مهرباني ڪري هيءَ سٺي امانت طور پاڻ وٽ
 رکو اسين اها توهان کان پراوڪ ۾ وٺنداسين. سنتن
 جي اها ڳالھ ٻڌي سين کلڻ لڳو ۽ چوڻ لڳو ته

سائين ٿو هين مون سان مراڪ ٿا ڪريو ڀلا ڀروڪ ۾ هن
 لوڪ جي سئي ڪيئن ڪٽي سگهجي . هي سڀ ڪجهه
 هتي ئي رهجي ويندو . هٿين خالي آيا آهيون ۽
 هٿين خالي وينداسين . پوءِ مان ٿوهان جي هيءَ سئي
 ڀروڪ ۾ ڪيئن ڪٽي ويندس . تنهن تي سنهن چيس
 ته ابا تون بلڪل سچ ٿو چوين . جڏهن تون ڪ
 سئي ۾ هن لوڪ مان نه ڪٽي سگهندين پوءِ توجوهين
 ٿو ڇوڙيون سون چانديءَ سان ڀريون آهن انهن ۾
 ڇا ٿيندو ؟ ڇا تون انهن کي پاڻ سان ڪٽي ويندين
 جڏهن سڀ ڪجهه هٿ رهڻو آهي پوءِ ڇو ته ان کي
 سڪيارڻو ڪجي ، هي ڏن ڀر ماڻا اسان کي سندن
 ٺالي تي چڱا ڪم ڪرڻ لاءِ ڏنو آهي . دان پڇ ڪري
 هن جنم ۾ ناموس نڪرندي ۽ ڀروڪ سهيو ٿيندو
 انهيءَ ڪري هن ڏن کي ڀلائي جي ڪمن ۽ دين
 ڏکين جي شيوا ۾ ڪم آڻڻ گهرجي . هن ڳوٺ ۾
 ڀوڄا ارچنا لاءِ مندر ٿي ڪونهي . گهرجائو مسافرن لاءِ
 ڌرمشالا به ڪانهي . هي سڀ سماج شيوا جا ڪم آهن
 انهن تي ڏن خرچ ڪرڻ سان ڏن سڪيارڻو ٿيندو
 ۽ ٿوهان جي ناموس ٿيندي . سڀ کي سنهن جي
 ڳالهه سمجهه ۾ اچي ويئي ۽ سنگت ڪيائون ته اڄ
 ئي ڌرمشالا ۽ مندر جي نرمان جو ڪم سنهن جي پويتر
 هٿن سان شروع ڪندس . سڀ جي مدد ڪري ۽

ڦير وڌسي ڳوٺ وارا خوشيءَ ۾ ڦـولـيا نه سمايا . سنڌن
 جي آشيرواد سان ان ڳوٺ ۾ مندر به ٺهيو ۽ ڌرمشالا
 به ٺهي . سيٺ هاڻ خوب سداورت ڪرڻ لڳو .
 سندس درٿان ڪو به سوالي خالي نه ويندو هو .
 اهڙي ذهوني سنڌن جي سکيا پاڻي سيٺ هن لوڪ ۾
 جس ڪمايو ۽ ڀرلوڪ به سهيلو ڪيو .
 ستسنگم ڪان پوءِ آرٽي ڪري پلو پاٿاڻون ۽
 سڀني پريمين کي پرساد ڏنائون . پرساد وٺي سڀيئي
 پريمي مٿو ٽيڪي پنهنجي گهر روانا ٿيا پر مٿا
 گوپي پاڻي سوامي جن جي چرن ۾ ويٺي رهي . سوامي
 جن ڪانهس پڇيو ته گوپي پاڻي سڀ سڪم آهي نه ؟
 ڇو توکي ڪجهه پڇڻو آهي . تنهن تي گوپي سوامي
 جن کي هٿ جوڙي عرض ڪيو ته اڄ توهين ڪنهن
 چنڊ ۾ آيو . توهان جو من منجهيل آهي . ڪابه تڪليف
 هجي ته مون کي حڪم ڪيو مان ڀٽا شڪتيءَ سان
 توهان جي شيوا ڪنديس . تنهن تي سوامي جن
 پنهنجي من جو حال ساڻس اوريو . کيس چيائون ته
 وٺي رحمت ڪري ستگر و مهراج هتي رهڻ جو عرض
 اڳوايو آهي پر سندن رهڻ لاءِ الڳ ڪتيا ٺهرائڻ جي
 ڪونه ڪارڻ ڪري
 ضرورت آهي . پر سونهري موقعو هٿان
 خيال اٿم ته هيءُ مٿا گوپي سندن هي ويٺا
 نه ڏکري ڏجي .

ٻڌي نڪا ڪٿي هم نڪا ڪٿي ٿم، نڪ مان هيرو لاهي
ڪٿي سوامي جن جي چرڻن ۾ رکيا ٿين. سوامي جن
کان اهو ڏسي چوڪ ڏڪري ويو. ڇاڪاڻ ته هيرو
سهاڳهه جي نشاني آهي. سو جياڻو نس ته مائي ٺو هي
ڇا ڪيو تون سهاڳڻ آهين نڪ جهـ و هيرو ڪيئن ٿي
لاهي اسان ڪـي ڏين. تڏهن تي گوڙي ٻائي چوڻ
لڳي ته سائين منهنجي سهاڳهه جا رکشڪ توهين آهيو
توهان جـي آشيرواد سان منهنجو سهاڳهه سلامت
رهندو. هيرو منهنجي سهاڳهه جي ڪهڙي رکشا ڪندو.
هي هيرو توهان جي چرڻن ۾ اڀڻ ڪري آءُ تـوهان
کان سهاڳهه جي بيگم ٿي پدان. اڄ ٻارهن سالن کان
منهنجو مالڪ ولايت ڪماڻڻ ويو هو پر اڄ سوڌو سندن
ڪوبه پتو ڪونهي. توهين رحم جـي نظر ڪيو ته
منهنجو سهاڳهه سلامت هجي ۽ اچي جلد مون نمائيءَ
سان ملي.

هيرو وٺي سوامي جن گد گد ٿيا سندن سڀ
ڇنتاڻون سميت ٿي ويئون. هاڻي هيرو مائي
ستگر و هراج جن لاءِ ڪڍيا ٺهراڻن جو ويچار ڪري
مائي گـوڙي ۽ سميت ستگرن جي شيوا ۾ حاضر ٿيا.
مائي گـوڙي ۽ جي اگهه شڙڏا ۽ موان ٿيا جـي
سموري ڳالهه ڪين ٻڌايا تون. ستگر هراج جن
سهاڳهه جي نشاني هيرو جي پنهنجن گرن لاءِ ڪيل

قرباني لاء مائي گوپيءَ کي خوب آشيرواد ڏني ۽
 چيائونس ته جلد تنهنجو وڇڙيل گھوٽ راجا اچي
 ملندو ۽ سوامي جن کي چيائون ته ماڻهو تنهنجون
 ششياڻون سڌائين سهاڳڻيون رهنديون اسين مائي
 گوپيءَ جي سمپورڻ دان تي بيهندو خوش آهيون.
 هي دان الوڪڪ ۽ انوکو آهي. هن ”سмпорڻ دان“
 جو تمام وڏو مھتو آهي. تنهن تي مائي گوپي ستگر و
 مھراج جن کان ”سмпорڻ دان“ جو ارت پڇيو. ستگر و
 مھراج جن سمپورڻ دان سمجھائڻ لاءِ کين هڪ
 درشتانت ٻڌايو جو هن ريت آهي.

درشتانت: — ڀڳوان گوتم ٻڌ اعلان ڪيو ته ڌرم
 پرچار لاءِ هو هڪ ڏينهن دان سويڪار ڪندا.
 ڀڳوان ٻڌ جنهن راج پان، تاج، تخت ڪٽنب
 ڀريوار ۽ ڌن وڌائي جو تياڳم ڪيو هو، جنهن سنسار
 جي وشيم واسناڻن تي جيت پاتي هئي، اهو نرليپ
 سنڀاسي هڪ ڏينهن دان گرھڻ ڪندو. اها خبر
 چارون طرف هوا وانگر ڦهلجي ويئي. امير غريب
 داني داڻا پنهنجي وت آهر ڇڏي سان دان سامگريءَ
 جو بندوبست ڪرڻ لڳا. جيڪو ڪڏهن به دان نه
 وٺندو آهي سو هڪ ڏينهن دان گرھڻ ڪندو. داني
 داڻاڻن لاءِ هي هڪ سونهري موقعو هو. الاڻجي اهڙو
 موقعو وري ملي يا نه ملي.

آخر مقرر ڏينهن اچي ويو. نگر جي ٻاهر هڪ
وڻ هيٺان ڀڳوان ٻٽ شانت پاڻ سان ويٺا آهن. سندن
پٺيان بڪشو ۽ سندن شش بيٺا آهن. دان ڏيندڙن
جي اڀار پيڙ لڳل هئي. ٽولن جون ٽوليون اچي
رهيون هيون ۽ پنهنجي پيٽ ڀڳوان جي چرڻن ۾
رکي پاڻ کي وڻياڳي سمجهي ڀڳوان جي امرن
وچڻن کي ٻٽ لاءِ پنهنجي پنهنجي جڳهه تي ويهي
رهيا آهن. جڏهن اچي پيڙ اُمرِي رهي آهي. سڀني
طبقن جا ماڻهو وڏي شرڏا سان پنهنجي سامڙي آهر
هن مهاڳيم ۾ پنهنجي آهوتي وجهي رهيا آهن. هن
مياڻي ۾ سڀني درجن جا ماڻهو، ننڍا وڏا استري
پوش غريب ۽ شاهوڪار اچي رهيا هئا.

مگت جي راجا بنارس زمين، محل، هاڻي، گهوڙا
وغيره پيٽ ڪيا. سين شاهوڪارن هيرا - جواهر سون
۽ چانديءَ جا زيور ڀڳوان جي چرڻن ۾ اڀڻ ڪيا.
ڀڳوان جو دان سويڪار ڪرڻ طريقو به انوکو هو.
ڀڳوان پنهنجو ساڄو هٿ ڦهلائي دان سويڪار ڪري
بدان ڏسڻ جي شش کي ڏيندا پئي ويا.

اڃانڪ هڪ ٻڏي ماڻهي آئي ۽ چوڻ لڳي ته
ڀڳوان مان هڪ نرڏن ٻڏڙي آهيان. مون وٽ توهان
کي ڏيڻ لاءِ ڪجهه به ڪونهي. اڄ مون کي صرف
هڪ انب بکيا ۾ مليو. اڄ مون ٻڌو ته ڀڳوان ڏناگت

دان گرهڻ ڪندو. ۽ ر ان وقت مان اڌ انب ڪاڻي
 چڪي هئس. ۽ ر هيءَ منهنجي ڪل پونجي آهي
 جيڪا مان توهان جي چرڻن ۾ پيٽ ڪرڻ ٿي چاهيان.
 حاضرين جنتا، راجائن ۽ سينين ڏٺو ته پڳوان
 ٻڌت يڪدم پنهنجي آسٽ تان هيٺ لهي آيو ۽ ٻئي
 هٿ ڦهلائي ان ٻيڙي ۽ جي پيٽ سويڪار ڪئي.
 لکن ڪروڙن جو دان ڏيڻ وارا پنهنجي دان
 تي ايمان ڪرڻ وارا سپت شاهوڪار پڳوان ٻڌت دواران
 هن نرڌن ٻيڙي کي اپار مان سمنان ملندو ڏسي
 عجب ۾ پئجي ويا.

آخر راجا بنارس کان رهيو نه ٿيو. هن پڳوان
 کان پڇيو ته پڳوان! املھ کان املھ پيٽ توهان هڪ
 هٿ ڦهلائي بهان ڏسڻ جي سويڪار ڪئي، پر هن
 ٻيڙي جي خسيس اڌ انب کي سويڪار ڪرڻ لاءِ توهان
 پنهنجو آسٽ ڇڏي هيٺ لهي آيا، ان ۾ ڪهڙو راز
 آهي؟

گوتمر ٻڌ مسڪرائي چوڻ لڳا، هن ٻيڙيءَ
 پنهنجي سموري پونجي مونکي دان ڪري ڇڏي
 آهي. هن ويڇاريءَ وٽ صرف اهوئي انب هو ۽ اهو
 انب ئي سندس ڪل پونجي هو جو هن مونکي
 ڏيئي ڇڏيو. هن پنهنجي لاءِ ڪجهه به نه بچايو.
 توهان پنهنجي اپار ڏن جو صرف هڪ ننڍو حصو

مونڪي دان طور ٿڌو آهي ۽ ان لاءِ ٽوهان کي دان
 ڪرڻ جو وڏو اهڻڪار به آهي ته اسان مهاداني آهيون
 ۽ اسان وڏو دان ڪيو آهي. ڀر هن ٻيڙي پنهنجي
 سروسيم سمورو اسانڪي ارڙڻ ڪري ڇڏيو تڏهن به
 سندس چوري تي ڪيتري نه ڪروڙا ۽ نمرتا جهڙي
 رهي آهي.

ستگر و مهر اج جن جو هيءَ درشتانت ٻڌي مانا
 گوپيءَ جو نمرتا سان ڪنڌ جهڪي ويو. سندس اکين
 ۾ خوشيءَ جا آنسو ٽرڻ لڳا ۽ ستگر مهر اجن کي عرض
 ڪري چوڻ لڳي ته سائين ٽوهان وڏي مهر ڪري
 منهنجي هن تهج پيٽ کي سويڪار ڪري مون تي
 وڏو اڻڪار ڪيو آهي. منهنجو هي جنم سڦل ٿيو،
 ستگر و مهر اج جن کيس آشيرواد ٿيندي چيو ته
 تڏهنجي هيءَ قرباني انوکي آهي. اسين هن پيٽ
 کي سڀني کان املو ۽ بي مثال ٿا سمجهون. ايشور
 کي ڀار ٿا ٿا ڪريون ته تون سدا سواجڳ رهين ۽
 جلد به جلد تڏهنجو گهوٽ راجا اچي توهان ملندو.
 مانا گوپي ستگر و مهر اج جن کي هيرو دان
 ڪري پاڻ کي ٿنڀ ڀڻي سمجهيو. سو چيائين اڄ
 منهنجو جيون سڦل ٿيو جو هن در تي منهنجو ڪڙو
 اگواهيو آهي. ستگر جن جي آسپس سان مون کي هن
 هيرو ٻدران ضرور سچو هيرو ملندو. ٿيو به ائين،

جيئن مائاگويي دربار مان گهر پهتي کيس شپ سماچار
 مليو ته سندس وچڙيل پتي ٻارهن سالن کان پوءِ
 اچي رهيو آهي. اها خبر پتي هوءَ جنسي جو وڃڻ
 لڳي ۽ سڀني کي چوڻ لڳي ته هيءَ سڀ ستڱرن
 جي ڪرپا سان ٿيو آهي. جڏهن سندس پتي گهر
 پهتو تڏهن مائا يڪدم کين ستڱرن وٽ مٿو ٽيڪڻ
 لاءِ دربار وٺي آئي. ستڱرن کي وارون وار ڏنڊون
 ڀرڻ ڪري چوڻ لڳي ته هيءَ سڀ توهان جي
 ڪرپا سان ٿيو آهي. توهان جي دعا سان ئي اڄ
 وچڙيا اچي مليا آهن. ٻارهن سالن کان هنجون
 هاريندي اکين جو آب ٿي سگهي ويو هو. توهان جي
 مهر ميا سان ڪن به لهجوا ٿي لهي ويا. ستڱرن جي
 موما اڀرم پاري آهي. انهن جو گڱڱڻ ڪرڻ کان ٻاهر
 آهي. ورور ڏيئي پيئي چوي -

سات سمندر مس ڪرون،

قلم ڪرون بدراءِ،

ساري بسدا ڪو ڪاغذ ڪرون،

تو پي ڪرؤ ڪن لکيا نه جاءِ.

ستڱرو مهر اڄ جن ۽ سوامي جن جوڙي کي
 خوب آشيرواد ڏيئي پڪرون پهرائي پوساد ڏيئي
 روانو ڪيو. هاڻي ستڱرو مهر اڄ جن سوامي جن
 کي چوڻ لڳا ته ماڻهو هاڻ تون خوشيءَ سان

اسان جي لاء ڪٿيا ٿورا. ٿيسٽائين اسين ٽنڊي آدم واري درٻار تي ٿا هليون جيئن ڪٿيا تيار ٿئي-
ٿيئن تون اسان کي وٺڻ اچجانء.

ستگرڙو مهراج جن جي وچڻ کان پوء ڏينهن رات خود پاڻ ساڻهون بيهي ڪٿيا تيار ڪرايائون. انهيءَ سدوريءَ گوڙيءَ جو انتظار ڪرڻ لڳا جڏهن ستگرڙو مهراج جن اچي کين شيوا جو شپ موقعو ڏيندا. پر شوٽر جي مهني ۾ ڪٿيا ٺهي راس ٿي. سوامي جن جي خوشيءَ جو ڏکاڻو نه هو. ستگرڙو مهراج جن کي وٺڻ لاء يڪدم ٽنڊي آدم وچڻ جي تياري ڪرڻ لڳا. وچڻ کان اڳ ڪٿيا ۾ ستگرڙو مهراج جن جي رهڻ لاء هر شيءِ جو بندوبست ڪيائون. جيئن کين ڪنهن به قسم جي ڪا به ٽڪليف نه ٿئي. سڀ طرح جو بندوبست ٿي وچڻ کان پوء ٽنڊي آدم واري درٻار تي ستگرڙن جي اڳواڻيءَ لاء پهچي ويا. کين هٿ جوڙي عرض ڪيائون ته اوهان جي ڪرپا سان هاڻي ڪٿيا ٺهي تيار ٿي ويٺي. هاڻ ٽنڊي وچڻ پاليو ۽ داس جي ويٺي قبول ڪريو. ستگرڙو مهراج جن سوامي جن جو عرض اڏاڻو ۽ چوڻ لڳا اسان توهان واعدو ڪيو آهي. سو ضرور پورو ڪنداسين. پر شوٽر جو مهلو آهي ۽ ٽنڊي رستي به هاڻ نڪ ٺهي رهي. سو اسان جي خود مرضي آهي

تم هان پڇاڙيءَ جو هلي تو وٽ آرام ڪريون.
 گرو مهراج جن جي اچڻ جي خبر پهچي ۽ وانگر
 سڄي حيدرآباد ۾ ڦهلاجي ويئي. ستگرُو مهراج جن
 جي درشن ڪرڻ لاءِ درٻار تي پريمين جو ٿانتو لڳي
 ويو. سڀني پريمين ستگرُو مهراج جن جو گلن جي
 ورڪا ڪري خوب سواگت ڪيو. اُن وقت سوامي
 جن پنهنجي مٺڙي منار جي آجيان ۾ هيٺيون
 ڀڄن ڳايو.

ڀڄن (سروهاڙي)

- ۱- مليا سنت سجان پينر ڀاڳه وڏي سان
 آيا اڱڻ ڀڳوان پينر ڀاڳه وڏي سان.
 ۱- جنم جنم جا جاڳيا ڀاڳه!
- ۲- جاڳيا ڀڳيم ڀرتان، پينر ڀاڳه وڏي سان.
 ۲- پريم ڀريت ۽ هر ڀڳتيءَ جا!
 پري ڏٺائون جام، پينر ڀاڳه وڏي سان.
- ۳- سڦل ٿئي سڀ شيوا پوءِ جا!
 ٿڌا سڀ ڪلياڻ، پينر ڀاڳه وڏي سان.
- ۴- من ميلي اڄ ماڏو مليا!
 ڪري آيا احسان، پينر ڀاڳه وڏي سان.

پريمين کي مٿيون ڀڄن ٻڌائي سوامي جن
 چوڻ لڳا ته اسان جا وڏا ڀاڳه آهن جو ستگرُو مهراج

جن جهڙا اوتاري ڀرڻ وڌي مهر ڪري اسان جي
 وچ ۾ اسان جو اُڌار ڪرڻ لاءِ ڀڃڻا رڳا آهن. ستنگڙ
 مهراج جن ڀارس کان به مڻي آهن. ڇاڪاڻ ته ڀارس
 ته اوهه کي سون بڻائيندو آهي ڀر ڀورن سنڌ
 مهاڻا خود ڀرماتما جي ڀڳتيءَ جي رنگ ۾ رنگيل
 هوندا آهن ۽ ٻين جيون کي به اندر ۾ ڀرماتما سان
 جوڙي، پوءِ ساگر مان ڀار ڪندا آهن. ڪبير صاحب
 ڀڻ سنڌن جي موما ڪندي چيو آهي ته :

”ڀارس ۾ اور سنڌ ۾، ٻڙو انٿرو جان،
 وهه اوهه ڪنڇن ڪري، وهه ڪري آپ سمان.

ستنگڙ مهراج جن جي موما جيتري ڪجي
 اوتري ٿوڙي آهي. سندن موما ورنن ڪرڻ کان
 ٻاهر آهي. اهڙن سڄن سنڌن جو سنگم ڀاڳن سان
 وڻ ڀاڳين کي ئي نصيب ٿيندو آهي. سنڌ ٿلسيداس
 رامائڻ جي سند رکندڙ ۾ اهڙن سڄن سنڌن جي
 ستسنگم جي موما بڻائيندي چيو آهي ته جيڪڏهن
 سرگم ۽ موڪش جو سڪم تارازيءَ جي هڪ ڀاڙي ۾
 رکيو وڃي ۽ ڀل ڀر جي ستسنگم جو جيڪو سڪم آهي
 اهو ٻئي ڀاڙي ۾ رکيو وڃي ته ستسنگم جو ڀلڙو
 انهن سڀني سڪن کان ڀاري ٿيندو.

ڦاٽ سورگ ڀورگم سڪم، ذرءُ ٿلا ايڪ انگم،
 ٽول نه ٿاهه سڪل مل، جو سڪم اهو ستسنگم.

ستسنڌ ۾ جو مهاڻا ڪوئي سهڻو ٿي لاء هيٺيون
درشانت سنگت کي ٻڌايائون :

درشانت :- هڪ ڏينهن پونئڙ جيئن گلن جو
واس وٺڻ لاء گهمي رهيو هو تيئن سندس نظر پاڻ
جهڙي هڪ جيڙ تي پئي جيڪو زمين تي رهي رهيو
هو. سوچڻ لڳو ته هي مون جهڙو وري ڪهڙو جيڙ
آهي جو هيئن گندگيءَ ۾ پيو آهي. سو هن ٿي لاهڻ
لاءِ اڏامي سندس ڀرسان ويو ۽ ڀڄڻ لڳس ته پاڻي
ڏسڻ ۾ تون مون جهڙو آهين پوءِ تون هن طرح
گندگيءَ ۾ ڇو پيو آهين. تنهن تي ان جيڙ جواب
ڏنو ته ادا مان پونڊ آهيان. مون چيڙي ۾ جنم ورتو
آهي ۽ چيڙو ٿي منهنجو گهر آهي جتي مان سڄي
عمر ڪاٽيندو آهيان. پر پاڻي تون ٻڌاء ته تون ڪير
آهين ۽ ڪٿي رهندو آهين. تنهن تي پونئڙ جواب
ڏنس ته ادا مونکي پونئڙ چوندا آهن، مان سڄو
ڏينهن گلن ۾ رهي گلن جو واس وٺي آندو ۽ رهندو
آهيان. پونئڙ ۽ پونڊ جي هيءَ ملاقات دوستيءَ ۾
بدلجي ويئي. هاڻ پونئڙ گهمندي ڦرندي هر روز
پنهنجي دوست پونڊ سان ملڻ ايندو هو ۽ ڪجهه
وقت دڪم سڪم جون ڳالهيون ڪري ٻئي خوش
ٿيندا هئا.

هڪ ڏينهن پونڊ پونٽر کي چيو ته ادا ٿو منهنجو
هي گند و گهر ته ٽسي ڇڏيو آهي هاڻ هڪ ڏينهن
مون کي پنهنجو سندر گهر ته ڏيکار. پونٽر خوش ٿي
چيس ته هيءَ ته خوشيءَ جي ڳالهه آهي ان بهاني
په گهڙيون ٻئي دوست گڏ گهاري نڊاسين. هل ته
هينئر ئي توکي پنهنجي گهر وٺي هلا ن. پونٽر پونڊ
کي پنهنجي مٿان وهاريو ۽ ڏيري ڏيري اُڏاهي
اچي هڪ سندر کنول جي گل تي لاٿو. کنول جي
ڪو ملتا ۽ سونهن ٽسي ويچارو پونڊ واٽڙو ٿي ويو
۽ چوڻ لڳو ته پاڻي پونٽر! تون ته وڏن پاڳن وارو
آهين جو اهڙي سرڳهه جهڙي گهر ۾ ٿو رهين. ڪافي
دير تائين ٻئي دوست ڳالهون ڪندا رهيا. ڳالهين
مان پيٽ ٿي نه پيو پڄين سو پونٽر پونڊ کي چيو
ته ادا اڃ رات هتي ئي رهي پوءِ صبح ساڻ توکي
پنهنجي گهر ڇڏي ايندس. ڳالهين ڪندي ڪندي
ٻنهي کي نڊ اچي ويئي. نيم موجب پونٽر جي
پريات جو اکهه کلي ويئي. پهر پونڊ کي ته زندگيءَ
۾ پهريون ڀيرو اهڙو نرم ۽ سندر آستان مليو هو سو
هو گهريءَ نڊ ۾ سهيو پيو هو. پونٽر سوچيو ته ڀلي
ويچارو آرام ڪري ٿيسين مان وڃي ٿو گهمي ڦري
گلن جو واس وٺي اچان. پونٽر گلن جو واس وٺندو
رٿندو پنهنجي دوست کان گهڻو پري نڪري ويو.

هاڻ صبح ٿيڻ لڳو ۽ سورج ديوتا پنهنجن سونهري
 ڪرڻن سان سڄي ڌرتيءَ کي جگمگائي ڇڏيو.
 سورج جي ڪرڻن جي ڇهندي ئي ڪنول جون
 ڪومل پنڪڙيون ڌيري ڌيري بند ٿيڻ لڳيون ۽ اُن
 بند ڪنول ۾ ويچارو پوند سمهڻ ٿي رهجي ويو.
 ايتري ۾ مندر جو پوڄاري گل ٽوڙڻ لاءِ اتي اچي
 پهتو. چارون طرف نظر ڊوڙائيندي سندس ڌيان
 اُن سندر گل ڏانهن ڇڪجي ويو جنهن ۾ پوند بند
 ٿيل هو. پوڄاريءَ يڪدم هٿ وڌائي اهو گل ٽوڙي
 ورتو ۽ اچي پڳوان جي چرنن ۾ چاڙهيو. پوند جا
 اڄ ڀاڳم ڪليا. پڳوان جي چرنن ۾ چڙهڻ ڪري کيس
 مڪتي ملي. سورڳم مان ديوتاڻون ڏي واپس ڪڍي سندس
 آتما کي وٺڻ آيا. اهو سڀ ڏسي ويچارو پوند واٽڙو
 ٿي ويو ته هي سڀ ڇا ٿي ويو. مون سڄي زندگي
 گندگيءَ ۾ گذاري ۽ اهڙو ڪو ڪرم ٿي نه ڪيو جو
 بچ ملي. پوءِ هي ايڏي اوچي ڀڄڻي مون ڪرم هيٺ
 کي ڪيئن ملي. منهنجا جنم جنم جا ڪرم ڪيئن
 ڪٽيا. اُتي کيس ڌيان آيو ته هي سڄو پٽ پرتاپ
 پونئڙ جي سُسنگت جو آهي. پونئڙ جي ڪن ڀل جي
 سنگت ڪري ڀرماتما جي چرنن ۾ چڙهي مون آڌم
 جيو (ڪيڙي) جا سڀ ڪرم ڪڍي ويا ۽ سدگتي
 پراپت ٿي آهي. ڏنيءَ آهي گلن جو واسي پونئڙ ۽ ڏنيءَ

آهي سڌ س سڌنگتي .

درشانت ڀورو ڪري سوامي جن ڀريمين کي
چوڻ لڳا ته قدرت جو اهو نيم آهي ته جهڙو جنهن
جو سڌنگ هوندو آهي تهڙو ان تي رنگ چڙهندو آهي.
سليءَ ۽ خراب سڌنگ دڻاران ٿي انسان ۾ سڌا
خراب گڻ پيدا ٿين ٿا. سنڌن جي سڌنگ ۾ اچي
انسان ۾ سڌا سڌسڪار پون ٿا ۽ انسان جي آتما نرم
ٿئي ٿي. ڌيري ڌيري انسان جو من ڀرماتما جي چرن
۾ لڳي ٿو .

سڌنگ دڻاران انسان جي دل ۾ پڳتي پيدا
ٿيندي ۽ پڳتيءَ دڻاران ٿي ڀرماتما جي ڀراپتي ٿيندي
۽ ڀرماتما جي ڀراپتي سان ٿي سڄو آند ملندو .
انهيءَ ڪري اسين سڀ سڌنگ مهراج جن جي شرڻ
۾ آيا آهيون. سڄا سڌ ڀرماتما جو ساڪار روپ آهن.
انهن جي ڪرپا سان ٿي ڀرماتما جو ساڪياتڪار ممڪن
آهي. من جي وڪارن کي دور ڪرڻ ۽ ڀرماتما کي
پاڻن لاءِ سڌنگ کان وڌيڪ ڀيرو ڪو ساڌن ٿي ڪونهي.
گهڻيءَ گهڻيءَ جو پاڻي وهي ڪري جڏهن
ڀوتو گنگا ۾ اچي ملي ٿو تڏهن اهو گندو پاڻي
نرم ٿي گنگا جل چوڻي ٿو. اهو سڀ سڌنگ جو
ڀرپاءُ آهي. سواڻي نڪشتر جي ڀوند جڏهن سرپ
مٿان ڪري ٿي تڏهن ان ۾ زهر پيدا ٿئي ٿو ۽

ٻهائي سواتي نڪشتر جي ٻوند جڏهن سڀ جي مک
 ۾ ٻوي ٿي تڏهن ان مان موتي پيدا ٿئي ٿو. اهو
 سڀي ۽ خراب سنگت جو اثر آهي. هي سنگرو مهراج
 جن ۾ چندن جي وٽ سمان آهن. انهن جي ويجهو
 اچي اسان ۾ به انهن وانگر اها خوشبوءِ پيدا ٿي
 ويندي.

جنهن ڏينهن سچن سنتن، ڀڳوان جي پيارن
 سنگرو مهراج جن سان ميلاپ ٿئي ٿو اهو ڏينهن
 سچ سچ وڏن ڀاڳن وارو آهي. جتي سچا سنت،
 ڀڳوان جا پيارا پير رکن ٿا اهو اسٽان ڀوٽر ٿيو وڃي.
 سنت جن هن سنسار ۾ مهر ڪري پر اڳڪار لاءِ اچن
 ٿا. جيڪي ڀاڳن وارا سندن سنگت ۾ اچن ٿا ۽
 ڏيکيا وڌن ٿا هو انهن کي هن ڀوساگر مان پار وٺي
 ٿا وڃن. جڳياسو ششن کي پنهنجي سنگروءَ جي
 درشن مان جو اوڪڪ آندو ٿو ملي انهيءَ جو بيان
 نٿو ڪري سگهجي.

اڄ جو ڏينهن ڏنڊ آهي، ان تي اسين ٻلهاري
 آهيون جو ڀرماتما سڙو سنگرو مهراج جن اسان
 وٽ وٺي ڪرڻا ڪري ڀڌاريا آهن. اسين پنهنجي
 سنگرو مهراجن جي چرڻن ۾ شيش جوڪائي وارون وار
 وٺندا ڪري پنهنجو ٽن من ڏن سڀ کين اڀڻ ٿا
 ڪريون ته سنگرو مهراج جن خود مڪت آهن ۽ اسان

ڪي به مڪتي دان ڏيندا. سندن مهر ميا سان اسان
 جي جنم جنم جي ڪرمن جا ٻنڌن ٽٽي پوندا.
 ستڱرو مهر اڃ جن سوامي جن جي شردا، ڪرو
 پڳتي ۽ پرير ڏسي ڏاڍو خوش ٿيا. کين خوب آشيروا:
 ڏنائون ۽ سنگت ڪي چيائون ته اسين ساڌ ماڻو جي
 پرير ڪري چڪي آيا آهيون. پرير جي مهما چئي
 نٿي سگهجي. پرير جي مهما جي هيٺين چوپائي
 سنگت ڪي ٻڌاياون.

پرير ڪي مهما ڪهي نه جاوي،
 پرير نه ڪوئي هات بڪاري،
 آڳي هر پيڇي ڦر جيوي،
 پرير پيال پير پر پيئي.

هاڻي سوامي جن ستڱرن جي شيوا برتن من
 ڌن سان جنبي ويا. صبح جو ۱۰ وڳن هواخوري
 لاءِ ڦليليءَ تي وٺي ايندا هئا. پنهنجن هٿن سان
 سندن مالش ڪندا هئا. سندن کاڌي پيئي جو خاص
 ڌيان رکندا هئا. سنگت لاءِ پرساد ۽ کاڌو رسويو
 ڪندو هو پر ستڱرو مهر اڃ جن جي پسنديءَ ۽ ڪريءَ
 جو کاڌو خود پنهنجي هٿن سان گهٽيءَ ۾
 ۽ شردا سان ٺاهيندا هئا. ستڱرو مهر اڃ جن ڪي
 ٿوريون ڏاڍيون پسند هيون سو ٿورين جو يڪو
 ٽوڪرو وٺي سندن لاءِ لکائي رکندا هئا. پوڄن کان

پوءِ پنهنجن هٿن سان پسنديءَ جو ميوو وڌي کارائيندا هئا. نيم سان ڊاڪٽر کي گهرائي سندن جانچ ڪرائي ڊاڪٽر دٿاران لکيل دوائون گهرائي کين نيم سان ڏيندا هئا. اهڙي نموني انهي پهرستگرن جي شيوا ۾ لڳا رهندا هئا. ستگر و مهراج جن کين گهوڙو ڏئي چوندا هئا ته ابا سچو ڏينهن اسان جي پٺيان هٿ هٿ ٿو ڪرين ٿو رو پنهنجي قدرستيءَ جو به خيال رک. تڏهن سوامي جن مسڪرائي چوندا هئا ته پاڻن سان مهر ڪري مونکي شيوا جو موقعو ڏنو اٿو. مونکي توهان جي شيوا ڪرڻ ۾ جيڪو آندو ٿو ملي انهيءَ جو بيان ڪرڻ کان ٻاهر آهي. توهين منهنجا ڀڳوان آهيو. توهان جي شيوا ڪري منهنجو هي جنم سڦل ٿيندو.

سوامي جن جي ايڏي سار سنڀال ۽ شيوا جي ڪري ستگر و مهراج جن دل ۾ ته ڏاڍو ڀوسن رهندا هئا. پر کين اهو خيال به رهندو هو ته سندن مٿن ساڌ جو ڏاڍو پئسو خرچ ٿي رهيو آهي. هي آشرم نئون آهي سو ان مٿان ايڏو بار وجهڻ ٺيڪ نه آهي. انهن ڏينهن ۾ ڪراچيءَ مان سندن پريمي آيل هئا سو ستگر و مهراج جن کي عرض ڪيائون ته هلي ڪراچيءَ ۾ علاج ڪرايو. اتي هئا جي تبديلي به ٿيندي ۽ ڊاڪٽر به گهڻي سلا پيا آهن. ستگر و مهراج جن ته اڳيئي سوامي جن جي مٿان ڀيل بار ڪري خيال ۾ هئا سو پريمين کي چيائون ته ڀلي

ڪراچي هائڊ جي ٽياري ڪريو. پاڻ پنهنجو سامان تيار ڪرڻ لڳا ۽ پريمي ٽانگو وٺڻ ويا. جڏهن سوامي جن در تي ٽانگو ڏٺو ۽ ستگر و مهراج جن کي ٽانگي طرف ويندو ڏٺو تڏهن دين ۾ ٿي سندن چوڻ پڪڙي کين عرض ڪيائون ته سائين شايد منهنجي شيوا ۾ ڪا ڪسر رهجي ويئي آهي جو هن طرح مون کان ناراض ٿي ٿا وڃو. تنهن تي ستگر و مهراج جن سوامي جن کي چيو ته ابا اسين تنهنجي شيوا ٺهل تي بيحد خوش آهيون اسانجي شيوا ۾ تو پنهنجو پاڻ به ڀلائي ڇڏيو آهي. پر اسانجي هٿ رهڻ ڪري هڪ ته بيماريءَ جي دوائن جو خرچ پيو اسانجي ڪري آشرم تي پريمين جو به ميلو لڳو پيو آهي. اسين ايڏو بار تنهنجي مٿان وجهڻ واجب نٿا سمجهون انهيءَ ڪري خوشيءَ سان اسان کي موڪل ڏي.

ستگر و مهراج جن جا اهي وچن ٻڌي سوامي جن جي اکين ۾ پاڻي ڀرجي آيو. ڀاو وهڻ ٿي سندن چوڻ پڪڙي چوڻ لڳا ته اوهان جي شيوا ڪرڻ منهنجو فرض آهي هن کان وڌو ڀڄ منهنجي لاءِ پيو ڪهڙو آهي. اوهان جي ڪرپا سان هتي ڪا به ڪمي ڪانهي. توهان جي شيوا ڪندي جي هي آشرم وڪڙو پوي ۽ سڀ مال اسباب وڪڙڻ کان پوءِ به جيڪڏهن توهان جي شيوا ڪندي ستيواڊي هريشچندر

وانگر پنهنجو پاڻ گروي رکڻو پيو ٿم مان اُن ۾ به
 پلتي نه ٻوندس. سوامي جن جي ايڏي شرڏا ۽ گرو
 پڳتي ڏسي ستگرو موراڄن جن کين اُتاري پنهنجي
 ڇاڻي سان لڳائي ڇيو ٿم سادو مادو ٿو جيتو ۽ اسان
 هارايو هاڻ اسين توکي ڇڏي ڪٿي به نه وينداسين.
 اُن ڏينهن ستگرو موراڄ جن پاڻ سسنگ ڪيو.

اُن ڏينهن پريمين کي شيوا جي موما ٻڌايائون ٿم
 شيوا سان سنتن جو ۽ وڏن ماڻهن جو من جيتي
 سگهون ٿا. شيوا ڪرڻ سان اسان جو من ٺهڻ ٿئي
 ٿو. نوڙت ۽ نهائيءَ سان اسان وڏن جي آسپس
 پائي لعل ٿي سگهون ٿا. ڇيائون ٿم سادو مادو جي
 شرڏا، شيوا ۽ نوڙت اسان جو من جيتي ڇڏيو
 آهي اسان جي انگ انگ مان سندس لاءِ دعا ٿي
 نڪري. سندس پريم جي وس ٿي اسان هاڻ هتي
 رهڻ جو نشو ڪيو آهي. اُن وقت ستگرو موراڄ
 جن پريمين کي پائي لهڻي جي شيوا جو مثال
 ٻڌايو جنهن شيوا ڪري گرو ڪريا حاصل ڪئي.

درشانت :- گرو نانڪ صاحب ڄڻ هن ڪرتار پور

۾ اچي رهيا ٿڌن سندن درشن لاءِ ڪٿان ڪٿان
 جون سنگتيون اچڻ لڳيون. پائي لهڻو ذات جو
 ڪٿري ۽ ديويءَ جو آپاس هو. هو پنهنجي ساٿين
 سان گڏجي ديويءَ جي درشن لاءِ نڪتو. پر گرو

نانڪ صاحب جن جي ساراھم ٻڌي رستي تي سندن
درشن لاءِ آيو. هن کي صاحبن جي صحبت مان اهڙو
تم آندو آيو جو تيرت ياترا جو خيال لاهي سندن وٽ
شيوا لاءِ رهي پيو. صاحب لهڻي جي اهڙي شيوا ڏسي
ڏاڍو پرسن ٿيا.

پاڻي لهڻو پنهنجي ستگروءَ کان ڪڏهن به پاسي نه
ٿيندو هو. هو سمورو وقت شيوا ۾ يا ڌيان ۾ رهندو
هو. ڪهڙو به مشڪل ڪم هوندو هو ته ڪنهن به
بهاني يا عذر کان سواءِ جهٽ پورو ڪندو هو. هنکي
پنهنجي سرير جي سڪم جي ڪا به پرواهه نه هوندي
هئي. ستگروءَ جي چاڪريءَ ۾ هنکي پنهنجي خاندان
جو ڪوبه ايمان نه رهندو هو ۽ نڪي لوڪن جي ڳلا
جو هن کي ڊپ ٿيندو هو. انهيءَ ڪري گرو صاحب
کيس گهڻو پيار ڪندا هئا ۽ کيس پتن کان به وڌيڪ
سمجهندا هئا.

پاڻي لهڻي جي ڪمائي بيهڪ هئي، ستگروءَ
جي بيهڪ پريم ۾ اهڙو ته رنگجي لعل ٿي ويو هو،
جو اُڻندي وهندي ان ٿي پهر کيس هڪڙو ٿي
سورڙپ شري گرو نانڪ ديو جن جو نظر پئي آيو.

گرو نانڪ صاحب جو پاڻي لهڻي سان ايترو پيار
ڏسي ماڻا سلڇڻيءَ کي ڪڻڪو جاڳيو ته صاحب شايد
گادي پاڻي لهڻي کي ڏين سو هڪ ڏينهن پنهنجن
ٻنهي پتن کي پاڻ سان وٺي اچي چيائين، ”سوامي!

اوهين ٻين سان پيار ڪريو ٿا پر پنهنجن پٽن کي
 پڇو به ڪونه ٿا؟“ صاحبن کيس چيو ته نه ”اسان کي
 ڪنهن سان به ويرو پاءُ ڪونهي. جيڪو شيوا ڪندو
 سوئي ميوا ماڻيندو. ڏس مان توکي پريڪيا وٺي ٿو
 ڏيکارين.“

گرو نانڪ صاحب جن جي هٿ ۾ جيڪو ڪٽورو
 هٿو سو سندن هٿن مان ڪسڪي وڃي ڪٽي پائيءَ
 جي ڪسيءَ ۾ پيو. صاحبن پنهنجي پٽ سر ٻچند
 کي ڪڍي اچڻ لاءِ چيو پر هن جواب ڏنو ته ”مون کي
 پنهنجا نوان ڪپڙا خراب ڪرڻا آهن ڇا؟“ تنهن تي
 گرو صاحب جن پنهنجي پٽي پٽ لکميچند کي
 چيو جنهن ڏٺائي چيو ته ”بابا! ڪنهن سڪم کي چئي
 ڪڍائي وٺو.“

صاحبن هاڻي پائي اوڻي کي چيو ته تون
 ڪٽورو ڪڍي اچ.“ پائي اوڻو هڪدم ڪسيءَ ۾ گهڙيو
 ۽ ڪٽورو ڪڍي آيو. صاحب ڏاڍو خوش ٿيا ۽ پائي
 اوڻي کي ڇائيءَ سان لڌائون ۽ چيائونس ته پائي
 اوڻا! اسين سمجهون ٿا ته توکي اسان کان ڪجهه
 وٺڻو آهي. تون اسان جي انگهه انگهه سان لڳو پيو
 آهين تنهن ڪري تنهنجو نالو اڄ کان وٺي پائي
 انگهه ٿا رکون. اهڙي طرح صاحبن ٻيون به ڪيتريون
 پريڪياڻون پائي اوڻي جون ورتيون جن سڀني ۾ هو
 ثابت قدم رهيو.

ٿوري وقت گذرڻ بعد صاحبڻ هڪ وڏي سنگت
 ڪلي ڪرائي ۽ انگڊ ڪي به پنهنجي ڀرسان
 گاديءَ تي وهاريو. صاحبڻ ساري سنگت
 کي فرمايو ته ”اسان کان پوءِ شري انگڊ صاحب جن
 کي اسانجو روپ ڄاڻجو ۽ سندن آگيا به رهجو.“
 پاڻي لهڻي جو مٿيون درشتانت ٻڌائي ستگرو
 مهراج جن سنگت کي چيو ته ساڌ ماڌو باگل لهڻي
 واندگر اسانجي سک ۽ شوڏا سان شيوا ڪري اسانجي
 من ۾ ماڻي ويو آهي. اسين آشيرواد ٿا ڏيون ته
 سندس ۽ سندس پريمين جا سدائين پندار ڀريا
 رهندا ڪڏهن به ڪا ڪمي نه ايندي. هي پندارا
 سدائين هلندا ۽ ميلا مٽا رهندا. هن درٿان گوڀ
 سوالي خالي نه ويندو. سڀني جون جھوليون پوجنديون
 رهنديون ۽ مرادون پوريون ٿينديون رهنديون.
 هڪ ڏينهن نيم اڏوسار جيئن ستگرو مهراج جن
 سوامي جن سان قلياي واري پارڪ ۾ گھمڻ ويا ته
 اُتي چوڻ لڳا پاڻي ماڌو ڪنور رام جن ڏاڍي سٺي
 وقت تي ويا، هيءُ سمو هتي رهڻ جو نه آهي. تنهن
 ئي سوامي جن کين هٿ جوڙي عرض ڪيو ته
 ستگرو مهراج ائين نه چئو اڄ اسان ڪي ۽ پريمين
 کي توهانجو ئي آسرو آهي. پر سوامي جن هاڻي
 سمجهڻ لڳا ته ستگرو مهراج جن جا هي اشارا
 گجھارت ڀريا آهن.
 ان ڏينهن موٽي اچڻ تي ستسنگ ۾ سوامي جن

پریمین کي چيو ته پاڳن سان ستڱرو مھراج جن
اسان تي ڪرڻا ڪري اسان جي وچھ آھن. اسان
کي ھن موقعي جو پورو پورو فائدو وٺڻ گھرجي.
ھي وقت وري موٽي نه ايندو. سندن امرت ورشا
جو پورو پورو لاپ وٺو نه ته پڇتائڻو پوندو. اُن
وقت سوامي جن سنتن جي ڪرڻا جو هڪڙو
درشتانت ٺھو.

درشتانت :- هڪ راجا هو. سنسار جا سڀ سڪم
ڀوڳڻ کان پوءِ سندس دل ۾ ويداڳهه جاڳيو. سو چيائين
پوءِ ٿما جي پاسي ھي جھرم سقل ڪرڻ گھرجي. پر
سوچيائين ته راھه تي ھلڻ لاءِ ڪنھن پھتل رھبر جي
ضرورت آھي. اُن سچي گروءَ کان گيان وٺي ٿي
منزل تي پھچي سگھبو. اُن وقت سنت رويداس جو
ڏاڍو پھتل سنتن ۾ ليکيو ويندو هو. سو هڪ ڏينھن
موقعو ٽھسي راجا اڪيلو ٿي سنت رويداس جي ڪٺيا
۾ گرو گيان وٺڻ لاءِ پھچي ويو. راجا سنت کي
پرڻام ڪري عرض ڪيو ته سائين مونکي مھر ڪري
گيان ڏيو. سنت رويداس مونکي ڪم ڪندو هو.
سو اُن وقت جوڻن سائڻ واريءَ ڪٺوئي مان دھي
سان پاڻي ڪڍي رھيو هو. سو مستيءَ سان راجا کي
سنڌي چيائين ته ھي وٺ چرڻ امرت ۽ ٻي وڃ.
ايترو چئي اھو دھي وارو پاڻي انڇليءَ ۾ ڏنائينس
راجا اچي پشو پيش ۾ پيو سوچيائين ته ھي گندو

پاڻي ڪيئن پيئبو پر سنت کي منع ڪبي ته ناراض
 ٿي ڀوندا. سو انڇلي ملهن ٿاڻين آڻي اهو پاڻي
 ڪڙي جي ويڪرين ٻانهن ۾ وهائي ڇڏيائين. گهر
 موٽي راجا پنهنجي ڌوڀيءَ کي گهرائي ڪڙي جي
 داغن کي هٽائڻ لاءِ چيو. ڌوڀي ڪڙو گهر ڪڍي آيو
 ۽ پنهنجي ڌيءَ کي ٽاڪيد ڪيائين ته هي داغ
 رات سان آهستي آهستي چوسي هٽاء. چوڪري
 ننڍڙي هئي سو ڪڙي کي چوسيندي رس ٻاهر
 ڦٽي ڪرڻ جي بدران اها پيئندي ويئي جيئن جيئن
 رس ويئي ٿي پيئندي تيئن تيئن سندس اندر جون
 اکيون ويئون ٿي کلنديون. هاڻي هيءَ چوڪري
 رڌي سڌيءَ واري ٿي ويئي. گهري گيان جون
 ڳالهون ڪرڻ لڳي. سڄي شهر ۾ ڌيري ڌيري اها ڳالهه
 ڦهلجي ويئي ته ڌوڀيءَ جي ڌيءَ وڏي موٽما آهي.
 راجا کي ان ڳالهه جي خبر پيئي، تڏهن هڪ ڏينهن
 رات جو لڪي ڪري ان چوڪريءَ وٽ آيو. راجا
 کي ڏسي ڌوڀيءَ جي ڌيءَ يڪدم اُٿي بيٺي ۽
 راجا کي ادب سان پرڻام ڪيائين تنهن تي راجا
 کيس چيو تون مون کي راجا سمجهي چوڻي پرڻام
 ڪرين؟ مان اڄ راجا جي روپ ۾ نه پر تنهنجي در
 تي بڪاري بڻجي آيو آهيان تنهن تي ڌوڀيءَ جي ڌيءَ
 جواب ڏنس ته هي راجن مان ٿوڪي هيءَ عزت ٿي

ڏيان سا راجا هٿن ڪري ڪانهي. پر اڄ جيڪو
 ڪجهه مونکي مهڻو مليو آهي سو سڀ توهانجي
 ڪرپا سان مليو آهي انهيءَ ڪري توهانجي اڳيان
 ادب سان هٿ جوڙي بيٺي آهيان. چوڪريءَ
 ٻڌايس ته سندس ڪڙٽي جي داغ کي جيئن ويٺي
 چوسيندي تيئن تيئن سندن اندر جا پٽ ويا ٿي
 ڪلندا. راجا هٿن سڄي ڳالهه سمجهي ويو ته اها
 ڪرامت ستم رويداس جي ڏنل امرت جي هئي،
 جنهن کي پاڻ چمڙي جو پاڻي سمجهي هاري ڇڏيو
 هئائين. هٿن راجا پاڻ کي ڏڪارڻ لڳو. کيس ڏاڍو
 پڇتاءُ ٿيڻ لڳو ته مون اهڙو سونھري موقعو سنڌن
 جي ڪرپا کي نه سڃاڻڻ ڪري هٿان وڃائي ڇڏيو.
 راجا هٿن لوڪ لاج جي پراڻهه نه ڪري سٿو
 ستم رويداس وٽ ويو ۽ کيس هٿ جوڙي وينتي
 ڪيائين ته سائين مهر ٻائي ڪري اهو ساڳيو چوڻا
 امرت ڏيو جيڪو مون کي توهان اُن ڏينهن ڏنو هو.
 تڏهن ئي ستم رويداس جواب ڏنو ته ابا! هي ته
 مهل جا موٽي آهن. توهانجو موقعو هٿ سان وڃائي
 ڇڏيو. پهرئين دفعي جڏهن توهان آيا تڏهن راجا
 سمجهي مون سوچيو ته توهان کي اهڙي شيءِ ڏيان
 جا دائمي توهان وٽ رهي سو اسان توهان کي
 امرت پيئڻ لاءِ ڏنو اهو امرت سڄڪڏن مان پرماڻما
 وٽان آيل هو. اُن وقت اسان جي ٿار سڄي مالڪ

سان جڙي پيئي هئي. اسان سوچيو ته اسين ته روز
 ٿا پيئون اڄ توهان کي به پياري ڇڏيون. پر توهان
 اُن کي ڇمڙيءَ جو پاڻي سمجهي نفرت وڃان
 پنهنجي ڪڙتي جي ٻانهن ۾ هاري ڇڏيو. انهيءَ
 امرت جي داغن کي چوسي ڌوئيءَ جي ڌيءَ موٽا
 بڻجي ويئي.

هاڻي اها ويل ته ڏکري ويئي. توهين نام
 جي ڪمائي ڪري منزل تي پهچي سگهو ٿا.

سوامي جن هي درشناڌت ٻڌائي پريمين
 کي چيو ته اڄ ستگرو مهراج جن وڏن ڀاڳن سان
 اسان جي وچ ۾ آهن سندن ڪرپا روپي چرڻا امرت
 پاڻي ڪري اسين پنهنجو جيون سڦل ڪري سگهون
 ٿا. ستگرو مهراج جن رڌي سڌيءَ جا مالڪ آهن.
 پاڻ منزل تي پهتل آهن ۽ اسان کي به پنهنجي
 ديا ميا سان اُن منزل تي پهچائي سگهون ٿا. بس رڳو
 اسان ۾ صدق جي ضرورت آهي. اسين سندن در
 تي جهولي ڦهلائي سگه ۽ شرڏا سان ويڏا رهون هن
 ڪا مهر پوين ته اسان تي رحم جي نظر وڃون. جي
 هي موقعو ويو ته وري هٿ نه ايندو. پوءِ راجا
 وانگر ويل وڃڻ کان پوءِ پڇتائيندا رهنداسين.

سوامي جن ستگرو مهراج جن کي عرض ڪيو
 ته سڄي سنگت کي اشيرواد ڏين ۽ سڀني کي پنهنجن

هٽن سان ڀرساد ڀڻ ڏين. ستڱرو مهر اڃ جن چيو ته
 سڀني کي سدا ٿين سادگي سان رهڻ گهرجي. سنتن کي
 ريشمي ڪپڙو ۽ سون نه پائڻ گهرجي. اهو اصول اڄ
 تائين ڀريم پرڪاشي ساڌن ۾ آهي. ستڱرو مهر اڃ
 جن پاڻ به کاتيءَ جي پوشاڪ پائيندا هئا ۽ سونو
 گهڙو نه پائيندا هئا. ستڱرو مهر اڃ جن چيو ته جيڪو
 انهن وچنن تي عمل ڪندو سو سدا ٿين سگهي
 رهندو. هڪ ڏينهن ماڻي گيان پائي جا هڪ گيانوان
 ۽ هر پڳتڻ هئي، ان جي گهر ستسنگم هو. ڀريمي
 ستڱرو مهر اڃ جن کي وٺڻ آيو. سڀئي ساڌ مونڙ ۾
 چڙهي ويٺا. ستڱرو مهر اڃ جن سنت اوڌوداس کي
 سڏ ڪيو تنهن تي سواهي جن چيو ته پڳون!
 سنت اوڌوداس اُشان ڪرڻ ويو آهي. ستڱرو
 مهر اڃ جن چيو چڱو هلو ته پاڻ سڀئي هليون. سڀئي
 هڪ ٻئي کي ڇڏيندا، ڪوبه سچو سنگي ڪونهي.
 ايترو چئي مهر اڃ جن ماکا گيان پائيءَ جي گهر آيا.
 ٿوري دير ۾ سنت اوڌوداس به اچي ستسنگم ۾
 شامل ٿيو. ڀريمي تمام گهٽ آيل هئا. ستڱرو مهر اڃ
 جن ستسنگم جي ڀڃاڙيءَ ۾ هي ڀڃڻ چيو.

پہن راجہ مارو

ٽل - دور تهههرا ديش اب تو گرو تيارې.

۱- دن پيا اب ڪليا د ڪاڻا، سڀ ڪرمون ڪا وڻج وهانا،

تياڳي لوپ لڀيس .

۲- جاڳم مسافر ٻوڙ ٿم سوئي، تين اوسڻا وڻرت ڪوئي،

شويت پئي هڻن ڪيس.

۳- جب سي جڳم ۾ جنم لي آئي،

تب سي ٿم ني ٻوڙ دڪم پائي،

ٿيو ٽاپ ڪليش .

۴- ڪهي ٿيئون سنگر پرسادي،

ڀاڻو آتم پون اڏاڏي،

جان ۾ دڪم ٺهين لڀيس.

اهو پڇن ارت سان چئي ستنام ساڪيءَ جي

ڌني لڳائي ستنسنگ سمپت ڪيائون. مائا لڳمي ۴

ٻاروئي هت جوڙي سنگرو مهرآج جن کي چوڻ لڳيون

ٿم هي ٻريو! ڪرپا ڪري چڊ ڏينهن بم درشن

ڪرائجو جو مائا گياني ٻائيءَ جو ٻار هو آهي. سنگرو

مهرآج جن چيو ٿم تو هين ڪوبه خيال نه ڪريو، ايشور

مڙيئي چڱي ڪندو. ساڌ ٿوهان وٽ ايندا. ايترو

چڱي سنگرو مهرآج جن سڀني ساڌن سمپت آشرم ٿي

آيا. سنگرو مهرآج جن سنت اوڌو داس کي چيو ٿم

سنت سروانند کي ٿار ڪري ڇڏيو ٿم حيدرآباد اچي.

انهن سڀني اشارن مان سوامي جن کي ڏک ٿي ويئي

تم ستڱرو مهراج جن پوءِ ڏام جي تياري ڪري رهيا آهن. اهو ويچار اينديئي کين دل ۾ پيڙا ٿيڻ لڳي. هاڻي سوامي جن سڄو وقت ستڱرو مهراج جن جي شيوا ۾ رهڻ لڳا.

ٻئي ڏينهن پاڻي رامچند سيوهاڻيءَ آشرم تي پندارو ڪرايو. ستڱرو مهراج جن سوڍا گهرائي پيئي. تنهن کان پوءِ پوڄن کائي آرام ڪيائون. شام جو ٿورو ڦليليءَ تان گهمي اچي ستسنگ شروع ڪيائون جنهن ۾ چيائون :

دوهرو

آتم جوت پرکاش ٿي
پرکاشت شش سور

ڪهي ٿيئون وه نٽ جلي
گهٽ گهٽ ۾ پرپور

آتم جوت جي پرکاش سان سارو برهمانڊ پرکاشت ٿي رهيو آهي. آتم جوت جي ڪري انٽه ڪرڻ يعني من، بت، ڇٽ، اهلڪار، پنج گيان اندريون کن، نڪ، اکيون، رسا، ڇهڙي آڏ سارو شير سڄو ڪم ڪري رهيو آهي. سورج چندرما اگني سڀئي آتم جوت جي ڪري ئي پرکاشت آهن. درشانات — هڪ جڳياسو هڪ مهاتما وٽ اها

شڪا ڪئي آيو ته آتم جوت ڪهڙي جاء تي ٿي پري
 جا سڀني جوتين کي پرڪاش ڏيئي ٿي. مهاڻا
 مشڪي جڳياسوءَ کي چيو ته بازار ۾ وڃي ڪنڀر
 کان هڪ ڪچو مٽڪو وٺي اچ. جڳياسوءَ هڪڙو وٺي آيو.
 مهاڻا مٽڪي ۾ چؤطرف رپئي جيڏا پنج سوراخ ڪيا
 ۽ هڪ ڏيئو ٻاري ان مٿان مٽڪو رکيو. سوراخن کان
 جتي جتي روشني پيئي ٿي اُتي مهاڻا باجو، ڪپڙو،
 چٽيل چادر، مٺائي ۽ گلاب جا گل رکيا ۽ ٻاهر
 ڪمري ۾ باڪل اونڌو هڪڙي. مهاڻا جڳياسوءَ کان
 پڇيو ته هي پرڪاش جو مٽڪي اندر ۽ ٻاهر ڀڌارتن
 تي پويٿو، اهو ڪهڙو آهي؟ مٽڪي جو ڀا ٻاهرين
 ڀڌارتن جو آهي. جڳياسوءَ چيو ته هي ڀريو! اهو
 پرڪاش ڏيئي جو آهي. مهاڻا چيس ته اهڙيءَ طرح
 آتم جوت انتهه ڪرڻ روپي ڏيئي ۾ ڏيهه روپي
 مٽڪي ۾ اڪڻ پرڪاش ڪري رهي آهي. پنج
 گيان ڏنڊيون ۽ پنج و شيون - شبد، سپروش، روپ،
 رس ۽ گنت ۽ سارو سلسار ان جوت جي ڪري
 پرڪاشت ٿي رهيو آهي. اها اڪڻ جوت سڀني ۽
 جاڳرت جي سرشتيءَ کي پرڪاشت ڪري رهي آهي.
 اها آتم جوت سڀني جيون جي هڙدي روپي مندر ۾
 انڙي ٻهر پري رهي آهي. ستگرن کان يڪتي وٺي
 انهيءَ جوت کي سڃاڻڻ گهرجي، اها چيئن جوت

هن جيؤ جو ئي سروب آهي. درشتانت کان پوء هي
پڄن چيائون .

پڄن راڄه پهاڙي

- ٿل :- ساڪي سرجڻ هار ساڻي ذات اسانجي.
- ۱- پنجن ٿڻن جو پڇرو آهي،
تڏهن ۾ آتم سار، ساڻي ذات اسانجي.
 - ۲- انئي پهر اندر ۾ جوئي،
اڪند گيان اپار، ساڻي بات اسانجي.
 - ۳- استي ڀاتي پريم جو سو روپا،
انيم سڪم اسرار، ساڻي شانت اسانجي.
 - ۴- ڪهڙا ٿيئون لوڪ تڏهي ۾،
چيئن جو چمڪار، ساڻي ڪرانت اسانجي.
- پڇاڙيءَ جو ستڱرو مهراج جن ستنام ساڪيءَ جي
ڌني لڳائي ستسنگم سماپت ڪري پلاؤ پاقائون .

۱-۲

آش وندي گر تو در آئي، تم بن ٿور نه ڪائي.
تون هر داتا تون هر مائا، ميري آش پڇائين.
پاء پلاؤ پيري پيادي، آيس هيت منجهائين.
تن من ڌن آرداس ڪري مئن، مانگت نام سنيهي.
نام تمهارا صابن ڪرسان، ڌوء سان پاپ سڀيئي.
ڪهي ٿيئون گر لوڪ ٿين ۾، آوا گمن مڏائين.

ساري سنگت خوش ٿي پاڻ پوساد وٺي پنهنجيءَ
 پنهنجيءَ جاء تي ويٺي. ستڱرو مهراج جن پنهنجيءَ
 ڪٽيا ۾ اچي سڀني ساڌن کي پاڻ وٽ گهرائي
 چيو ته اسان پنهنجي اهر اوڪ وڃڻ جي تياري ڪئي
 آهي. اسانجي ڪٽيا جو دروازو بند ڪري هڪ سادو
 کي وهاري ڇڏيو. ڪنهن کي به اسان وٽ اندر
 اچڻ نه ڏجو. صبح جو چئين بهي ڪٽيا جو دروازو
 کولجو.

اهي وڃن ستڱرو مهراجن جا ٻڌي سوامي جن
 ۽ ٻيا سڀيئي ساڌ گهٻرائجي ويا. اکين مان پاڻي
 آڻي هٿ جوڙي ستڱرو مهراجن کي وينتي ڪري
 چوڻ لڳا ته هي ٿر اوڪي نات! هي ڇا ٿا ڇڏو؟؟
 هي ڀڳون! توهانجي رهڻ جي بلڪل ضرورت
 آهي. اسان ٻڃن کي ڪيئن ڇڏي ويندا يا ته اسان
 کي به پاڻ سان وٺي هلو. ائين چئي سوامي جن ۽
 ٻيا سڀيئي سنت ڏاڍو روڻ لڳا. ستڱرو مهراج جن
 سڀني کي چيو ته ابا! توهين گهٻرايو ڏس. اسان
 سدائين توهان سان گڏ آهيون ۽ جيئن توهان کي
 آگيا ڪئي ائين ئي ڪريو. آخر سڀيئي ساڌ
 روڻدا ٻاهر نڪتا ۽ ڪٽيا جو دروازو بند ڪري هڪ
 ساڌ ويهاري ڇڏيائون. رات جو سوامي جن کي نه
 اصل نه آئي. سوچڻ لڳا ته دل ۾ ارمان هو ته ستڱرو

مهراج جن کي هتي رهائي خوب شيوا ڪندس ۽
 سڌائين سندس چرڻن ۾ نواس ملندو. پر هي ڇا
 ٿي ويو. ستگرو مهراج جن اسان کي وڇوڙو ڏيئي
 امرلوڪ وڃڻ جي تياري ڪري ڇڏي. صبح جو
 ڇهين بجي سڀيئي ساڌاچي دروازو کولي ڏسن ته
 ستگرو مهراجن نرو ڪلپ سماڌيءَ ۾ استت آهن.
 سڀيئي ڇپ ڪري ويهي رهيا. ڪلاڪ ڪن کان پوءِ
 ساڌن ويچار ڪيو ته ستگرو مهراجن کي سماڌيءَ
 مان ڄاڳائجي ته ڇڏو. اهو ويچار ڪري اندر اچي
 ستگرو مهراجن کي ڏيري ڏيري سڌ ڪيائون. هي
 ڀڳون! هي گوبندا! هي نارائڻ! پر ستگرو مهراجن
 سڌ نه ڏنو ۽ سماڌي نه ڪئي. آخر ساڌن هٿن لڳائي
 ڏٺو ته ٺاڙيون ڪونه ٿيون هن، باقي شير گرم آهي.
 انهيءَ وقت يڪدم ڊاڪٽر منگوهمل ۽ آسودارام کي
 گورايائون جن چڱيءَ طرح ڇاچي ڏسي چيو ته
 ستگرو مهراجن جي رتي برهم ۾ لڻ ٿي ويئي
 آهي. اندر ڀرائڻ گجهو هلي رهيو آهي جيئن يوگي
 جن پنهنجا ڀرائڻ دسمي دوار ڇاڙهيندا آهن تيئن
 ستگرو مهراجن جا ڀرائڻ هلي رهيا آهن. اسان گوڙن
 سنڌن مهاڻاڻن جي پڇاڙي ڏئي آهي پر اهڙي
 برهم آڪار رتي ڪونه به مهاڻا جي نه ڏئي آهي.
 پنهجي ڊاڪٽرن چيو ته ستگرو مهراجن جو شير نه

رهندو. تڏهن سوامي جن، ٻيا ساڌ، گرهستي، مائي،
 ڀائي گوهراڻجي ڏاڍو روڻ لڳا ۽ سوامي جن
 ستڱرو مهراجن کي دان پڇ ڪرائڻ لڳا. اوڏي
 مهل اوچتو ستڱرو مهراج جن جون اکيون ڪليون ۽
 بجليءَ وانگر پرڪاش جولاڪو ڏيئي اکين مان ٻاهر
 نڪتو ۽ آڪاس منڊل ۾ اين ٿي ويو. اهو ڏسي
 سڀيئي سنت ۽ پريمي حيران ٿي ويا. ستڱرو مهراجن
 کي اڻڻاڻ ڪرائي هڪ سندر سينگاريل ٽوليءَ ۾
 وهاري پدم آسٽ پڌائڻ لاءِ هڪ ٽنگ ۾ هٿ وڌو
 ته ٻي ٽنگ پاڻيهي مٿان چڙهي ويئي ۽ پدم آسٽ
 لڳي ويو. سڀيئي ساڌ ۽ پريمي ستڱرو مهراجن جي
 اها شڪتي ڏسي ڏاڍو عجب ۾ پئجي ويا. تنهن
 کانپوءِ سوامي جن سڀني پريمين کي ٿارون ڪيون.
 ساري شهر ۾ ستڱرو مهراجن جي امر لوڪ پڌارجڻ
 جي خبر بجليءَ وانگر ڦهلائي ويئي. هزارين پريمي
 اچي ڪٺا ٿيا. کي ساڳي شوهر جي ڌني ٻيا
 لڳائين. کي گيتا جو پاڻ پيا پڙهن. کي روڻ پيا
 ته کي هاڪار ڪري ٿڌا سيڪارا پيا پرين، کي
 ورلاپ ڪري ستڱرو مهراجن کي پيا ڀڪارين. جنهن
 ڏينهن ستڱرو مهراج جن ج-وڻي ج-وت سمايا اهو
 ڏينهن چنڊروار قاريخ چوٿين مهينو پوڻوٿر پوريون
 جيت سنبت ۱۹۹۹ هو. ٻارهنن بجي سڀني ساڌن

آمر لوڪ ڀاڻرا

ڦليلي ۾ هي درٻار ٿي، سٽڪرو مهر اڃا ٺهڻ جو ڪم ٿي جو سڀاڻي

گڏ جي ويچار ڪيو ته ستڱرو مهراج جن کي ٽنڊي
 آدم اهرادر دربار تي وٺي هائجي ان ڪري هڪ
 موٽر ڪار ڪري ان ۾ ستڱرو مهراجن کي به ان ۾
 وهاريائون ۽ سوامي جن ۽ به ٽي ساذ به ستڱرو
 مهراجن سان موٽر ۾ ويٺا. سڀيئي حيدرآباد نواسي
 پريمي هزارن جي تعداد ۾ ستڱرو مهراجن جي
 پٺيان هڻي ۽ پيرين اگهاڙا هلي لڳا. شهر جي ٻاهران
 ڦليليءَ جي ڀل تي سڀيئي نمشڪار ڪري ستڱرو
 مهراجن جي جئڪار ٻولاڻي روئندا ڀوڻتي موٽيا. موٽر
 رواني ٿي. رستي ۾ هٿڙي، مٽيارون، سيڪاٽ، مهڙا
 ۽ اُڏيري لعل کان ٿيندي ٽنڊي آدم آئي. هر هڪ
 ڳوٺ جا ماڻهو ستڱرو مهراجن جو درشن ڪري ٿاڍو
 ڀيا روئن. پرساد ۽ پڪو رکي نمشڪار ڪري ٿڌا
 سيڪارا پويندا ورلاپ ڀيا ڪن ۽ ستڱرون جا جڳ ڀيا
 ڳائين. ٽنڊي آدم ۾ هزارين پريمي ماڻهي ۽ ڀائي
 روئندا ورلاپ ڪندا ستڱرو مهراجن کي پڪاريندا
 دربار ۾ آيا. دربار جون گانيون به اڪين مان ڀاڻي
 آڻي روئن لڳيون. کاڌو پيئو کائڻ چڏي ٿاڻون.
 باغ جا وڻ به مرجھائجي ويا. هڪڙو بيد مشق جو
 وڻ، جو ستڱرو مهراجن به هائجي هٿن سان باغ ۾
 لڳايو هو، بنان ڪنهن هوا جي پاڻهي ٿي پاڙ سوڌو
 ڪري پيو. جنهن کان جو ستڱرو مهراج کير پيئندا

هئا سا به سندن وچڙي ۾ ۲-راوڪ پتاري. حيدرآباد جا پريمي ۽ ساري سنڌ پنجاب ۽ هندستان جا پريمي اها دڪداڻڪ خبر ٻڌي ٿنڊي آدم دربار تي آيا. ساري رات شوهر جي ڌني ۽ ستسنگم ٿيو. شهر ۾ هٿ تاز ڪئي ويئي. ساڌو، براهمن، گرهستي مائي پاڻي تمام گهڻا آيا. ٻئي ڏينهن صبح جو سادن سنگرو مھراجن جي ڌولي ڪڍي شوڪ جو جلوس ڪڍيو، جنهن ۾ سڀني شهرن جون مندليون پيرين اڳهاڙيون پند م-ارو ڳائينديون هليون. سڀني پريمي مٿي اڳهاڙا پيرين اڳهاڙا روٽندا جلوس ۾ هليا. ساري شهر ۾ دڪ جي اور چانيل هئي. سواھي جن سڄو وقت پاڇي وانگر سنگرو مھراجن جي ڌوليءَ سان گڏ انما دڪي پاري من سان ڌيري ڌيري هلي رهيا هئا. جلوس ۾ هلندڙ سڀني جي مک مان اهو آواز ٿي نڪتو ته هي ڀڳون! هي سنگرو مھراج! توهان ڏن ڏن آهيو اسان پاڇي جي ڌار لاءِ اوتار وٺي آيا هئا. ٿوري وقت ۾ پنهنجي شڪتيءَ سان واريءَ تي مندر بڻائي منڊل مڇايو. پر اسان اڳيان جي ڪري توهان مان پاڻي نه سگهياسين. اهڙيءَ طرح سڀني سنگرو مھراج جن جا گڻ ڳاڻي سندن جنم ڄمڪار پي ٻولاڻي. سنگرو مھراج جن جي ٻراوڪ پتارجن جي خبر ٻڌي هندن

ڇا مسلمان ۽ سڀني ذاتين جا ماڻهو هاڻاڪار ڪري
 پئي رٺا. ان وقت ڪنهن کي به پنهنجي شير جي
 سڌ ٻڌ ڪانه هئي. اهو نظارو ڇڏي نٿو سگهجي ته
 ڇا هو. جلوس ساري شهر مان گهمي دربار تي آيو.
 سوامي سروانند جن نار ملڻ تي رشڪيش مان روانا
 ٿيا. هزارين ڀريمي ستڱرو مهراج جن جي وچوڙي
 ۾ روئي رهيا هئا. سوامي سروانند جن ۽ ٻيا سڌ
 جيتوڻيڪ گيانوان هئا پر سڀني جون دليون دڪ سان
 ڀرجي ويئون. ستڱرو مهراجن کي ياد ڪري سڀني
 روئڻ لڳا. ڪي پاڻ پيا پڙهن. ڪي شوهر ڇڏي ڌني
 پيا لڳائين. ڪي ڪنڌ هيٺ ڪري ويٺا رهيا. ڪلاڪ
 ڪن کان پوءِ سڀئي سڌ هٿ جوڙي پراڻا ڪرڻ
 لڳا ته هي ڀڳون! هي ٿراوڪي ڦاٽ! هي ڦارائڻ!
 هي سڃاڻند! هي ڀريپور ڀڄ پرماتما! نه اوتن جي
 اوت! بي وسيلن جا وسيلو! اسان گهڻي اڳيانئون
 ڪيون آهن سي سڀ اسانکي معاف ڪندا، سڄي
 سمت ڏيندا، اها آسپس ڪندا ته سدائين توهانجو
 ڀريم پرڪاش منڊل وڌندو رهي. سڀني جو پاڻ ڀرو ڀرم
 پيار ٿئي، گوهر سڌو موهان مسافر توهان جي در تي
 اچي ڪڏهن به خالي نه وڃي، سڀني کي دل
 گهريو دان ڏيندا رهندا.

ان وقت اچندو وري ستڱرو مهراجن جا ڏيندو

ڪليا. بجايءَ وانگر ڇهڪو ٿيو جو سڀني سنتن ۽
 پريمين ٿڌو. وري نيٽر بند ٿي ويا. تنهن کان پوءِ
 سنتن جو اگني سدسڪار ڪيو ويو. ساري سنگت سنگرو
 مهوراجن جي جڳ، جڳڪار مٺاڻ لڳي. اهڙي طرح
 سنگرو مهوراجن جو اد پت ا-وڪڪ امر-وڪ پٿارجن
 ٿيو. سنگرو مهوراجن پنهنجي اهڙي قدرت رچائي
 جو جنهن ڏينهن جنهن تاريخ جنهن ٿت چٽ ٿي
 دنيا ۾ سندسار جي اُڌار واسطي آيا هئا، انهيءَ تاريخ
 اهوڏي چنڊر ڏينهن ۽ اهاڻي ٿت چٽ ٿي
 امرلوڪ پٿاريا. تنهن کان پوءِ ۱۲ ڏينهن ستسنگ ۽
 پنڊارو چالو رهيو. ٻاهر جا سنت موافقا پريمي گهڻا
 آيل هئا. شريمد ڀڳوت گيتا، شريمد پاڳونٺ، مها پراڻ،
 گر ٿ پراڻ، يوگ و ششٺ نور ٻاڻ پر ڪرڻ جا پاڻ رکيا ويا.
 سنگرو مهوراجن جي ڪرپا سان سڀيئي ساڌ شيواڌاري
 شيوا ڪرڻ لڳا. سنت موافقاڻون ستسنگ ۾ سنگرو
 مهوراجن جي جيوني، موما، ڪيرٽي جس ڳائڻ لڳا.
 ٻارهن ڏينهن ٿي اکند ستسنگ هليو. ٻارهن ڏينهن
 سڀني شاسترن جو پو ٻڌيو. سنگرو مهوراجن جي
 موما جا ٻچن ٺاهي سڀني ساڌن ڳايا.

سنگرو مهوراجن جي امرلوڪ پٿارجن کان پوءِ
 منڊل جي ڪاريءَ کي هلائڻ لاءِ سنتن جي هڪ سڀا
 ڪوٺائي ويئي. هن سڀا ۾ سڀني سنتن ڪاريءَ کي

سڀي نموني هلائڻ لاءِ پنهنجا پنهنجا رايو ڏنا. سوامي جن ان سڀا ۾ سڀني سنڌن کي وينتي ڪري چيو ته اسين سڀ سنگرو موراجن جي ڪٽنب جا ڀاتي آهيون. اسان سڀني تي سندن آسپاس ڪرڻا آهي. اسان سڀني کي گڏجي سنگرو موراجن جو نالو دائما قائم ڪرڻو آهي ۽ پريم جو پرڪاش ڦهلائڻو آهي. اهو ٿڌهن ممڪن ٿي سگهندو ۽ جڏهن سڀني ساڌن ۾ هڪ ٻئي لاءِ پريم، عزت ۽ شواس هوندو. سنگرو موراجن جي هن مهان يگيم کي جاري رکڻ لاءِ اسان سڀني کي من مڀي ٿي رهڻو پوندو. هڪ ٻئي جو خوب سڌمان ڪرڻو پوندو. ٿڌهن ٿي هي يگيم سڦل ٿي سگهندو. هرڪنهن جو ڪم ڪرڻ جو، شيوا ڪرڻ جو طريقو پنهنجو ٿي سگهيو ۽ پوءِ اسان سڀني جو هڪٻئي مقصد آهي سنگرو موراجن جي سکياڻن جو پرچار ڪري سندن نالو امر ڪرڻ. سڀني سنڌن کي عرض ڪيائون ته سڀيئي ساڌ هڪ ٻئي کي خوب مان عزت ڏيون. ٻئي کي عزت ڏيڻ سان اسان جو مان وڌندو. سوامي جن هميشه ٻين سنڌن جو خوب سڌمان ڪندا هئا ۽ پنهنجن پريمين کي پڻ چوندا هئا ته سڀني سنڌن جو مان ڪيو ۽ جهڪي ڪري کانئن آشيرواد وٺو.

سنگرو موراجن جي امراوڪ ٻڌارجڻ کان پوءِ مدد لاءِ جي ڪاريءَ کي هلائڻ لاءِ سڀني ساڌن ملي

سوامي سروانند مهراجن کي اڳوان بڻايو. اُن وقت
 سڀني پريمين، سنتن مھائمان ۽ ٽنڊي آدم جي
 پٽڄاٽ پريم سان پڪرون پيٽائون چاڙهيون. تنهن
 کان پوءِ پنڊارو چالو ٿيو. پوريائين براهمن ۽ سنتن
 پوڄن ڪيو، تنهن کانپوءِ ساڌن براهمن کي گانيون
 ڪپڙا، پيٽائون ۽ دل گھريو دان ڏنو. تنهن کانپوءِ
 عام پنڊارو چالو ٿيو. ساري شهر ۽ آس پاس ۾ لڏون
 ورھاياڻون. ساري سنڌ، پنجاب ۽ ٻين شهرن ڏي
 لڏن جو پرساد ڪوڪا پراڻي موڪلياڻون. پنڊاري ۾
 ايتري ته اچي برڪت پيئي جا پڇاڙيءَ جو سڀني
 پکين، پسن، جيوجنن کي پيٽ پري ڪرايو ويو.
 تڏهن به پرساد اچا بچيو رھيو. پڇاڙيءَ جو سوامي
 سروانند مهراجن ٻارھي جي سماپتيءَ جو پلو پاڻو.
 سڀ سنت مھائمان اُتي موجود هئا. سگرو مهراجن
 جي ياد ۾ سڀني جا نيٽر جل سان پرڃي آيا. تنهن
 کانپوءِ ساڌو سنت ۽ ستسنگي پريمي سڀئي موڪلائي
 پنهنجي پنهنجي ڳوٺ ويا.

پڇاڙيءَ جو سوامي جن سوامي سروانند مهراج
 کان موڪلائڻ ويا. موڪلائڻ وقت کين عرض ڪري
 چيائون ته ستگرو مهراجن جي امراوڪ ٻٽارجڻ کان
 پوءِ اسان کي ٽوھانجو ئي آسرو آھي. اسين ٽوھان
 ۾ اُھاڻي ستگرو مهراجن جي جوت جو درشن ٿا

ڪريون. هاڻي ٽوهين گر گديءَ جا مالڪ آهيو ان ڪري اسين ٽوهان کي اهڙو ئي آدر ٿا ڪريون جوڙو سنگرو مهران جن جو ڪندا هئاسين. ٽوهان هاڻي اسان کي سنگرو مهران وانگر ئي سنڀاليندا رهندا. جيئن سنگرو مهران وقت به وقت اچي اسان کي حيدرآباد واري درٻار تي سنڀاليندا هئا تيئن ٽوهان به پيا چرن گوماڻجو. سوامي جن کين اهو به عرض ڪيو ته جيئن ته سنگرو مهران اسان جي درٻار تي جوتي جوت سمايا انهيءَ ڪري سنگرو مهران جي ورسي هر سال اُتي ملهائڻ جي اجازت ڏيو. هر سال ورسيءَ تي ميلو اُتي ئي لڳايو ويندو، جتي منڊل جا سڀيئي سنت ايندا ۽ منڊلا چاريه اُن ميلي جي صدارت ڪندا ۽ سڀيئي ڏينهن اُتي رهي ميلي جو سنجالڻ ڪندو. سوامي سروانند جن سوامي جن جي اُن اچي پاونا ڪي خوب ساراهيو کين پيار سان گلي لڳائي وڃن ڏنو ته هو سندن درٻار تي برابر نيم سان ايندا رهندا ۽ ورسيءَ جو ميلو اُتي خود اچي ملهائيندا.

سندن کان موڪلائي سوامي جن پاري من سان پنهنجي آشرم تي پهتا. اُتي پهچي کين بنان سنگرن جي هر ڪا شيءِ سوني پاسڻ لڳي. ڪيتريءَ

آشرم تي پهتا. اُتي پهچي کين بدان ستگرن جي
هرکا شيء سوني پاسن لڳي. ڪيتريءَ ٿم سڪ
شودا سان ستگرن لاء ڪٿيا جو ڙايائون. دل ۾ ارمان
هون ته ستگرن جي خوب شيوا ڪري جيون سڦل
ڪندس. پر بندي جي من ۾ هڪڙي ته پڳوان جي
من ۾ ٻي. سوامي جن کي ستگرن جي وچوڙي جو
ڏاڍو گورو دڪه هو. ستگرن کي هنن پنهنجو سڀ
ڪجهه اريٽ ڪري ڇڏيو هو. ستگرو مهراج جن
سندن لاء پڳوان هئا ۽ سڀ ڪجهه هئا. پر پاڻ گورا
گيانِي هئا سو سوچڻ لڳا ته :-

چلنا هئ سڀ ڪو پر ڪرڻي نيم انوسار،
رام گهڻي ڪرشن گهڻي چوڙ سنسار.
سوامي جن جو آشرم ۾ پڌار جن جو ٻڌي سڀئي
پريمي ساڻن گڏ جن آيا. سوامي جن نيم انوسار شام
جو ستسنگم ڪيو. اُن ۾ ستگرو مهراجن جي مهما
پريمين کي ٻڌائي ستگرو مهراجن جي ياد ۾ ٻن
چيائون :

ٻن (راڳه پيروي)

ٿل - سنت سياڻو ٿو - ون هئين سنت سياڻو،
سوامي ٿيئون رام تون هئين سنت سياڻو.
۱- گهوان سڄو گيانِي، غم ڌار تون هئين،
برهم سندي باغ جو گزار تون هئين،
ڪند و پڳت پاڻ جو پرچار تون هئين،

- شانت روپ سڀ کي هٿين سائين سيڊاڻو،
 سنت سيڊاڻو ٿون هٿين سنت سيڊاڻو،
- ۲- ملڪن ۾ وڃي ٿو ڪيو پرچار ڀرير جو،
 سڀ کي ڏنو ٿو ٿي سهچار ڀرير جو،
 کليل رکيو خاص ٿو پنڊار ڀرير جو،
 ونڊي ڏنو سڀ کي سڄو نام جو ڦاڻو،
 سنت سيڊاڻو ٿون هٿين سنت سيڊاڻو.
- ۳- اُڇڙيل بياڀان جي آباد ٿو ڪيا،
 ننڍا وڏا شهر سيٺي شاد ٿو ڪيا،
 وڇڙيا جنهن جا ڪيئي ياد ٿو ڪيا،
 ستسنگ جي لائيم داتا ديڀاڻو،
 سنت سيڊاڻو ٿون هٿين سنت سيڊاڻو.
- ۴- جن کي نه آيو اکر، نني کي گيان ٿو ڏنو،
 جن جا ملين هردا، ٿن ڌيان ٿو ڏنو،
 جن کي نه پڇي جڳهه ۾، ٿن مان ٿو ڏنو،
 ڪوڙي ٿنهنجي موما ڳاڙي ماڏو نماڻو،
 سنت سيڊاڻو ٿون هٿين سنت سيڊاڻو.

ستسنگ کان پوءِ ايڪانت ۾ وهڻ ٿي کين
 ستگرو مهران جي ياد ڏاڍو ستائڻ لڳي. پنهنجي
 من کي سمجهائڻ لڳا ته ستگرو مهران جن نه امر
 آهن. سندن جوت نه جتي ڪٿي پئي چمڪي.
 سندن امرت وڃن ۽ مڏر وائڻي ته امر آهي. سندن

سروپ ته منهنجي رڳه رڳه ۾ سمايو پيو آهي. سندن
 ياد ته اٿئي پهر اندر ۾ آهي. ستڱرو مهراج جن مون
 کان جدا ٿي نٿا سگهن.

ستڱرو مهراج جن لاءِ جيڪا ڪتيا ٺهرائي هئائون
 اُتي آسٽ وڃائي ستڱرو مهراج جن جي مورتِيءَ جي
 استايدا ڪيائون. هر روز پريات جو ۽ رات جو
 مورتِيءَ جي سامهون ويهي يڪ ڏک مورتِيءَ ڏانهن
 ٺهريندا رهندا هئا. جڏهن اها مورت سندن آتما ۾
 سمائجي ويندي هئي تڏهن اکيون بند ڪري اها
 مورت پرن جي وچ ۾ شو ٺيڙو ۾ ڏسندا رهندا هئا ۽
 من ۾ ستڱروءَ جو سمرڻ ڪندا رهندا هئا. اهڙي
 نموني ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڌيان ۾ ويٺا رهندا هئا.
 ڌيان ۾ وهندي پهرين سندن پير سن ٿيندا هئا پوءِ
 گوڏن ڦاٿين، ان کان پوءِ ڪمر ڦاٿين ۽ ڏيوي ڏيوي
 سڄو شير سن ٿي ويندو هئن. ان سماڏيءَ جي
 اوستا ۾ ڪين اپار آندو ملندو هو. اندر ۾ ستڱروءَ جو
 ساڪيات درشن هو. اندر ۾ امرت جي ورکا ٿيندي
 هئي.

اهڙي نموني ستڱروءَ جو ڌيان ڪندي وڇوڙي
 جو درد ڪجهه گهٽجڻ لڳو ۽ ان جي جڳهه تي
 سنڌوش ۽ شڪر پيدا ٿيو. هر ستڱرن جي ياد ڪين
 دل ڀل ستائڻ لڳي ۽ انهن جي ياد ۾ انهن ڳائي
 پنهنجي من کي شائتي ڏيندا هئا.

پڄن راڳ ٻهاري

ٿل :- ٻن يون ياد ٻل ٻل، ٻريتم پيارا،
ڪڏهن ڪين وسرن، سڄڻ سي سڄارا.

۱- جڏهن کان جدائي، ڪئي آهي جوڳين،
تڏهن کان اکين مان، وهن نير نارا.

۲- منو پيو نه مونڪي، ٻرين ريءَ لڳي ٿو،
ملن شال مونسان، جيءَ جا جيارا.

۳- ڏنم چاچي جڳهه ۾، سندن مٿ نه ڪوئي،
ڏيئي ٻريم ويا جي، ڪسي خيال سارا.

۴- ڪهي ٽيئون ڪهڙيون، ڪيان ٿن جون ڳالهيون،
گطن گيان پڳتي، جا سي پنڊارا.

اهڙي نموني صبح شام ستڱرو مهراج جن جي
آرتي پوڄا ٿيڻ لڳي. سڀئي ٻريمي اچي شوق سان
ستڱرو مهراج جن جي مورتيءَ تي سرور جهڪائيندا
هئا. سوامي جن نيم سان ستسنگ ڪندا هئا ۽ ٻاهران
جيڪي سنت ايندا هئا انهن ۾ ستڱرو مهراج جن
جو روپ ڄاڻي انهن جي خوب شيوا ڪندا هئا ۽
انهن کي پڻ ستسنگ ڪرڻ لاءِ عرض ڪندا هئا. انهر
۾ انهي پهر آند لڳو پيو هوندو هو. اهي وڻي جو
خوب آدر ٿيندو هو. ٻريمين کي سک سان ٻرسان
ڏيندا هئا. سوامي جن نه ڏاڏا هئا ڏيئي ڏاڏو خوش

ڏيندا هئا. سندن وٽ ڀرپور جي ڏاڍي ڀيڙ لڳي
پيئي هوندي هئي.

هر روز نيم سان سٽسنگم ڪرڻ کان سواءِ هر
مهندي سٽاراڻڻ جي ڪٿا ڏاڍي سڪ ۽ شوق سان
ڪندا هئا. ان ڏينهن ڪٿا سان گڏ هون پڻ ڪندا
هئا. ڪٿا سماپت ڪري سڀني کي ڀرسان ڏيئي ڀنڊارو
ڪرائيندا هئا. ان ڏينهن آشور ۾ مياو لڳي ويندو هو.
ڀاڻ خود ڪٿا ڪندا هئا. ڪٿا سان گڏ شري
ستيم نارائڻ جي ورت جو موٽر ٻڌائيندا هئا. چوندا
هئا ته شري ستيم نارائڻ سواميءَ جو موٽر سڀني
ورنن ۾ اُتو آهي. ستيم نارائڻ سواميءَ جي ورت
رڪڻ سان سنسار ۾ سڪي رهي، انت ۾ موڪل جي
پراپتي ٿئي ٿي. موڪل جا ساڌن آهن گرم، اُٻاسنا ۽
گيان. شري ستيم نارائڻ سواميءَ جي ڀوڳ جو ڀرسان
تيار ڪرڻ، شري سٽاراڻڻ سواميءَ جي آرٽي تيار
ڪرڻ، انهن سڀني کي گرم چڻبو آهي.

شري سٽاراڻڻ سواميءَ جي مورتيءَ کي اِشان
ڪرائڻ، وستر ٻارائڻ، ٿڪ لڳائڻ، ايڪاگر ڇت سان
هٿ ٻڌي ڀارتنا ڪرڻ کي اُٻاسنا چڻبو آهي.
ستيم ٻوهر ٿڌون نارائڻ کي ڀاڻ ۾ ڄاڻڻ ۽ ٻڌي
روپي مندر ۾ ساڪيات روپ ڪرڻ کي گيان چڻبو

آهي. تنهنڪري ستنارائڻ سواميءَ جي ورت رکڻ سان گرم، اُپاسنا ۽ گيان دٿاران مل وکيپ آرون جا ٻڙدا سوجيئي دور ٿي وڃن ٿا ۽ آتما جو ساکياتڪار درٿن ٿئي ٿو. هي منش سنسار ۾ جيون مڪت بڻجي انت ۾ هوڪم ڀڄي پراپت ڪري ٿو.

ستنارائڻ سوامي جو وهائڻ ٻڌائي ستنارائڻ سواميءَ جي پراڻا چوندا هئا. هيءَ پراڻا سوامي جن پاڻ ٺاهي هئي جا هن ريت آهي.

شري ستنارائڻ سواميءَ جي پراڻا

سڄا ستنارائڻ سوامي تنهنجا گڻ گيت ڳايون ٿا،
جوڪاڻي سيس نوڙت سان اڳيان تنهنجي نمايون ٿا.

۱- ڪيا آهن ڀاپ جي ڀرپ اسان پنهنجي حياتيءَ ۾،
تنهنجي ٿي نام سان سوامي ڪيل ڀاپ نمايون ٿا.

۲- وڃائي عمر آ ساري، بهاري هيءَ ٻرائيءَ ۾،
ٻڏي ٻانهون ڀريو توکان ٻڏيون سوامي بکشاڻيون ٿا.
۳- رهي اڳيان جي انڌ ۾، ڪيو نا ڪم نيڪيءَ جو،
تنهنجي ٿي گيان سان سوامي،

اوديا اوند سر هٽايون ٿا.

۴- رهي ماڏو اسانتي نل، سدا آسيس ملي سوامي،
تنهنجي ڀوڄا ڪري ڀل ڀل اندر ڀاڙيون ٿا.
سوامي جن ڪي ڌار ڪرالن جي اڏين ۾

گهري رچي هئي ۽ انهن جو نيم سان پات ڪندا هئا. انهن ڳرڻن ۾ گيتا ۾ سندن اڻاهه شردا هئي. صبح جو هر روز گيتا جي هڪ اڌيا جو پات ضرور ڪندا هئا جڏهن ارڙهن اڌيا پورا ٿيندا هئا تڏهن وڌي پورو ڇوڳهه وجهي وري نئين سر پهرئين اڌيا کان پات شروع ڪندا هئا. گيتا تي ودوانن جي لڪيل ٽيڪائن جو پڻ گهرو اڌين ڪيائون.

ڀاڻ پريمين کي گيتا جو پات ڪرڻ لاءِ چوندا هئا. کين گيتا جي مهڻو جي باري ۾ سمجهائيندي چوندا هئا ته گيتا گيان جو اڻاهه سمندر آهي، اُن ۾ گيان جو اننت پيدار آهي، اننت پاڻ ۽ ڌن جو خزانو آهي. جهڙيءَ طرح ٽوپو سمنڊ ۾ ٽپي هڻي موٽي حاصل ڪندو آهي ساڳيءَ طرح ساڌڪ پرش گيتا ۾ جيئن جيئن گهرو ويندو ٿيئن ٿيئن انيڪ رتن رويي پاڻ کي پراپت ڪندو.

گيتا سڄو آتمڪ سونهون، روحاني، رهبر آهي، گروهه ۽ ماڻا سمان آهي. انجو گيان ورور ويچارڻ سان رڳهه رڳهه ۾ پهچي وڃي ٿو. ڪهڙي به سڪت سمي گيتا جو آسرو وٺڻ سان من کي شائتي ملي ٿي. گيتا جي پات ڪرڻ وقت اسين شري ڪرشن پڳوان کي براجمان سمجهي انهي شرط وٺنداسين

نه ڪهڙا به من جا مونجهارا بهل ۾ دور ٿي ويندا.
گيتا جو اڀياس منهن جي شرڌا ۽ ساوڌاني وڌائيندڙ
۽ شانتي ۾ ڀرم ڌام کي پراپت ڪرائڻ وارو آهي.

گيتا ۾ ڪرم ڪرڻ جي ايڏي ته موهما آهي جو
گيانِي پرش کي خاص آديش ڏنل آهي ته هو شاسترن
انوسار ڪرم ڦل چاهيندڙ اگيانِي پرش جي ٻڌيءَ ۾
به ڪڏهن ڪرم ۾ اشرڌا پندا نه ڪن، پر پاڻ
شاسترن موجب سڀ ڪرم چڱيءَ ريت ڪندي انهن
کان به ائين ڪرائين. نشڪام ڪرم ڪرڻ وارو يوگي ته
جنم موڙ کان رهت ٿي برهم سروي کي پراپت
ٿئي ٿو.

گيتا هڪڙيءَ جو ڀرم ساڌن سيڪاري ٿي. شري
ڪرشن ڀڳوان ارڃن کي چوي ٿو ته هي ارڃن!
سڀني اندرين جي دوارن کي روڪي يعني
اندرين کي وڌين مان هٽائي، من کي هڙدي ۾
استر ڪري ۽ پنهنجي پراڻن کي مستڪ ۾ استاپن
ڪري، پرماتما سنڀلندي يوگه جي ڌارڻا ۾ استت
رهي، جو پرش 'اوم' روپي هڪ اڪشر برهم جو اچارڻ
ڪندي ۽ انجي ارت روپي مون نرگن برهم جو
چنن ڪندي شرير تياڳي ٿو سو ڀرم گئيءَ کي
پراپت ٿئي ٿو. پراپت ڪال ۾ هن نموني جي
استتي ته ان پرش جي ٿيندي جهن ڀرين کان

يوگ جو اڀياس ڪري من کي پنهنجي وس ۾ ڪيو
 آهي. انهيءَ لاءِ نت نير سان گيتا جو پاڻ ڪرڻ
 ضروري آهي.

سوامي جن دتارن گيتا جو موٽو ٻڌڻ کان پوءِ
 ڪيترن پريمين نير سان گيتا جو پاڻ شروع ڪيو.
 پريمي جيئن جيئن گيتا جو پاڻ ڪرڻ لڳا تيئن تيئن
 سندن دل ۾ گيتا جي رهسپر ڄاڻڻ جي پياس وڌي
 ٿي وڌندي. سو پريمين سوامي جن کي عرض ڪيو
 ته مستسنگ ۾ گيتا جي رهسپر بابت ڪين ٻڌائين.
 سوامي جن کي پريمين جي اها ڳالهه ٻڌي ڏاڍي
 خوشي ٿي ۽ هڪ ڏينهن مستسنگ ۾ گيتا جي رهسپر
 جي باري ۾ هن ريت کولي سمجهايا ٿون.

گيتا جي ارڙهن اڌيائڻن ۾ ڪل ست سو سلوڪ
 اٿن پوئل آهن جيئن مالهه ۾ موتين جا ڍاڻا. هڪ
 هڪ سلوڪ املهه موتيءَ سان اوڪ رهسپر سان
 ڀريل آهي. گيتا ۾ شري ڪرشن ڀڳوان پرماتما کي
 ڀاڻڻ ۽ هڪٻئي ٻي حاصل ڪرڻ جا ٽي رستا کولي
 سمجهايا آهن. اهي آهن ڪرم يوگ، گيان يوگ ۽
 ڀڳتي يوگ.

ڌنڌا، ڌنڌا، ڌنڌا، ڌنڌا، ڌنڌا، ڌنڌا، ڌنڌا، ڌنڌا،
 ڪرم يوگ چئبو آهي. انتهائين ڪرڻ کي جيئي شڻ آتما

جي چننن ۾ اين ٿيڻ گيان يوگم آهي. يار برهم پرماتما
جي پريم ۾ اين ٿي ٽينهن رات ان جي ڌيان ۾ مڱن
رهڻ کي پڳتي يوگم چئبو آهي. انهن ٽنهي يوگن جو
پاڻ ۾ گهرو سڀڻت آهي.

نت نيم سان جيڪي گرم اسين ڪريون ٿا
سي پڳوان جي آواز ٿا سمان آهن. انهن ڪرمن جو
سڀڻت گرم يوگم، گيان يوگم ۽ پڳتي يوگم ٽنهي سان
آهي. يعني ٽنهي پرڪارن جي يوگين کي نت نيم
جا گرم ڪرڻ چڻائين. اهي ٽيئي يوگم سماتي يوگم
دڙان آتما جي ساڪياتڪار جا ساڌن آهن.

پنهجي سموري اڳيان کي ناس ڪري ڇڏڻ
وارو ساڌڪ پرماتما جو ساڪياتڪار ڪري اوج ڪوٺي
جي پڳوان جي پڳتي کي پاڻي ٿو ۽ ان پڳتي
دڙان پرم پد کي پاڻي ٿو.

ايشور کي پاڻي جي ڪاملا ۽ پڳتي يوگم هڪ
وڏو ساڌن آهي. آتم انڀو جي ڪاملا ٿيڻ تي گرم
يوگم، گيان يوگم، پڳتي يوگم ٽيئي پڳت ساڌڪ کي
ڪيوليم دشا ٿاڻين پهچائين ٿا.

پڳوان جي پراپتي ٿيڻ ٿاڻين پڳوان جي پراپتي
جي پراڻا ڪرڻ وارو ان اڻت پرم پد کي پراپت
ڪري ٿو.

پرڻم ايڪانتي گيانتي پڳت پڳوان جي آڏين
 رهندو آهي. هو پڳوان جي سنڌوگهه ۾ سڪي ۽ ويوگهه
 ۾ دڪي رهندو آهي. هو پڳوان جي لاءِ انڊيم ٻڌي
 وارو هوندو آهي.

پڳوان جي ڌيان، يوگهه، پڳتي وندڻا، اُستتي ۽
 ڪيرتن دٿاران آتما جي ستا جو انڊو ٿئي ٿو. پڳوان
 جو پڳت پراڻ من ٻڌي اندرين کي پڳوان جي چرنن
 ۾ اڀرڻ ٿيل سمجهي ٿو.

پڳوان جو اهڙو پڳت پنهنجي سڀني ڪرمن
 کي پرماتما جي خوشيءَ لاءِ ڪري ٿو. خود ڪرڻ
 جي پاونا کي تياڳي. ڪرڻ ڪرائڻ وارو پڳوان کي
 ڄاڻي خود نريٽ ٿي وڃي ٿو.

اهڙي نموني پڳوان جو پڳت داس پاو دٿاران
 پرڻم ٻڌ کي پراپت ٿئي ٿو. اهوئي گيتا جو رهسڀ
 آهي.

پريمين جي گيتا لاءِ شردا ۽ رچي ٽسي سوامي
 جن کين دانداري ڏيندي چيو ته اوهان جو گيتا لاءِ
 پرڻم ٽسي اسين گيتا جي مول سنسڪرت سلوڪن
 جو سولي سنڌيءَ ۾ ترجمو ڪنداسين، جيئن گيتا
 روپي امرت توھين پريمي آسانيءَ سان پي سگھو.
 اهو ترجمي جو ڪم اتي ئي شروع ڪري ڇڏيائون
 ۽ هندستان ۾ اچي اهو امرت روپي دستڪ چپارايائون
 ۽ پنهنجن شرداو پريمين کي اهو دستڪ پرساد روپ

ڪري ڏيندا هئا جيئن اهي ان کي پڙهي پنهنجو
جڏون سڦا ٻڌائي سگهن. ته صرف ايترو ٻيو گيتا ۾
سندن ايترو ته صدق هو جو احمير ۽ بشڪر راج ۾
گيتا پودرشي ٺهرايائون. جتي پريمين جي ڀلائي ۽
گيتا جي پرچار لاءِ گيتا جا ست سو سلوڪ سون وٺڻ
اڪرن ۾ لکائي ۽ گيتا جي رهسپم کي سمجهائڻ لاءِ
سندر چتر پڻ ٺهرايائون.

هاڻي آشرم ۾ نيم سان پوڄا پاڻ ۽ ستسنگ
ڪرڻ سان گڏ وگڏ سواهي جن پنهنجن پريمين جي
سڪ ۽ شردا سندن ڪوٺ تي اتي سندن گهر وڃي
پڻ ستسنگ ڪرڻ لڳا. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ
ڪراچيءَ مان سندن سڪايل پريمي شري ڪيشوداس
۽ ستي ڀائي سندن شيوا ۾ حيدرآباد ۾ آيا ۽ کين
عرض ڪيائون ته ڪجهه ڏينهن ڪراچيءَ ۾ هلي اٿان
جي پريمين کي پڻ هن اهرت روپي ستسنگ جو
لاپ ڏين. ڀڳوان جا ڀڳت ته پريم جا بکيا آهن سو
پريمين جو عرض اوائلي ڪراچي رٿن ڪرڻ نڪتا.
شري ڪيشوداس جي سڪ ۽ شردا ڏسي سندن گهر
رهي صبحوچ شام ستسنگ جو ديباڻ لڳائڻ لڳا جتي
سندن پريمي اچي آندو ڏندا هئا.

سواهي جن پنهنجن گهرستي پريمين کي چوندا
هئا ته توهين وڏياڳي آهيو جو توهان کي ڀرمائڻا

جو نام دان مليو آهي هن نام روڻي جھاز ۾ چڙهي
توهين هي پڻ ساگر پار ڪري سگهندا. گرهست آهر
۾ رهي پنهنجا فرض پورا ڪندي توهين سنت ڪير،
ڀڳت رويداس، ميران ٻائي ۽ گرو نانڪ وانگر پريو
ڪي ٻائي سگهندا.

هڪ ڏينھن ستسنگ ۾ چيائون ته گرهست روڻي
رت جا ٻه ڦيٽا آهن، استري ۽ پرش. انھن ٻنهي
جي سوڪار سان هيءَ گاڏي تمام سٺي نموني هلي
سگهندي. استري گهر جي ڌري سمان آهي.
گرهستيءَ ۾ ان جو مھتو ۽ پورڻا استان آهي. اها
گهر جي سرڳم بڻائي ٻئي گل ڌاري سگهي ٿي.
پتورقا نار جي وڏي موما آهي پتورقا نار جي سينا،
ساوتري، نارا ۽ مندودريءَ وانگر پوڄا ڪئي وڃي
ٿي. اتي پريمين کي پتورقا نار جو پڇن ٻڌاڻون.

پڇن

پتورقا نار بڻائي سرڳم ٿي سلسار کي،
نار پنهنجي ڌرم سان ٿي نار کي گل پريوار کي،
پتورقا جي ڌرم ۾ شڪتي پريل آھ سڄي،
ڌرم جي ٻل سان هلائي ٿي ٿي تلوار کي،
پتورقا نار هلائي پٽيءَ کي ست ڪرم ڏي،
نيم پوري ڪرڻ سان ٿي شڻ رکي وهوار کي،
ماڻو پٽيءَ جي پريم سان نار ٻائي سڪم سهاڳ جو،
هن اوڪيءَ پراوڪ ۾ سا ٻائي جهڻ جهڪار کي.

پڄن پورو ڪري چيائون ته ڪٽنب پريوار کي
 سر ۾ بڙائڻ لاءِ سڀني جي سهڪار جي ضرورت آهي
 پٽي پٽيءَ جو سوڪار ڪري، پٽي پٽيءَ جو سوڪار
 ڪري، سس نهن جو سوڪار ڪري، پيءُ پٽ جو ۽
 پٽ پيءُ جو سوڪار ڪري ته سڀ سڪم ٿي پوي.
 گرهست جي گاڏي تيار ۾ سان سڀني هلي سگهندي.
 هرڪو پنهنجو سوارت ڇڏي ٻئي جي سڪم جو خيال
 رکندو ته سڀني کي سڪم ملندو. انهيءَ ڳالهه کي
 سمجهائڻ لاءِ هيٺيون درشتانت ڏنائون.

درشتانت :- هڪ دفعي ديوتائن ۽ اسرن جي
 گوماسان لڙائي اڳتي. لڙائي چڱو لڏيو وقت هلي پر
 نتيجو ڪجهه به نه نڪتو. ديوتائن چون ته اسين
 وڏا آهيون ۽ اسر چون ته اسين وڏا آهيون. آخر
 فيصلو ڪيائون ته هلي سرشتيءَ جي پيدا ڪندڙ
 برهما کان ان جو نياڻ ڪرائجي. سڀيئي گڏجي برهما
 وٽ آيا ۽ عرض ڪري کين چيائون ته اسان جو
 فيصلو ڪريو ته اسان مان وڏو ڪير آهي. برهما سوچ
 ۾ پئجي ويو. پيدا ڪندڙ پتا لاءِ سڀ اولاد هڪ
 سمان هوندو آهي. سو کين صلاح ڏنائون ته ان
 ڳالهه جو فيصلو وڃي شو پڳوان کان ڪرايو. برهما
 جي چوڻ تي ٻئي ڌريون ڪٽلاش ڀرت تي
 پهتئون جتي شو پڳوان نڀيا ٻئي کڻي. ڪجهه

وقت کان پوءِ ڀڳوان ٽپسيا مـان اُڏيا ۽ ديوتائن ۽
 اسون کان اچڻ جو ڪارڻ پڇيائون. جڏهن تي انهن
 سموري ڳالهه کين ٻڌائي آها ڳالهه ٻڌي پولي نات
 کين چيو ته توهان کي جي ڪو ور گهرڻو هجي يا
 آشپز واد وٺي هجي ته وٺو باقي جهڳڙن جا فيصلا
 ته وٺو ڀڳوان اُڏي ڪري سگهندو. توهان سڌا ڪير
 ساگر ۾ انهن جي مڏيو ۾ پهچي وڃو. شو ڀڳوان
 جي آڳيا اڏوسار سڀيئي ڪير ساگر ۾ پهچي ويا ۽
 وٺو ڀڳوان کي پنهنجو پريو جن ٻڌايائون.

وٺو ڀڳوان سندن سڄي ڳالهه سانتي ۽ سان
 ٻڌي چيو ته توهان ڪوبه خيال نه ڪريو اسين توهان
 جو فيصلو ضرور ڪندا سين. پر سڀ کان اڳ توهان
 نشان ڪري پوڄن ڪريو ۽ پنهنجو ٿڪ پڇو پوءِ
 توهان کي سڀ ڪجهه ٻڌايون ٿا. توهين ڌيرج
 ڌريو. اهو ٻڌي ٻئي ڌريون ڏاڍو خوش ٿيون ۽
 وڃي آندڻ سان نشان ڪرڻ لڳا. نشان ڪري اچڻ
 کان پوءِ سندن پوڄن لاءِ ٻن الڳ الڳ پنڊالن ۾
 چٽيون طعامن جو بند وڃست ڪيو ويو ۽ کين پنهنجي
 پنهنجي پنڊال ۾ پوڄن لاءِ ڪوٺ ڏني ويئي.
 گهڻي پنڊا ۽ ٿڪان سبب سڀيئي کي ڏاڍي بيم لڳي
 هئي سو سڀ پوڄن ڏانهن ڊورڻ لڳا پنڊال تي
 بيٺل دريان کين روڪي چيو ته پوڄن ڪرڻ جو

هڪڙو شرط آهي ته ڪوبه پنهنجي هٿ سان پوڄن نه ڪري. پوڄن لاءِ ڇمڪا رکيل آهن سو انهن ڇمڪن سان پوڄن ڪرڻو آهي. پوڄن جي ڀرسان ٻوڙي اسرن ۽ ديوتائن ڏٺو ته پوڄن لاءِ هڪ هڪ گز جا ڇمڪا رکيا هئا. ڇمڪي ۾ رٿڙي پري ڪٿي رات ۾ وجهڻ جي ڪن ته اها رات کان به فوت پري رهجي وڃي. اسرن کي بڪ به ڏاڍي لڳي هئي سو ڇمڪا پري وٺي هئا ۽ اڇلايا ڏن ۽ رات ڦاڙي مٿي جهلي ان کي ٻڪڙ لڳا. ائين ڪندي ڪنهن جي اک ۾ رٿڙي پئي پئي ته ڪنهن جي نڪ تي ڄمون پئي لڳو. سڄو پوڄن پٺ تي ڦهلائي ويو پر ڪنهن جو به پٺ نه پريو. آخر سڀ ڏال خالي ڪري فراس ٿي سڀ اچي ٻاهر بيهي رهيا.

هو ڏانهن ديوتائن ڄڻ هن ڏٺو ته ڇمڪا پنهنجي رات تائين نٿا پوڄن ته ڇو نه ان ڇمڪي کي پئي جي رات تائين ٻوڙائجي. بس ڪن ڀل ۾ جوڙيون ٺهي ويئون ۽ ڇمڪا پري هڪ پئي جي رات ۾ وجهڻ لڳا، اهڙيءَ طرح هڪ پئي کي ڪارائي سيني آندو سان پٺ پريو ۽ کاڌي جو ڪٽو به بيمار نه ويو. ڄڻ هن ديوتائن کاڌ و کائي پٺ ڀاڙ کان ٻاهر آيا ڏهن پئي ڌريون وڌو ۽ ڀڳوان وٽ ويئون ۽ ڪن ڪلي چيائون ته ڀڳوان هاڻي اسان جو فيصلو

ڪريو. ڀڳوان کين کلي چيو ته فيصلو ٿي چڪو آهي. فيصلو ته توهان پنهنجو پاڻ ڪري چڪا آهيو. توهان هلو ته توهان کي توهانجو ٿيل فيصلو ڏيکارين. وڌو ڀڳوان ديوتائن ۽ اسرن کي سندن کاڌي جا ٻئي پنڊال ڏيکاريا ۽ ڀڳيو ته هاڻي توهين پاڻ سمجهي سگهو ٿا. اسرن کي پنهنجو گندو پنڊال ڏسي شرم آيو ۽ سندن ڪنڌ شرم کان جهڪي ويو ۽ ديوتائن پنهنجي سوپ تي ڦرلڻا نه سمايا.

سواهي جن درشانت ٻڌائي پريمين کي چوڻ لڳا ته توهان ڏٺو ته ديوتائن هڪ ٻئي جي سوڪار سان سوڀارا ٿيا. ڀريوار ۾ به سڀني کي ديوتائن وانگر هڪ ٻئي جو سوڪار ڪرڻ گهرجي. جي هرڪو ٻئي جي سڪم لاءِ سوچيندو ته سڀني کي سڪم ملندو. پر جي هرڪو پنهنجو سوارت ساڌيندو ته ڇڪتاڻ وڌندي ۽ سڪم ڪنهن کي به نه ملندو. ٻئي جي سڪم لاءِ تياڳ ڪرڻ ۾ آندو آهي. ان ڪري ڀريوار ۽ سماج ۾ اسان کي هڪ ٻئي جو سوڪار ڪرڻ گهرجي. ائين ڪرڻ سان گرهستي ۽ سماج سرڳم ٿي ٻوندا جتي سڀني کي سڪم ۽ آندو ملندو.

اهڙي نموني ڪراچيءَ ۾ پريمين کي سسنگم روپي امرت پياريندي کين چيائون ته هاڻ اسين حيدرآباد واري اشرم تي وڃي سار سنڀال لهنداسين.

اٺي سندس شوقالو پريهي شري گوڏو پڳت ۽
 سندس ڀاءُ شري پوهو مل ڪين عرض ڪيو ته وڃڻ
 کان اڳ هڪ دفعو اسان جي ڪٽيا کي پنهنجا چرڻ
 گهمائي پوئتر ڪريو ۽ اُتي هلي سٽسنگ ڪريو.
 سوامي جن سندن پوارڻا قبول ڪري سندن گهر
 اچي سٽسنگ ڪيو ۽ شوقالو پريمين ڪي هن پڇن
 دٿاران آشيرواد ڏني.

پڇن (راڄ ڪنڀات)

- 1- سڄي سڪ وارن کي سٽگر، اچي درشن ڏيکاري ٿو.
 ديا جو هٿ رکي سر تي، سمت ڏيئي سڌاري ٿو.
- 2- رڪي وشواس جي پورڻ، پون ٿا پيش سٽگر جي،
 ٽني جي ڪشت ڪرمن کي، سدا سٽگر و نوازي ٿو.
- 3- سدا تن من وچن ڌن سان، چڏي هٿ سيوڪن جئي،
 ٽني کي پريم جو ڀالو، سدا سٽگر پياري ٿو.
- 4- ڌري نت ڌيان سٽگر جو، جپن جي نام گو بند جو،
 ٽني جو من ڪري نرمل، سدا سٽگر اُجاري ٿو.

۽ ڪهي ٿيئون پنهنجي پڪڙي،

رهن جي پاڻ ۾ اسٽت،

ٽني کي گڻ صبور ۽ سان، سڄو سٽگر سينگاري ٿو.

پڇن پورو ڪري پريمين کي چيائون ته ڪراچيءَ

جي ڀريمين اسان جي خوب شيوا ڪئي آهي جيڪي ڀريمي سنتن جي شيوا ڪن ٿا ۽ انهن اڳيان نمن ٿا. انهن جا ڪوٽ جلمن جا ڪرم ڪڏهي وڃن ٿا. اُلتا ڪرم به سلتا ٿي وڃن ٿا. جهڙيءَ طرح آفيسر جڏهن سيل ڪٽي ڪاغذ تي هڻندو آهي ان سيل تي اکر اُلتا لکيل هوندا آهن پر ڪاغذ تي آهي اکر سلتا ٿي ويندا آهن. اهڙيءَ طرح سنتن ۽ ستڙن کي نمٽ سان ڪرم جي ريڪا جا انگ پلٽجي ويندا آهن. اها ڳالهه سمجهائڻ لاءِ، رجب ڏاکوٽ جو مثال ڏنائون.

رجب هڪ خطرناڪ ڏاکوٽ هوندو هو. سندس نالي کان به ماڻهو ڏکندا هئا. ان جي جنهن وقت شادي ٿي رهي هئي، ان وقت سندس پٽا کيس پنهنجي گروءَ وٽ مٿو ٽيڪائڻ لاءِ وٺي آيو. رجب جيئن ئي گروءَ جي اڳيان سندس چرڻن تي مٿو ٽيڪيو ته گروءَ سندس مٿي تي آشيرواد جو اهڙو هٿ ڦيريو جو رجب جي ٻڏي پلٽجي ويئي. سندس اڳيان جو پڙدو هٽي ويو ۽ سندس انٽوڪرڻ به اڻوڪو روشني اچي ويئي. جيئن ئي مٿو گروءَ جي چرڻن تان مٿي کنيائين ٿيڻ تي دنگ رهجي ويو. هيءَ دنيا، ڌن ۽ دولت کيس مٿيا پاس ٿيڻ لڳا. مڪت لاهي ڪٽي پيءُ کي ڏنائين ۽ چيائينس ته

هي مڪت قوهين ڀڪڙيو هاڻي رجب شادي نه
 ڪندو. رجب هاڻ ڊاڪو نه پر سنت شيوي ٿي
 رهندو. سندس اندر مان آواز نڪتو.

”رجب گر پرساد ٿي مت گيا انگم ليلات ڪا.“

رجب گروءَ جي شرڻ ۾ رهي ڪري ڀڳوان
 جي اهڙي ته ڀڳتي ڪئي جو جنم جنم جا ڪرم
 ڪڍجي ويا هاڻي. رجب ڊاڪو مان ساڌو بڻجي ويو.
 جهڙيءَ طرح سندن جي آشيرواد سان رتناڪر ڊاڪو
 والميڪ رشي بڻجي رامائڻ جي رچنا ڪري امر ٿي
 ويو تهڙيءَ طرح رجب ڊاڪو به سنت شرومڻي بڻجي
 ڀڳتيءَ ۽ شردا روپي سلوڪ لکي اوڪن کي ڀريو
 مارڻ تي هلڻ لاءِ روشني ڀردان ڪئي.

ڪرڻيءَ سان انسان پاڻ کي ٺاهي وٺي ٿو.
 ڪرڻي ڪرڻ سان جنم مړڻ جي چڪر کان مڪتي
 ملي ٿي ۽ آتما امر بڻجي وڃي ٿي. ستسنگم سماپت
 ڪري ڀلو پاتائون ۽ ستسنگي ڀريمين کان موڪلائي
 پنهنجي حيدرآباد واريءَ در ٻار ٿي آيا.

وقت بادشاهه پنهنجي چال سان هلندو هليو.
 وقت گذرندي دير ٿي ڪانه لڳي. آشرم تي نيم سان
 ستسنگم ڪندي رڻ ڪندي ۽ نام دان ڏيندي سال
 پورو ٿيڻ لڳو. هاڻي سوامي جن ستگرو مهراجن
 جي پورين ورسيءَ جي تياريءَ ۾ لڳي ويا. ميلي

جا پٽرا چپاراڻي وقت سر سڀني پريمين کي ديش
 وديش موڪلياڻون. سنت هند جي سڀني سنتن ساڻن
 کي ميلي جي شوپا وڌائڻ لاءِ نيند پٽر موڪلياڻون.
 منڊ لاچار ۽ شري سروانند جن وٽ پاڻ خود امراپور
 دربار تي وڃي کين منڊلي سميت ورتي ۽
 پٽارجڻ لاءِ عرض ڪري آيا. پريمين جي هڪڙي
 سڀا ڪوٺائي ۽ بندوبست ڪرڻ لاءِ سميتون ٺاهي
 انهن کي سڀ ڪم ورهائي ڏنائون. ورتي کي سڦل
 بڻائڻ لاءِ سڀني پريمين ٽن من سان شيوا ڪئي.
 ڪن ڪڪڙ جون ڳوٺيون موڪليون، ڪن چانورن
 جون ڳوٺيون موڪليون ته ڪن گيهه جا دٻا موڪليا.
 سنگرو مهراج جن جي ڪرپا سان پنڊارا پهچي ويا.
 خوب پيڏاڻون اچڻ لڳيون.

سوامي جن جي سک پري نيند جي ڪري
 گوڙيئي سنت منڊليون اچي ويئون. سوامي سروانند
 جن پنهنجي سنت منڊليءَ سميت اچي مڇائي
 هن ورتيءَ جي ميلي تي پڳت ٻهلاج راءِ سوامي
 جن سان ٻانهه ٻيلي ٿي بيٺا.

ورتيءَ جي ميلي جي شروعات صبح جو
 هريات ڦيريءَ سان ڪري سڄي شهر ۾ سنگرو
 مهراج جن جي جڻ جهنگار جي گونج ڦهلائي ڇڏياڻون
 شام جو رامائڻ جو اڪند پات رکياڻون.

ٻان شروع ڪرڻ کان اڳ— منهنجي ستگر و
مهراج جي موما جو هي ڀڄڻ ٻڌايائون.

ڀڄڻ (سر ڀڄو)

- منهنجو ستگر ٿيڻو نرام، سدا نشڪام هيو اوتاري،
وڃان ستگر تان ٻلهاري.
- ۱- آيو جنم وٺي جڳهه ڦارڻ لاءِ، ۽ جيون جي تـ سڌار لاءِ،
ويو ڪرم ڌرم جي واٽ ڏسي ويچارو.
- ۲- جنهن سنڌ هنڌ جا هيا ستر ڪيا،
ڏئي گيان دور سڀ غتر ڪيا،
ويو ستسنگهه جا ديهاڻ لڳائي پاري.
- ۳- جيڪو جهنگل ۾ منگل بڻائي ويو،
۽ ميلا منڊل مچائي ويو،
ويو ڀريم ڀرڪاشي ڀنڌ ڪڍي گڏڪاري.
- ۴- جيڪو گرمڪ چوي غمتار هيو،
گرو گورو رکه جيا اوتار هيو،
ڏيئي نام سندو جنهن دان سنگت سڀ ڦاري.
- رامائڻ منڊلي وارن چو پايڻ چو— و مٺي سور ۾
ٻان ڪري ڀريمين کي جهومائي ڇڏيو. ٻئي ڏينهن
رامائڻ جي ٻان جو ڀوڳهه ڏام ڌرم سان ڀاتو ويو. رام
ڏنيءَ سان سڄو وائاورڻ گونجهي ويو. ان وقت
سوامي جن ڀريمين کي رامائڻ جي موما ٻڌائي.

سواهي جن رامائڻ جي وڏائي ڪري چوڻ لڳا
 ته ڪلجڳهه ۾ مڪتيءَ جو ٻيو ڪوبه اُڀاءُ ڪونهي صرف
 ٻه اُڀاءُ آهن هڪڙو شري رام جو ڀڄڻ ۽ ٻيو رامائڻ
 جو پاڻ. رامائڻ ٻڌڻ ۽ پاڻ ڪرڻ سان پاڻ ناس
 ٿي وڃن ٿا. جنهن گهر ۾ رامائڻ جو پاڻ ٿئي ٿو
 اهو گهر تيرت سمان آهي جتي وڃڻ سان سڀ پاڻ
 ناس ٿي وڃن ٿا.

سنسار ساگر جو ڪو ٿاهه نه آهي اُن ساگر ڪي
 پار ڪرڻ لاءِ رامائڻ روپي نساو آهي جنهن ۾ چڙهي
 هي منهن ڀڄي ساگر پار ڪري ساگر پار ڪري سگهي
 ٿو. رامائڻ سرڳهه ۾ وڃڻ جي ڏاڪڻ جي برابر آهي
 هيءُ سٺن گڻن جي کاڌ آهي هن جو پاڻ ڪرڻ
 سان مورڪه به گيانِي ٿي ويندو. رامائڻ ڪلپ
 ورڪش جي چانو مٿل آهي. جيڪو اُن جي شرڻ ٿو
 وٺي اُن جا سڀ دڪ دور ٿي ويندا. رامائڻ ڪامڌينو
 جي سمان آهي جيڪو هن وانجيت ڦل ڏيڻ وارو ۽
 ڪلياڻ ڪرڻ وارو آهي.

رامائڻ روپي ڪلپ ورڪش جا ست ڪاڏن ان
 جي ٿڙ مٿل آهن ۽ دوها سندور ڏارن سمان آهن.
 پوٽر سورنا تارين جي برابر آهن ۽ چوپايون سهڻن
 پنن جيان آهن. چندن جي سوييا نڀاري آهي. اهي
 هن موهيندڙ ڪو پلن وانگر آهن. اکر سهڻن گلن

سمان آهن ۽ ڪوڍتا جا گڻ سندس سڳندت سمان
 آهن. ڀڳتي، گيان ۽ ويراڳه اُن جي سواد رس جي
 برابر آهن. درگڻ ۽ سڱڻ روپ اُن جا ٻج آهن.
 رامائڻ جو مواتم پريمين کي سمجهاڻي شري
 رام جو هڪ ڀڄن چيائون :

ڀڄن (راجه ٻهاڙي)

سڀ سڪ سان رام سنڀاريو ،
 هي ماڻش جنم سڌاريو .

۱- مني رام نام جي ٻاڻي، جا ڀڳتن جي من ڀاڻي،
 ڀل ڀل ٻر رام ڀڪاريو

۲- جن رام جي اهو لائي، تن پورڻ ڀڌوي ڀاڻي،
 نت رام جي ڪل ڌاريو

۳- گر گم جو سرهون ڀاڻي، ڇڏيو اوديا تن تان لاهي،
 گهٽ گهٽ ٻر رام ٺهاريو

۴- ڪر جوڙ ٿيئون ٻولي، اُڀديش ٻڌو ڪن ڪولي،
 شري رام کي ڪين وساريو

تئين ڏينهن صبح جو گيتا جو ڀاڻ رکيائون .
 هون ڪرايو ويو . هون جي سڳندت ۽ ڀويترا سان
 سڄو وڌاوارڻ شڻ ٿي ويو . ٻاهران آيل سندن جو
 رسته سنگم ڪيو ويو .

چو ٽين ڏينهن شام جو سڄي شهر ۾ جلوس
 ڪڍيو ويو. جنهن ۾ ستڱرو سوامي ٿيئون رام جي وٺي
 سندس هو رتيءَ سان گڏ اڏيڪ پرڪارن جون جهانگيون
 ڪڍيون ويون. سڄو وقت پريمي ڀڄن ڪيڙن
 ڪندا هليا ۽ نوجوانن اُتسار سان ڏوڏڪن سان ناچ
 ڪيو. واهه جي موج مڇي ويئي.

پنجين ڏينهن گرو گرنٽ صاحب جو اڪڻ پٺ
 رکيو ويو ۽ ڀڄن ڪيڙن جو ڪاريه گرم نيم انوسار
 هلندو هليو.

ڇهين ڏينهن صبح ۽ شام ڀڄن ڪيڙن سان
 گڏ ٻاهران آيل سنتن هواتماڻن جا ڀروچن هلندا
 رهيا. انهن جي امرت وچن سان پريمي آڻند وٺندا
 رهيا.

ستين ڏينهن صبح جو هون ڪيو ويو. اُن کان
 پوءِ ڏوجا وندن جو ڪاريه گرم رکيو ويو جتي نئون
 جهنڊو چاڙهي شرڏالن خوب ڌاريل مصري چاڙهيا ۽
 ستڱرو مهراج جن جي جاءِ جهڳڙا مٽائي. شريمد
 گيتا ۽ گرو گرنٽ صاحب جو ڀوڳ پاتو ويو. جنهن
 کانپوءِ پنڊارو ڪيو ويو. شام جو ستڱرو مهراج جن
 ڀوڄا ڪئي ويئي. ستڱرو مهراج جن جي مورتيءَ
 کي تلڪ ڪري شرڏالن خوب ڳان جا هار چاڙهيا.
 اُن ڏينهن شام جو ستسنگهه کان پوءِ سوامي جن

سڀني سنتن ملڊ لاچاريم سوامي سروانند جن جا تمام
 گهڻا ٿورا مڃيا جو انهن اچي هن ورسِيءَ جي
 اُتسو ڪي سقل بڻايو. سڀني سنتن ڪي دڀتا پاڻا ويا
 ۽ شوقا سان پڇيٽائون ڏنيون ويون. سڀني پريمين
 ۽ شيواڌارين ڪي انهن جي ڪيل شيوائن لاءِ ڏنيو
 ڏنائون. پڇاڙيءَ جو سوامي سروانند هوراج جن کان
 ڀلو پارائي ميلي جي سماپتي ڪرڻ لاءِ عرض ڪيائون
 سوامي سروانند جن آيل سڀني پريمين ڪي آشيرواد
 ڏيئي ڀلو ڀاتو.

ڀلڻ جي پاڻين سنگر تنهنجي در تي،
 سنگر در وارن جا عرض اونائين،
 مڙيئي تن جي تن من جا دڙا مٽائين،
 آشون اگهائين آشون آشون ڏن جون.
 جو جن آستسنگ ۾ بڻ ڪري ارداس،
 ڪهي ٿيئون تس داس ڪي پورن ڪرڻي آس،
 دوڪ سر وهي دور هو لڳي نه ڀر ڪي تراس،
 ڪارج هوون راس سنسڀ ڪوئي نا وهي،
 سنگر مڃو ڪو ديڄئي، پرير پڳت وشواس،
 ڪهي ٿيئون مت سمت دي، سنتن مانهر نواس.
 ڀلو پاڻن کان پوءِ چنڊو لڳائي ميلي جي
 سماپتيءَ جي گهوشا ڪئي ويئي. هاڻي سوڍا
 انوسار سڀ سنت ۽ پريمي موڪلائي پنهنجي پنهنجي

ماڳم موٽيا ۽ سواهي جن وري ڏيهر پوروڪ آشرم ۾
 پڄن ڪيوتن ۽ ستسنگم ڪندا رهيا. پريمين کي خوب
 نام دان ڏيئي انهن کي گيان جو پرڪاش بخشيندا
 رهيا.

ڏينھون ڏينھون پريمين جي شردا ۽ پريم وڌو
 ٿي وڌندو. آشرم ۾ سواهي جن جي شرڻ ۾ اچي
 سڀني جون آشون پوريون ٿيڻ لڳيون. آشرم ۾
 ته هڪ پوٽو اسٽان بڻجي پيو، جتي جڳياسن کي
 اڀار من جي شانتي ٿي ملي. آشرم ۾ شردان جي
 وڌندڙ پيڙ کي ڏسي سوامي جنجي هڪ شرداو شري
 توپڏاس ۽ سندس ڌرماتما ڌرمپٽني شريمٽي طوطي
 ٻائيءَ وڏي ادارتا سان کين ٻه ڪوٺيون خالي ڪري
 انهن جون چاٻيون سواهي جن کي اڀت ڪيون.
 ان وقت ستگرو مهرراج جن جو انڌيم شرداو شش
 شوقراء واسواڻي، جو ڪوٺڙيءَ ۾ نوڪري ڪندو هو
 سو رٽائر ڪري اچي سندن وٽ پهتو ۽ کين عرض
 ڪيائون ته اسان کي هاڻ پاڻ وٽ پناهه ڏيو، ٻيو
 ڪهڙو در ڳولهيان، ان در تان ئي سڀ ڪجهه پاڻو اٿس.
 اڳتي به هن در جي شيوا ڪرڻ چاهيان ٿو. انڪري
 اهي ٻه ڪوٺيون جي هن داس کي ڏيو ته جيون ٻار
 ٻارن پڄن سميت پيو توهانجي شيوا ڪندس.
 سوامي جن ادار چت هئا سو يڪدم چاٻيون ڪڍي

ميس ٽٽائون ٿي وڃي ٻارن ٻچن سوڌو آرام سان
 رهڻ. بابو شوقٿراءَ به خوب ٺپايو. اُن نه صرف چيو پر
 ڪري ٿيڪاريو. اڃا ڪو سنت ساڌو آشرم ٿي پهتو
 ناهي ۽ اُن لاءِ پوڄن تيار ٿي آيو ناهي. نه صرف
 سنڌ ۾ پر هندستان ۾ اچڻ کان پوءِ به سڄو ڀرپور
 سوامي جن جي ۽ آشرم جي شردا سان ٺهيو ڪندا
 رهيا.

وقت گذرندو ويو اُن سان گڏ آشرم ۾ پريهين
 جو تعداد پڻ وڌندو ويو. سوامي جن سنگرو مهرڄ
 جن جي يٺس وڌائڻ ۾ لڳا پيا هئا. پر اوچتو ۱۹۴۷ ۾
 سنڌين لاءِ گهور ڪارو بادل پاڻ سان ورهائي جو
 مسئلو ڪٽي آيو. سنڌ پاڪستان سان ملائي ويئي.
 سنڌين جي سامهون وڏو مسئلو سامهون اچي ويو.
 هڪ پاسي گهور ٻار، زمين جائداد ته ٻئي پاسي ڌرم
 جي رکشا هئي.

سڀ پريهه سوامي جن جي شرطن ۾ آيا ته
 هن مصيبت جي وقت ۾ اسانکي روشني ٿيڪاريو.
 سوامي جن سڀني کي گهراڻي دلداري ڏني ۽ کين
 هن ٻچن دٿاران گيان ڏنو.

پڄن (سر پيلو)

مونکي ڪرڻ ڌرم پيارو آ.

مونکي ڪرڻ ڌرم پيارو آ.

۱- ڌرم جي خاطر سر پي گهايان،

مال هڏي ڏن ڌام اڏايان،

مون کي سهڻو سڀ سهارو آ.

مون کي ڪرڻ ڌرم پيارو آ.

۲- ديهه اناتم مان پي ناهيان،

شد سڙو پ مان چيئن آهيان،

منهنجو اتم روپ نيارو آ.

مون کي ڪرڻ ڌرم پيارو آ.

۳- ڄمي مري هي شير سڙي ٿو،

اتم روپ نه ڄمي مري ٿو،

مونکي وسائڻ سرتي ڪٽارو آ.

مون کي ڪرڻ ڌرم پيارو آ.

۴- ماڻو ڌرم هٿان ٻـل جاني،

جان مال جي ڪريان قرباني،

منهنجي پراڻ سندو ته آڌار آ.

مون کي ڪرڻ ڌرم پيارو آ.

پڄن ٻڌائي سڀني پريمين کي دلداري

ڏيندي چيائون ته هيءُ اسانجي پريڪيا جي گهڙي آهي.

هڪ پاسي دنيا آهي ٻئي پاسي ڌرم آهي. ڌرم جي
سدا جڻ ٿيندي. ڌرم جي خاطر سختيون سور
سهندا سين پر ڌرم تي انچ نه اچڻ ٿينداسين.
جيڪو ڌرم تي قائم آهي آخر ۾ ان جي جيت آهي.
ان وقت پريمين کي پڳت نامديو جو درستان
ٻڌايا ٿو جنهن ڌرم جي خاطر سور سختيون سٺيون
پر ايشور ۾ اٿو و شواس هٿ ڪري آخر جڻ ٿي.

درستان :- نامديو پڳت ذات جو چيو هو. هو
هاراستر جي پندر پور گانو جو رهاڪو هو. سندس
پتا جو نالو داماشيت ۽ ماما جو نالو گڙا ٻائي هو.
سندس پيءُ وڻل پڳوان جو پڳت هو. هي ٻاڪ به
پنهجي پيءُ سان گڏ مندر ۾ پڳوان جي پوڄا
ڪندو هو. جيئن ويو ٿي وڻو ٿيندو ٿيئن سندس
دل ۾ پڳوان جي پڳتي ويئي ٿي وڌندي.

پڳوان پنهنجي پڳتن جي پريڪيا لاءِ سور
سختيون به خوب ٿيندو آهي. سو هڪ رات کي
حاصل سندس جهوڙي جلا ٿي ويا. ويچارو وڃي وڻ
هيٺان ٻارن ۾ ڪن کي وٺي سهيو. صبح جو
اکه ڪٽي کولي ٿي ته جهوڙي جي جڳهه تي
محل ٺهيو ۽ هو آهي. اهو ٿي سندس حاصلن کي
وڌيڪ ڄاڻ ٿي.

سندس دشمن جڏهن پاڻ ذمہ ڀڄي سگهيا
 تڏهن وڃي راجا جا ڪن پريائون ته پڳت نامديو
 ڪتر هندو آهي ۽ ماڻهون کي پڙڪائي فساد ڪرائيندو
 آهي. راجا ڪتر مسلمان هو، سو اهو ٻڌي ڏاڍو
 غصي ۾ اچي ويو. سپاهين کي چيائين ته وڃي
 پڳت کي درٻار ۾ وٺي اچو. جڏهن نامديو درٻار
 ۾ آيو تڏهن کيس هڪڙي مڙل گانءَ ڏيکاري چيائين
 ته تون جي پڳوان جو پڳت آهين ته هيءَ گانءَ
 جيئاري ٿي. تڏهن پڳت نامديو راجا کي چيو ته
 پاڻي مارڻ ۽ جيئارڻ ته مالڪ جي هٿ ۾ آهي. مان
 اُن جي گجهه ۾ ڪيئن ٿو هٿ وجهي سگهان؟ تنهن
 تي راجا چيس ته گانءَ نٿو جيئاري سگهين ته پوءِ
 اسلام قبول ڪر. پر پڳت چيس ته مون کي پنهنجو
 ڌرم پيارو آهي. مان پنهنجي ڌرم تي اڏل آهيان.
 تنهن تي راجا کيس چيو ته هاڻ جي اهي ٻئي شرط
 توکي قبول نه آهن ته پوءِ مون لاءِ تيار ٿي. راجا هڪ
 مست هاڻي هنڪي مارڻ لاءِ گهرايو، پر هاڻي پڳت
 کي مارڻ بدران کيس سلام ڪري ڀلتي هڻي ويو.
 اهو ڏسي راجا هن کي ڪڍي جيل ۾ وڌو. اُتي هن
 پڳوان جي پوار ٿيڻا ڪئي. پڳوان پڳتن جي وس ۾
 ٿيندو آهي سو کيس درشن ڏيئي دلداري ڏيندي
 ڪڍي مڙل گانءَ جي مٿان هٿ رکيو ته مڙل گانءَ اُتي

ڪڙي ٿي. هو ڏانهن راجا جيئن دربار مان اُٿي محل
۾ پهتو ته اچي کيس پيٽ ۾ زبردست سور پيو. راجا
کي منترينءِ صلاح ڏني ته پڳت نامديو کي گهرايو ته
سڀ ٺيڪ ٿي ويندو. راجا جي حڪم تي پڳت
نامديو کي جيل مان ڪڍي محل ۾ وٺي آيا راجا جو
پيٽ جو سور ٺيڪ ٿي ويو. تڏهن راجا سمجهيو ته
پڳت نامديو پوئل سنت آهي سو مان عزت سان
کيس آزاد ڪري ڇڏيائين.

اهڙي نموني پڳت نامديو جو درشتانت ٻڌائي
پريمين کي چيائون ته پاڻي اسان کي سڀ کان
وڌيڪ پنهنجو ڌرم پيارو آهي. ڌرم جي رکشا
ڪندي جيڪي به ڪشت ايندا سي سڀ سڃاڻا. هي
محل ماڙيون بي. بقا آهن ڌرم ٿي دائر قائم آهي.
اسين پنهنجي رام سان ۽ شري ڪرشن پڳوان سان
ڏاڍو ڪيئن توڙينداسين. پريمين کي همت ٻڌائڻ
لاءِ هيٺيون ڀڄن چيائون.

ڀڄن

مڏلجي ڀريم جو ڏاڍو ڀڄو.

شل انت ٿاڻين نهوي.

ا. ڪوئي ڪشت اچن ته ڪشالا.

تڪيون ٿرارون ۽ ڀالا.

سڀ سڃاڻا سور ڪشالا.

شل انت ٿاڻين نهوي.

- ۲۔ چاهي لوڪ ڌڪارن جڳهه ۾،
 ڪن ڏکي ڀرپوءِ جي ڊڳهه ۾،
 سڀ سهي محبت جي مڳهه ۾،
 شل انت تائين نڀهي،
- ۳۔ هـي پير پريم جو پاڻي،
 سڄو ڦاٽو ڦيڻون ڏٺا هـي،
 هـلن اڳتي پير وڌائي،
 شل انت تائين نڀهي،
- ۴۔ هـيءُ منزل ماڏو پاري،
 ڪيئي ڪشت اچن ته ڪراري،
 سهي سختيون سور مراري،
 شل انت تائين نڀهي،

ڀڄن پورو ڪري پريمين کي چيائون ته هاڻ
 اسان جي پريڪيا جو وقت اچي ويو آهي. سڀ ڪجهه
 قربان ڪري به ڌرم جي رکشا ڪرڻي آهي. هاڻي
 اسان هي ماڙيون محل ۽ مڙهيون ڌڪاڏا ڇڏي پري
 جو سهارو وٺي هي ملڪ ڇڏيون ٿا. پريمين ڪـي
 دلداري ڏيندي چيائون ته توهين ڪهن به قسم جو
 خيال نه ڪريو ۽ دل نه لايو. هن اڙڪي ويل ۾
 ايشور اسان سان اچي سواءِ ٿيندو. گيتا ۾ شري
 ڪرشن ڀڳوان چيو آهي ته :-

”هي ڀارت! جڏهن جڏهن ڌرم جي هاڃي
ٿئي ٿي ۽ اڌ ڌرم وڌي وڃي ٿو تڏهن تڏهن مان
پنهنجي سڙيل کي رڇيان ٿو يعني ساڪار روپ
۾ پرگهت ٿيان ٿو.“

سادو روشن جو اڌار ڪرڻ لاءِ ۽ پاپ ڪرڻ وارن
جي ناس ڪرڻ لاءِ ۽ ڌرم جي چڱيءَ طرح استاڻا
ڪرڻ لاءِ مان يگه يگه ۾ پرگهت ٿيان ٿو.

ٽهين صديءَ ۾ جڏهن مرڪ بادشاهه هندن
مٿان ظلم ڪري کين ڌرم بدلائڻ لاءِ مجبور ڪيو،
تڏهن سڀ لاچار ٿي دولهه شاهه درياھ تي دانھين
ٿي آيا ۽ ورڻ ديوتا کي عرض ڪيائون ته هن اڙهي
ويل ۾ اچي سواءِ ٿي، اچي ڌرم جي رکيا ڪر.
پريمين جي سڃي پڪار ٻڌي ورڻ ديوتا کين
آڻت ڏيندي چيو ته توهين ڪنهن به قسم جو خيال
نه ڪريو. توهان جا ڪشت جلدي دور ٿي ويندا.
پوءِ ڀڳوان جھولي لعل جو اوتار وٺي اچي ظالم مرڪ
کي سبق سيکاريو ۽ ڌرم جي رکشا ڪئي. اڄ اسين
به ملڪ ڇڏڻ کان اڳ سندس در تي هلي شردا
سان ڀلو ٿا ڀاون.

ايترو چئي سڀني پريمين کي پاڻ سان گڏ وٺي
قليلي تي آيا ۽ هٿ جوڙي شردا سان پريو ڪري
پرارڻا ڪري ڀڄڻ لڳا.

پڄڻ (راجه پيروِي)

ٿل :- سڄڻ جو دولهه دريا شاهه، آهي راجا رانول راءِ،
ظاهر پير زمين تي، سو مالڪ ٻي پروهه.

۱ پار برهم مان جل ٿيو پيدا، تنهن مان ٿي ڌرتي،
ڌرتيءَ مان ٿيا گل ڦل ميوا، باغ بڻيا بستي
باغ گهمي گلزار ڏنوسين عجب چڙهي، مستي
چوراسي لک جوڻين کي سو، سانول ڏئي ٿو سامه.

۲- درياهم شاهه جي درجا آهن، چار ورڻ ڀوجاري،
ديوي ديوتا ڪن ٿا شيوا، شرڏا سان ست واري،
دنيا جي سڀ ديشن جا، ٿا ڀوڄن نر ۽ ناري،
باري جو ٿيون گل ڦل چاڙهين، ڇت بر ڌاري چاهه.

۳- سوين هزارين اچي سوالي، سڀ جا ڪارج ڪري،
ڀلو پريم سان پائين جيڪي، تن جي جهول ڀري،
آش وندن جي آڻ ڀڄائي، ڊکڙا درد هري،
ٻڌندڙ جا ڏو ٻڌڙا ٿاري، هيڏن جا همراهه.

۴- نرمل نام تي جو جيڪي، چاهه رکي چوندا،
جڻهه جڻهه جهولي لعل اڏيرو، لات آها اوندا،
دولهه جي ڪرڻا سي ٿي ٻار وڃي ڀوندا،
ڪهي ٿيئون سو ڪامل آهن، ٻي رهن جو راهه.

تڏهن کان پوءِ ڀلو پائڻون :

۱۔ آڻ وڌي گرو ٿو در آڻي ٿو ٻن واهن نه ڪاڻي،
 ٿون هر داتا ٿون هر ماکا ميري آس پڇائين،
 پاء پلو مٿن پيري پيادي آيس هيت منجهائين،
 تن من ڏن ارداس ڪري مٿن مانگت نام سڀي،
 نام تمهوارا صابڻ ڪرسان ڌوء سان پاپ سڀي،
 ڪهي ٿيئون گر لوڪ ٽنهي ۾ آوا گمن مٿائين.

۲۔ پلو جي پائين ستگر ٽنهنجي در تي
 داتا در آين جا عرض اوناڻين
 مڙيئي تن جي من تن جا ڏکڙا مٿائين
 آڻون اگهائين آڻون آڻ وندن جون.

۳۔ جو جن آگر شرن ۾ بٽ ڪري ارداس
 ڪهي ٿيئون ٿس داس ڪي ڀورن ڪريئي آس
 دوڪه سروئي دور هو لڳي نه ۽ ۽ ڪي ٿراس
 ڪارج هوون راس سندس ڪوئي نه رهي.

۴۔ سي پوچارا ۽ ٿيا سمنڊ سوڍو جن
 آنداڻون اُميٽي مان جوئي جواهرن
 لڏاڻون لطيف چوي لعلن مان لهرن
 ڪانهي قيمت تن ملهه مهانگو ان جو.

۵۔ شيوا ڪر سمنڊ جي جتي جر رهي ٿو جار
 سوڍن ڏهن ڏهن ۾ هيرا موٽي لعل
 جي ماسو جڙيئي مال نه پوچارا ۽ رڻين.

۶۔ شانتا ڪارم پڄڻگ سڻم، ڀڌم ڏاڍم سر ٻشوم
 ميڪم ورڻم سڀا انگم، لڪشي ڪا نتم ڪمل نڻم
 ڀوگم وڌيا ڏم گم، وندي وشو ڀو پڻم هرڻم
 سرو لوڪ ايڪ ناڻم.

ڀاو ڀاڻن کانپوءِ ڌرم جي جڻم جڻڪار مڻاڻون،
 ڌرم ڪي جڻم هو اڌرم ڪا ناش هو
 پراڻيون ۾ سد پاونا هو وشو ڪا ڪلياڻ هو
 هر هر مهاديو ساڌو ٻوليو شو

ڌرم جي جڻم جڻڪار مڻاڻن کان پوءِ شلوڪ سان
 ڪاريه ڪرم جي سماپتي ڪري سڀني کي هندستان
 هلڻ جي آگيا ڏناڻون.

اوم پورڻ مدھ، پورڻ مدم
 پورڻات پورڻ مـڊ چيتي
 پورڻ سيم پورڻ مادايه
 پورڻ مـيو وسيشتي
 اوم شانتی! شانتی! شانتی!
 تڏهن کان پوءِ آرتي ڪياڻون:

جڻم جهولي لعل

ڏرم رکھا لاه ورتا ڏاوت کي ٻارار ٿيا

شري ڀرماٿما نڀ نمھ

آرتي

اوم جٽم جگديش هري، سوامي جٽم جگديش هري،
 ڀڪت جنون ڪي سنڪت، ڇن ڀر دور ڪري.
 جو ڌياوي ڦل ڀاوي، دڪ- ڀن سي من ڪا
 سڪ- سنڀت گهر آوي، ڪشت مٽي تن ڪا.
 مات ڀٽا ٿم ميري، شرن گهون ڪسڪي،
 ٿم ڀن اُڙ نه دوجا، آس ڪرڻ جسڪي.
 ٿم ڀورن ڀرماٿما، ٿم انڌريامي،
 ڀار ڀرهم ڀرميشور، ٿم سڀ ڪي سوامي.
 ٿم ڪروڙا ڪي ساگر، ٿم ڀالن ڪرڻا،
 مٿن مورڪ ڪل ڪامي، ڪرڻا ڪرو ڀرڻا.
 ٿم هو ايڪ اگهوچر، سڀ ڪي ڀراڻ ڀٽي،
 ڪس ڀٽ ملون ديامي، ٿم ڪو مٿن ڪمٽي.
 دين ڀنڌو دڪ هرتا، ٿم رکشڪ ميري،
 اڀي هات اڏاڻو، شرن ڀڙا ٿيري.
 وشيم وڪار مڏاڻو، ڀاپ هرو ديوا،
 شڙا ڀڪي ڀڙهاڻو، سندن ڪي سيوا.

اوم سري ستنام ساکي

آرتي

ستگرو سوامي ٿيئون رام مهوراج جن جي

جڻم ڳو ٿيئون رام سوامي، جڻم ڳو ٿيئون رام
 ڀر اڻڪاري جڳت اڏاري، ٿم هو ڀورن ڪام
 جب جب ڀريمين نچ هت ڪارڻ، تهڪو پڪارا
 تب تب ڳو اوتار ڌري ٿم، سب ڪو نستارا
 ڀريم ڀرگاڻشي مند لاچاريم، منتر ساکي ستنام
 ڌرم سناڻن ڪي ڀرچارڪ، نيت ڦيڻ اڀرام
 ديش وديش ۾ منڊلي لي ڪر، ڀاون دي اڀديش
 آڌر روپ لڪايا سبڪو، هريا ڌاپ ڪليش
 ڀرورڻ آڇل سماڌي ٿيوي، سڌ آسن ڀراجي
 روپ موهو سندر اوچن، ديکت من گاجي
 آتم اسٽ وچن ڪي ڀوري، يوگي اندريه جتي
 ڀرم اڏاري ڌيرج ڌاري، ڀرم آگاڙ مٽي
 ڌن ڌن مات پتا ڪل ٿيرا، ڌن ڌو ساڌ سڄان
 ڌن سو ديس جهان ٿم جلميا، ڌن ڌو شپ اسٽان

سر نر من جن هر جن گن جن، گاون گن ٿيري
 آنت نـم پاء سڪي نـر ڪوئي، مهمان آهر ٻري
 جو جن ٿيري آرٽي گاري، پاوي سو هڪٽي
 ساڌ سنگت ڪو هر دم ديجي، پورن گـر پڳتي

چـنـد

سرو سرويم آد آنويم ٻومي پويم پيم پانا
 آنت نم اويم چايم نم ٿويم ڪايت ڪويم ٿر ٿيانا
 رهسيم رامـم دايـڪ ڌامـم نت نسڪامـم نر ٻائي
 ياد نامم نش دن شام شوي ٿيئون رام گر گياني

چـنـد

چانول چندن ڪنگو قيصر، ڦولن ڪي ورکا ورکاڻو
 نوشنگه گومڪ پيري باجا، طبلا سرنڊا جهانج بهانڻو
 پير پير ديهڪ پورن گيهه سين، اگر ٻئي اور ٿوپ جلاڻو
 آرٽي ساچ ڪروهم سندر، سنگر ڪي جنگار ٻلاڻو

چند

آش وندې گر تو در آئي، تـمـر بن نـور نـمـ گـاـئي
تون هر داتا، تون هر ماقا، ميري آش پچائين
پايم پلاو مئن پيري پيادي، آيس هيت منجوانين
تن من دن ارداس گري مئن، مانگت نام سنيوي
نام تمهوارا صابط گر مئن دوسان پاپ سپيئي
گهي تيمون گر لوک تين هر آوا گمن متائين

” اوم سري ستنام ساڪي ”

آرٽي

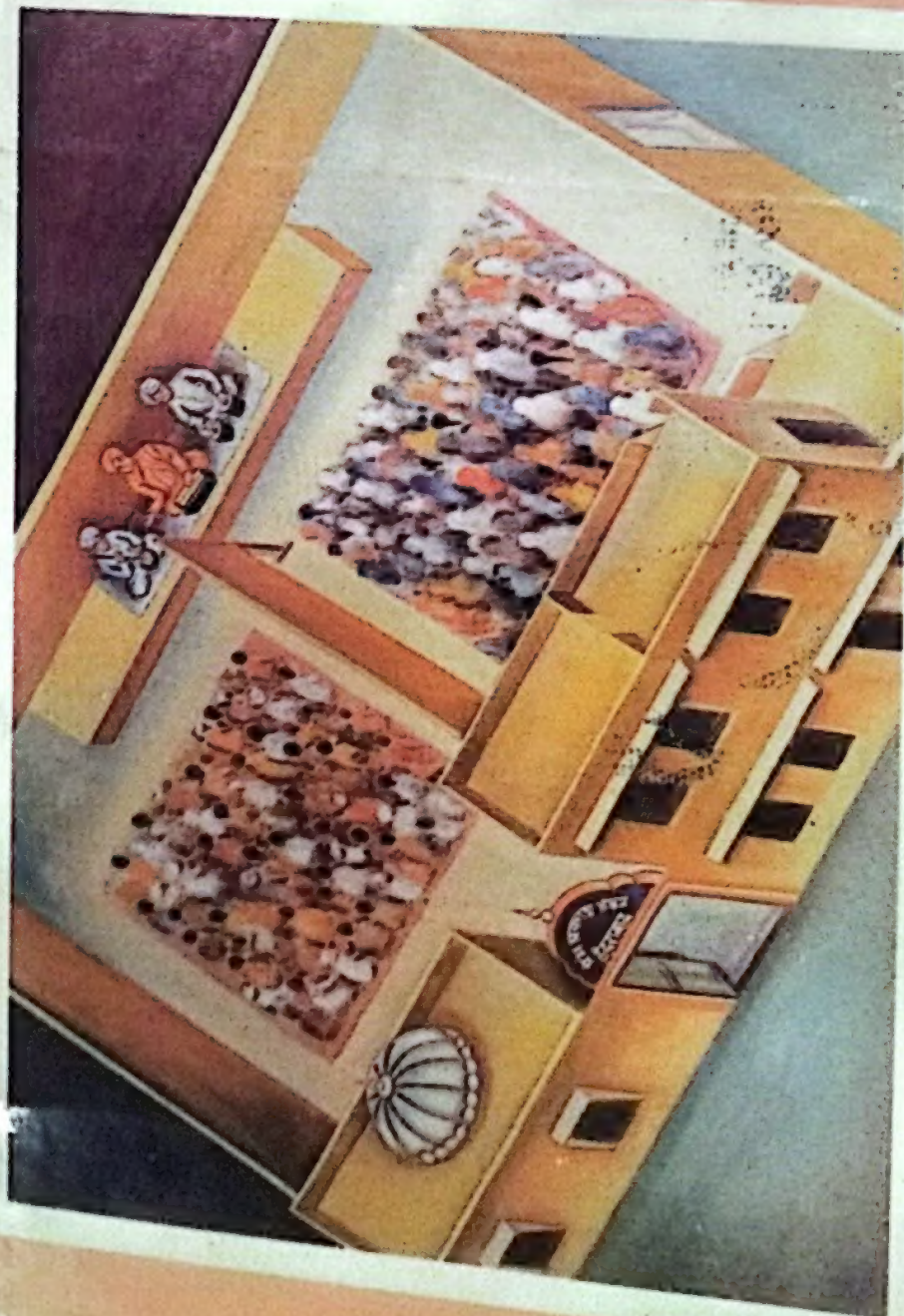
” سوامي ماڌو داس مهوراج جن جي ”

- ۱- اوم جڏهن سوامي ماڌو داس، شري جڏهن سوامي ماڌو داس
مهنٽ منڊو منڊار هڻين ٿون، سڀ جي ڀڄائين آڻ ... اوم
- ۲- جنم وٺي ٻچن کان ٿو هڻي، ڀڳتي ڪئي نشڪام
برهم گياني هو سنگرو ٿنهنجو، سوامي ٿيندو نرام ... اوم
- ۳- ٿيا ڳي ويرا ڳي ۽ جو ڳي جتي هڻين، پورن ٿون ودوان
راڳ ۾ ٿنهنجي راز ڀريل هو، دل ۾ ٿنهنجي ڀڳوان ... اوم
- ۴- رڳم رڳم ۾ ٿنهنجي پيار سمايل، سڀ کي مست ڪيو
منهن ۾ ٿنهنجي مڙيا اهڙي، سڀ کي موهي ڇڏيو ... اوم
- ۵- صبر شگر هو مک ۾ ٿنهنجي، عجيب ٿنهنجي ڀڳتي
راضي هر دم رهين رضا تي، ڌن ٿنهنجي جڳتي ... اوم
- ۶- دل کولي ٿو دان ڪيو هو، دانين ۾ دائي
خوش ٿي ڪارايو هو ٿو سڀ کي، سنت هڻين سلمانن ... اوم
- ۷- رڌي سڌيءَ جا مالڪ، ٿنهنجو وچن هڻو وردان
سوالين جا ٿو سوال ڀڄايا، نرڌن ڪيا ڌنوان ... اوم
- ۸- جيڪو ٿنهنجي آرٽي ڳائي، دل ۾ رکي و شواس
شيش جوڪائي سنگت ٿو در، ڪارج ڪو ٿون راس ... اوم

پښتانه-و

صفحه	سمت	غلط	صحيح
2	16	ماڼا	مايا
4	14	لند	لند
7	15	اډا	اډار
8	18	لي	لي
13	19	رمدو رهي	رمدو رهي
40	14	سوالي	سوالي
41	19	جدمن	جدمن
44	7	هر و	هر و
69	4	شري	شروي
91	18	جهك	جهكو
105	2	پوچري	پوچري
115	11	ډمكي	ډمكي
115	15	پرېندو	پرېندو
116	9	پولي	پولي
126	2	حوالو	چولو
137	13	نالي	لالي
146	14	۱۹۶۰	1940
156	14	چونډي	چونډي
200	4	ن	ن
202	12	ايمان	ايمان
205	18	موچكو	موچكو
212	1	پري	پري
215	17	كچهو	كچهو
219	1	سچوالند	سچوالند
221	14	سكرو	سكرو
222	14	سكرو	سكرو
223	14	عو	عو
228	11	ورڼ	ورڼ
247	3	ارگيا	لرگيا
247	21	رستمنگه كور	رستمنگه كور
248	19	چن	چن چي

حیدر آباد سنت د و بار

حیدر آباد م قلمی می لهر ایل، د و بار جو لظارو